Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېنوا انټرنيټ پاڼي دليکول داکټرصبورالله سياه سنګ د افغانستان د لومړني ولسمشر ارواښاد شهيد سردارمحمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژونکو د پل او يا د هغوی د پښو د پَلونو د خاپ د راسپړلو او موندلو په اړه يوه ژوره او هر اړخيزه څيړنه را اخيستې او تر اوسه ډيرې پټې او نا ويل شوې خبرې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د يو شمير مشرانو له خولې را وتلې چې ټولې يې په خپله د پام وړ دي او ښايي د راتلونکو پَلټنو او څيړلو لپاره لاره پرانيزي.د ده ترڅنګ دغه څيړنه د هيواد د اوسني تأريخ يوه تياره برخه روښانه کوي چې پښتو ژباړه يې تاسي ته ښاغلی رحمت اريا وړاندي کوي . سردار محمد داؤود خان که هرڅه وو، خو هيڅ رښتونی افغان نه شي کولای د هغه په ولسپالنې او هېوادپالنې کې شک او شوپيان ولري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د هیواد د ولسپالو لیکوالانو په ډله کې ډاکټرصبورالله سیاه سنګ چې کله ناکله د حجرالاسود په نامه هم لیکنې کوي هغه لیکوال، شاعر او څېړونکی دی چې لیکنې او څیړنې یې د افغانستان او سیمې په خپرونو کې د ډېرو کسانو پام ځان ته را اړولی اود هغه ترڅنګ یې په فارسي � دري ژبه د پښتنو شاعرانو، لیکوالانو او پښتني ولسي فرهنګ په پېژندنه کې ډېرې لیکنې کړې دي. له هغې ډلې څخه د ارواښاد ملنګ جان په پیژندنه او هیوادپالنه کې د هغه ژوره څیړنه ده .

د ډاکټر صبورالله سیاه سنګ د لیکنو یوه غوره برخه دا ده چې له هرډول ژبني تصعب او لنډپارۍ څخه لیرې ده او د یوه رښتوني افغان لیکوال په توګه یې ملي او ولسي دریز راخپل کړی دی.

داکټرصبورالله سیاه سنګ د افغانستان د لومړني ولسمشر ارواښاد شهید سردارمحمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژونکو د پل او یا د هغوی د پښو د پلَونو د خاپ د راسپړلو او موندلو په اړه یوه ژوره او هر اړخیزه څیړنه را اخیستې او تر اوسه ډېرې پټې او نا ویل شوې خبرې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د یو شمیر مشرانو له خولې را وتلې چې ټولې یې په خپله د پام وړ دي او ښایي د راتلونکو پـلـټنو او څیړنو لپاره لاره پرانیزي. د ده ترڅنګ دغه څیړنه د هیواد د اوسني تأریخ یوه تیاره برخه را روښانوي. سردار محمد داؤود خان که هرڅه وو، خو هېڅ رښتونی افغان نه شي کولای د هغه په ولسپاني او هېوادپالنې کې شک او شوپیان ولري .

دغه څیړنه د نوموړي ګوند له مشرانو سره د مرکې، په دغه اړوند د یو شمیرلیکل شویو کتابونو او د نورو کسانو د سترګو د لیدلی حال پرنبسټ ولاړه ده چې لوستونکی کرار کرار یوې منطقي پایلې ته ورنیږدې کوي .

دا څیړنه د یوې رواني لړۍ په ټوګه خپریږي او څرګنده نه ده چې لړۍ به یې څومره اوږده شي خو تر دمګړۍ ۷ برخې یې په پارسي ژبه چمتو او د کابل ناتهـ په ویب پاڼې کې په پرله پسې ټوګه خپره شوې ده او تاسو ښاغلي لوستونکي به هم بینوا ویب پاڼه ګام په ګام ددغې څیړنې په پښتو شوې برخې کې خبروساتي .

ما ښاغلي داکټرصبورالله سیاه سنګ ته د ټیلفون او بریښنا لیک له لارې خبر ورکړ چې غواړم دغه څیړنه په پښتو را وژباړم او نوموړي په ډېرې خوښۍ او ورین تندي له ما سره د هرډول همکارۍ ژمنه هم وکړه. ددې ترڅنګ له خپل افغان هیواد وال ښاغلي ایشورداس څخه چې د کابل ناتهـ د ویبپاڼې چلوونکی دی مننده‌وی یم. زه د بینوا د ویب پاڼې په استازیتوب ښاغلو داکټرصبورالله سیاه سنګ حجرالاسود او ایشورداس ته کور ودانی وایم.

رحمت آریا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی برخه

له یوه لاسه ټک نه را خیژي

دغه لنډه لیکنه چې په هیڅ ډول نه شي کولای د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤد د سیاسي ښادنامو په سموالي یا نه سموالي، دهغه پر پروالي یا نه پروالي روښاني واچوي، غواړي یوازې د هغه او د هغه د کورنۍ د وژنې د څرنګوالي په اړه د یوشمیر شته مالوماتو ټولګه راډګر ته کړي .

هڅه به وشي د مخ په ودو ګنګوسو د را سپړلو او څرګندولو لپاره چې کله دلته کله هلته اوربدل یا لوستل کیږي لړتر لړه د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړپوړو غړو (کریم میثاق، دستګیرپنجشیري ،سلیمان لایق ، خیال محمد کټوازي) او جنرال امام الدین سره د پرله پسې او اوږدو ټیلفوني مرکو او پوښتنو لړۍ راپیل کړو .

همدارنګه د دغې لیکنې په لا ښه والي کې د نوروکسانو مرستې ته اړتیا لیدل کیږي

۲۰۰۸ کال، د آپریل ۲۸

پته:

Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

5020882 (306) 1او 1 (306) 5438950 د ټیلفون شمیره:

تر وروستی ګولی

نن د داؤد خان او دهغه د کورنۍ له وژنې څخه څه ناڅه دیرش کاله تیریږي. که هغه ژوندی وای نو د جولای په اتلسمه نیټه به نهه نوي کلن وای .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام الدین (د افغانستان د پرون ورځې د کماندو افسر اود اروپا په کوم ګوټ کې غلی ناهیلی ننی جنرال) هرکله چې د خپل لاس ټپ ته ګوري نو د ۱۹۷۸زکال د اپریل د اته ویشتمې خونړۍ پیښې ته یې پام را وا وړي او د داؤد خان وروستنۍ خبرې یې له ډیرې نیږدې ترغوږونو شي چې :

)پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم او ترخپلې وروستې ګولۍ به وجنګیږم(

دا کومه هېښنده خبره نه ده. که د امام الدین پرځای هرڅوک وای نو د ژوند تر وروستۍ سلګۍ پورې به یې د محمد داؤود لاندې وروستۍ خبرې نه وای هیرې کړې :

� 'اوس واک د افغانستان د خلق ډ یموکراتیک ګوند په ولکه کې د ی، نوباید تـسلیم شـئ!

-تا دا امر له چا راوړی؟

-د قادر له پلوه

-پرته له خدایه بل چاته نه تسلېمېږم او ترخپلې وروستۍ ګولۍ به وجنګیږم'

زما نـوم امـام الـــدیـن دی

عبدالکریم میثاق (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له بنسټ ایښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/د مالیې وزیر، کېسه لیکونکی او څیړونکی) وایي:

"پوښتنه دا وه چې داؤد خان دې ژوندی وساتل شي یا دې ووژل شي؟ د مرکزي کمیټې یو شمیر غړو ویل چې ژوندی دې وساتل شي او وَژنه یې تأریخي پازوالي 'مسوؤلیت' لري، ښه به دا وي چې راډیو ته دې راوستل شي او ودې وایي چې اخیستل شوی ګام سم دی، زه د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند دغه را اوچت شوی ګام منم، بلې ډلې ویل چې دا به په خپله یوه تأریخي تیروتنه وي. کله چې وګرې د داؤد خان غږ واوري ښایي د هغه په ګټه پاځون و کړي او اوسنی پاځون به دړې وړې شي. په دغوبنستیزو وړاندیزونو کې دوه وو تنو تر نورو ډیرې خبرې کولې، یو یې دستګیرپنجشیری او بل یې ببرک کارمل وو .

یو صاحب منصب چې له لاسه یې وینې راڅڅېدلې راغی او د مرکزي کمېټې د غړو مخې ته سلامي شو او ویې ویل " زما نوم امام الدین او د ګوند غړی یم. ارګ ته دننه تللای وم. د ګلخانې [مانۍ] ته ولاړم او داؤود خان ته مې وویل: له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیګ ګوند ته لیږدول شوی، دا ستا دنده ده چې ځان را تسلیم کړئ. یوه لور یې ورسره وه. عبدالاله [د سروزیرمرستیال او د بهرنیو چاروزیر]هم ورسره وو. داؤود خان پرما ډزې وکړې. کله چې ډزې یې وکړې، زما لاس یې را ټپي کړ. په دغه شیبه کې لورېې مخې ته ور ودریدله او ورته ویې ویل چې ډزې مه کوه، که ته ډزې وکړئ هغه هم ډزې کوي. [امام الدین] وویل چې په دغې شیبې کې داؤود پر خپلې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لور هم ډزي وکړې. نو په دغه وخت کې ما هم خپل کلاشنیکوف را واخیست او ډزي مې پرې وکړې او ټول مې له یوې مخې له منځه یووړل. " ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼې، افغانستان په شلمې پیړۍ کې/ افغانستان در قرن بیستم: ۱۹۰۰-۱۹۶۹ د بي بي سي له ټولګو څخه . ظاهرطنین ۲۰۰۵

ستیا......؟

دستګیرپنجشیری (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له بنسټ ایښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/د شوونې او روزنې وزیر،شاعر،لیکوال او څیړونکی) د پورتنیو خبرو په اړه سر تر پایه بل ډول خبره کوي :

د افغانستان د خلق د ډیموکراتیکې ټولنې د مشرانو د نیولو په شپه سلیمان لایق، بارق شفیعي، نُور احمد نُور او کریم میثاق د استاد میر اکبرخیبرد خاورو د سپارلو او د مړي د لمانځنې د کست په ثبت او ویشنې بوخت ول. کله چې د راډیو افغانستان له لارې یې د سیاسي دفترد غړو د نیول کېدلو خبر واورېده نو سلیمان لایق اوبارق شفیعي په خپل سر پولیس ته ولاړل او ځانونه یې پولیس ته ور وسپارل خو کریم میثاق او نُوراحمد نُور ځانونه د یوه ګوندي کارګرپه کور کې پټ کړي ول. له دې امله د کریم میثاق خبره د هغه په کتاب "افغانستان په شلمه پیړۍ کې / در قرن بیستم" سمه او پرځای نه ده .

سیاه سنګ: ستاسو د سترګو لیدلی حال څه دئ؟ امام الدین چیری راغی اوڅه یې وویل؟

پنجشیری: امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او خپل ګزارش یې نورمحمد تره کي ته وړاندې کړ. هغه وویل چې له سردار محمد داؤود څخه څو ځله په درنښت غوښتنه وشوه چې له خپلې کورنۍ سره دې یوه خوندي ځای ته ولاړ شي، خو له پرله پسې غوښتنو سره سره هغه خپل زوی ته بولنده 'قومانده' ورکړه چې پر افسرانو، سرتیرو او ان د خپلې کورنۍ پرغړو دې ډزې وکړي. په پای کې دوه اړخیزه اور بل شو .

همداشان، امام الدین زیاته کړه چې : سردار داؤد ته مې وویل چې " واک د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند ته لیږدول شوی او باید را تسلیم شئ." داؤد وویل چې " کمونیستانو ته نه تسلیمېږم" او بیا یې نیغ په نیغه پرما ډزې وکړې. موږ هم ووهل او [ستیا] موکړل" جنرال کټ مټ د [ستیا] اصطلاح په کار یووړه. په یاد مې دي چې ویې ویل "ستیا مو کړل ."

سیاه سنګ: " ستیا...؟ " [ستیا] څه مانا لري؟ دا د کوم ځای اصطلاح ده؟

پنجشیری: ستیا یعنی "پوپنا" ګومان کوم دا هندي یا اردو اصطلاح ده .

سیاه سنګ: مخکې له دې چې نورې اړینې خبرې راوسپړم باید ووایم چې د امام الدین له خولې د "ستیا" (۱) د اصطلاح په اوریدلو یوه ډېره ناوړه پوښتنه مې په فکر کې را ژوندۍ کیږي: د همدغې پوښتنې له امله غواړم پوه شم چې امام الدین د افغانستان له کوم ګوټه دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجشیری: هغه د لوګر دی. د لوګر له پښتنو څخه. ښايي د هماغه ځای د وګړو په منځ کې د"ستیا" د اصطلاح کارَول دود وي. خو زه سم نه پوهیږم.

سیاه سنګ: امام الدین د ګوند له کومې څانګې څخه وو؟

پنجشیری: هغه خلقی وو او د خلق د پوځي څانګې له خوا یې له حفیظ الله امین سره اړیکه درلودله .

سیاه سنګ: ستاسو دوینا پربنسټ امام الدین نه کلاشنیکوف را پورته کړی او نه یې د داؤد خان او نه یې د هغه د کورنۍ پرمخ ډزې کړې دي؟

پنجشیری: کټ مټ همداسې ده. امام الدین نشوای کولای کلاشنیکوف را پورته کړي او ډزې وکړي. هغه ټپي وو. له هغه سره وسله وال سرتیري ول، کله چې هغوی ولیدل چې داؤود او زوی یې ډزې کوي نو هغوی هم په ډزو پیل وکړ. له همدې امله ده چې امام الدین وايي " موږ هم ووهل او ستیا مو کړل"

سیاه سنګ: امام الدین او د هغه وسله والو ملګرو د دغسې په پټو سترګو وژنې د اور امر له چا تر لاسه کړی وو؟ د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ د برخلیک په اړه د ګوند سرمشریزې ډلې څه ویل؟ ستاسو نظر څه دی؟

پنجشیری: د کابل ولایت د زندان د پوښتنو او پلټنو له څانګې څخه راډیو افغانستان ته د نور محمد تره کی، ببرک کارمل، ډاکټرشاه ولي، زما (دستګیر پنجشیري)، سلیمان لایق، بارق شفیعي، عبدالحکیم شرعي جوزجاني او حفیظ الله امین له لېږدولو وروسته ، د دندو وېشنه په دې ډول وشوه : تره کي، کارمل، لایق او ما د سیاسي تبلیغ دندو پازوالي په غاړه را واخیستله، حفیظ الله امین، عبدالقادرهراتي او محمد اسلم وطنجار د پوځي لاربښونې دندې په غاړې واخیستلې .

له داؤود او د هغه له کورنۍ سره د چال چلند په اړه نور محمد تره کی او ببرک کارمل همغږي نه درلودله. تره کي د داؤود پر وژلو او کارمل د هغه پر ژوندي ساتلو ټینګار کاوه .

ما نورمحمد تره کي ته په ځواب کې وویل:" د ټولنیزې مبارزې تګلاره باید سپکه و نه ګڼل شي او نه دې له پاڅون سره لوبه و شي." سلیمان لایق چې د خپل ډیر نیږدې ملګري او زوم د مړینې له امله په ژور ناورین کې ډوب وو، د محمد داؤود په اړه یې وویل " دا فرعون دې ووژل شي "

د تأریخ په دغسې یوې پرېکنده شیبې کې نورمحمد تره کي د انقلاب پوځي سرمشرېزې ډلې (حفیظ الله امین، عبدالقادر او اسلم وطنجار) ته لاندینۍ ځانګړې لارښوونه ور ولیږله :

"که سردارمحمد داؤود اواړوند ه کسان یې د انقلاب له فرمان څخه سرغړاونه وکړي، د پاڅون والو په وړاندې وسلې ته لاس ور وړي او پرته له آړ یا شرطه د ګوند لارښوونو ته غاړه کښېنږدي، نو زموږ وسله وال ځواکونه حق لري چې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپل ځان او خپلواکۍ او انقلابي نظم څخه په میړانه ساتنه وکړي. که هغوی له وسله وال مقاومت څخه لاس پرسر شي او وسله پرځمکه کښېږدي، نو خوندي ځای ته دې ولیږدول شي. په دغه حالت کې به د هیواد د قوانینو پربنسټ له هغوی سره د درنښت وړ او افغاني چلند وشي".

البته ، چې پورتنی متن په پښتو وو او ما(پنجشیري) په پاړسي را وژباړه .

سیاه سنګ: مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند را پاڅېدنه او پوپنا کېدنه / ظهور وزوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخو سپړنې ته راشم ، باید ووایم چې (په لندن /انګلستان کې مېشت) یو تن غلام رسول باوري تاسو د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ اصلي وژونکی بللي یاست. د نوموړي د لیکنو ځینې برخې په یوې یا دوه وو ویبپاڼو کې داسې راغلي دي :

"هغه ورځ ما [غلام رسول باوري] په راډیو ټلویزیون کې تخنیکي دنده درلودله. /.../ د ثبت او خپرونې د سټډیو دروازه د برچې او د توپک په قنداق په زور را خلاصه شوه او د وسله والو سرتیرود یوې ډلې په ملتیا [خیال محمد کتوازی اود ستګیرپنجشیری چې د هغه په وینا "پلنګي" جامې یې په ځان کې وې او پر سترګو یې د ضعیفو کتلو عینکې وې، رانوتل .

د نیغې خپرونې خونه محاصره شوه. د جګړن په رتبې یو افسر د دستګیرپنجشیري اوانقلابي سرمشریزې ډلې ترمنځ چې مشري یې حفیظ الله امین او [محمد اسلم] وطنجار کوله په ټګ راتګ کې وو. نوموړي یاددښت لیکونه وړل او راوړل. دستګیرپنجشیري د راډیو په لوېې خپروونکي خونې کې ګام واهه او داؤود خان، یحیی او محمدزیو ته یې ښکنځل کول او د هغوی د وژنې خبر ته سترګې په لار وو .

نوموړی جګړن په بیړه راغی او ویې ویل چې د پرچمیانو په ځانګړې توګه د ببرک کارمل د مخالفت له امله د سردارمحمد داؤود د وژلو مخنیوی کیږي. هغوی وړاندیزلري چې نوموړی د افغانستان قانوني او ولسټاکلی ولسمشر دی او ژوندی دې ونیول شي. پنجشیري په ډیر قهر وویل: " هغوی غو.... خوري" ببرک د هغوی جاسوس دی او د هغوی پرتېغر لوی شوی دی. هغه له داؤود سره یو ځای ووژنــئ !

بیا ما ته لاربښوونه وشوه چې ګرځنده کمره له ځان سره را واخلم او د انقلاب د بولندې خونې ته ولاړ سم. ما بله لار نه درلودله، او یوه پیاوړې جاپانۍ کمره مې راواخیستله اود ښاغلو پنجشیري او کتوازي په ملتیا حفیظ الله امین ته ورغلو.

پنجشیري په قهرژلې ژبې له امین څخه وپوښتل: دا دې څه ټبرپالنه او توکم پالنه را اخیستې؟ ولې د لیوني سردار، دغه د عبدالرحمان، حبیب الله او درغلن او ټګ نادر د وارث د وژنې امر نه ورکوئ؟ آیا د تاجیکانو وینې سپېنې او د پښتـنو سرې دي؟ حفیظ الله امین چې خوله یې له خندا ډکه اود بریا په نشه کې ډوب وو و ویل: په ارګ کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

روزل شوي ستاسو ملګري سردار ببرک کارمل مخالفت کړی دی. یوازې سلطانعلي کشتمند یې وَژنه غواړي. پنجشیري په قهرژلې ژبې له تره کي مالومات وغوښتل او ټول واک او پریکړه یې د انقلاب دریزیا مقر ته ور وسپارله. له دغې لارښوونې وروسته، پنجشیری د مخابرې تر شا ودرید، لومړی یې یو حماسي شعر ولوست او وروسته یې په پرله پسې توګه د سردار محمد داؤود د پرته له پوښتنې وژنې لارښوونه ورکوله. په دغې شیبې کې جګړن رفیع چې ډیر په قهر وو هغه یې د مخابرې په خونه کې ولېد، د تلویزیون له ودانۍ ووت او کارمل ته ورغی .

ښه درنده جګړه ونښتله. له ماسپښین وروسته ټولو مخابرو اوګرځندو انقلابي راډیوګانو خبر ورکړ چې سردار داؤود، سردارنعیم او د هغوی د کورنۍ دیرش تنه ووژل شول او ارګ تسلیم شو. " حفیظ الله امین، وطنجار، پنجشیري، کتوازي او څو تنو نورو د وُدکا د شرابو د بوتلونو په را خلاصولو خوښي او خوشاحالي راپیل کړه. دستګیرپنجشیري د ټولو پښتنو پرضد د شعار په ورکولو د حفیظ الله امین نشه ور خراپه کړه. هغه په قهرسو او پنجشیری یې غلې کېدلوته را وباله".

که د غلام رسول پیژندنه یا نه پیژندنه یوې خواته پرېږدو، د دغې لیکنې په اړه ستاسو غبرګون څه دی؟

پنجشیری: لومړی باید ووایم ......

-د لومړۍ برخې پای نوربیا......پاته لري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخځ:

د افغانستان د علومو اکاډمۍ د پښتو د څلورټوکیز تشریحي قاموس په دریم ټوک کې چې په ۲۰۰۵زکال کې خپور شوی په ۱۷۲۲ پاڼه کې [ستي] د نسبتي ستاین نوم یا صفت په توګه په دریو مانا وو راغلی دی:

ستي: ۱. سوی [سوځېدلی]، کباب شوی. ۲.ساتي، سوتي، په هندوستان کې د جلال الدین اکبر تر زماني پورې د هندوانو یو رسم وو چې د هغه پربنسټ به هندۍ میرمنې ځان ته اور اچاوه.

ستې : هغه هندوانۍ (ایندوه) چې د ستي له رسم سره سم ځان په هغه اور کې اچوي چې د میړه د سوځېدلو لپاره یې بل شوی وي. همدارسم اکبر منع کړ.

۲ .بي بي. ، میرمن.

۳ .هغه ښځه چې خپل سرد پلار په کاله کې سپین کړي .

داستۍ چې په اور سوځي مراد یې دا وي

زه په اور کې سوې ښه یم نه بې پته

رحمان بابا

د یادَونې وړ ده چې د ستي وییکی د ارواښاد ملنګ جان په شعرونو کې هم ډیرلېدل شوی دی

]رحمت آریا[

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويمه څپرکی

سیاه سنگ: مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند را پاڅېدنه او پوپنا کېدنه / ظهور وزوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخو سپړنې ته راشم ، باید ووایم چې (په لندن /انگلستان کې مېشت) یو تن غلام رسول باوري تاسو د محمد داؤد او د هغه د کورنۍ اصلي وژونکی بللي یاست. د نوموړي د لیکنو ځینې برخې په یوې یا دوه وو ویبپاڼو کې داسې راغلي دي :

"هغه ورځ ما [غلام رسول باوري] په راډیو ټلویزیون کې تخنیکي دنده درلودله. /.../ د ثبت او خپروني د سټدیو دروازه د برچې او د توپک په قنداق په زور را خلاصه شوه او د وسله والو سرتیرود یوې ډلې په ملتیا [خیال محمد کټوازی اود ستگیرپنجشیری چې د هغه په وینا "پلنگي" جامې یې په ځان کې وې او پر سترگو یې د ضعیفو کتلو عینکې وې، راننوتل .

د نېغې خپرونې خونه محاصره شوه. د جگړن په رتبې یو افسر د دستگیرپنجشیري اوانقلابي سرمشریزې ډلې ترمنځ چې مشري یې حفیظ الله امین او [محمد اسلم] وطنجار کوله په تگ راتگ کې وو. نوموړي یاددښت لیکونه وړل او راوړل. دستگیرپنجشیري د راډیو په لویې خپروونکي خونې کې گام واهه او داؤود خان، یحیی او محمدزیو ته یې ښکنځل کول او د هغوی د وژنې خبر ته سترگې په لار وو .

نوموړی جگړن په بیره راغی او ویې ویل چې د پرچمیانو په ځانگړې توگه د ببرک کارمل د مخالفت له امله د سردارمحمد داؤود د وژلو مخنیوی کیږي. هغوی وراندیزلري چې نوموړی د افغانستان قانوني او ولسټاکلی ولسمشر دی او ژوندی دې ونیول شي. پنجشیري په ډیر قهر وویل: " هغوی غو..... خوري" ببرک د هغوی جاسوس دی او د هغوی پرتېغر لوی شوی دی. هغه له داؤود سره یو ځای ووژنئ !

بیا ما ته لارښوونه وشوه چې گرځنده کمره له ځان سره را واخلم او د انقلاب د بولندې خونې ته ولاړ سم. ما بله لار نه درلودله، او یوه پیاوړې جاپانۍ کمره مې راواخیستله اود ښاغلو پنجشیري او کټوازي په ملتیا حفیظ الله امین ته ورغلو.

پنجشیري په قهرژلې ژبې له امین څخه وپوښتل: دا دې څه ټېرپالنه او توکم پالنه را اخیستې؟ ولې د لیوني سردار، دغه د عبدالرحمان، حبیب الله او درغلن او ټگ نادر د وارث د وژنې امر نه ورکوئ؟ آیا د تاجیکانو وینې سپېنې او د پښتنو سرې دي؟ حفیظ الله امین چې خوله یې له خندا ډکه اود بریا په نشه کې ډوب وو و ویل: په ارگ کې روزل شوي ستاسو ملگري سردار ببرک کارمل مخالفت کړی دی. یوازې سلطانعلي کشتمند یې وَژنه غواړي. پنجشیري په قهرژلې ژبې له تره کي مالومات وغوښتل او ټول واک او پریکړه یې د انقلاب دریزیا مقر ته ور وسپارله. له دغې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لارښوونې وروسته، پنجشیری د مخابرې تر شا ودرید، لومړی یې یو حماسي شعر ولوست او وروسته یې په پرله پسې توګه د سردار محمد داؤود د پرته له پوښتنې وژنې لارښوونه ورکوله. په دغې شیبې کې جګړن رفیع چې ډیر په قهر وو هغه یې د مخابرې په خونه کې ولېد، د تلویزیون له ودانۍ ووت او کارمل ته ورغی .

ښه درنده جګړه ونښتله. له ماسپښین وروسته ټولو مخابرو اوګرځندو انقلابي راډیوګانو خبر ورکړ چې سردار داؤود، سردارنعیم او د هغوی د کورنۍ دیرش تنه ووژل شول او ارګ تسلیم شو. " حفیظ الله امین، وطنجار، پنجشیري، کتوازي او څو تنو نورو د وُدکا د شرابو د بوتلونو په را خلاصولو خوښي او خوشاحالي راپیل کړه. دستګیرپنجشیري د ټولو پـښتـنـو پرضد د شعار په ورکولو د حفیظ الله امین نشه ور خرابه کړه. هغه په قهرسو او پنجشیری یې غلې کېدلوته را وباله".

که د غلام رسول پیژندنه یا نه پیژندنه یوې خواته پریږدو، د دغې لیکنې په اړه ستاسو غبرګون څه دی؟

پنجشیری: لومړی د تیروتنې له ویرې پرته باید ووایم چې په یوشمیر لانجپالو ویبپاڼو کې یوشمیر سیاسي لوبي هغه مهال رامنځ ته شوېدي دي چې سکیولار سیاسي ګوندونه او ټولنې له تیرو او پخوانیو تیروتنو په زده کړې د هغوی د بیا سماونې لپاره د سیاسي او ډله یز یووالي او د ملي او ډیموکراتیکو مورچلونو د جوړولو په موخه د یوبل ترڅنګ ګام ږدي او غونډې جوړوي. زه په دې ګروهن یم چې د دغسې په زهر لړلو ډنډورو د خپرولوموخه یوازې د پر مختګ لپاره په یوې چمتو ټولنې کې د ډیموکراتیک غورځنګ د لړۍ په وړاندې د خنډ له جوړولو پرته بله موخه نه لري او ګټه یې د طالبانو د غورځنګ، د دیورند د کرښې د دواړو خواوو بنسټپالو، د نیشه یې توکو د مافیا، نړیوالې ترهګرۍ او د ناتو د ځواکونو د اوږد مهاله شتون لپاره د پلمې له را موندلو پرته بله څرګنده موخه نه لري. خو ستاسو لپاره زما څرګند ځواب درښتینو تأریخي واقعیتونو وَیـَنـَه ده :

لومړی: د کسانو نومونه او د "پوځي جامو" خبره

د غوایي د مباشتې په اوومه او له زندانه د خلاصېدلو په مهال سلطانعلي کشتمند او خیال محمد کتوازی له موږ سره زندانیان نه ول.زما په ځان کې ملکي دریشي وه او پلنګي جامې مې په تن نه وې .

دویم: د جګړن د تګ او راتګ خبره

زما، د نورمحمد تره کي، ببرک کارمل او سلیمان لایق امنیت د هوایي ځواکونو یوه ډګروال چې محمد کریم خان وردک نومېده، نیولی وو. د مشرتابه د ډلې له دغو غړو څخه هېڅ یویې د راډیو او ټلویزیون له ودانۍ څخه نه وو وتلي. له دې امله د" چا د تګ را تګ خبره په منځ کې نه وه."

که څه هم ببرک کارمل د راډیو له خپرونو وروسته د کبیر رنجبر (د اوسنۍ ولسي جرګې د غړي) د پلار په کور کې د مشرتابه د ډلې د پټېدلو وړاندیزوکړ؛ خو تره کي په پرېکنده ډول وویل: " یا به له پوځي ډلې سره یوځای بریالي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږو او یا به په یوه مورچل کې وژل کیږو .په پای د پوځي بولندي یا قوماندې په سلا او مشورې د هوایي ځواکونو پوځي قرارګاه د خواجه رواش ګارنیزیون ته ولیږدول شوو .

هراتی قادر په پیاوړي مورال د بګرام، مزار اوشینډنډ د هوايي ډګرونو له ګارنیزیونونو سره په اړیکه کې وو. هغه د غوايي د اتمې په سهارني سباوون د ریشخورد قطعې د بمبارد فرمان ولیږه او هغوی ته یې وویل چې یوازې سړک په نښه کړي او د ولس کورنو ته دې تاوان ور ونه رسېږي. قادر د پیلوټانو نومونه را اخیستل او له هغوی سره یې ټوکې کولې .

ټول درباریورې ترلي تاریخ لیکونکي او یاددښت لیکونکي چې غواړي په پاڅون کې د شوروي د الوتکو د برخې اخیستلو د ډ نډورو د خپرولو له لارې ولس بې لارې کړي یوازې د پاکستان د پوځي سیاستوالو، ایراني اخوندانو، د عربي امارات د شیخانو او د هغوی د وُبا وَهـلو تالي څټوپه ژرندو کې د نورو اوبوبـَّهـولو له موخې پرته بل څه په خپلې کځورې کې نه لري .

دریم: له " حفیظ الله امین سره د شخړې تور "

د پاڅون په شپې مې له امین سره هېڅ ډول شخړه نه درلودله ځکه چې د وسله وال ځواک د پوځي انډول تـلـَه د هغه په ګټه وه. که نورمحمد تره کي ور ته اجازه ورکړې وای ما خو لا پرېږده چې په هماغه شپه به یې کارمل هم سوری سوری کړی وای .

څلورم: د" پشتون او تاجک سکالو "

زه نه پخوا او نه اوس د خپل یو موتي او نه بیلېدونکي هیواد د هېڅ یوه توکم دښمن نه وم. خو د زورواکی ، تـَبـَرنی برلاسی او د زور له لارې د واک د را خپلولو پرضد مې مبارزه کړې او کوم یې. زه ګروهن یم چې د ټولو تـَبـَرونو د عدالت غوښتنې هڅې به له سوله یزې لارې ژر یا په ځنډ کې د افغان هېوادالو د څرګند ډیموکراتیک ګډون یا هم له بلې لارې بریالی شي .

پینځم: د "وډکا د بوتلونو" تورلـګـــونه

د پورتـنیو تشو ډنډورو برخلاف ، نورمحمد تره کي ، حفیظ الله امین، محمداسلم وطنجار، خیال محمد کتوازي او ما نه یوازې دا چې د غوايي د اومې د پاڅون بریا مو په ښښاک په ځانګړې توګه په وډکا نه ده لمانځلې، بلکه کله چې د غوايي په اومې نېټې د مازیګر په پینځو بجو له زندانه را خلاص شوو نو د غوایي د اتمې نېټې ترماښامه په ټول افغانستان کې د ډاډ ورې د ټیکاو تر راټینګېدلو پورې مورږ د یوه څاڅکي د ښښلو او د یوې مړې ډوډۍ د خوړلو لپاره وخت نه درلود .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنگ: بیا هم مخکې له دې چې ستاسو د کتاب (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند دراپاڅېدنې او پوپنا کېدنې / ظهور و زوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان) د برخورا سپړنې ته راوگرځم له تاسو غواړم چې زما دغې تکراري پوښتنې ته ځواب راکړئ: آیا تاسو ډاډه یاست چې سلیمان لایق نورمحمد تره کي ته وویل چې " دغه فرعون دې ووژل شي." ؟

پنجشیری: هو ډاډه یم. بشپړ ډاډ لرم چې سلیمان لایق په ځرگند ډول ویلي:" دغه فرعون دې ووژل شي "

پرما تور لگول کیږي

سلیمان لایق (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له بنسټ ایښودونکو او د سیاسي بیرو غړی/ شاعر، څېړونکی د راډیو تلویزیون وزیر) د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې په اړه بل ډول نظر لري.

سیاه سنگ: محمد داووُد او کورنۍ یې د چا یا کوموکسانو په فرمان ووژل شوه؟

لایق: سرداردأؤود د چا د فرمان ، لارښوونې اویا ډله ییزې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی. وگورئ! لومړی کودتا وشوه، تر هغه وروسته ورته فرمان ولیږل شو چې تسلیم شـئ، هغوی تسلېم نه شول. پایله یې هماغه ده چې ټول ولس پرې خبر دی. د څو تنو وَژنَـه .

سیاه سنگ: تاسو غواړئ ووایاست چې محمد داؤود او کورنۍ یې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د ډله ییزې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی؟

لایق: لومړی خو د دغې سکالو بنسټ باید راڅرگند شي. د افغانستان د خلق ډیموکراټیک گوند کودتا نه ده کړې. کودتا څو تنو ترسره کړه .

سیاه سنگ: ستاسو په وینا، دغه څو تنه څوک ول یا څوک دي؟

لایق: یو شمیر ځانغـوښتـونکو، ځانمنـنـونکو او د واک څوکیو ته تږیو کسانو چې غوښتل یې د واکمنۍ څوکۍ ، موټرو، ویسکي او لوړو دولتي پوړونو ځانونه ورسوي کودتا یې وکړه او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند په داسې یوه دریزکې راگیر شو چې کار له کاره تیر وو. د خلق اوپرچم ډلې اړې شولې چې د ځان د ساتنې لپاره دغه کودتا ومنې .

سیاه سنگ: کولای شـئ د دغې کودتا د سمبالوونکو نومونه را واخلـئ؟

لایق: زه ډارن نه یم اونه له راتلونکي څخه کومه ویره لرم. زړه ور یم او په زغرده وایم چې حفیظ الله امین او تره کي د دغې کودتاه پاخه سمبالوونکي ول. موږ په زندان کې وو چې کودتا وشوه .

سیاه سنگ: تاسو څنگه زنداني شواست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: کله چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرانو د نیولو خبر د راډیو له لارې خپور شو نو له زندانه بهر یو شمیر ملګري دغې پایلې ته ورسېدل چې :" 'میثاق صاحب اولایق صاحب ته به ښه دا وي چې ولاړ دې شي او ځانونه دې دولت ته ور وسپاري". زه هم د ملګرو له سلا سره سم پولیسو ته ورغلم او ځان مې ور وسپاره .

زما لاسونه یې په هتکړیو را وتړل او په یوې کوشنۍ خونې کې واچولم. یو وردګی افسر راغی او په ډیرې قهرژلې توګه یې راڅخه وپوښتل " څه شی دې خوړلي چې هضمولای یې نه شي". وروسته له هر لوري د ډزو غږونه را خپاره شول. افسر دباندې ووت. څو شیبې وروسته زه هم له خونې دباندې دالان ته را ووتلم او غوښتل مې پوه سم چې څه خبره ده. د ګوند یو تن غړی مې ولید. هغه وویل:" څو شیبې نورهم صبر وکړه، راځملوو یې ".

بیا مې ولېدل چې هماغه افسر بیرته راغی او په یوه غاب کې یې راته انګور راوړل زما لاسونه یې راخلاص کړل او په دې ډ ول زه له زندانه را خلاص سوم .

سیاه سنګ: وروسته له هغې چې له زندانه را خلاص شواست او راډیو افغانستان ته راغلاست نو نورمحمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل " دغه فرعون دې ووژل شي." . آیا دا سمه ده؟

لایق: نه. داسمه نه ده. دا قطعاً زما خبره نه ده. پرما تور لګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنګ: کومه پیښه تاسو ته د " کرکې" وړ وه. د " غوایي کودتا یا د محمد داؤود وژنه ".

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، ماته د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې دغه پاڅون ته وَرته نور پاڅونونه هم شوي وي. آیا دا چې په دغې پیښې کې شورویانو هم لاس درلود یا نه درلود راته څرګنده نه ده. البته حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی سل په سلو کې پرې پوهېدل .

سیاه سنګ: که تاسو د نورمحمد تره کي پرځای واست، آیا د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو فرمان به مو ورکړې وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پرځای وای نو کودتا به نه وای شوې. په هیڅ اصل ،بنسټ او معیار کې د کودتا تجویز نه دی شوی. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه، نه ده او په راتلونکې کې به هم نه وي. زه له کودتا سره مخالف وم. په ټولیز ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا نه ده چې د یوه خپلوان او نیږدې ملګري د وَژنې په ناورین کې د ډوبېدلوله امله مو د داؤود لاس د میراکبرخیبر په وژنه کې ورګډ کړای وي او ویلي مو دي چې " دغه فرعون دې ووژل شي"؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: د ژوند له پیله تر اوسه له وینې تویـَونې او وَژنې کرکه لرم. ان د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو وروسته، د مړیو د لېدلو لپاره ارګ ته وَرنغـلم. تل به زما په اړه ویل کېدل چې " دی قاطع سړی نه دی". تاسو په ټول افغانستان کې ماته یوازې یو تن را پیدا کړئ چې ودې وایي " چې د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي" له بلې خوا سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت څانګو د میراکبر خیبر په وژنه کې لاس نه درلود. خلک ولې بې ګټې خبرې را جوړوي؟

سیاه سنګ: د میراکبرخیبر وژونکی څوک دی؟

لایق: دا پولیسي تحقیقات کیږي او زه یې ځواب ویل اړین نه بولم. څو اونۍ مخکې یوې نړیوالې راډیو هم دغه پوښتنه راڅخه کړې وه. د نوموړې راډیو پوښتونکي ته مې وویل چې اوس د دغې پوښتنې د ځواب ویلو وخت نه دی. اوس به ډیر وختې وي چې دغې پوښتنې ته ځواب وویل شي .

سیاه سنګ: که څه هم د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې له سکالو څخه لږ څه لېرې کیږو خو غواړم ووایم چې وحید مژده د " آریایي" او "سرنوشت" په ویبپاڼو کې یوه لیکنه لرې اوسرلېک یې دی " هغه وژنه چې له پایلې څخه یې کودتا را وکټېدله". هغه د ګلبدین حکمتیار له خولې چې وحید مژده هم په هغې غونډې کې ناست وو، داسې لیکي "خیبرزموږ د مجاهدو ورونو په لاس وژل شوی "

لایق: دغه ادعا هم له بنسټه سمه نه ده. حزب اسلامي د دې لپاره چې د پاکستاني چارواکو په سترګو کې ځانته یو دریز راپیدا کړي، په دغه خام او بې ځایه چل د داسې یوې وژنې پازوالي په غاړه را اخلي چې له اصله یې کړې نه ده .

سیاه سنګ: خو (د وحید مژده د لیکنې پربنسټ) د ګلبدین حکمتیار دغه ادعا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند یو شمیرپخوانیو لوړپوړ غړیو منلې ده .

لایق: هو منلې یې ده او هغه هم له دې امله چې غواړي د میراکبرخیبر د وژنې تورله خپل تندي څخه را پاک کړي .

سیاه سنګ: ستاسو له خبرو را څرګندیږي چې د میر اکبر خیبر وژنه " د ګوند د کورنیو کړیو" په لاسه یوه وَ ژنه ده. آیا ښه به نه وي تاسو چې وژونکی پیژنـئ او په رښتیا خبریاست، ولې خلک نه خبروئ؟ په رښتـنو خبرو پوهېدل د ولس بنسټیز حق دی.

لایق: د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند ښادنامې په ځانګړې توګې د غوایي له کودتا را وروسته ډیرې کرغیړنې وې. ولس زموږ له لاسه ډیر تاوانونه ولېدل. میر اکبرخیبر هم همدغو حزبیانو وژلی دی. ما اوس له ګوندي او یا سمبال شوي سیاست څخه لاس اخیستای دی، ادبیاتو ته مې مخه کړې، غواړم هرهغه څه چې لرم ویې لیکم، ولې نه؟ په نیږدې راتلونکې کې به هر څه په یوه کتاب کې را ولیکم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: اوس به بيرته خپلي خبري ته راشو. ستاسو له انده داؤودخان څه ډول يو شخصيت وو؟

لایق :

د دويمي برخې پای

اخځ:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_74/President%20Daud%202.pdf

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

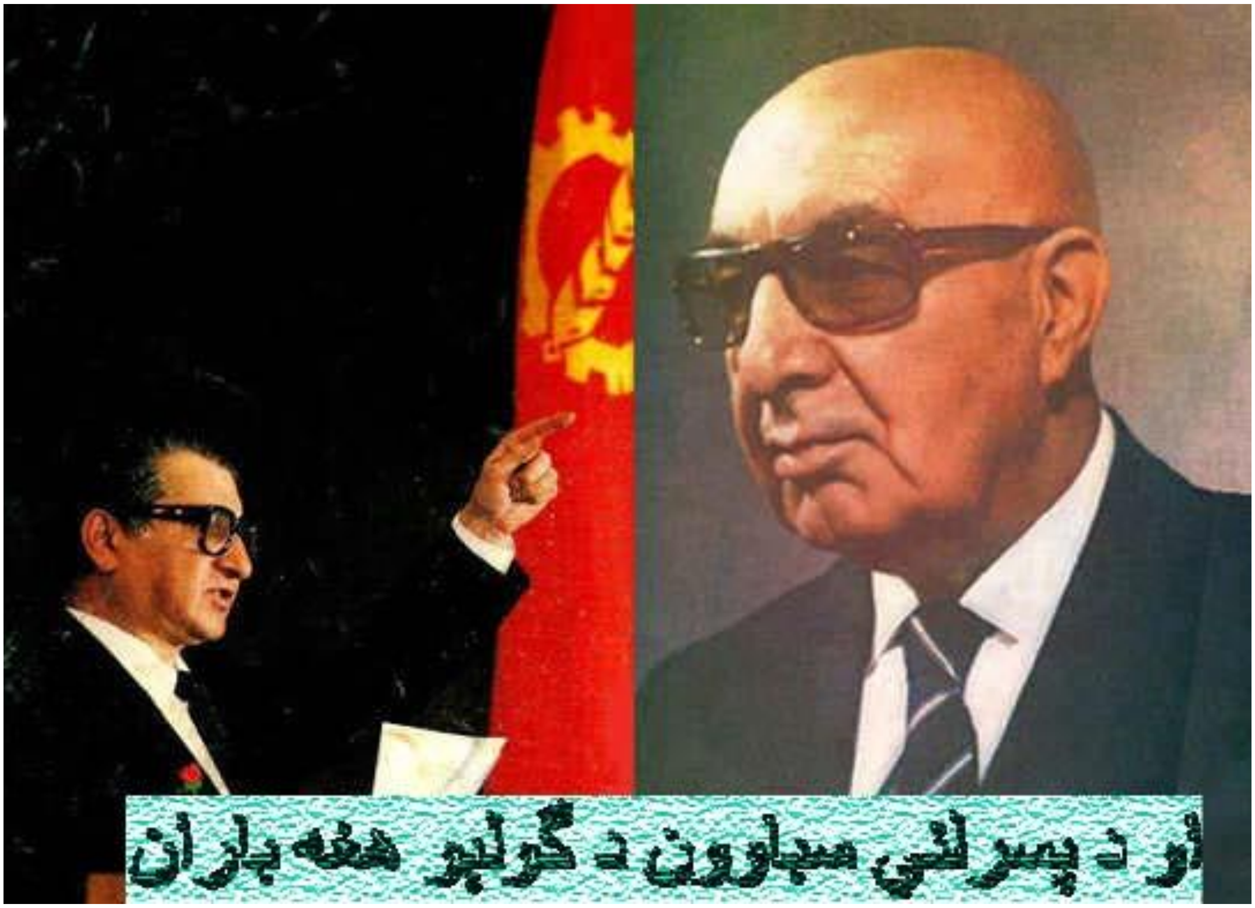

دریمه برخه

سیاه سنګ: وروسته له هغې چې له زندانه را خلاص شواست او راډیو افغانستان ته راغلاست نو نورمحمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل " دغه فرعون دې ووژل شي." . آیا دا سمه ده؟

لایق: نه. داسمه نه ده. دا قطعاً زما خبره نه ده. پرما تور لګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنګ: کومه پیښه تاسو ته د " کرکې" وړ وه. د " غوایي کودتا یا د محمد داؤود وژنه ".

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، ماته د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې دغه پاڅون ته وَرته نور پاڅونونه هم شوي وي. آیا دا چې په دغې پیښې کې شورویانو هم لاس درلود یا نه درلود راته څرګنده نه ده. البته حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی سل په سلو کې پرې پوهېدل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنگ: که تاسو د نورمحمد تره کي پرځای واست، آیا د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو فرمان به مو ورکړې وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پرځای وای نو کودتا به نه وای شوې. په هیڅ اصل ،بنسټ او معیار کې د کودتا تجویز نه دی شوی. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه، نه ده او په راتلونکې کې به هم نه وي. زه له کودتا سره مخالف وم. په ټولیز ډول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا نه ده چې د یوه خپلوان او نیږدې ملګري د وَژنې په ناورین کې د ډوبېدلوله امله مو د داؤود لاس د میراکبرخیبر په وژنه کې ورګډ کړای وي او ویلي مو دي چې " دغه فرعون دې ووژل شي"؟

لایق: د ژوند له پیله تر اوسه له وینې تویـَونې او وَژنې کرکه لرم. ان د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو وروسته، د مړیو د لېدلو لپاره ارګ ته وَرنغـلم. تل به زما په اړه ویل کېدل چې " دی قاطع سړی نه دی". تاسو په ټول افغانستان کې ماته یوازې یو تن را پیدا کړئ چې ودې وایي " چې د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي" له بلې خوا سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت څانګو د میراکبر خیبر په وژنه کې لاس نه درلود. خلک ولې بې ګټې خبرې را جوړوي؟

سیاه سنګ: د میراکبرخیبر وژونکی څوک دی؟

لایق: دا پولیسي تحقیقات کېږي او زه یې ځواب ویل اړین نه بولم. څو اونۍ مخکې یوې نړیوالې راډیو هم دغه پوښتنه راځخه کړې وه. د نوموړې راډیو پوښتونکې ته مې وویل چې اوس د دغې پوښتنې د ځواب ویلو وخت نه دی. اوس به ډېر وختې وي چې دغې پوښتنې ته ځواب وویل شي .

سیاه سنګ: که څه هم د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې له سکالو څخه لږ څه لیرې کیږو خو غواړم ووایم چې وحید مژده د " آریایي" او "سرنوشت" په ویبپاڼو کې یوه لیکنه لري اوسرلیک یې دی " هغه وژنه چې له پایلې څخه یې کودتا را وکتېدله". هغه د ګلبدین حکمتیار له خولې چې وحید مژده هم په هغې غونډې کې ناست وو، داسې لیکي "خیبرزموږ د مجاهدو ورونو په لاس وژل شوی "

لایق: دغه ادعا هم له بنسټه سمه نه ده. حزب اسلامي د دې لپاره چې د پاکستاني چارواکو په سترګو کې ځانته یو دریز راپیدا کړي، په دغه خام او بې ځایه چل د داسې یوې وژنې پازوالي په غاړه را اخلي چې له اصله یې کړې نه ده .

سیاه سنګ: خو (د وحید مژده د لیکنې پربنسټ) د ګلبدین حکمتیار دغه ادعا د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند یو شمیرپخوانیو لوړپوړ غړیو منلې ده .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: هو منلې یې ده او هغه هم له دې امله چې غواړي د میراکبرخیبر د وژنې تورله خپل تندي څخه را پاک کړي .

سیاه سنګ: ستاسو له خبرو را څرګندیږي چې د میر اکبر خیبر وژنه " د ګوند د کورنیو کړیو" په لاسه یوه وَ ژنه ده. آیا ښه به نه وي تاسو چې وژونکی پیژنـئ او په رښتیا خبریاست، ولې خلک نه خبروئ؟ په رښـتـنو خبرو پوهېدل د ولس بنسټیز حق دی.

لایق: د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند ښادنامې په ځانګړې توګې د غوایي له کودتا را وروسته ډیرې کرغیړنې وې. ولس زموږ له لاسه ډیر تاوانونه ولېدل. میر اکبرخیبر هم همدغو حزبیانو وژلی دی. ما اوس له ګوندي او یا سمبال شوي سیاست څخه لاس اخیستای دی، ادبیاتو ته مې مخه کړې، غواړم هرهغه څه چې لرم ویې لیکم، ولې نه؟ په نیږدې راتلونکې کې به هر څه په یوه کتاب کې را ولیکم.

سیاه سنګ: اوس به بیرته خپلې خبرې ته راشو. ستاسو له انده داؤود خان څه ډول یو شخصیت وو؟

لایق: داؤود خان د شخصي تقوی لرونکی یو سړی وو. پرته له شکه چې هغه د افغانستان د سرلوړی او پرمختګ غوښتونکې وو او د شتمنۍ او پیسو له ټولولو سره یې هېڅ مینه نه درلودله. خو د داوؤد خان په ژوند کې تیاره اړخونه هم لېدل کیږي: دکتاتور وو او، هزاره ګان یې نه خوښیدل. که چا د هغه ډاډ ترلاسه کړای وای نو د هغه هرډول کړنه سردارداؤود ته د منلو وړ وه، که پرچا بې ډاډه شوی وای نو څرګنده ده چې د هغه سړي ژوند ټول پو پنا کېده .

ببرک کارمل، رمزي او کرک

د سردار محمد داؤود وراره محمد عزیزنعیم د خپلې مور خبرې داسې په یاد راولي :

"مورمې پیښې په خپلوسترګو ولیدلې. د هغو پیښو لنډیز داسې دی : په وروستیو شیبو کې د [کمانډو] یو افسر ننوځي او داؤود خان ته وایي : "باید تسلیم سئ . محمد داؤود خان پوښتنه کوي : " تاسو دغه امر د چا له خوا لرئ ؟ هغه ځواب ورکوي : " د قادر له پلوه." محمد داؤود خان وایي : " زه پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم او تر وروستۍ ګولۍ جنګ ته چمتو یم"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا وو چې د دواړو خوا ترمنځ ګولۍ را و ورېدلې چې په پای کې یې ارواښاد داؤود خان او د هغه د کورنۍ اولس تنه غړي د هغه د زامنو او دوه لونو په ګډون ټولو د شهادت جامونه راپورته کړل .

له دغې پېښې وروسته د بریتانیا د بهرنیو چارو له وزارته د رمزي په نامه یو سړی چې د افغانستان په څانګې کې یې کار کاوه د خواخوږۍ لپاره زما لېدلو ته راغی او د هغه ترڅنګ یې را یاده کړه چې له خپل سفیر ښاغلي کرک څخه یې یو ګزارش تر لاسه کړی او په دغه ګزارش کې له ببرک کارمل سره د هغه د پیژندګلوی د کتنې خبره هم ویل شوې وه. د رمزي په وینا په ګزارش کې لیکل شوي ول: کارمل ویلي چې موږ د یوه سرته رسیدلي عمل په مقابل کې را ګیرپاتې شولو." (۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲٦ پاڼې : افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم : ۱۹۰۰ � ۱۹٦۹ د بي بي سي د راډیو له ټولګو څخه ، ظاهر طنین ۲۰۰۵) "

د زَړوکسانو په کورګي کې د یوې بوډۍ میرمنې خبرې

داؤود جنبش (لیکوال ، ژباړونکی او د بي بي سي د راډیو کارکوونکی) د : ولسمشر داؤود خان او کورنۍ یې څنګه ووژل شول تر سرلیک لاندې د محمدظاهرشاه د خور/ د محمدنعیم د ماندینې میرمن زُهرې له خولې راوړي چې:

په هغه ورځ [د اپریل ۲۸، ۱۹۷۸ ز، د غوایي اومه ۱۳۵۷ ل] نعیم خان نه وو. لونې مې په کورکې وې ، لمسیان ښوونځي ته تللي ول. زه د وینښتانو د جوړولو لپاره دباندې تللې وم. یو افسر راغی او په بیړه یې له ما وغوښتل چې ارګ ته ولاړه شم. د داؤود خان له زامنو سره یوځای د ګلخانې ماڼۍ ته ولاړو. داؤود خان په خپل دفتر کې د تیلفون له لارې له چا سره خبرې کولې. هماغلته کښېنستلو. الوتکو بمبارد را پیل کړ. ترماښامه دغه حالت دوام درلود .

کله چې بمباریو زور واخیست، داؤود خان وویل:" لاندیني پوړ ته ولاړسئ!" د را وتلو په مهال د ګلخانې د دروازې له اړخه د ګولیو اور را پیل سو. ګومان کوم ډزې په ارګ کې دننه د خلقیانو او پرچمیانو له پلوه وو .

په دالان کې د داؤود خان لور زرلښته او دهغه اته کلنه لمسۍ غزال (د عمر لور) ټپیانې شوې وې. هغوی یې بلې خونې ته راوړلې. ګولیو زما د دیارلس کلنۍ لسمۍ صفورا ټټر سورى سورى کړی وو. نظام [د داؤود خان زوم] وویل صفورا بې هوښه شوې خو حال یې ښه دی، خو کله چې له نیرډې یې ولېدله، هغه وژل شوې وه. صفورا زما د سترګو تر مخ ځان حق ته وسپاره. ماشومان د مور په غیږ کې هم خوندي نه ول. شیما د سردارصاحب داؤود خان ننږور /د میرویس میرمنې خپل دوه ماشومان په غیږ کې نیولي ول او دیوال ته یې ډه ډه لګولي وه. کله چې له خونې راوتلم و مې لېدل چې دربواړه یې شهیدان شوي ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرمېنه (زما او د نعيم لور)، عايشه (د داؤود خان معيوبه خور) چې له فزيکي نګونو سره مخامخ وه او د له لاسه او پښو غورځېدلو کسانو په کراچۍ کې به ګرځېدله ، زينب (زما خور/د داؤود خان ميرمن) ، شينکۍ او زرلښته (د سرداردداؤود خان لوڼې) ټولې داؤود خان ته ورغلې او د هغه تر څنګ ودرېدلې .

ما په خپلو سترګو نه دي ليدلي، خو راته يې ووېل چې چا له ليرې ځايه داؤود خان ته ويل : تسليم سه ! او هغه ورته ويلي ول : پرته له خدايه بل چا ته نه تسليميږم. په همدغه وخت کې د ډزو غږونه را پورته شول. داؤود خان، نعيم خان، زينب، شينکۍ، خالد، ويس او عمر(د داؤودخان زامن)، نظام (د شاه محمودخان زوی) ټول هماغلته ووژل شول .

کودتا چيان په موږ پسې راغلل او ويې ويل چې له خونو څخه را ووځئ او که څوک را ونه وځي نو د خونې چتونه به پرې را ونړېږي . د را وتلو په مهال مې ولېدل چې د داؤود خان، نعيم خان او نورو مړي پرځمکه پراته ول .

زما پښه هم ټپي شوې وه. موږ يې روغتون ته ورسولو. هلته يې د لسو ورځو لپاره وساتلو بيا يې زندان ته بوتلو. خورشيد او توران (د سردارتيمورشاه ماشومان/ د نعيم خان لمسيان) په روغتون کې پاتې شول. ګلالۍ (د عمر ميرمن/ د داؤود خان ننږور) سره له دې چې پښه يې ۷ ګولېو ور سورۍ سورۍ کړې وه ژوندۍ پاتې شوه .

په هغې باراني ورځې زموږ د کورنۍ او نېږدې خپلوانو ۷۰ تنه و وژل شول. آيا وروسته له ۳۰ کالو به داسې يو څوک ومونديل شي چې د وژل شويو آرامځای ومومي او د افغانستان د لومړي ولسمشر له قبرڅخه زيارت را جوړ کړي؟ "

سورسباوون

داکترعاصم د (د داؤود خان سياستونو، شخصيت او اندونو ته يوه کتنه / نګاهې به شخصيت،نظريات وسياستهای داؤود خان) د (ميزان د خپرندويې ټولنې له خپرونو ۲۰۰۱کال) د کتاب له ۲۹۲ تر۲۹۷ پاڼو کې د هما داؤود (د خالد ميرمن او د سردار محمد داؤود د نږور) د خبرو پربنسټ داسې ليکلي دي :

"د ديارلس سوه اوه پنځوسم لمريزکال د غوايي د مباشتې اوومه پنځنۍ 'پنجشنبې' ، د نورو ورځو په شان يوه عادي ورځ وه. د پسرلي مياشت وه او باران وَريده. په دوديز ډول د کورنۍ غړي هره د پنځنۍ ورځ د ماښام له خوا د داؤود خان په کور کې را ټولېدل. داؤود خان کورنيو ارزښتونو ته په ډيرې درندې سترګې کتل او ډير به خوښېده چې لږ تر لږه په اونۍ کې يوځل د کورنۍ غړي پريوه ټغرراټول شي او له يو بل سره په ګډه ډوډۍ وخوري. د دغسې را ټولېدلو نوښت هغه رامنځ ته کړی وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هماغه ورځ د نورو پنځنیو ورځو په شان د کورنۍ د غړیو د را ټولېدلو تابیا په پام کې نېول شوې وه. کله چې د شوبلو د ډزو غږ را پورته شو، څه ناڅه د غرمې دولس بجې وې او میرمن هما داؤود په کورکې وه او ګومان یې کاوه چې د غرمې د ډوډۍ د دودیز توپ غږ دی او کلکه پاملرنه یې ورته ونه کړه. د هغې زړه نه منل چې له همدغې شېبې وروسته به دا د کمونیستو کودتا چیانو د کودتا پیل وي .

اړوپیچ د سترګوپه رپ کې اوښتون موند. څو شیبې نه وې تیرې چې خالد له خپل کار ځای د تلویزیون له ودانۍ څخه کورته را ورسید او ویې ویل چې ټول دې ارګ ته ولاړ شي. کله چې د ویرې لمنه را څرګنده او پراخه شوه داؤود خان د ولسمشرۍ د دفترد مشراکبرخان په سلا او وړاندیز پریکړه وکړه چې د کورنۍ ټول غړي ارګ ته دننه را وغواړي .

میرمن هما وایي کله چې په موټرکې د داؤود خان له کوره تر ارګه ولاړه نو ډیره په اندیښنه کې ډوبه وه او ویې لېدل چې اړوپیچ د سترګو په رپ کې د اوړېدلو په حال کې دی. د مخ په ودې اړوپیچ په لېدلو یې اندیښنه لا زیاته شوه. کله چې له خپل خاوند او کوشني ماشوم سره د ارګ انګړ ته ننوتله نو ویې لېدل چې سرتیرو د تیارسۍ په حال کې په هرګوټ کې مورچلې نیولې دي. له دغو ټولو سره بیا هم دا نه پوهېدله چې خبره څه ده او د دغه بیړني اړوپیچ د را پارېدنې لامل څه وو .

د کورنۍ پاتې غړي چې له هرې خوا ورو ورو را رسیدل د ارګ د ګلخانې د ماڼۍ په دویمې ودانۍ کې د ولسمشر د کار په دفترکې را ټول شوي ول او ارګ ته په راننوتلو د هغه څه د تیریدلو په لېدلو به هک پک پاتې کېدل چې په ارګ کې تیرېدل. که څه هم اړوپیچ ډیر کړکیچن شوی نه وو خو د نیږدې ماسپیښین شا او خوا وړاندیز وشو چې میرمنې او ماشومان دې له ارګه په موټرونو کې بهر و ایستل شي. د افغانستان د پخواني ټولواک خور او د ولسمشر داؤود خان ماندینې میرمن زینب دغه وړاندیز وغانده. دهغه د همدغې پریکړې پربنسټ نورو میرمنو هم خپل هوډ څرګند کړ او ټینګارېې وکړ چې د خپلو میړونو ترڅنګ به همدلته پاتې شي. په ځانګړې توګه د سردارمحمد داؤود خان زامنو ټینګار کاوه چې د پلار ترڅنګ به پاتې کیږي او نه غواړي چې هغه یوازې پرېږدي .

که څه هم د کورنۍ غړو ته څرګند خبرونه نه ورکول کېدل خو د هرې شیبې په تیریدلو خبره راڅرګندیدله او اورېدل کېدل چې دښمن د پرمختګ په حال کې دی او د ولسمشرد ماڼۍ نیول یې د خپلې موخې زړه ټاکلی دی .

په ډیرلنډ وخت کې ټیلفوني اړیکې وشلیدلې. له دې چې کودتا چیانو په آسانۍ کولای شوای د ودانۍ پاسنی پوړ په آسانۍ بمبارد کړي، د خونې د لوړوالي او د کړکیو د ډیروالي له امله دغه ځای خوندي نه وو نو پریکړه وشوه چې ټول دې کښتني پوړ ته ولاړ شي. همداسې وشوه. د کورنۍ ټول غړي لاندیني پوړد ډوډۍ خوړلو لوېې خونې ته راکښته کړای شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرمن هما وایي تر هغې شیبې پورې چې دا د داؤود خان د کار په دفتر کې وه څوک نه وو ټپي شوي. خو کله چې د کورنۍ غړي کښتني پوړ ته راکښته شول نو د کودتاچیانو یرغل لا زور واخیست. د دښمن په وړاندې د ولسمشرۍ د ساتونکې قطعې اتلواله مقاومت ورو ورو دړې وړې کېده، د دښمن د مردکیو او توغندیو ړندو چـرو او ټوټو په ودانۍ کې دننه هرڅوک ټپیانول.

زما په ګومان لومړني چا چې ټپ واخیست او د سترګو په رپ کې مړ سو د سردارمحمد داؤود خان مشرزوی محمد عمر وو. د ارواښادې میرمن ګلالۍ داؤود د عبدالله خان ملکیار د لور پرڅان اته ګولۍ لګېدلې وې. لورکۍ یې (غزال) په همدغې پیښې کې په ارګ کې شهېده شوه او بله ټپي لور یې په روغتون کې څو شیبې وروسته مړه شوه. که څه هم د سردار محمد نعیم خان ښځه په ګولېو ټپي شوې وه خوله خپل پالیاله ورور سردارمحمد داؤود خان سره د سهارتر سباوون پورې ژوندۍ وه. وروسته له دې چې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتونکې قطعې پاتې برخه له نا چارۍ کودتاچیانو ته تسلیم شوه، کمونیستانو د شنه سهار په سپیده دم کې د ګلخانې د ماڼۍ دروازه پرانیستله او په لومړیو شیبو کې یې له داؤود خانه وغوښتل چې تسلیم شي خو هغه په ځواب کې وویل چې هېڅکله به د روسانو مریـیو کمونیستانو ته تسلیم نه شي .

د امام الدین تر مشرۍ لاندې د وسله والو کودتا چیانو د ډلې او سردارمحمد داؤود خان ترمنځ ډزې پیل شوې چې په پای کې یې د هغه د کورنۍ یو شمیر راګیرشوي کسان یا ټپیان یا شهیدان شول .

د دغو شهیدانوپه منځ کې یوازې د سردارمحمد داؤود خان له کورنۍ څخه شل تنه ول. که د غوایي د اوومې د شرمونکي او کرغیړنې کودتا د شپو اوروځو د شهیدانو شمیره را واخلو نو د ټولو وژل شویو کسانو شمیره د سید عبدالاله، عبدالقدیرنورستاني، صاحبجانخان ګارډ په ګډون چې په ارګ کې ووژل شول ،او نور لکه غلام حیدررسولي ، ښایي درې زره تنو ته ورسیږي .

د کمونیستانو له وروستـني یرغله وروسته د سردارمحمد داؤود خان د کورنۍ پاتې ژوندي غړي د جمهوریت روغتون ته ولیږدول شول. هغو کسانو لکه میرمن ګلالۍ چې ژور ټپونه یې اخیستي ول، تر اوږدې مودې په روغتون کې پاتې شول او د کورنۍ نورټول غړي زندان ته ولیږدول شول او هلته یې بندیان کړل .

د سردارمحمد داؤود د کورنۍ پاتې غړو د روس د لاسپوڅي رژیم له استازو څخه په څو څو ځله غوښتنه وکړه چې د غوایي د اوومې کودتا د شهیدانو د ښخېدلو ځایونه ورته وروښيي، خو دغولاسپوڅو هېڅکله دغې غوښتـنې ته ځواب ور نه کړ .

څرګنده نه ده چې د کودتا د تورې او کرغیړنې شپې له امله کودتا چیانو د ارګ دننه د شهیدانومړي د خواجه رواش په سیمه کې په ډله ییزکېندل شوي قبرکې ښخ کړي او یا د کابل- جلال آباد د لویې لارې په اوږدو کې په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه ناځرگند ځای کې له اسلامي دودونو پرته ښخ کړي دي. (له میرمن هما) Arlington, Virginia ,USAداؤود عثمان سره مرکه ۲۰۰۱زکال د جنوري دویمه

له هغې خونړۍ پېښې را وروسته لا تراوسه د دغې غوټې سر نه دی پرانیستل شوی. په دغې پېښې کې ښکېل کسان او پاخه پازوال مشران لا تراوسه د نړۍ په گوټ گوټ کې ژوندي دي او پرته له شکه له قانوني لارو او امکاناتو کولای شو له هغوی پوښتنه وکړو چې دغه خبره روښانه کړي .

د گلخانۍ پرمانۍ د گولیو باران

جنرال نذیر کبیرسراج د خپل کتاب (په افغانستان کې د شلمې پېړۍ د دویمې نیمایۍ مهمې پېښې/ رویداد های مهم نیمه اخیر سده بیست در افغانستان) په ۱۱۳ پاڼې کې لیکلي : " محمد عمر په داسې حال کې چې له خپل پلار سره یو ځای وو د گلخانې د مانۍ پوړې 'زینې' ته مخامخ، موټرته د پورته کېدلو په وخت کې ټپي شو. " دلته د یادونې وړده چې په هغو شېبو کې د یو شمیر وزیرانو په گډون د حاضرو همکارانو د پریکړې پربنسټ، ویـتـیـل شوه چې محمد داؤود دې له ارگه دباندې ووځي او د مرکزي ځواک (قوای مرکز) د اړوند لښکرکوټونو په مرسته دې د کودتا چیانو یرغل پرشا وتمبوي." نوموړی زیاتوي : " یادې شوې ډزې د ولسمشرۍ د گارد د یوتن افسر له لوري چې د سردارمحمد داؤود د ډاډ وړ سړی وو، وشوې ".

هما داؤود د سردار محمد داؤود د مشرزوی د ټپي کېدلو په اړه د جنرال کبیر سراج خبره نه مني او ټینگارکوي چې هغه له ودانۍ دباندې نه، بلکه په ودانۍ کې دننه ټپي شو. ۲۹۵ پاڼه، د سردارمحمد داؤود شخصیت، اندونو او تگلارو ته یوه کتنه / نگاهې به شخصیت، نظریات وسیاستهای سردار محمد داؤود، ډاکټر محمدعاصم، د میزان خپرندویه ټولنه، د امریکامتحده ایالات،۲۰۰۱(

وایي چې.....

ویل کیږي چې د دیارلس سوه اووه پینځوسم کال د غوایي د مپاشتې له اوومې نېټې مخکې د محمد داؤود د وژلو تابیا نیول شوې وه. که داسې وي، نو د کومو کسانو پـَل د دغې تابیا په تل کې موندلای شو؟

وایي چې د افغانستان د خلق دیموکراتیک گوند یوه نامتو څیره چې اوس هم په افغانستان کې ژوند کوي، د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو لږ شیبه وروسته ارگ ته راغی، ټول یې له پامه تیرکړل او بیا له خوني ووت .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي هماغه سړي يو چا ته ويلي ول چې :" ... په پام کې نېول شوې وه چې پرارګ به يو پينځه سوه کېلويي بم وروغورځول شي. پوهيږئ چې پينځه سوه کيلويي بمب څومره ورانی کوي؟ ارګ يې له خاورو سره په هوا کاوه؟ "!

..."د عبدالله عمرله جيبه چې زما ترخنګ ولاړ وو، د بنزموټر کلي يې واخيستله او ويې ويل: اوس زموږ وار دی چې د موټرسپرلی وکړو." په همدې حال کې مې وليدل چې د کورنۍ يوشمير غړي څوک روغ رمټ او څوک ټپي له دروازې تيريږي او ميرمن سلطانه نور/د سردارمحمد عمرنور ماندينه له ټولو مخکې روانه وه. زهرا او داؤود / دغازي محمود ماشومان مې وليدل چې دواړه ټپيان ول. کله چې د ميرمن سلطانې نور سترګې پرما ولګېدلې، غلې شوه، بيا يې د لاس په اشاره او نغوته راته ووېل دغه کسان پر دي چنواري 'چارماري' يې کړئ." هغې [د افغانستان د پخواني ټولواک محمدظاهرشاه خوراو د وليعهد سردارااحمدشاه خواښې] ګومان کاوه چې زه هم د پيښې له پخو (......

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلورمه برخه

دیرش کاله د بېدیا په زړه کې

ډاکټر محمد حلیم تنویرد وروستنیو دریو لسیزو د څېرونکو له ډلې څخه (د گلبدین حکمتیار تر مشرۍ لاندې) د اسلامي گوند یوه وتلې څېره ده چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د آرامځي ترټولو نیږدې نښه یې را کښلې ده (د افغانستان د ورځپاڼه لیکنې پېښلیک/ تأریخ روزنامه نگاري افغانستان، ۲۲۰ پاڼه، د صبور د خپرندویه ټولنې مرکز/پېښاور- پاکستان جنوري ۲۰۰۰ زکال)

د ۲۰۰۸ زکال د جولای په دویمې نېټې جنرال پادشاه میر په افغانستان کې د "آزادۍ د راډیو" له مرکه کوونکي حمید مُهمند سره یوه ځانگړې مرکه کړې او نوموړي د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ د قبرونو ځای ځایگی، د کابل په ۱۸ کیلومترۍ کې د څرخي پله زندان ته نیږدې داسې روښانه کړی:

حمید مهمند: جنرال صاحب پادشاه میر! هغه گزارشونه چې موږ اورېدلي، پکې ویل کیږي چې: تاسو یو تن له هغو کسانو یاست چې د سردارمحمد داؤود او د هغه د کورنۍ د ښخولو په اړه شاهد واست. کله چې مړي رارسیدل او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ځای خاورو ته سپارل کېدل تاسو هلته واست. مړي په څه ډول راوړل کېدل او په څه ډول په ډله ييزه توګه خاورو ته سپارل کېدل؟ كه مهرباني وکړئ په دې اړه لږ مالومات را کړئ !

جنرال پادشاه مير: د [د يارلس سوه اووه پنځوسم "ل" کال] د غوايي د مياشتې په اوومه د پنجشنبې [پنځنۍ] په ورځ کودتا وشوه. په سبا يې کله چې ورځ پای ته ورسيدله، د شپې دولس بجې وې چې مړي يې راوړل. موټر راغی. په هغه وخت کې زه د څلورم زغره وال ځواک د ساتنې او څارنې [حفظ ومراقبت] مديروم. امر وشو چې ځان له سرتيروسره پوليګون ته ورسوم. له هغوی سره يوځای پوليګون ته ولاړم .

موټران له ښاره راتلل او ځراغونه يې له ليرې ښکارېدل. له ځان سره مې وويل: خدايه! په دې نيمه شپه کې دا موټران له کومې خوا پوليګون ته را روان دي .

لومړنی موټر چې را ورسيد، د دفاع د وزارت يو جيپ وو. له سلام او سترې مه سي وروسته مې وپوښتل: ورونو! خيريت خو دی؟ څنګه راغلئ ياست؟ ويې ويل چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي مو راوړي او غواړو دلته يې يوې په موضع (له مخکې پوځي کېندل شوي ځای) کې ښخ کړو،او ځای ورته پيدا کړو،ورته مې وويل: ډېره ښه ده .

اسلم وطنجار چې په کودتا کې يې پخه ونډه درلودله او په څلورم زغره وال ځواک کې وو، پوهېده چې د ځمکې کوم ځای د (موضع) لپاره کېندل شوی دی. هغه وويل دلته د يوه ټانک پخوانۍ موضع شته .

غوچوړي (چقوري) له مخکې کېندل شوي ول. له جيپانو وروسته يو نوی [زيس موټر] راغی او د شو. ماته يې وويل: سرتيرو ته ووايه چې مړي راکښته کړي� Reverse .موضع مخې ته"

سرتيرو مړي يو په يو راکښته کړل. زه په خپله د قبر لحد ته ور کښته شوم. لومړنی کار مې چې وکړ دا ووچې د مړيو مخونه مې د قبلې خواته را واړول. کله چې اوس مو قبرونه را خلاص کړل نو له نيکه مرغه لېدل کېدل چې د مړيو د هډوکو مخونه هماغسې د قبلې خواته ول. د امنيت د وزارت کارکوونکو او نورو هـيـئـتـانو ولېدل چې د مړيو مخونه د قبلې پر لور ول .

د يوه موټر ترپال مې خلاص کړ او دهغه سپن ږيري موټروان ته مې وويل: نه خفه کيږې که دغه ترپال واخلم او د مړيو پرمخونو يې واچوم؟

حميد مهمند: جنرال صاحب! مهرباني وکړي ووایاست چې په همدغه ډله ييزقبرکې مو څو تنه مړي تر خاورو لاندې کړل؟

جنرال پادشاه مير: څه ناڅه ديارلس تنه ول. ديارلس تنه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: آیا ددوی په ډله کې ښځې او ماشومان هم ول؟

جنرال پادشاه میر: د هغوی په منځ کې درې ښځې وې، نور یې ټول نارینه ول.

حمید مهمند: ویل کیږي چې په ډله ییز قبر کې د داؤودخان له کورنۍ څخه اتلس تنه تر خاورو لاندې شول، نور مړي څه شول؟

جنرال پادشاه میر: په هماغه شپه یې دیارلس مړي اونوریې په سبا شپه راوړل. ما درې شپې بې خوبې ایستلې وه او ښارته خپل کورته ولاړم. زما د مرستیال ضابط شاه ولیخان په وینا نور شپاړلس تنه مړي چې ګڼ شمیر یې ښځې وې د ټانک د بلې کېندل شوې (موضع) په پینځه ویشت ګامیز واټن ته راوړل شول.

د هغې ورځ په سهار شاه ولیخان راته وویل: آمرصاحب تاسو پرون شپه نه واست، نور مړي یې هم راوړل. ومې پوښتل: مړي دې وپیژندل؟ ویې ویل: نه. ومې نه پیژندل. خو دومره مې ولیدل چې په مړیو کې ښځې او ماشومان ډیر ول، نارینه لږ ول.

حمید مهمند:جنرال صاحب تاسو وویل چې لحد ته کښته شواست او ومو ویل چې مړي مو یو په یو ځای پرځای کړل. ستاسو له نظره، ایا هغوی په ګولېو وژل شوي ول یا نور زورزیاتې هم ورسره شوی وو؟

جنرال پادشاه میر: دروغ ویل ګناه لري. شپه وه. د مړیو مخونه سم نه ښکاریدل. ټول په وینو ککړ ول. کلکه مې چې مړي دېخوا آخوا کول، لاسونه مې د هغوی په وینو ککړېدل. پرتولو له یوې مخې د ګولیوباران شوی وو .

حمید مهمند: آیا د سردار داؤود خان مړی مو په خپلو سترګو ولید؟

جنرال پادشاه میر: له یوې خوا د شپې تیاره وه، له بلې خوایې موږ ته ویل چې مړي ژر ژراو په بېړه را کښته کړئ. له مړېنې وروسته خیره او د مخ بڼه هم بدلیږي. مړي سم نه پیژندل کېدل. که په تیاره شپه کې څوک خپل وروړهم وګوري، نه یې پیژني. خو د بدن د جوړښت ، د اندام د ځیږوالي او د قد یا ونې د لنډوالي له مخې مې ګومان وکړ چې داؤود خان به وي .

په تیرو ورځوکې کله چې هغه مو له قبره را وایست، د خپلې میرمنې د هډوکو تر څنګ وو. ښځې یې د سرو زرو غاښونه درلودل. سره زر په خاورو کې نه خراپیږي، تر ننه پورې هماغسې پاتې دي .

حمید مهمند: مړي څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړي افسران ول که عادي سرتیري؟

جنرال پادشاه میر: د هغوی د ډلې مشر نور احمد نور د کورنیوچارو (وزیر) وو. نه پوهیږم چې اوس په کوم هېواد کې اوسیږي. نور وزیران هم ول، چې نه یې پیژنم. د هغوی یوه تن له اسلمه وپوښتل: دغه افسر چې لاندی بوخت دی، ملګری دی که نه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: دا یې ستاسو په اړه ویل؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغوی نه غوښتل چې دغه پټ راز افشا سي او غوښتل یې چې مړي هماغلته ورک سي .

حمید مهمند: تاسو وویل چې مړي یې په دوه وو جلا جلا شپو کې راوړل او تر خاورو لاندې شول. له تاسو سره یې چال چلند څنګه وو؟ څه قومانده یې ورکوله او څه یې ویل، د بیلګې په ډول، څه وکړئ؟

جنرال پادشاه میر: کله چې هغوی خپل کار پای ته رساوه نو د څلورم زغره وال ځواک له کانتینه به یې چای، کیک او کلچې واخیستلې او [په اصطلاح د پیش نمې په توګه به یې] یو څه خوړل بیا به ښار ته تلل. په همدغه ترڅ کې یوه شپه یې ما ته په ګوته نیولو ویلي ول چې " دا سړی ګوندي ملګری نه دی "

وروسته یې نو د وزیر په کچې نور مشران او لوړپوړي چارواکي راوستل او د ګولیو باران به یې پرې جوړاوه. ډیر ښه ښه وزیران ول. کله چې دغه مشران یې د ګولیوپه باران کې ویشتل اوپه شهادت یې رسول نو ویل به یې چې چاته نه وایو. انکار کوو. پټ کار دی. ځکه چې هغوی له محکمې پرته وژل کېدل .

حمید مهمند: آیا هغوی د داؤود خان د کابینې کسان ول؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغوی د داؤود خان د کابینې غړي ول.

حمید مهمند: د چا نوم دې په یاد دی؟

جنرال پادشاه میر: هو ! یو یې د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي وو، بل یې د بهرنیو چار وزیر، ځکه چې ویې ویل یې د باندنیو چارو وزیر راکښته کړئ. ټول ټال ۸ تنه ول. هغوی یې د شهید سردار صاحب له وژلو ۸ شپې وروسته ژوندي راوستل او ویې ویل چې له وژل کېدلو یې منکره کېږو.

د هغوی له ډلې بل تن موسی شفیق وو. له هغه یې هم پوښتنې کولې. هغه په ځواب کې ورته ویل: زه ډیر بې ګناه یم. په کور کې مې سطرنجۍ هواره ده. اولادونه مې څه نه لري. زه په خپل کور کې هېڅ نه لرم. هغوی په ځواب کې ورته وویل: تا د هلمند اوبه خرڅې کړې دي. موسی شفیق ورته وویل: ته [نور احمد نور ته یې وویل ته]، اناهیتا راتب زاد، ببرک کارمل او حفیظ الله امین ټول د کابینې وکیلان واست. تاسو ومنله [پاس کړه] او زه د هغه وخت سروزیر [صدراعظم] وم، ما یوازې لاسلیک وکړ .

حمید مهمند: دغه خبرې هماغلته ترسره شوې؟ موسی شفیق هماغلته له نور احمدنور سره شخړه وکړه او بیا یې هماغلته وواژه؟

جنرال پادشاه میر: هو، مخامخ خبرې هماغلته پیل شوې. له هماغو خبرو وروسته موسی شفیق یې وواژه. له هغه وروسته یې د عدلیې وزیرله موټره راکښته کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: کله چې د کابینې غړي یې وژل، څه ډول احساسات یې له ځانه څرګندول؟ خندل یې؟

جنرال پادشاه میر: دوی به پرې د ګولیو باران جوړاوه او هغوی د" اللهُ اکبر" په ویلو پرځمکه را لوېدل.

حمید مهمند: هغو کسانو چې ډزې کولې څه ډول احساسات یې څرګندول؟

جنرال پادشاه میر: رښتیا یې ووایم د هغوی په احساساتو نه پوهېدلم. له یوې خوا د شپې تیاره وه له بلې خوا ډزې کوونکو داسې خولۍ پرسر درلودلې چې دوه سورې یې درلودل چې له هغو سوریو یې یوازې کتلای شوای. یوازې سترګې یې ښکارېدلې او مخونه یې نه ښکارېدل چې سړی یې پر احساساتو پوه شي. هغوی به کلاشنیکوفونه په لاس له جیپ موټرانو راکښته شول له اته متریز واټنه به یې ډزې پرې پیل کړې او بیا به بیرته جیپ ته ننوتل .

حمید مهمند: کله چې د خبرو شخړه کېدله، نورو څه کول او څه یې ویل؟

جنرال پادشاه میر: ددوی د خبرو پرمهال نور ټول غلي درېدل او څه یې نه کول.

حمید مهمند: دغه خبرې چې مو وکړې ټولې یې ستاسو تر مخې تیر شولې؟

جنرال پادشاه میر: هو، هر څه مې چې وویل زما تر مخې تیر شول.

حمید مهمند: هغه خبرې او شخړې [د موسی شفیق او نور احمد نور ترمنځ] هم ستا تر مخې تیرې شوې وې؟

جنرال پادشاه میر: هو، هغه خبرې هم ټولې زما تر مخې تیرې شولې .

حمید مهمند: کله مو چې د سردارصاحب داؤود خان او د هغه کورنۍ خاورو ته وسپارله او ستاسو ترمخه د هغه د کابینې غړي ووژل شول، څه ډول احساس مو درلود؟

جنرال پادشاه میر: موږ ټول مسلمانان یو. پرخدای ایمان [ګروهنه] لرو او پوهیږو چې شپې پسې ورځ او ورځ پسې شپه راځي. تر اوسه د نړۍ په هېڅ یوه ګوټ کې داسې نه دي شوي چې د یوه هیواد د ولسمشر مړی دې تر دیرشو کالوپورې د بیدیا د خاورو په زړه کې پټ پاتې شي.

همدغې دښتې ته روسان راغلل. شوبلو او ټانکونو یې ټول ځایونو کنډ او کـَـپَـر کړل. په زړه کې مې را تاو شول چې یوه ورځ به خدای افغانستان خپلواک کړي. ما له هغه ځایه چې د خاورو په زړه کې داؤود خان خاورو ته سپارل شوی وو، د یوه متر د خطوې په اندازې ګامونه را واخیستل ټول ټال له سړکه ٦٥ متره لیرې واټن وو .

راغلم او دغه ٦٥ متري واټن مې په یوه ځای کې یادداشت کړ . له ځان سره مې وویل چې ښایي یوه ورځ به افغانستان د کمونیستانو له منګولو خلاص شي. په هغه وخت کې روسان نه ول، همدغه کمونیستان ول. و مې ویل چې دا خو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یوه سترشخصیت آرامځای دی، یوه ورځ به ورک شي. په دغو تیرو دوه وو مباشتو کې د خلکو د غلطو ګزارشونو له کبله ګڼ شمیر ځایونه کېندل او پرانیستل کیږي او نښه یې په لاس نه ورځي .

حمید مهمند: جنرال صاحب! تاسو څنګه خبر شواست چې د افغانستان دولت یوه کمیسیون ته دنده سپارلې چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ ډله ییز قبر دې را پیدا کړي؟

جنرال پادشاه میر:په خوست کې مې د راډیو او تلویزیون له لارې واورېدل چې کرزي صاحب یوه ځانګړي کمیسیون ته دنده سپارلې ده. تیلفون مې وکړچې ددغه کمیسیون خبره څنګه ده. راته یې وویل چې : هله ژر سه. را سه. موږ هڅه کوله چې ستا د تیلفون شمیره را پیدا کړو، نه مو شوه موندلای. هرڅه مو چې احوال ورکاوه او نفر مو درلیږل نتیجه یې نه ورکوله. ښه شو چې ټیلفون دې را وکړ. سبا ته ځان را ورسوه چې ډیر ضرور کار دی. هماغه وه چې راغلم .

حمید مهمند: جنرال صاحب! د هغو ګوتو په شمار کسانو له ډلې څخه چې د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د ډله ییز قبر خبره یې په زړونو کې درلوده، یو یې هم تاسو یاست. اوس چې د غه ډله ییز قبرونه موندل شول او مړي یې له هغه ځایه را وایستل، تاسو څه ډول احساس لرئ؟

جنرال پادشاه میر: کله چې د سردار داؤود خان د قبر د خارو سر ته تللم، سردارنادرجان او سردارمحمود جان غازي (د سردار داؤود خان لسمی) به له ما سره ول. هغوی به هلته د خپل نیکه د درناوي له کبله په شنه سهار کې تلل او د لاسونو د ګوتو په سر به یې د قبر د سر خاورې ایخوا دیخوا کولې چې هېوکي مات نه شي او سم لاس ته ورسي. زړونه یې مړیو ته ډیر سوځېدل .

هډوکي مو د ملي امنیت روغتون ته راوړل چې ولسمشر د پریکړې پربنسټ یا یې حکومت او یا یې ملي امنیت وپیژني. البته چې د مخونو او ښیرو پیژندل ممکن نه دي ځکه ټول یې هډوکي دي .

حمید مهمند: ستاسو خپل احساس څنګه دی؟ آیا خوښ یاست چې له دغسې یوه ستر راز څخه مو پوړنۍ لیرې کړ؟

جنرال پادشاه میر: د یوه مسلمان په توګه خوښ یم. تر نن ورځې، د نړۍ په هرګوټ کې که د کفر هیواد وي یا مسلمان، د ولسمشر مړی یې نه دی ورک. اوهغه هم د سردار داؤود خان په شان ولسمشر چې د افغانستان ټول وګړي یې د خپل ویر پر ټغرکښینول. د هغه د قبر په موندلو اوس احساس کووم چې داؤود خان بیرته را ژوندی شوی دی. ډیر خوښ یم چې ګور یې وموندل شو او وګړي به وکولای شي چې د هغه د ګورزیارت ته ولاړ شي .

په راتلونکې ګڼه کې به تاسو ولولئ:

۱ " .ما سردار داؤود نه دی وژلی" : د جنرال امام الدین تیلفوني پیام / ۲۰۰۸زکال د جولای دویمه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ .د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال دغوايي د مېاشتې له اوومې نېټې مخکې د سردار محمد داؤود د وژلو تابیا نیول شوې وه. د دغې تابیا په زړه کې د کومو کسانو د پښو د پلونو خاپ شته؟

۳ .د افغانستان د خلق دیموکراتیک گوند یو تن پیژندل شوی او نامتو غړی چې اوس په افغانستان کې او ژوندی دی د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د غړو له وژل کېدلو وروسته ارگ ته راغی. ټول یې له سترگو لاندې تیر کړل او بیا له خونې ووت .

وایي همدغه سړي چاته ویلي ول چې:" .. په پام کې وه چې یو ۵۰۰ کیلویي بمب به د ارگ پرسرور واچول شي . پوهیږی چې ۵۰۰ کیلویې بمب څه کوي؟ ارگ یې له خاورو سره په هوا کاوه"!

... "د عبدالله عمر له جیبه چې څنگ ته مې ولاړ وو، د بنزموټر کیلي یې را واخیستله او ویې ویل:' اوس زموږ وار دی چې په موټرونو کې وگرځو.' په همدغه حال کې مې ولیدل چې د کورنۍ غړي څوک ټپي او څوک روغ رمټ یو یو له دروازې تیریږي او په سر کې یې میرمن سلطانه نور/ د سردار محمد عمر ماندینه روانه وه. د محمود غازي ماشومان زهرا او داؤود مې ولېدل دواړه ټپیان ول. کله چې د میرمن سلطانې نورسترگې پرما ولگېدلې غلې شوه او د لاس په اشاره یې راته وویل " ټوله گناه ددوی له لاسه ده، دوی چنواري "چارماري" کړئ. [هغه د افغانستان د پخواني ټولواک خوراو د ولیعهد سردار احمدشاه خواښې وه] او گومان یې کاوه چې زه هم د پېښې له پخو پاژوالو څخه "' ....

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

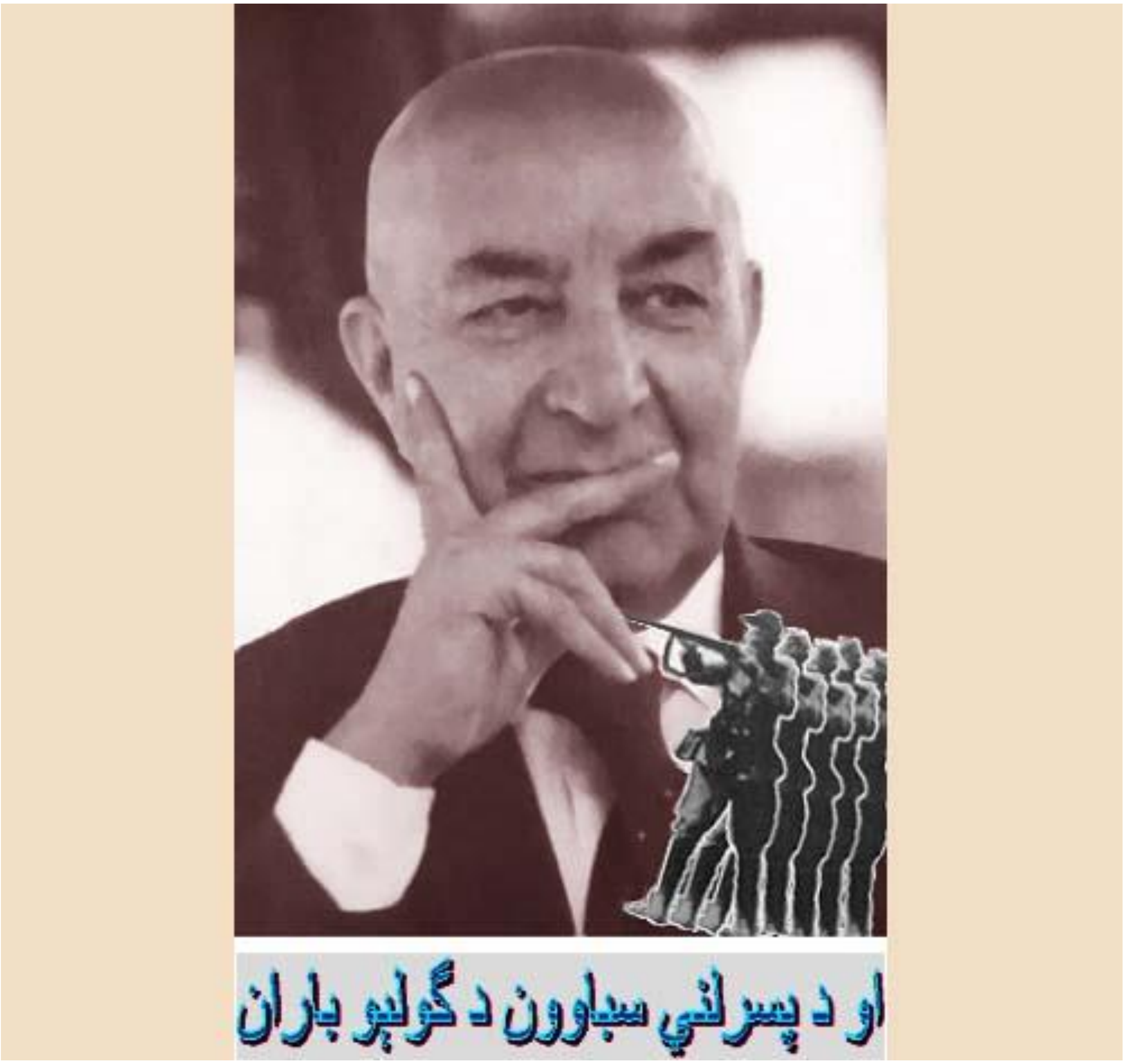

پنځمه برخه

سردار داؤود ما نه دي وژلی

اکادمیسین دستګیري پنجشیري د ۲۰۰۸زکال د جولای د میاشتې په دریمې د ماښام په اوو بجو له ما [سیاه سنګ] سره د تیرو ټیلفوني خبرو په دوام، دغه لاندیني خبرتیا یې راکړه :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرون د ۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتي دویمه د ماښام په وخت جنرال امام الدین ما [دستګیرپنجشیري] ته ټیلفون وکړ او د نورو خبرو په ترڅ کې یې را وته وویل :

"ما د ' کابل' ناتهـ ' په ویبپاڼې کې د " پسرلني سباوون د ګولېو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار/ " پرله پسې برخې لوستلې دي او له یو شمیر ټکیو سره یې چې ډاکټر داؤود جنبش د ټولواک د خور میرمن زهره نعیم له خولې لیکلي او هم له هغو برخو سره چې تاسو جناب پنجشیري صاحب په ټول امانت د سردار داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژل کېدلود پیښې په اړه لیکلي دي او هم له هغو نقل قولونو څخه مو چې زما له خولې راوړي سل په سلو کې موافق یم .

څرنګه چې میرمن زهره نعیم په لنډیز ویلي، اوتاسو هم د کابل ناتهـ په ویبپاڼه کې او هم " د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند راپاڅېدنې او راپرځېدنې/ ظهور و زوال حزب دیموکراتیک خلق افغانستان" په کتاب کې مو په تفصیل ویلي، ما له سردار محمد داؤود سره وروستـنې خبرې تر سره کړي دي. په لنډېز ووایم رښتیا دا ده چې :

زه د پوځ د یوه افسرپه توګه په ټول درناوي د "تیارسـئ" په ډول د سردار محمد داؤود مخې ته ودرېدم. لومړی مې ورته پوځي سلام "رسم تعظیم" وکړ. وروسته مې په ډیر درناوي د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند د سرمشریزې ډلې پیغام ور ورساوه او ورڅخه مې وغوښتل چې له خپلې کورنۍ سره دې یو خوندي ځای ته تشریف یوسي. داؤود خان دغه غوښتنه ونه منله. بیا مې ورته وویل:" له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند ته لیږدیدلی، تاسو باید تسلیم شـئ ".

سردار محمد داؤود وویل: " تاسو دغه پیغام د چا له خوا راوړی!" په ځواب کې مې ورته وویل : " دغه امر مې د قادر لخوا راوړی" هغه د سترګو په رپ کې را ته وویل:" پرته له خدایه کمونیستانو ته نه تسلیمیږم او ترخپلې وروستۍ ګولۍ جنګ ته چمتو یم ".

د همدغې خبرې په وَیلو ، خپله وسله یې را تاو کړه او مخامخ یې پرما ډز وکړ. زما پر مټ او د ځان پر نورو برخو مې ګولۍ و لګېدلې او د ځان څو برخې مې ټپي شوې. دقیقاً په همدغې شېبې کې ول چې له ما سره ارګ ته د راغلو وسله والو سرتیرواو سردار داؤود تر منځ دوه اړخیزې ډزې پیل شوې .

په دغسې یوه روحي او ټپي حالت کې ما دومره وسه نه درلودله چې وسلې ته لاس وروړم، توپک پورته کول خو لا پر ځای پریږده چې دقیقه نښه ونیسم، فیر وکړم، یو یا څو تنه په قتل ورسوم .

په ډیر صداقت وایم چې سردار محمد داؤود ما نه دی وژلی. ځکه چې زه په خپله د مرګ په پوله ناست وم او ډیرکلک ټپي شوی وم. لومړی ما ګومان کاوه چې له دغو ګولیوڅخه یوه یې زما پر زړه لګېدلې اونورد ژوندي پاتې کېدلو هیله نه لرم، خو کله چې وروسته مې پام شو ومې لېدل چې ټول ټپونه زما د ځان په ښـۍ خوا کې دي. کله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سرتیرو زما دغه حالت ولېد او ډېره کلکه وینه بهېدنه مې درلودله په کَشـولو کَشولو یې د پیښې له ځایه لیرې کړم. ما ان په خپلو سترګو ونه لېدل چې سردارمحمد داؤود او کورنۍ یې له کوم توپکه او د کوم ډزې کوونکي له خوا وژل شویدي .

دا وه د پیښې پخه او لنډه خبره. هغه څه مې چې نن تاسو ته وویل له هغه پرته بل څه نه لرم چې په دې اړه یې تاسو ته ووایم ، نور اضافي معلومات نه لرم، او نه غواړم څه شی ورڅخه کم او یا نوراضافي شی پرې ورګډ کړم. له بله پلوه د خپل ناوړه روغتیایي حالت له امله نه شم کولای په مرکو کې برخه واخلم. له دې امله له تاسو هېله من یم چې زما معذرت ومنـئ ".

له جنرال امام الدینه غوښتنه

ښاغلی امام الدین،

خوښ یم چې " د پسرلني سباوون د ګولېو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار" مو له سره تر پایه ولوست. او هاغه مهال به نور هم خوښ شم چې د دغې لېکنې پاتې چمتو شوې او راتلونکې برخې ولولـئ او پرهر هغه څه چې ناسم درته ښکاره شي، ګوته کښېږدئ ترڅو درواغ د رښتیا ځای ونه نیسي .

څرنګه چې تاسو وینـئ، ستاسو پیغام پرته له کوم کوښښ زیادښت یا کمښته کټ مټ ولیکل شو. له تا هېله کوم راځه چې مخامخ خبرې سره وکړو. د خپل د کور د ټیلفونونو شمیرې او خپله د بریښنالیک پته مې هم د همدغو لیکنوپه هرې پیلیزې برخې کې په څرګنده لیکلې دي .

له تاسو سره ژمنه کوم چې ستاسو تیلفوني راز، ستاسو بریښنالیک او ستاسو پوستې پته که ما ته راولیږئ ترڅو چې ژوندی یم له ځان سره به یې وساتم. اوکه وغواړئ هره هغه خبره چې تاسو یې د افشا کولو اړتیا نه وینـئ او یا نه غواړئ چې خپره شي اویا په کوم بل سوري ور ننوځي،ټول به یې له ځان سره وساتم. او اوس وګوره چې نورو ۱۳ تنو څه ویلي دي :

۱ .امام الدین، د پوځ په څلورسوه بستریزه روغتون کې :

د " افغانستان په پینځه پیړیو کې / افغانستان در پنج قرن اخیر" د کتاب په ۸۶۷،۸۶۸ او ۸۶۹ پاڼوکې چې د ایران /تهران د عرفان له خپرونو څخه د میر محمد صدیق فرهنګ لیکنه اولومړنی چاپ یې په دیارلس سوه څلوراویا [اردیبهشت] [۱۹۹۵ زکال د اپریل په مباشت کې] شوی دی داسې راغلي دي :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عبدالصمد غوث په وینا " د سهار له څلورنیمو بجو لږ شیبه مخکې [په سهارنې تګنده سباوون کې] د الوتکو، توپونو او د شوبلو د ډزو غړناڅاپه غلی شو اوخپل ځای یې مرګوني درندې چوپتیا ته وسپاره. [دافغانستان راپرځېدنه / سقوط افغانستان] ۲۰۰ پاڼه، عبدالصمد غوث، امریکا، د برګون بریسي خپرونه ۱۹۸۸ "

داسې بریښي په دغې شیبې کې چې په ارګ کې د ولسمشرۍ د ماڼۍ ساتندویه مدافعان درې ورې کېدلو ته نیږدې ول، کودتاچیانو داؤود خان ته وړاندیز وکړچې له مقاومته دې لاس واخلي او تسلیم دې شي. څرګنده ده دې چې ولسمشر د کودتاچیانو د لارښودو مشرانو د نومونو غوښتنه وکړه او بیا یې وغوښتل چې عبدالقادر او [محمد اسلم وطنجار دې د خبرو لپاره ور ته ور واستوی .

دغه وړاندیز د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په مرکزي کمېټې کې را وړاندې شو. ببرک [کارمل] او نورو پرچمیانو چې نه یې غوښتل ولسمشر دې ووژل شي، بلکه د هغه تر نامه لاندې یې هیله درلودله واک ترلاسه کړي د دوه نومول شویو کسانو لیږلو ته لیواله ول، خو د مرکزي کمیټې خلقي غړو غبرګون وښود او لارښوونه یې وکړه چې ولسمشر دې ونیول شي .

فرهاد لبیب [په شوروي اتحاد کې روزل شوی پیلوټ چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په وړاندې ودرېد او زندان ته ولوید] د پیښې لړۍ د پوځ په څلورسوه بستریز روغتون کې د شوبلې د یوه افسرامام الدین له خولې چې یوه اونۍ وروسته یې په خپلې خولې خپلو دوستانو ته کړې وه په دې ډول ویلې :

"زما زغره واله شوبله د ارګ ختیزې دروازې ته مخامخ د اور لپاره د تیارسۍ په حالت کې ولاړه وه. د [دیارلس سوه اوپینځوسم لمریزکال] د غوایي د اتمې په شنه سهارکله چې د ګارد قطعاتو یو په بل پسې د سپینو بیرغونو په ور ښودلو خپله تسلیمي اعلان کړه ماته امر وشوچې داؤود را ونیسم. که څه هم داؤود مخکې له موږ سره اړیکه نیولې وه او غوښتلي یې ول چې د کودتا له مشرانو سره غواړي خبرې وکړي او مرکزي کمیټې هم منلي ول او پریکړه یې کړې وه چې همدغسې به وکړي نو ما ته امر وشو چې ارګ ته ور ننوځم .

کله چې ارګ ته ورننوتلم د خورو ورو ډزو یو یو غږ اورېدل کېده. لومړني سړي چې دننه له ما سره ولېدل، ګل آغا وو. زه خبر وم چې هغه زموږ سړی دی. ګل آغا له ځان سره را واخیستلم او هغه خونه یې را وښودله چې داؤود خان پکې وو .

کله چې له ګل آغا او خپلو هملارو ملګرو سره خونې ته ور ننوتلم ومې لېدل چې داؤود د خپلې کورنۍ له غړو او نورو لسو تنو هملارو سره وسله پر لاس سترګې په لاره دي. له ځان سره مې وویل: " دلته مې ژوندي پاتې کېدنه ناشونې ده "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې وخت کې ګل آقا داؤود ته پوځي سلام وکړ او ویې ویل: " د کوتاچیانو له ډلې څخه یو تن غواړي له تاسو سره وګوري. له ټولو مخکې داؤود ولاړ وو. ما هم په لوړ غږ وویل:" د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د امر پر بنسټ خپله وسله پرځمکه کښیږدئ او ځان را تسلیم کړئ ".

داؤود په ځواب کې راته وویل:" کمونیستانو او دهغوی مریبیو ته نه ور تسلیمږم او د سترګو په رپ کې یې پرما ډزې وکړې. نور پرې پوه نه سوم. دومره مې په یاد دي چې یو ښځګیزه "جناحي" اور مې تر سره کړ او بیا بې هوښه سوم. کله چې سترګې مې خلاصې کړې، په روغتون کې وم. [د غو ايي د کودتا تأریخي جرړې/ ریشه های تأریخي کودتای ثور. ۹۹، ۱۰۰ او ۱۰۱ پاڼې. د فرهاد لبیب لیکنه، قلمي بڼه]

که څه هم فرهاد لبیب د [امام الدین] دغه خبره نه مني او ګروهن دی چې د امام الدین ملګري روزل شوي روسان ول خو ددغې ادعا لپاره د منلو وړ لاسوندی په لاس کې نشته. هرګوره په دغه اړه لا تر اوسه پورتنی روایت هغه څرګنده روایت دی چې په دې تړاو ما [محمد صدیق فرهنګ] ته را رسیدلی دی .

د تره کي د رژیم لومړنی دفاع وزیر عبدالقادر په دې اړه د یوې مرکې په ترځ کې داسې وایي : " د لودسپیکر له لارې مو په څو څو ځله د هغه [محمد داؤود خان] د تسلیمیدلو غوښتنه وکړه. په پای کې یې په دې آړ"شرط" د را تسلیمیدلو خبر ورکړچې قادر او وطنجار دې هغه ته په خپله د خبرو لپاره ورشي. زه او وطنجار د ماڼۍ پر لور ور وخوځېدلو، خو ملګرو زموږ مخه را ونیوله او دوه تنو نورو ته یې دنده ور وسپارله چې داؤود خان ته دې ورشي. داؤود خان پر هغوی ډزې وکړې له هغو دواړو څخه یو تن یې ووژل شو او بل یې د لومړي بریدمن امام الدین په نامه ټپي شوچې اوس ژوندی دی. د داؤود خان په دغه کار پوځیان را وپارېدل له دواړو خواوو ډزې پیل شوې او دډزو په ترځ کې سردار محمد داؤود خان ووژل شو ".

په دغه ناتارځپلې ناورین کې په ولسمشر او ورور یې محمد نعیم سربیره دغه کسان هم له منځه ولاړل :

عبدالاله د سروزیر مرستیال، د کورنیو چارو وزیر عبدالقدیرنورستاني، زینب داؤود، عایشه، بلقیس آصفي، شینکۍ غازي، زرلښته داؤود، محمد عمر داؤود، ویس داؤود، شیما داؤود، خالد داؤود، زرمینه غازي، د ولسمشر له کورنۍ څخه یو شمیر ماشومان ټول ټال ۱۷ تنه ووژل شول او د هغه د کورنۍ یو شمیر نور غړي د کوتاچیانو د اور له امله ټپیان شول. [د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه،د انتوني آرنولد لیکنه، د هوور خپرونه، ۱۹۹۸زکال]

سره له دې چې دولت هڅه وکړه چې په کودتا کې د وژل شویو کسانو د شمیرې کچه ټیټه وښیي خو دغوایي په کودتا کې د وژل شویو کسانو شمیره له زرګونو کسانو پورته وه. دولت د وژل شویو کسانو شمیره د ۷۰ او ۱۰۰ تنو په شا او خوا کې څرګنده کړه. [د " دوه ګوندیزه کمونیزم/کمونیزم دوحزبي" کتاب، ٦۲ پاڼه، د آنتوني آرنولډ لیکنه، د هوور خپرونه ۱۹۸۱زکال]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال دا چې د ولسمشرۍ د ساتونکې ډلې یا ګارډ د وژل شویوکسانو شمیره چې د ارګ په ساتنه کې ووژل شول څه ناڅه دوه زره تنه ول. او نور ژوندي پاتې شوي کسان د نوي دولت په لاربښوونه ووژل شول. . [د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه،د انتوني آرنولد لیکنه، د هوور خپرونه، ۱۹۹۸زکال]

یو شمیر د بګرام او خواجه رواش په هوایي ډګرونو کې اعدام شول.د کورنیو چارو د وزارت په ساتنه کې د پولیسو یو شمیر کسان، او د ریشخور په اوومه فرقه کې په ناڅرګنده شمیر کې یوه ډله هغه کسان ووژل شول چې غوښتل یې د ولسمشر د ژغورنې لپاره ځانونه کابل ته را ورسوي .

]د " افغانستان" کتاب، ۷۲ پاڼه، د انتوني هایمن لیکنه، د هانکانګ خپرونه، ۱۹۸۴زکال [

۲ .امام الدین اووینې بهېدونکې ټپونه

[د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند راپاڅېدنه اورا پرځېدنه/ ظهورو زوال حزب دیموکراتیک خلق افغانستان" په کتاب کې د اکاډمیسین دستګیرپنجشیري لیکنه، د صبور کمپوزینګ سنټر له خپرونو څخه چې په ۱۹۹۹زکال کې په پیښاور کې خپور شوی په ۹۶، ۹۷، ۹۸ او ۹۹ پاڼو کې] داسې لیکل شوي:

کله چې د لوګرد خواریکښو وګړو بچي امام الدین د کومانډو د ټولي یو بولندوی د [غوایي] د انقلاب فرمان سردار داؤود او د هغه د رژیم لوړپوړو چارواکو ته اعلان کړ او د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک] ګوند لاربښوونه یې د هغوی غوږونو ته ور ورسوله چې " د مرکزي کمېټې د فرمان پربنسټ تاسو محکوم یاست او ځانونه را وسپارئ" نو سردار محمد داؤود نه یوازې دا چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند او د تأریخ فرمان ته تسلیم نه شو بلکه د خانواکي او اشرافي غرور په لمبو کې یې په ډېر قهر قدیر نورستاني اوخپل زوی ته امر وکړ چې پر امام الدین او نورو سرتیرو او همدارنګه د خپلې کورنۍ پر بې ګناه ښځو او ماشومانو ډزې وکړي او خپلې وروستۍ ګولۍ پرې ور تشې کړي .

هغوی د سردارمحمد داؤود وروستنی فرمان پرته له ځنډه پرځای کړ، د امام الدین او د کوماندو پرنورو سرتیرو یې ډزې را پیل کړې او په پای کې د سردار محمد داؤود، سردار محمد نعیم، د مالیې وزیرعبدالاله، زامنو او یوشمیر نورو خپلو خپلوانو پرژوند یې د پای ټکی کښیښود. خو د حکومت ګڼ شمیر غړو له مقاومته لاس واخیست او پرته له پوښتنې تسلیم شول چې د هغوی شخصي خوندیتوب د پاڅونوالو ځواکونو له خوا خوندي کړای شو .

د پاڅون د سیاسي مشرتابه ډله هغه مهال د داؤود خان او دهغه د ملاترو له خونړي مقاومته خبره شوله کله چې په وینو ککړ امام الدین د مشرتابه ډلې ته د راډیو افغانستان ودانۍ ته راغی، له پوځي سلامه وروسته که څه هم دی د سلطنتي کورنۍ د وروستني تېرغمال (مستبد) او خانـتما په زهرلړلو ګولیو ټپي وو،په لوړ مورال یې د سردار محمد داؤود او دهغه د نیږدي انډیوالانو د وسله وال مقاومت ګزارش را وړاندې کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کريم ميثاق چې نوی د مشرتابه خونې ته راننوتلی وو د لوړوهورا ګانو او " ژوندی دې وي انقلاب" په ويلو په راډيو افغانستان کې دننه د سټډيو کارکوونکي يې له دغې تأريخي پېښې څخه خبر کړل. او په لنډ وخت کې د سردار محمد داؤود او دهغه د انډيوالانو د وژنې زيری د پاځون د سرمشريزې ډلې له خوا جوړ او په ډېر شور او زوږ خپور شو. ددغه آزادي بښخونکي زيري خبرخپراوي په رښتيا چې معجزه را وزيږوله .

له نيم ساعت وروسته، په سلګونو ټيليګرامونه، د ګارنيزنونو "لښکرکوټونو"، فرقو، د کندهار، ننګرهار، بلخ، غزني، خوست ، د اسعدآباد او ګرديز د واليانو له پلوه، د شينډنډ او مزارشريف له هوايي ډګرونو، واليانو، لوړپوړو مأمورينو، ګوندي کادرونو، د معارف کسانو، مخورو سيمه ييزو روڼ اندو، ورهنګرو "اهل کسبه"، يو شمير هېواد پالو روحانيونو، يو شمير مخورو ولسپاله خپلواکه ډيموکراتو کسانو،او همداشان د يو شمير هغو کورنيو له خوا چې د نادر/داؤود د کورنۍ د نيمې پيړۍ د بې پوښتنې واکمنۍ په کړس کې کړېدلې ، حقونه او آزادۍ يې تر پښو لاندې شوې وې او د يو شمير ولسي سوداګرو له پلوه د سيلاب په توګه د انقلاب د سرمشريزې ډلې تر کړۍ راتاو او په دې توګه د د يارلس سوه او اووه پينځوسم لمريزکال د غوايي د اوومې نېټې پاځون د برياليتوب پولې ته را ورسيد. سياسي واک په ټوليزه ډول د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په لاس کې را پرېوت .

د هيواد د انقلابي لړۍ په ترڅ کې د څرګندې او ځلاندې فکري مبارزې ودې د نوي دولت او د نوي نظم د راټينګېدلولپاره خبره رامنځ ته کړه. زموږ د ولسي ژوند په دغسې يوې پرېکندې شيبې کې يو ځل بيا د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د سرمشريزې ډلې ترمنځ د څوکيو او دولتي دريزونو د راخپلو لپاره څرګندې شخړې رامنځ ته شوې چې را يادول يې زما له انده د معاصر تأريخ په پېښو کې د اوسني انقلابي غورځنګ د څېړلو او د هرې ډلې د سياسي او پوځي مشرانو د موخو او دريزونو د پيژندلو لپاره اړين بريښي .

لنډه دا چې د هغه څه بر خلاف چې صديق فرهنګ په خپلې تأريخي ليکنې (افغانستان په وروستيو پينځو پيړيو کې / افغانستان در پنج قرن اخير) په ۷۷ پاڼې کې ليکلې، ډاکټر حقشناس، رشتيا، صمد غوث، کشککي، ن.ا. هارون، او نورو پيښن ليکونکو او افغانستان پيژندونکو ليکلي دي، لومړی دا چې د غوايي د اوومې د وسلوال پاځون له پيله تر پايه نه د افغانستان په خاوره کې او نه له تاشکنده، شوروي پيلوټانوهېڅکله الوتنه نه ده کړې. د سياسي بيرو ۷ تنه غړي اود کابل پوهنتون استاد پوهاند ضمير صافی ژوندي او شاهد دي چې ډګروال قادر په څه ډول د بولندې (قوماندې) له ځايه د شينډنډ د هوايي ډګر پيلوټانو ته په پښتو او دري ژبوڅرګندې او په ځيرتاکل شوې بولندې ورکولې .

دوهم دا چې د مرکزي کميټې غونډه له اره "اصله" نه د راډيو افغانستان په ودانۍ کې او نه د خواجه رواش په هوايي ډګر کې جوړه شوې وه. د ۱۹۹۶زکال او د ۱۹۹۸زکال د بي بي سي د راډيو د شفاهي تأريخ په خپرونه کې کريم مېثاق هم په تېروتنې د راډيو افغانستان په ودانۍ او هوايي ډګر کې د مرکزي کمېټې د غونډې د جوړېدلو خبره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي وه چې په بشپړ ډاډ ددغه پروګرام په بیا خپراوي کې به دغه تیروتنه بیرته سمه شي، څکه چې د میر اکبر خیبر د جنازې د ښخولو پاخه سمبالوونکي کریم میاق او نوراحمد نور په خپل نوښت پټ شوي ول. کله چې د مرکزي د تشکیلاتو د سیاسي بیرو دغه نامتو او مخور غړي پټ شوي ول، د مرکزي کمېټې غونډه څنګه رابلل کېدای شوای او څنګه به جوړېدله .

دریم دا چې په افغانستان کې د شوروي لوی سفیر پوزانوف هېڅکله د غوایي د پاځون د پیښو په لړ کې نه ګډون، نه اغیزه او نه پټه او نه بربنډه ونډه درلودله. له دې امله د عبدالصمد غوث وینا یو اړخیزه اورښتیا نه ده .

۳ .د امام الدین کلاشنیکوف :

سترجنرال نبي عظیمي په خپل کتاب کې [په دریو لسیزو کې اردو او سیاست / اردو وسیاست در سه دهه اخیر] دریم چاپ، د میوند د خپرونو خپروندویه ټولنه ۱۹۹۹زکال پېښاور- پاکستان په ۱۴۱ او ۱۴۲پاڼو کې لیکلي دي :

شوبلود کابل ولایت راچاپیره د یوالونه را ونړول، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند مشران یې آزاد کړل او په شوبلو کې یې کښینول. د لارې په اوږدو کې یوه شوبله په یوې څلور لارې کې ودرېږي. حفیظ الله امین په داسې حال کې چې لاسونه یې په هتکړیو تړل شوي ول ککره یې د شوبلې له کړکۍ څخه را وایستله خپل لاسونه او سر یې د کودتا سرتیرو او افسرانو ته و ښورول. په دغسې پرېکندو شیبو کې د امین دغسې خوځښت د هغه دریز د هغه د خلقي پلویانو په منځ کې را لوړاوه .

شوبلې خوځېږي او د راډیو افغانستان پر لور درومي . مشران یو ساعت وروسته د هوایي او مدافعه هوایي څواک د قرارګاه په لور خوځېږي. په هغه ځای کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند مرکزي کمېټه غونډه جوړوي او حفیظ الله امین ته دنده ور سپاري چې د پوځي شورى خبرتیا دې جوړه او د داؤود خان د راپرځېدنې خبر دې د وګړو غوږونو ته ور ورسوي .

څرګنده ده چې ددغې خبرتیا خپرونه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند پرغړو پیاوړې اغیزه را شیندي او ددې لامل کېږي چې په خپلو لښکرکوټونو او غنډونو کې خپل بولندویان بې وسلې کړي را ویې نیسي او واک په خپلو منګولو کې راخپل کړي. د اعلامیې له خپراوي وروسته د ګوند د پرچم ډلې افسران په بشپړدول را فعاله کیږي او له خپلو خلقي ملګرو سره په همغږي اړوندې چارې په ګډه پرمخ بیایي. د شپې په یوې بجې د ولسمشرى ساتندویه لښکر یا ګارډ را پرځیږي. جګړن صاحبجان او هغه ته نور نیږدې ملګري یې رانیول کیږي .

د سردار محمد داؤود د را نیولو امر د کوماندو د قطعې افسر لومړي بریدمن امام الدین ته ورکول کیږي. امام الدین د ګارد د اوپراسیون له آمر ډګرمن ګل آقا سره یو ځای داؤود خان ته ورځي او ورته وایي : " د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې په امرخپله وسله پرځمکه کښیږدئ او را تسلیم سه ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود په ځواب کې ورته وايي: " کمونيستانو ته نه ور تسليمېږم" او د سترګو په رپ کې په امام الدين ډزې کوي. د امام الدين مټ ټپي کيږي، د هغه په لاس کې کلاشنيکوف ووه او له ټپي کېدلو سره سره پرداؤود او يارانو يې ځنګيز يا جناحي اور را پيل کوي. نښته را پيل کيږي او په پاى کې سردارمحمد داؤود، سردار محمدنعيم، عبدالاله، د محمد ظاهرشاه خور او د داؤود خان مانيدنه زينب داؤود، د داؤود خان زامن او د کورنۍ غړي يې چې ټول ټال ۱۷ تنه کېدل، ځاى پرځاى وژل کيږي.

۴ .زما نوم امام الدين دى

ډاکټرظاهرطنين د [افغانستان په شلمه پيړۍ کې / افغانستان در قرن بيستم د کتاب ۱۹۰۰ � ۱۹۶۹] د بي بي سي د خپرونو له ټولګې څخه د عرفان د خپرندويه ټولنې تهران / ايران چاپ، په ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼو کې د عبدالکريم ميثاق [د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند له بنسټ اېښودونکو او د سياسي بيرو غړي/ د ماليې وزير، څېړونکي او داستان ليکونکي] له خولې داسې وايي:

پوښتنه دا وه چې آيا داؤود خان دې ووژل شي يا دې ژوندې وساتل شي؟ د مرکزي کميټې يوې ډلې ويل چې داؤود خان دې ژوندى وساتل شي او وژل يې ستره تأريخي پازوالي "مسوؤليت" لري. ښه به داوي چې راډيو ته دې راوستل شي او ودې وايي چې را اخيستل شوى ګام يو ښه ګام دى او زه د [افغانستان دخلق ديموکراتيک ګوند] را تايئـدوم. بلې ډلې ويل : دغه په خپله يوه تيروتنه ده. کله چې وګړي له راډيو افغانستانه د داؤود غږ په ژوندۍ توګه واوري، ښايي پاڅون د هغه په ګټه را واوړي او زموږ پاڅون به را ناکامه شي. په دغه وړانديز کې دوه تنو تر نورو ډيرې خبرې کولې: يو يې دستګير پنجشيرى او بل يې ببرک کارمل وو .

يو صاحبمنصب چې له لاسه يې وينې را بهېدلې راغى. په وينو لړلي لاس د مرکزي کميټې د غړو مخې ته ودرېد پوځي سلام يې ورکړ او ويې ويل : زما نوم امام الدين دى. د ګوند غړى يم. زه دننه په ارګ کې وم. د ګلخانې ماڼې ته ولاړم او داؤود خان ته مې وويل : له دې چې واک د افغانستان دخلق ډيموکراتيک ګوند ته را ليږدېدلې، ته دننه لرئ چې ځان راتسليم کړئ. يوه لور يې ورسره وه. عبدالاله [د سروزيرمرستيال او د بهرنيو چاروزير] هم ورسره وو. داؤود خان راباندې ډزې وکړې. کله چې ډزې يې را پيل کړې، زما لاس يې را ټپي کړ. په دغې شيبې کې لور يې مخې ته ور ودرېدله ، دهغه مخې ته خنډ شوه او ورته ويې ويل چې ډزې مه کوه. که ته ډزې وکړې، هغه به هم پرموږ ډزې وکړي. [امام الدين] وويل چې هغه په همدغې شيبې کې داؤود خان هم پر خپلې لور او هم يې پرما ډزې وکړې نو په دغه وخت کې ما هم کلاشنيکوف راواخيست، و مې وهل، او ټول مې له يوې مخې له منځه يو ړل ".

۵ .د تأريخ مختورالى بايد ونه منو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطانعلي کشتمند په خپل کتاب کې [د تأريخي سياسي پېښو ياددښت لېکونه، د افغانستان د اوسني تأريخ په کرښه کې شخصي خاطرات/ يادداشتهاي سياسي و روېداد هاې تاريخي، خاطرات شخصي با برهه هاى از تاريخ سياسي معاصرافغانستان] " ۲۰۰۲زکال دلندن د ژاکارت له خپرونو څخه" په ۳۴۳ او ۳۴۴ پاڼو کې ليکي :

"د وروستـنـيـو مقاومتونو درېځ ورېځ کول: د [۱۹۷۸زکال] د اپريل د ۲۸ په ټکنده سباوون کې د شوبلو د چلوونکو او د پيلوټانو د ګډې همکارۍ په مټ د ولسمشرۍ د ساتونکي لښکر "ګارد" وروستنی مقاومت درېځ ورېځ شو خو محمد داؤود تر هماغې شېبې مقاومت کاوه. له هغه وروسته د خبررسوونکو يو ډله ارګ ته ور واستول شوه. د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] سرمشريزې ډلې په هغې شيبې کې چې د [۱۹۷۸زکال] د اپريل ۲۸د سهار د اتو او نهوبجو ترمنځ شېبې وې يو ځل بيا يې غونډه راجوړه کړه اوسرمشريزه ډله پوه شوله چې محمد داؤود را تسليمېدلو ته چمتو نه دی .

ددې په اړه چې له هغه او کورنۍ سره يې په څه ډول چال چلند وشي د مرکزي کميټې د غړو په منځ کې تودې خبرې رامنځ ته شوې. امين په اور لړې ژبې پر هغه د وسله وال يرغل خبرې کولې او ټينګار يې کاوه چې که مقاومت وکړي نو د سترګو په رپ کې دې هغه او د هغه د همکارانو ټغر ورټول شي. په غونډې کې يو شمير ناستو غړو د امين په ملاتړ د هغه د وړانديز ملاتړ کاوه، خو ببرک کارمل په پريکړې ژبې د امين له وړانديز سره مخالفت وکړاو ټينګار يې وکړ چې په هېڅ بيه دې دغه کار ته لاس وا نه اچول شي. هغه وويل :" پريږدئ دغه ستونزه په سړه سينه او پراخ تندي حل شي او سر له همدغې شېبې دې وګړو او نړيوالو ته داسې شی په لاس ورنکړل شي چې ګنې انقلاب بيرحمه او د قانون له امرونو څخه سرغړوای کوي. پريږدئ چې ولسي نياوتون "محکمه " د هغه د راتلونکې برخليک په تړاو پريکړه وکړي ".

ما هم د کارمل د درېز ملاتړ په ټينګه وکړ او ومې وويل چې د ملګري کارمل له دريزه په ملاتړ زه په دې ګروهن يم چې سرله اوسه خپلسريو ته نه بايد لار ورکړو او د تاريخ مختوروالی دې ونه منل شي .

زما دغو خبرو امين راوپاراوه. هغه چې د را پاڅېدلو په حال کې وو او ويل يې" موږله ترونکاريو "سازشکاري" سره جوړ نه يو" په پښو ودرېد او د ځېنو لښکرکوټونو له بولندويانو سره د اړيکې د را ټينګولو په پلمه يې غونډه پريښودله او له يوه ساعته وروسته بيرته راغی .

د امين په شتوالي او دهغه په نه شتوالي کې د همدغې او يو شمير نورو سکالو پرسرخبرې را اوږدې شوې او په دې ترڅ کې يو افسر راغی اوويل کېدل چې دغه افسر د پاليالو "وفادارو" خلقيانو له ډلې څخه يو خلقی وو خو په خپله د امين هوا خواه نه وو. هرګوره، نوموړی افسر په خونړي لاس د غونډې خونې ته راننوت او لاندينې خبرې يې وکړې :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"زه له یو شمیر افسرانو او سرتیروسره ارگ ته ور ننوتلم. د پوځي شورى له نامه مې داؤود خان ته خبر ورکړ چې وسله دې پر ځمکه کښېږدي اورا تسلیم دې شي، هغه ونه منله او په خپلې وسلې یې پرموږ ډزې وکړې. زموږ له ملگرو څخه یو تن ووژل شو او لکه څنگه چې گورئ زه هم ټپي یم. زما ملگرو هم زغم له لاسه ورکړ، هغه او ور سره نور کسان یې ټول ترځوابیه اور لاندې ونېول "

هغه څه چې څرگند دي دا دي چې امین د هرلامل له امله چې د هغه پرذهن یې واک چلاوه، یابه انقلابي لامل وو او یا شخصي خو له هماغو لومړیو شېبو یې هڅه کوله چې محمد داؤود له منځه یوسي .

٦ .امام الدین نه شوای کولای کلاشنیکوف را پورته کړي

اکادمیسین دستگیرپنجشیري د ۲۰۰۸ زکال د اپریل د مباشتې په ۲۸ ماښامي له ما (سیاه سنگ/حجرالاسود) سره د یوې تیلفوني مرکې په ترڅ کې وویل :

{دافغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د سرمشریزې ډلې د نیول کېدلو په شپه سلیمان لایق، بارق شفیعي، نور احمد نور او کریم میثاق د استاد میر اکبرخیبر د جنازې او خارو ته سپارلود کست د ثبت او ویشنې په چارو بوخت ول. له راډیو افغانستان څخه د سیاسي دفتر د غړو د نیول کېدلو د خبرله په اورېدلو سلیمان لایق او بارق شفیعي خپل ځانونه په ځانخوښې توگه پولیسو ته ورسپاري، خو کریم میثاق او نوراحمد نور دیوه گوندي کارگر په کورکې ځانونه پټ کړل. له دې امله د [افغانستان په شلمه پیرۍ کې / افغانستان در قرن بیستم] په کتاب کې د کریم میثاق خبره سمه او په ځای نه ده .

سیاه سنگ: ستاسو د سترگو لیدلی حال څه دی؟ امام الدین کوم ځای ته راغی او څه یې وویل؟

پنجشیری: امام الدین راډیو افغانستان ته راغی او خپل گزارش یې نورمحمد تره کي ته ور وړاندې کړ. هغه وویل چې له سردار محمد داؤود څخه په څو څو ځله په درنښت هیله وشوه چې له خپلې کورنۍ سره دې یوه خوندي ځای ته ولاړ شي. خو له څوڅو ځله غوښتنو سره سره هغه خپل زوی ته فرمان ورکړچې پر سرتیرو، افسرانو او ان په خپلې کورنۍ ډزې دې وکړي. په پای کې یې دوه اړخیزې ځوابیه ډزې را پیل شوې .

همدا شان امام الدین وویل چې : سردار محمد داؤود ته مې وویل : له دې چې سیاسي ځواک د افغانستان خلق ډیموکراتیک گوند ته را لیږدېدلې نو تاسو باید را تسلیم شئ. داؤود راته وویل چې : زه کمونیستانو ته نه ور تسلیمیرم. او بیا یې نیغ په نیغه پرما ډزې وکړې. ما هم وویشتل او ستیا مې کړل.

سیاه سنگ: " ستیا...؟ ستیاڅه مانا را ښندي؟ دا د کوم ځای اصطلاح ده؟

پنجشیری: ستیا یعنی "پوپنا" زما په گومان چې ښایي هندي یا اردو اصطلاح وي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنگ: مخکې له دې چې نورې اړینې خبرې راوسپړو باید ومنم چې د جنرال امام الدین له خولې د "ستیا" د وییکې په اوربدلو یوه ډېره ناوړه پوښتنه مې په ذهن کې راژوندۍ کېږي. له هماغه امله غواړم پوه سم چې امام الدین د افغانستان له کوم ګوټه دی؟

پنجشیری: هغه د لوګر له ولایته دی. د لوګر له پښتنو څخه دی. ښایي هماغلته د یو شمیر وګړو په منځ کې د کارونې وړ وي. خو زه سم نه پوهېږم.

سیاه سنګ: امام الدین د ګوند له کومې څانګې څخه وو؟

پنجشیری:هغه خلقی وو او د خلق د څانګې د پوځي ډلې له لارې یې له حفیظ الله امین سره اړیکه درلودله .

سیاه سنګ: ستاسو د وینا پر بنسټ، امام الدین نه کلاشنیکوف را پورته کړی او نه یې د هغه او نه یې د هغه د کورنۍ پرلور ډزې کړې دي؟

پنجشیری: کټ مټ همداسې ده. امام الدین نه شوای کولای کلاشنیکوف را پورته کړي او ډزې وکړي. هغه په خپله ټپي وو. له هغه سره مل او ملګرو سرتیرو چې ولېدل داؤود او زوی یې ډزې کوي دوی هم په وَرته ډول اور ته لاس ور واچاوه. له همدې امله ده چې امام الدین وایي " موږ هم راواخیستل او سیتا " ستي - ژ " مو کړل ".

سیاه سنګ: امام الدین او ملګرو یې د دغسې بې خرته او په پټو سترګو وژنې فرمان له چا او له کومه ځایه ترلاسه کړی وو؟ د ګوند سرمشریزه ډلې د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د برخلیک په اړه څه ویل؟ ستاسو اند په دې تړاو څه وو؟

پنجشیری: وروسته له دې چې نورمحمد تره کی ، ببرک کارمل ، ډاکټرشاه ولي او زه (دستګیرپنجشیري) سلیمان لایق ، بارق شفیعي ، عبدالحکیم شرعي جوزجانی او حفیظ الله امین د کابل ولایت له زندانه راډیو افغانستان ته ولیږدول شولو، د دندو ویشنه په دې ډول تر سره شوه: ما، کارمل، لایق او تره کي د سیاسي تبلیغ دنده پرغاړه را واخیستله، حفیظ الله امین، عبدالقادرهراتي او محمد اسلم وطنجار د پوځ لارښوونه په غاړه واخیستله .

له داؤود او د هغه له کورنۍ سره د چال چلند په اړه نورمحمد تره کي او ببرک کارمل بیل بیل نظرونه درلودل. تره کي د هغه په وژلو او کارمل د هغه په ژوندي ساتلو ټینګار کاوه .

ما د نور محمد تره کي په څواب کې وویل چې :" د ټولنیزې مبارزې اصول نه باید سپک و ګڼل شي او له پاڅون سره دې لوبه و نه شي." سلیمان لایق چې د خپل زوم او نیږدې ملګري د وژنې له امله په ژور ناورین او ویرکې سوځېده نو د داؤود په اړه یې وویل: دا فرعون دې ووژل شي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تاریخ په دغسې یوې حساسې او پریکندې شیبې کې نور محد تره کي د انقلاب پوځي لارښودې ډلې (حفیظ الله امین او اسلم وطنجار) ته لاندینی فرمان ور ولیږه :

"که سردار محمد داؤود او ملګري یې د انقلاب له فرمانه سرغړوای وکړي، د پاڅونوالو پروړاندې لاس وسلې ته ور وړي او د ګوند لارښوونې ته پرته له پوښتنې او آړ"شرط" ځان ونه سپاري نو زموږ وسله وال ځواکونه د خپل ځان اوآزادۍ د ساتنې لپاره خپل حق ګڼي چې له انقلابي نظم څخه په میړانه ساتنه وکړي. که هغوی له وسله وال مقاومت څخه لاس پر سر شي او خپلې وسلې پر ځمکه کښیږدي نو یو خوندي ځای ته دې ولیږدول شي. په داسې یوه اکر 'حال' کې به له هغوی سره د هیواد د قانونو پر بنسټ له درنښته ډک چال چلند وشي" .

ددغه فرمان متن په پښتو وو او ما (دستګیرپنجشیري) په پاړسي را و ژباړه .

۷ . د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم :

محمد اکرم اندیشمند د عبدالحق مجددي او داکټر فضل الله مجددي له کتاب [" افغانستان له ستر امیره تر ستر لارښوده / افغانستان از امیر کبیر تا رهبر کبیر" د کابل چاپ، د میوند د خپرندویه ټولنې خپرونې، کابل/افغانستان، ۱۹۹۹زکال، له ۵۹٦پاڼې] څخه په را اخَځَـولو داسې لیکي :

هغه خلقي پوځي افسر چې د محمد داؤود د وژنې فرمان یې را پلی کړ امام الدین نومیده. نوموړی هم مني چې د سردار داؤود پر استوګنځي د یرغل فرمان حفیظ الله امین ورلیږلی وو .

لومړی بریدمن امام الدین چې د پوځ د کوماندو په قطعه کې د ډیرې ټیټې پوځي رتبې افسروو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د واکمنۍ پرمهال لوړې پوځي رتبې ان د ډګرجنرالۍ تر کچه را لوړیږي .

"حفیظ الله امین چې د کودتا فرمان یې ورکاوه او د کودتا د فرمان په دریزیا مَقـَر راډیو افغانستان کې وو په ریشخورو کې د یو شمیر مقاومتونو له امله اود توپچي ، شوبلو اوله ټینګ هوایي بمباران سره سره د داؤود خان له مقاومته په ویره او اندیښنه کې را لویدلی وو. [نوموړي] د کرکیچ او اړوپیچ د څیړنې په موخه د لویو لښکرکوټونو او کوشنیو پوځي قطعو له کودتاچیانو بولندویانو سره په ګډه په راډیو افغانستان کې د شپې په نهو بجو یوه بیړنۍ غونډه راوبلله او ویې ویل:" په ارګ او ریشخورو کې مقاومت لاتر اوسه پرمخ روان دی. که دغه مقاومت په لنډ وخت کې پای ته ونه رسیږي نو ډیره شوني به وي هغه لښکرکوټونه او قطعې چې لا تر اوسه ناپییلې او بې پرې پاتې او وخت او مهال ته سترګې په لار دي، د داؤود خان په ګټه به پرموږ مخ راواړوي او په خوځښت به پیل وکړي. او یابه له نورو ولایتونو څخه د داؤود خان لښکر د هغه مرستې ته را ودانګي. نو ښه به دا وي چې په بیړه او په لومړي ګام کې دې د ارګ د مقاومت خبره را لنډه کړای شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کودتا لوړپوړو پوځيانو وړانديز وکړچې ددغې موخې د ترلاسه کولو لپاره د هوايي او توپچي ځواک د يرغل ترڅنګ بايد پلی ځواک هم په خوځښت راشي چې ارګ ته ننوځي او د ارګ د مقاومت ملا دې له دننه را ماته کړای شي.
وروسته حفيظ الله امين وويل: کومه قطعه چمتو ده چې په ځانخوښې توګه د پلي يرغل پازوالي په غاړه را واخلي .

زه (امام الدين) چې يو خوږمند او په توده وينه لوګری ځوان وم راپاڅېدلم او ومې ويل چې زه چمتو يم پلي يرغل تر سره کړم. د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم. په خونه کې د اؤودخان ورور محمد نعيم خان، دوه تنه وزيران، د داؤود خان يوه لور او څو تنه نور ول. کله چې د داؤود خان خونې ته ور ننوتلم پوځي سلام مې وکړ .

داؤود خان چې په لاس کې يې تومانچه وه وويل: " څه خبره ده؟ " ما وويل:" صاحب! خبره له خبرې تيره ده. را تسليم سئ. " داؤود خان په قهرژلي توګه وويل:' چا ته تسليم شم ؟ " ما ورته وويل : " انقلابي شورى او پوځي ځواکونو ته تسليم شئ . پوځي ځواکونو ټول لښکرکوټونو چاڼ کړي او ځانونه يې سپارلي دي يوازې تاسو ياست چې مقاومت کوئ. " داؤود خان وويل:" زه به هېڅکله تسليم نه سم ".

ما ټينګار وکړ خو په دغې شېبې کې د داؤود خان په لاس کې تومانچه وه، پرما يې ډزې وکړئ، ګولۍ زما پرلاس را ومښتلې او کلک يې ټپي کړم. بيا نو زما د سرتيرو ، د داؤود خان او داؤود خان د ساتونکو ترمنځ اور پيل او په پای کې يې داؤود خان ووژل شو .

۸ .د داؤود خان د تومانچې وروستنۍ ګولۍ

داکټر محمد حليم تنوير په خپل کتاب کې [د افغانستان تأريخ او ورځپاڼه لیکنه / تأريخ وروزنامه نگاري افغانستان، د صبور د اسلامي خپرندويه ټولنې د مرکز له خوا، پيښاور/پاکستان جنوري ۲۰۰۰] په ۲۱۹ او ۲۲۰ پاڼو کې د محمد داؤود د وژل کېدلو څرنګوالی داسې رانغاړي :

په هماغه ورځ د پينځلسم زغره وال ځواک شوبلو حفيظ الله امين او خيال محمد کټوازی راډيو افغانستان ته راوستل او هغه ځای يې د خپلې بولندی ځای ځايګی وټاکه. په خپلو خبرتياوو کې يې په پرله پسې توګه يې خبرتياوې خپرولې چې د داؤود خان په وژل کېدلو اوس د تيرغمال نادر د کورنۍ د لړۍ واک پای ته را ورسيد او واک د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند اوانقلابي شورى په لاس کې دی. محمد اسلم وطنجار او عبدالقادرپه څو ځله د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند او انقلابي شورى د بريا مبارکي وويله .

محمد خالد داؤود چې د تلويزيون په مانۍ کې وود زينب د سينما ترڅنګ د ښځو د ټولنې ورکتون ته ولاړ او خپل کوشنيان يې په موټر کې له ځان سره راواخيستل اود ارګ په لور يې مخه کړه. هغه ارګ ته د شمالي سرک په لار د شوبلې د مردکي له امله ووژل شو. بيا د داؤود مشر زوی محمد عمر په ارګ کې ووژل شو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویمه شوبله چې پر ارګ ور ننوتله د محمد اسلم وطنجار وه. د ولسمشر ساتندویه ځواک 'ګارډ' په ۲۴ ساعتونو کې زښت تلفات ولیدل.

د [دیارلس سوه او اووه پنځوسم لمریز کال] د غوايي د میاشتې په اتمه نېټه د محمد داؤود ټول وزیران د ارګ په پخلنځي کې پټ شوي ول. محمد داؤود له خپل ورور محمد نعیم او کورنۍ سره یې په ماڼۍ کې راګیرپاتې شول. د کودتا ځواک ارګ ته ور ننوت. د امام الدین په نامه یو تن کودتاچي له خپلو سرتیرو سره د ګلخانې په ماڼۍ ور ننوت اوداؤود خان ته یې امر وکړ چې ور تسلیم سي .

محمد داؤود د خپلې تومانچې وروستنۍ ګولۍ په هغه ور تشه کړه او امام الدین ټپي شواو بیا هغه پر محمد داؤود او کورنۍ یې اور را بل کړ. محمد داؤود د ژوند تر وروستۍ سلګۍ مقاومت وکړ. په دغه نښته کې محمد داؤود او ټوله کورنۍ یې په شهادت ورسیدل. د هغوی مړي یې د ځرخي پله د غرونو د لمنو په غـَوچوړو کې واچول او د هغه د کورنۍ یو شمیر پاتې ښځینه غړي او د هغوی ماشومان یې په زندان کې واچول. یو څېړنه وایي چې د محمد داؤود مړی یې په ماهیپر کې په یوه ناڅرګند ځای کې اچولی دی .

۹ .پرما تور لګوي

د ۲۰۰۸ زکال د اپریل په ۳۰ نېټه سلیمان لایق، زما (سیاه سنګ) پوښتنو ته د ټیلفون له لارې ځواب راکړ چې لنډیزیې په لاندې ډول دی :

سیاه سنګ: محمد داؤود او کورنۍ یې د چا او یا د کومو کسانو د فرمان پربنسټ ووژل شول؟

لایق: سردار داؤود او کورنۍ یې د چا د فرمان او یا یوې ګډې پریکړې پربنسټ نه دی وژل شوی. وګورئ، لومړی کودتا وشوه ، ورپسې پیغام ور و لیږل شو چې تسلیم دې سي، هغوی تسلیم نه شول. پایله یې هماغه ده چې ټول ورڅخه خبر دي: د څو تنو ووژل کېدل .

سیاه سنګ: آیا ستاسو موخه داده ووایاست چې محمد داؤود او کورنۍ یې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د ډله ییزې پریکړې پر بنسټ نه دی وژل شوی؟

لایق: یو شمیر ځانمنونکو او ځوکۍ غوښتونکو کسانو چې غوښتل یې ځوکیو، لوړو دریزونواو ویسکیو اوموټرونو ته ځان ورسوي، کودتا وکړه او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند یې د یوه ترسره شوي عمل په وړاندې را ودَراوه. د خلق او پرچم ډلې هم د خپل ځان د ساتنې لپاره دې ته اړلې شولې چې کودتا ومني .

سیاه سنګ: آیا کولای شـئ چې د دغې کودتا د سمبالوونکو نومونه را واخلـئ؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایق: زه ډارن سړی نه یم او نه له راتلونکي څخه کومه اندېښنه لرم. زړه ور یم او په برالا او سپینه وایم چې حفیظ الله امین او نورمحمد تره کي ددغې کودتا پاخه سمبالوونکي ول. موږ په زندان کې وو چې کودتا وشوه .

سیاه سنګ: تاسو څنګه زنداني سواست؟

لابق: کله چې د راډیو افغانستان له لارې د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه د ډلې د مشرانو د نیول کېدلو خبر خپور شو یو شمیر ملګري دغې پایلې ته را ورسیدل چې "میثاق صاحب او لایق صاحب ته به ښه دا وي چې ولاړ دې سي او ځانونه دې دولت ور وسپاري". زه هم د ملګرو د وړاندیز پربنسټ ولاړم او ځان مې پولیسو وسپاره .

زما لاسونه یې را وتړل او د زندان په یوې کوشنۍ خونه یې واچولم. یو وردګي افسر راغی او په اوړلړې ژبه یې له ما پوښتنه وکړه :" څه شی دې خوړلي چې هضمولای یې نه شئ؟" بیا نو له هر لوري د پرله پسې ډزو غږونه را پورته شول. افسر دباندې ووت. څو شېبې وروسته زه هم له خونې څخه دالان ته را ووتم چې پوه سم څه خبره ده. د ګوند یو تن غړی مې ولید. هغه وویل:" څو شیبې سترګه په لاره اوسه، اوس یې راچپه کوو ".

بیا مې هماغه افسر ولید چې په یوه غاب کې یې راته انګور راوړل. زما لاسونه یې راخلاص کړل او په دې توګه زه له زندانه را خلاص شوم .

سیاه سنګ :وروسته له هغې چې راخلاص شوی او راډیو افغانستان ته راغلاست، نور محمد تره کي ته مو د داؤود په اړه وویل چې : " دا فرعون دې ووژل شي" آیا دا رښتیا ده؟

لایق: نه! سمه نه ده. دا خبره قطعاً زما نه ده. پرما تورلګوي. ما داسې نه دي ویلي. اصلاً دغه پیښه په خپله ماته د کرکې وړ وه .

سیاه سنګ: کومه پیښه تاسوته د کرکې وړ وه؟ د داؤود خان وژنه یا دغوایي د اوومې کودتا؟

لایق: کودتا. دغه پوځي پاڅون چې په ګوند کې نه وو پوخ شوی، زمالپاره د کرکې وړ وو. ښایي په تأریخ کې داسې ډیر پاڅونونه شوي وي. آیا دا چې په پیښه کې شورویانو لاس درلود یا نه درلود راته روښانه نه ده. البته چې حفیظ الله امین او نورمحمد تره کی دواړه سل په سلو کې پرې پوهېدل .

سیاه سنګ: که تاسو د نورمحمد تره کي او یا حفیظ الله امین په ځای واست ، تاسو به د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژلو امر وکړی وای؟

لایق: دغه پوښتنه بنسټ نه لري. که زه د هغوی پر ځای وای ، کودتا نه کېدله. په هېڅ ټولنیزه بلیګه ، اصل او معیار کې د کودتایي پاڅون لارښوونه نه ده شوې. کودتا د سیاسي ستونزو د حل لاره نه وه او په راتلونکي کې به هم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه وي او زه د کودتا مخالف وم. په ټولیزه توګه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول پوه غړي له پوځي کودتا سره مخالف ول .

سیاه سنګ: آیا دا خبره سمه نه ده چې تاسو د خپل نیږدې ملګري میراکبرخیبر د ناورین په لمبو کې د هغه وژنه مو د داؤود د وژنې له غچ سره برابره بللې وي او ویلي مو وي چې " دا فرعون دې ووژل شي" ؟

لایق: ما دژوند له هماغو لومړیو شیبو له وژنې او وینې تویونې څخه کرکه درلودله او اوس یې هم لرم. ان دا چې د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ له وژنې وروسته د مړیو د لېدنې لپاره ارګ ته وَرنغلم. تل به یې زما په اړه ویل چې " دی یو پریکنده "قاطع " سړی نه دی" . تاسو په ټول افغانستان کې یو تن راپیدا کړئ چې ودې وایي چې د لایق له لاسه یې تاوان لیدلی وي. له بله اړخه سردار داؤود او د هغه د جمهوري دولت دستګاه د میر اکبر خیبر په وژنه کې لاس نه درلود. دا خلک ولې داسې بې ګټې خبرې او ارتاکې جوړوي؟

د کوماندو افسر

ډاکټر ظاهرطنین په خپل کتاب کې [افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم، د بي بي سي د خپرونو له ټولګو څخه، د عرفان د خپرندویه ټولنې له خوا، تهران / ایران ، ۲۰۰۵ زکال په ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶ پاڼو کې] د داؤود د وراره محمد عزیزنعیم له خولې داسې لیکي :

مور مې پیـښې د سر په سترګو لېدلې دي. د هغو پیښو لنډیز داسې دی: په وروستیو شیبو کې د [کوماندو] یوافسر خونې ته ورننوځي او محمد داؤود خان ته وایي چې : ور تسلیم شـئ. محمد داؤود خان پوښتي چې : دغه امر دې د چا لخوا راوړی؟ هغه ځواب ورکوي: د قادر له پلوه. محمد داؤود خان وایي : زه پرته له خدایه بل چا ته ور تسلیمیږم او تر وروستنۍ ګولۍ مې جګړې ته چمتو یم. همدا وه چې د دواړو خواوو تر منځ ډزې را پیل او په پای کې یې خدای بخښلی محمد داؤود خان اود هغه د زامنو او دوه لوڼو په ګډون د کورنۍ نورو ۱۷ تنه غړو یې د شهادت جام را په سر کړ .

۱۰ :چا له لیري ویل چې تسلیم شه!

ډاکټر داؤود جنبش (لېکوال،خبریال، ژباړونکی او د بي بي سي کارکوونکی) په خپلې یوې لېکنې کې د " ولسمشر داؤود خان او کورنۍ یې څنګه ووژل شول" تر سر لیک لاندې د محمد ظاهرشاه د خور زهره نعیم له خولې داسې لیکي :

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې بمباريو زور واخيست داؤود خان وويل: " کښتـني پوړ ته ولاړ سـئ!." د را وتلو پرمهال د ګلخانې د ماڼۍ د دروازې له پلوه ډزې را پیل شوې. ګومان کوم چې ډزې په ارګ کې دننه د خلقیانو او پرچمیانو له پلوه وې .

په دالان کې د داؤود خان لور زرلښته ، د هغه اته کلنه لمسۍ غزال (دعمر لور) ټپیانې شوې وې. هغوی یې بلې خونې ته راوړې. زما د دیارلس کلنې لمسۍ صفورا ټټر ګولۍ ور څیرلی وو. نظام [د محمد داؤود زوم] وويل چې صفورا بې هوښه ده خو حال یې ښه دی خو کله چې هغه یې له نیږدې ولېدله نو هغه مړه وه. صفورا زما د سترګو تر مخه ځان حق ته وسپاره. ماشومان ان د مور په غیږ کې خوندي نه ول. د سردارصاحب داؤود خان ننږور او د میرویس ماندینې شیما خپل دوه ماشومان په غیږ کې نیولي ول او دیوال ته یې ډه ډه لګولې وه. کله چې له خوتې راوتلو، ومې لېدل چې دریواړه شهیدان شوي ول .

زرمینه (زما او د نعیم خان لور)، عایشه (داؤود خان معیوبه خور)چې په کراچۍ کې به تلله، زینبه (زما خور/ د داؤود خان ماندینه)، شینکۍ او زرلښته (د سردار محمد داؤود خان لونې) ټولې داؤود خان ته ورغلې او تر څنګ یې ودرېدلې .

دا مې په خپلو سترګونه دي لېدلي خو ماته وويل شول چې يو چا له ليرې داؤود خان ته غږ کاوه چې : تسليم سه!. او هغه په ځواب کې ويلي ول: پرته له خدايه بل چاته نه تسليمېږم. په همدغه وخت کې د ډزو غږونه را پورته شول. داؤود خان، زینبه، شینکۍ، خالد، ویس او عمر (د داؤود خان زامن)، نظام (دشاه محمود خان زوی) ټول هماغلته ووژل شول .

کودتا چیان په موږ پسې راغلل او ویې ویل چې له خونې را ووځـئ! که را ونه وځـئ نو د خونې چت به در باندې راونړېږي.د راوتلو پرمهال مې ولېدل چې د داؤود خان، محمد نعیم خان او نورو مړي د ځمکې پرمخ پراته ول .

زما پښه ټپي شوې وه. موږ یې روغتون ته را ورسولو، د لسو ورځو لپاره یې هلته وساتلو بیا یې زندان ته بوتلو. خورشید او توران (د سردارتیمورشاه ماشومان/ د نعیم خان لمیسان) په روغتون کې پاتې شول. ګلالۍ (د عمرماندینه/د داؤود خان ننږور) سره له دې چې پښه یې په ۷ ګولیو سورۍ سورۍ شوې وه، ژوندۍ پاتې شوه .

په هغې باراني ورځ، زموږ د کورنۍ او خپلوانو ټول ټال ۷۰ تنه ووژل شول. آیا وروسته له دیرشو کالونو به داسې یو څوک را پیدا سي چې د نوموړو وژل شویو کسانو آرامځای را پیدا کړي او د افغانستان د لومړني ولسمشر له آرامځې څخه یو زیارت جوړ کړي؟

د پینځمې برخې پای

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه برخه

بخښنه اویادونه!

درنو لوستونکو : د [پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] په څلورمۍ څپرکۍ کې دوه ټايپي تيروتنې شوې وې . "پادشاه مير" د "پاچا مير" او"مهمند" د " مومند" په بڼه لېکل شوي ول .

همدلته ځای پرځای له پادشاه مير او حميد مهمند او له نورو ښاغلو لوستونکو څخه بخښنه غواړم. همداراز د همدغې لېکنې په پينځمه څپرکۍ کې يوه تير وتنه بله هم شوې وه او يادَونه يې دلته اړينه بولم. په تيرې څپرکۍ کې " شين سهار" د " سهارني ټکنده سباوون" په بڼه راځخه ليکل شوی وو. له نوميالي پوه ښاغلي معصوم هوتک څخه د کورودانۍ په ويلو منندوی يم چې د بريښنالېک له لارې يې زما پام دغه ټکي ته را واړاوه او په دې تړاو له لوستونکو څخه په نړۍ غاړه بخښنه غواړم. رحمت آريا

نا اَ ندېوَله غبرگونونه

د ۲۰۰۸زکال د جولای په دويمه نېټه جنرال پادشاه ميرپه افغانستان کې د "آزادۍ له راډيو سره" د يوې ځانگړې مرکې په ترڅ کې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د آرامځي د ځای ځايگي په اړه څرگندونې وکړې او ويې ويل چې دغه آرامځی د کابل د ختير په ۱۸ کيلومتريزه واټن کې د څرخي پله زندان ته نيږدې د حربي پوهنتون تر شا په سوريو او غَوچوړو پروت دی او هم يې د محمد موسی شفيق د وژل کېدلو له څرنگوالي يادونه وکړه .

په دې اړه ، په افغانستان کې دننه او هم له هيواده دباندې د غبرگونونو د راپاريدلو په گډون پراخې خبرې اترې را پيل شوې. چا جنرال پادشاه مير يو رښتونی مسلمان وباله چې د تيرو دريو لسيزو په ترڅ کې يې د سياسي خونړيو پيښو د پټ ترينو رازونو له مخې پوړنی را ليرې کړ.خو نورو کسانو جنرال پادشاه مير" يو درواغجن خلقی او د پرچميانو يو را پاروونکی دښمن" وباله او ويې ويل : د هغه خبرې يې د پيښو د سنجونې له اړخه بې ځايه ، بې ارزښته او له درغلنې ډکې وبللې .

س.م.ن.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتې په اته ویشتمې نېټې مې له لېکوالې پیغلې س.م.ن څخه مې یو برېښنا لیک تر لاسه کړ او په هغه کې لولو :

د تأریخي لېکنې [د پسرلني سباوون د ګولېو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار] په یوې برخې کې د ښاغلي پادشاه میر خبرې چې د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي اوومې نېټې ته ورګرځي او [که تیر وتنه مې نه وي کړي د ۱۹۷۸زکال د اپریل د مباشتې وروستۍ ده]،داسې راغلي دي :

حمید مهمند: مرې څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړو افسرانو یا عادي سرتیرو؟

پادشاه میر: د هغوی په سر کې مشر سړی د [کورنیو چار وزیر] نور احمد نور وو. نه پوهیږم چې نوموړی اوس په کوم هېواد کې ژوند کوي. نور هغه وزیران ول چې نه مې پیژندل. د هغوی یوه تن له اسلمه وپوښتل : آیا دغه سړی چې لاندې په کار بوخت دې، ملګری دی که نه؟

حال دا چې ښاغلي نوراحمد نور د ۱۹۷۸زکال د مې له مباشتې وروسته د هماغه کال د جون ترمباشتې پورې د کورنیو چارو د وزیر په توګه دنده تر سره کړې ده. په دې ډول د ښاغلي پادشاه میرپرګڼ شمیر خبرو ډاډ نه شو کولای .

ښاغلی پادشاه میر پیژنم

د۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتې په دیرشمې نېټې [په وروستیو دریولسیزو کې پوځ او سیاست/ اردو وسیاست در سه دهه اخیر] د کتاب لېکوال سترجنرال نبي عظیمي، ما (سیاه سنګ) ته یو برېښنا لیک را ولیږه او د هغه په یوې برخې کې راغلي دي :

"څه موده وړاندې مې د تل په شان ستاسو څیړنیزه لیکنه چې په هر اړخیزه ځیر جوړه شوې ده د کابل ناتـهـ په ښکلې ویبپاڼه کې ولېدله او په ډیرې مینې او لېوالتیا مې ولوستله. زما موخه هماغه د پسرلني سباوون د ګولېو باران/ و آن ګلوله باران بامداد بهار] لیکنه ده. په دغې لیکنې کې مو د تل په شان د رښتونو خبرو د ترلاسه کولو او زموږ د هېواد د سرتېرلو رازونو له مخې د پرونې په را لیرې کولو کې ډیرې هڅې کړې چې هېڅوک نه شي کولای له هغو سترګو پټې کړي. ځکه د کلیدي شخصیتونو د خبرو په ترڅ کې چې د پیښې په ورځ یې پخه ونډه درلودله داسې خبرې رابرسیره شوې چې لا تر اوسه پټې پاتې وې .

زه دغه ښاغلی پادشاه میر پیژنم، خو نه پوهیږم چې کله د جنرالۍ درېز ته را رسیدلی دی؟ د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د واکمنۍ په مهال یا له هغه وروسته یا د طالبانو په وخت کې؟ په دې کې هېڅ شک او شوپیان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته چې نومورى د حفیظ الله امین د ډلې یو د ډاډ وړ سړى وو، ځکه منطق هم دا وایي چې یو سړى تر هغوپورې د چا لپاره د ډاډ وړ نه ګرځي مګر دا چې د هغه د راز لرنې کچه نه وي ازمویل شوې که نه هېڅکله به له دغسې یوه سړي څخه د یوه اړین یا مهم کار په سر ته رسولو کې کار وا نه خیستل شي .

نه پوهېږم چې تاسو خبریاست که نه ، د برهان الدین رباني د واکمنۍ په مهال ګنګوسې خپرې شوې چې شهنواز تني د طالبانو د ځواکونو د ملاتړلو لپاره یو شمیر خلقي ټانک چلوونکي هغوى ته ور وپیژندل چې طالبانو هم هغوى د ملاء آخوند ، احمد او محمود ..... په نامه په ورین تندي په خپلو لیکو کې ومنل. ښایي پادشاه میر له دغسې کسانو څخه یو تن وي او شونې به وي چې هماغلته د جنرالۍ تر دریزه پورې را رسیدلی وي .

خو هغه څه چې زه یې دلته د ویلو وړ بولم د ښاغلي نور احمد نور په اړه ده. هغه وایي :" د پنځنۍ 'پنجشنبې' په ورځ کودتا وشوه، په سبا کله چې ورځ پای ته ورسیدله د شپې دولس بجې وې چې مړي یې راوړل "....

حمید مهمند پوښتي: مړي څه ډول کسانو راوړل؟ لوړپوړي افسران ول که عادي سرتیري؟

او پادشاه میر ځواب ورکوي : " د هغوى په سر کې مشر سړى د [کورنیو چار وزیر] نور احمد نور وو ".

اوس، که ښاغلی حمید مهمند ښه ځیر شوى واى نو باید پوښتنه یې کړې واى چې: د غوایي د اوومې نېټې د کودتا په دویمې ورځ د کابینې د غړو نومونه نه وو را څرګند شوي، ته څنګه مخکې له مخکې پوهېدلې چې نوراحمد نور د کورنیو چارو وزیر دى؟ او یا داچې نور احمد نور یې څنګه په دې دنده ګومارلی دى؟ نومورى د پرچم د ډلې له مشرانو څخه وو او طبیعي ده چې د داؤود خان د وژلو په اړه ، یاد دې ژوندى وي، د ببرک کارمل له دریز سره همغږى وو؟

هغو کسانو چې په هماغو شپو ورځو کې د دفاع د وزارت ودانۍ ته چې وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک د مرکزي کمېټې ودانۍ ونومول شوه ، تګ راتګ کاوه ښایي له ما سره همغږي وي چې نوراحمد نور شپه او ورځ هلته له ببرک کارمل سره وو او نه یې شواى کولاى د یوې شېبې لپاره له هغه ځایه را ووځي، او د ارواښاد محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د جنازې د خاوروته سپارلو خبرې په هغه پورې هېڅ اړه نه درلودله او دا کار د امین او د هغه د ډاډ وړکودتا چیانو کار وو نو څنګه به یې دا دنده هغه ته ورسپارله؟

دا خبره مې له دې امله وکړه چې د نوراحمد نور په اړه د پادشاه میر خبرې له بنسټه درواغ دي، اوپه رښتوني اړخ کې دا یوه دروهه یا دسیسه ده چې غواړي د پرچمیانو پښه د داؤود خان او د هغه د کورنۍ په وژنه کې راښکیل کړي "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور احمد نور او د کورنیو چارو وزارت

د ۲۰۰۸ زکال د جولای په یو دیرشمې نېټې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له مشرانو څخه یو تن چې نه غواړي نوم یې په دغه لېکنه کې واخیستل شي ، وویل:" ' د ملگري نوراحمد نور او موسی شفیق تر منځ د شخړې په تړاو' د جنرال پادشاه میر خبره له دوه وو اړخونو له بنسټه ناسمې دي :

۱ .موسی شفیق اصلاً ماشومان نه درلودل نو ځکه نه یې شي کولای ووایي چې :زه بې گناه یم په کور کې مې سطرنجۍ اواره ده. ماشومان نه لرم ".

۲ .ښاغلی نور احمد نور د غوایي له اوومې اته ورځې وروسته یعنې د د یارلس سوه او اووه پنځسوم لمریز کال د غوایي په پینځلسمې نېټې [د ۱۹۷۸ز کال د مې د مباشتې پینځمه] د کورنیو چارو وزیر شو او د ۱۹۷۸زکال د جون تر پینځلسمې نېټې پورې یعنی ترڅلویښتو ورځوپورې یې دغه دنده پرمخ یووړه. نوموړی د ۱۹۷۸زکال د جون له پینځلسمې د جولای تر پینځمې نیټې پورې یعنې د نورو یو ویشت ورځو لپاره د بهرنیو چارو د وزیر په توگه پاتې شواو په سبا ورځ یې [د ۱۹۷۸زکال د جولای په شپږمې نیټې] په واشنگتن کې د افغانستان د سفیر په توگه وټاکل شو .

بله ژمنه

که ښاغلی نور احمد نور وغواړي په دې تړاو رڼا واچوي ، خبرې به یې پرته له زیادښت او کمښته د[پسرلني سباوون د گولېو باران/ و آن گلوله باران بامداد بهار] په راتلونکې گڼه کې را خپرې شي .

زما د ټیلفونونو شمیرې، بریښنایي او پُستي پته د هرې څپرکۍ په پیلیزې برخې راغلي دي .

د محمد موسا شفیق د وارثانو شمیره

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۲۰۰۸زکال د جولای د مباشتې په یو دیرشمې نېټې ډاکټر عبدالجمیل زلمي، د محمد موسی شفیق زوم، د کاناډا د اونتاریو په ولایت کې د کډوالو د اداري کارکوونکي ، ما ، لیکوال ته د ټیلیفون له لارې وویل: له ارواښاد محمد موسی شفیق څخه همدا اوس څلور اولادونه او شل لمسیان پاتې دي چې له خپلو کورنیوسره په پاکستان، آسترلیا، جرمني، آمریکا او کاناډا کې ژوند کوي .

ډاکټر زلمي ما (سیاه سنګ) ته ١٦ انځورونه رالیږلي دي چې تر اوسه نه دي خپاره شوي او همدا شان د موسی شفیق د سیاسي ، ادبي او فرهنګي ښادنامو په اړه یو پنډ لیکنې یې رالیږلي چې د افغانستان د تیاره پاتي شوې تأریخ د روښانولو په تړاو یې را سره بې سارې مرسته وکړه .

ډاکټر زلمي ته د کورودانۍ په ویلو ژمنه کووم چې ډېر ژر به د ارواښاد موسی شفیق د ژوند لېک په اړه ځانګړې لېکنه په پام کې ونیسم .

او دغسې یې وژل....

د ۲۰۰۸زکال د جولای په دوه ویشتمه نېټه د منځنۍ ' سه شنبې' په ورځ بیا هم جنرال پادشاه میر په افغانستان کې د " آزادۍ د راډیو" مېلمه وو. دا ځل یې د حمید مهمند او اورېدونکو لېکونو ته ځواب ورکاوه. [مرکه په پښتوژبه وه او ژباړونکي دغه مرکه پرته له زیادښت او کمښته له وینا والې پښتو څخه پاړسي ته را اړولې ده]

]یادونه: د همدغې لېکنې په پای کې ښاغلي لوستونکي کولای شي مرکه په غږېزه توګه واوري او لېنک یې د پاڼې په پای کې اینښودل شوی دی او دغې خبرې ته مې هغه وخت زما پام شو چې ما د ښاغلي سیاه سنګ د لېکنې له مخې لا وختي پښتو ته را ژباړلې وه. زما د څېړنیز او ورځني ژوند د وخت د تنګوالي له امله نه شم کولای د هغوی ټولې خبرې کټ مټ له غږیزې بڼې بیرته په لېکې بڼې را ولېکم. لوستونکي دې پر ما د منت په اینښودولو دغه تشه په درنښت ومني. - رحمت آریا [

حمید مهمند: جنرال صاحب پادشاه میر! پخوا مو هم د [۲۰۰۸زکال د جولای په دویمه نېټه] یو شمیر خبرې اترې درلودلې چې د آزادۍ د راډیو له لارې خپرې شوې. تاسو د تیرو خبرو په ترڅ هغو رښتونو خبرو ته نغوته وکړه چې په اړه یې لا تر اوسه ډول ډول خبرې شوې وې. اوس که مهرباني وکړئ د خپلې پوځې زده کړې په تړاو یو څه ووایاست، چیرې اوسیدلي یاست، څومره موده مو کار کړی ی او کومو رُ تبو ته رسیدلي یاست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پاد شاه میر: بسم الله الرحمن الرحیم ! پوهیږئ چې زما نوم پادشاه میر دی او جنرال یم. حربي ښوونځی مې چې په مهتاب قلعه کې وو، لوستلی دی. حربي پوهنتون ته ولاړم. کارپوهنیزه زده کړه مې زغره واله او شوبله وه. دا دی زما د زده کړو لړی .

وروسته له هغه چې له حربي پوهنتونه د دویم بریدمن په رتبه را خلاص شوم د جګتورنۍ تر رتبې مې په څلورم زغره وال ځواک کې دنده تر سره کړه. د یوې مودې لپاره خوست ته خدمتي ولاړم. په هغه وخت کې ډګر جنرال محمد عیسی خان نورستاني هم د پکتیا د قول اردو بولندوی او هم د پکتیا والي وو، په هغه وخت دې د دوه وو ټبرونو "سبریو" او " کوچیو" ترمنځ د ځمکې پر سر شخړه را ونښتله. په هغو کلونو کې د پکتیا قول اردو په خپل پوځي جوړښت کې شوبلې نه درلودلې. د جګړې د غلي کولو لپاره یې سرتیري ور استول، خو هغوی وژل کېدل ځکه چې سرتیري د دواړو خواوو د جګړو په اورونو کې راګیرېدل .

[ډګرجنرال محمد عیسی خان نورستاني] د اعلیحضرت محمد ظاهر شاه له حضور څخه چې اوس د "ملت بابا" دی یو فوق العاده فرمان تر لاسه کړ. هغه غوښتي ول چې د شوبلو یو خدمتي ټولي دې ورته ورکړل شي. په هغه وخت کې په [ټول -ژ] افغانستان کې شوبلې نه وې، یوازې څلورم زغره وال ځواک او بل یې پینځلسم زغره وال ځواک وو او بل یې د کندهار اوومه لېوا وه. د خدمتي ټانکونو امر ورکړل شو او زه هم په همدغه ټولي کې د خوست پر لوررا وخوځېدم .

لوی ښځتن د سبریو او کوچیو جګړه په خیر سره پای ته ورسوله. زما د خدمت دوره پای ته نه وه رسېدلې چې کودتا وشوه [د دیارلس سوه دوه پینځوسم کال د چنګاښ د مباشتې شپږ ویشتمه/د ۱۹۷۳زکال د جولای اووه لسمه نېټه راغله] او شهید سردار محمد داؤود خان د هیواد ولسمشر شو او زه بیرته کابل ته را وغښتل شوم .

خبره دا وه چې : هره منځنۍ ' پنجشنبه' به د پوځ په لښکرکوټونوکې وسلې پاکېدلې. یعنی د درندو او سپکو وسلو او شوبلو خولـُـونه پاکېدل. زما تر لاربښوونې لاندې به سرتیرو د بانګس په اوږدو لرګیو د شوبلو خولونه را پاکول. زه به ولاړ وم .

په هماغو لومړیو ورځو کې چا راپور ورکړی وو چې د غه سړی [پادشاه میر] د جمهوریت دښمن او د شاهي رژیم پـَلـَوی دی. په پای کې خوست ته ماته یو لیک راورسید چې لنډیزیې دا وو: په ۲۴ ساعتو کې دې ځان کابل ته را ورسوه .

کابل ته راغلم. له ما یې وپښتل: ته د ولسواکۍ " جهموریت" پر ضد یې؟ و مې ویل چې: نه. زموږ د وګړو په منځ کې یو متل دی چې وایي : که پګړی له سره را ولویږي نو پر اوږه را پریوزي او پر ځمکه نه را لویږي." که ظاهر شاه یې، که داؤود خان، دواړه له یوې کورنۍ یاست. ماته او د افغانستان وګړو ته کوم توپیر نه لرئ. که ته اوسئ، یا هغه! دواړه له یوې کورنۍ او د یوه کور غړي یاست .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دفاع وزارت شاه ته د پاليالی " هوا خواهی" په تور ماته داسې لاربښوونه وکړه: څلورم زغره وال ځواک ته جزايي خو د مسلک په تغير او په ناڅېره ييز ځانګه "غيرمحاربه" کې د ساتنې او څارنې " حفظ او مراقبت" د مشر په توګه ولاړ شه. هم دې رتبه لوړه ده او هم دې معاش

ما د څلورم زغره وال ځواک د ساتنې او څارنې " حفظ او مراقبت" د مشر په توګه دنده تر سره کوله چې د غوايي د مېاشتې " مرداره او کرغيړنه" کودتا راغله. هغوی د شهيد سردار محمد داؤود خان پلاز"تخت" را نسکور کړ او واک ته را ورسيدل .

حميد مهمند: تاسو ووېل چې په څلورم زغره وال ځواک کې د جګتورنی تر رتبې رسېدلې واست، له کومې لارې جنرالی ته را ورسيدلئ؟

جنرال پادشاه مير: ما په خپلو مخکينو خبرو اترو کې هم ويلي ول کله چې پاکستان ته ولاړم نو د افغانستان له وګړو څخه يوه تن ان د [جهادي تنظيمونو د مشرانو په ګډون] پاکستان ته چا هجرت نه وو کړی. هماغه لومړی مېاشت [د اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي مېاشت/ د ۱۹۷۸زکال د مې مياشت] مې په افغانستان کې تيره کړه. په مخکينی مرکه کې مې د خپلو ستونزو په اړه خبرې وکړې. هغوی به د څلورم زغره وال ځواک له يو شمير افسرانو څخه چې زما ټولګيوال ول لکه اسلم وطنجار او رفيع چې وروسته وزيران شول اوهم يې له شير جان مزدرياره داسې پوښتنې کولې : دغه سړی [پادشاه مير] ګوندي ملګری دی که نه؟ هغوی به ځواب ورکاوه : ګوندي ملګری نه دی خو ښه افسر دی. هغوی ويل: ښه والی يې څه کوو؟ هغه کارونه چې موږ يې کوو نه بايد رسوا سي. رازونه بايد پټ وساتل شي. نو په هر ډول چې کيږي دغه افسر له منځه يو سئ .

کله چې ما ته دغه راپور را ورسيد نو مياشت مې تيره نه کړه او پاکستان ته ولاړم. په هغه وخت کې پاکستان ته ځوک د مهاجر په توګه نه ول راغلي. حضرت صاحب مجددي په ډنمارک کې وو، پير سيد احمدګيلاني او مولوي محمد نبي محمدي په کابل کې ول. له افغانستانه د مهاجر په توګه ځوک نه ول راغلي. البته نور کسان لکه استاد برهان الدين رباني، ګلبدين حکمتيار او مولوي صاحب [محمد يونس] خالص د شهيد داؤود خان د واکمنی په مهال پاکستان ته تللي ول. دا هغه مهال دی چې عزيزالله واصفي د جلال آباد(ننګرهار) والي وو او بيا د کرهني وزير شو. دا چې څه پيښه رامنځته شوه نه پوهيږم. خو دومره پوهيږم چې هغوی [دريِ تنه جهادي مشران] د داؤود خان د واکمنی په مهال تللي ول .

کله چې پاکستان ته ولاړم نو له هغوی سره مې لېدنه کتنه وکړه اوشپې او ورځې به مو سره يو ځای تيرولې. ځو چې د کب 'حوت' [د ۱۹۷۹زکال د فبروري] مياشت راغله. يعنی شپږ مېاشتېوروسته. ښه نو! د وري، غوايي ، او غبرګولي.... ، د غوايي په مياشت کې کودتا وشوه، زه د غبرګولي په مياشت کې پاکستان ته ولاړم. يوازې يوه مېاشت مې په افغانستان کې تېره کړله. له هغه وروسته د تلې په مياشت کې [ديارلس سوه او اووه پنځوسم لمريز

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال/ ۱۹۷۸زکال] ښاغلي حضرت صاحب مجددي له ډنمارکه راغی. [دهغه په اړه] ګنګوسې خپرې شوې چې ګڼې زوړ اوسپین ږیری دی ، داسې او هسې خبرې. بیا له حاجي عبدالله جان ځدراڼ او نعیم کوچي سره چې د توکم مشران ول د حضرت صاحب لېدلو ته ورغلو او ورڅخه مو وپوښتل: " د څه لپاره راغلي یاست ؟ " هغه وویل: " د في سبیل الله جهاد لپاره راغلی یم "

حمید مهمند: ستاسو جنرالي ؟

جنرال پادشاه میر: په لومړیو کې د ښاغلي حضرت صاحب سیاسي مشر وم. هغه نوی راغلی وو. د " ولسي ژغورنې مورچل / جبهه نجات ملي" نوی را منځ ته شوی وو. زه په شمالي سیمو کې یعنې د وزیرستان په سیمو کې د ولسي ژغورنې د مورچل ' جبهه نجات ملي' سیاسي مشر وم. البته کله به سیاسي مشر کله پوځي مشر خو دواړه دندې زما پر غاړه وې. وروسته هماغلته ما ته د حضرت صاحب له پلوه د جنرالۍ د رتبې فرمان راکړل شو .

کله چې په پاکستان کې د کډوالو د ټاکنو په مهال د کډوالو د استازي په توګه غوره شوم کابل ته د اساسي قانون په کمیسیون کې د ګډون لپاره په پولیتخنیک کې د لویې جرګې غونډې ته راغلم او د لویې جرګې د اساسي قانون په څانګه کې وکیل شوم. دلته مې د خپلې جنرالۍ فرمان کرزي صاحب ته ور وښود. کرزی صاحب له موږ سره د " ولسي ژغورنې مورچل / جبهه نجات ملي" کې وو. هغه د دریو مباشتو لپاره دولسي ژغورنې د مورچل /جبهه نجات ملي د فرهنګي مشر په توګه کاروکړ. کرزی چې له خپلو زده کړو وروسته نوی له هندوستانه راغلی وو، د شمالي له سیمې څخه د " خـَواني " په نامه چې خوارَکی مړ شوی وو، ځای ناستی شو. وروسته حضرت صاحب په اسلام آباد [پاکستان] کې سیاسي دفتر جوړ کړ او له بهرنیو مؤسسو سره یې اړیکه را ټینګه کړه .

کرزي صاحب [په کابل کې] له ما وپوښتل : جنرال صاحب څه خبره ده؟ ورته و مې ویل: حضرت صاحب د جنرالۍ رتبه راته راکړې. کرزي صاحب هغه فرمان تازه کړ او ددفاع وزارت ته یې دغسې یو فرمان ولېکه: " دا ډیر مجاهد جنرال دی او زه د حضرت صاحب مجددي خپور شوی فرمان منم. " هماغه وه چې تر ننه پورې جنرال پاتې یم .

حمید مهمند: جنرال صاحب! را ځه چې اوس بنسټیزو پوښتنو ته راوګرځو. زموږ دوستانو [د آزادۍ د راډیو اوریدونکو] یوه په زړه پورې پوښتنه راپورته کړېده. د دریو لسیزو په اوږدو کې چې جهاد روان وو او ډیرې پیښې رامنځ ته شوې آیا کله مو فکر ته راغلي چې که خدای مه کړه تاسو په کوم مورچل کې شهید شوي واست، یا په کومې بلې پیښې کې له منځه تللي واست، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د ډله ییز قبر په اړه پټ راز به هم له تاسو سره یوځای له منځه تللی وای. آیا کله په دې فکر کې لویدلي یاست ؟ آیا ددغه ډله ییز قبر په تړوا مو بل چا ته معلومات ورکړیدي؟

جنرال پادشاه میر: باالکل! له سرې سره تل دا فکر وي. په هغه شپه مې چې هغوی خاورو ته سپارل، یوه ویرلړلې شپه وه، کودتا نوې شوې وه، ټول وګړي په ویره او اندېښنه کې ول. د هغوی له ګورونو مې د خامه سړک تر غاړې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوري خطوه را پورته کړه چې ماته زما د خطوې اوږد والي او اندازه را ښرګند ه وي. له ځان سره مې وويل که لوی ښښتن داسې ورځ راورسوي چې افغانستان را خپلواک کړي، ځکه چې له توري شپې وروسته هرو مرو ورځ راتلونکې ده، او دغه خدای بخښلي [محمد داؤود او کورنۍ يې] د چا له ياده ونه وځي .

ما دوزيرستان او ميرانشاه په مورچلونو کې ګډون کړی او حضرت صاحب مجددي به هلته راته. هر ګوره ، کله چې پيښاور ته راغلم، او ددې لپاره چې ددغو شهيدانو د [ګور د ځای ځايګي راز] پټ پاتي نه شي ، ځکه چې سردار محمد داؤود خان يو تأريخي شخصيت وو د ملکليارانو له خپله ته د پيښاور Dean�s Hotel يو تن د عمر ملکيار په نامه د امريکا راډيو له غږ ښخه د

پاکستان صدر ته راغلی وو او ما ورسره يوه مرکه وکړه او ور ته مې وويل: " دغه خبره يو چيرې له ځان سره ثبت کړه، انسانان يو، مرګ له موږ ليرې نه دی. د جهاد کار دی. ورته مې وويل: په ښرخي پله کې د پوليګون د دښتې او د ښلورم زغره وال ځواک ترمنځ له خامه سړکه دومره خطوې پورته ولاړ شئ، بيا کينې خواته را تاو شئ او دومره ګامونه را پورته کړئ، هلته ښو متره وړاندې ښمکه ښو متره را وکېندئ بيا [د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ ډله ييز ګور] در مونډل کيږي .

بله دا چې د حضور اعليحضرت [محمد ظاهرشاه] اوښی همايون شاه آصفي پيښاور ته راغلی وو. هغه ته مې هم وويل چې ستاسود کورنۍ مړي مې په پلانۍ سيمې کې خاورې ته سپارلي دي. انسان دی مرګ او مړينه لري. د جهاد کار دی ښايي ووژل يا شهيد سم. په مرګ [ژوند؟] اعتبار نسته نو همدغه يادداښت دې درسره وي. ته خانداني سړی يې. هغوی مې د ښرخي پله په دښته کې خاورو ته سپارلي دي .

حميد مهمند: مننه. او س به بلې موضوع ته راوګرځو. تاسو وويل چې د سردار صاحب د کابينې غړي او سروزير [موسې شفيق] د [محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د غړو] له خاورته سپارلو اته ورځې وروسته د ډله ييز ګور سرته راوستل کېدل او له هغو سره ښخړه کېدله. تاسووويل چې تاسو په خپله په هغې ښخړې کې واست. تاسو ښرګنده کړه چې د [افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] لوړ پوړو غړو او وزيرانو لومړی د پخوانۍ کابينې له غړو ښخړه کوله او بيا يې وژل .

تاسو په خپلې پخوانۍ مرکه کې وويل چې نور احمد نور او نور کسان مو هلته لېدلي ول. که اوس نور احمد نور چې په اروپا کې ژوند کوي او منکره شي، د بيلګې په توګه وبه وايي چې په هغې شپې قطعاً هلته نه وو، او د [محمد داؤود] د کابينې د غړو په وژنه کې يې قطعاً برخه نه ده اخيستې او يا ښايي ووايي،جنرال صاحب پادشاه مير تيروتنه کړېده. تاسو د خپلو خبرو د ثبوت لپاره څه دلايل لرئ او ښرنګه کولای شئ هغه وپيژنئ؟

جنرال پادشاه مير: رښتيا خبره دا ده چې د کابينې له غړو ښخه د کمونيستانو په وينا، له ټوليګوالو مې پرته، ما نور [احمد نور] نه پيژانده. ځکه ښوک چې د ګوند غړی نه وي نو نه پوهيږي چې دا ښوک دی او هغه ښوک دی. له

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځایه چې نورو ویل چې " : نور صاحب! ، نورصاحب!" او هغه یې د" نور صاحب!" په نامه یاداوه، همداسې یې " نورصاحب!" ورته ویل. دا مې لومړی دلیل دی. سبا چې ورځ راغله، دوه ،درې ورځې دننه په [عسکري قطعې] کې وم. له خپلو نیږدې دوستانو مې وپوښتل: [هلته] د " نور" په نامه یو سړی وو. دغه سړی څوک وو؟ ویې ویل: هغه د لوګر دی. او اوس د کمونیستانو په کابینه کې لوړ پوړی سړی دی .

حمید مهمند: که نوراحمد نور ووایي چې ما له موسی شفیق سره قطعاً شخړه نه ده کړې. تاسو ددغو دواړو ترمنځ په خبرو کې څه واوریدل؟

جنرال پادشاه میر: ما دومره واورېدل چې موسی شفیق ته یې وویل: .... موسی شفیق یې له موټره راکښته کړ. د هغه په لاس کې هتګړی وې او ویې ویل: ما خو کوم کار نه دی کړی، په کور کې مې سطرنجۍ هواره ده،څه خیانت مې کړی؟ "

حمید مهمند: دغه پوښتنه یې له چا وکړه؟

جنرال پادشاه میر: دغه پوښتنه یې له " نور" څخه وکړه، له " نور" څخه یې وپوښتل او ویې ویل: " تاسو زه دلته راوړی یم، زه بې ګناه یم، ما خو خپل هېواد ته خیانت نه دی کړی. همدا اوس مې په کور کې سطرنجۍ هواره ده. تاسو کولای شئ هغه وګورئ." همدغه سړي وویل:" تا ستر خیانت کړی" هو همدغه سړي وویل:" تا سترخیانت کړی" [موسی شفیق] وپوښتل: " څه خیانت؟" هغه وویل:" تا د هلمند اوبه خرڅې کړېدي "

زه چې پوځي افسر ووم او له سیاسته خبر نه وم، نه پوهېدم چې د " هلمند اوبه" څه دي. په دې خاطر چې جګتورنې چنداني رتبه نه ده. دغه اصطلاح مې هماغلته زده کړه. او له ځان سره یې وویل : " خه..... د هیلمند اوبه "!

[نور احمد نور] وویل: " تا د هلمند اوبه پلورلې دي." هغه [موسی شفیق] وویل:" ته په ولسي جرګه کې وې، اناهیتا راتبزاد وکیله وه، ببرک کارمل وکیل وو. حفیظ الله امین وکیل وو. تاسو په ولسي جرګه کې د [هلمند اوبه] ' پاس ' کړې. زه د هغه وخت سر وزیر وم او یوازې لاسلیک مې وکړ ".

هغه همدومره وویل. له دغې خبرې وروسته د شا له لوري یو سړی چې سر یې په خولۍ پټ وو او یوازې سترګې لېدل کېدلې، د جیب له شا راغی " ډز ډز" اور یې وکړ او هغه یې په شهادت ورساوه .

له هغه وروسته یې خوارَکی د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي له موټره راکښته کړاو له هغه سره یې شخړه را پیل کړه. هغه ته یې وویل : پرون تاسو موږ د ګور ترخنډې را رسولي وو، نن ته په خپله د ګور پرغاړې ولاړ یې .

آیا ستاسو په خېرونو کې [د آزادۍ د راډیو له اوریدونکو څخه] تاسو ته کومې پوښتنې را رسیدلي چې د عدلیې وزیر وفي الله سمعیي په څه ډول ووژل شو؟ او هغه د غالۍ د فرش موضوع؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حمید مهمند: هو! د عدلیې د وزیرپه تړاو یې هم ویلي. جنرال صاحب ! بیرته به راسو بلې موضوع ته. تاسو چې د " نور احمد نور" نوم واخیست او ومو ویل چې په " صحنه کې موجود وو" او " ملګرود " نورصاحب" په نامه یاداوه" آیا د کابینې غړو په خپله په وژنه کې برخه اخیستله؟ آیا هغوی یې په خپل لاس وژل او یایې د [وژلو] بولنده ' قومانده' ورکوله؟

جنرال پادشاه میر: نه! نه! نه!، هغه نه قومانده ورکوله او نه یې په لاس وژل. هغه په دې خاطر نه دي وژلي چې کله چې خبرې یې خلاصیدلې هماغه سړی چې کلاشنیکوف یې په لاس کې درلود او د جیپ تر شا ولاړ وو، راته، د جیپ تر مخ دربېده، او پرته له دې چې څوک ورته قومانده ورکړي په خپل سر یې ډزې کولې ، او دوی یې په شهادت رسول. [نوراحمدنور] هغه ته نه قومانده ورکوله او نه ښه یا بد .

حمید مهمند: یعنې همداچې شخړه پای ته رسیدله ....

جنرال پادشاه میر: هو! همدا چې شخړه پای ته رسیدله، هاغه سړی د جیب له شا راته او ډزې به یې را پیل کړې .

حمید مهمند: یوه بله مسله دا چې سروري هم د کمونیستانو یوه نامتو څیره وه. آیا په صحنه کې ددغه سړي د شته والي په تړاو څه مالوت لرئ؟ آیا اسدالله سروري هم هلته وو که څنګه؟

جنرال پادشاه میر: نه! درواغ نه سم ویلای، ځکه چې د درواغو ویل د سړي ایمان خراپوي. اسدالله سروري د غزني وو، او په حربي پوهنتون کې زما ټولګیوال وو. له ما سره په یوه ټولګي کې نه وو خو په یوه پوځي " قسم/واحد" کې وو. که نوموړی په هاغه شپه هلته وای نو هرو مرو مې پیژانده. اسدالله سروري هلته نه وو .

حمید مهمند: آیا د کابینې نور غړي لکه سلطانعلي کشتمند، کریم میثاق، دستګیر پنجشیری، سلیمان لایق، اسلم وطنجار، قادر، امام الدین او دغو ته وَرته کسان هلته ول؟

جنرال پادشاه میر: نه! د دغو کسانو نومونه مو چې را واخیستل نه یې پیژنم او نه یې په [هاغه شپه] ددغو کسانو نومونه اخیستل. خو ډیر کسان راتلل، په دیارلسو روسي جیپانو کې راتلل. اسلم وطنجار چې زما ټولګیوال وو او په څلورم زغره وال ځواک کې هم له ما سره وو، هلته وو، اسلم وطنجار وو .

حمید مهمند: آیا اسلم وطنجار هم په همدغو وژنو کې موجود وو؟

جنرال پادشاه میر: اسلم وطنجار په وژنه کې موجود وو .

حمید مهمند: جنرال صاحب ډیره مننه ....

جنرال پادشاه میر: اسلم وطنجار حاضروو. دا چې واک یې درلود یا نه درلود، خو هلته حاضر وو. هغه هلته حاضروو. له دې چې په څلورم زغره وال ځواک کې وو نو مجبور وو چې وظیفتاً له هغوی سره پولیګون ته راسي. ځکه چې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابینې غړي نا بلده ول، هغوی د څرخي پله پولیګون نه وو لیدلی. اسلم [له سیمې] سره آشنا وو. او هم له دې امله چې دنده یې په څلورم زغره وال ځواک کې وه هلته وو .

حمید مهمند: جنرال صاحب! له تاسو یوه نړۍ مننه!

جنرال پادشاه میر: له تاسو هم یوه نړۍ مننه

ددغې مرکې د اورېدلو لپاره لاندیني ځایونه کښېکاږئ

١ .جنرال پادشاه میر او حمید مهمند (لومړۍ برخه)

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/1%20Padsha%20Mir.MP3

٢ .جنرال پادشاه میر او حمید مهمند (دویمه برخه)

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/2%20Padshah%20Mir.MP3

اَخــَځ:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_78/Dr.Siasang-Praesident%20Daoud-6.html

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوومه برخه

۱۲ (امام الدين او د مورچل هملاري يې

الف. هارون په خپل کتاب [داؤود خان د کي جي بي په لوموکې] چې حامد ژباړلې، يادَونې او سَمَوَنې يې ورزياتې کړې او په پيښاور/ پاکستان کې د ميوند خپرندويه ټولنې مرکزله خوا يې د ۱۹۹۷زکال په ديسامبر کې خپور کړې، په ۱۵۲،۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼوکې راکاړي چې :

د[ديارلس سوه او اووه پنځوسم ل کال] د غوايي د مياشتې په اوومې د پنځنۍ 'پنجشنبې' په ورځ داؤود د لاريون په هکله د وزيرانوپه غونډه کې په خبرواترو بوخت وو. دغې غونډې پرته له وخت تيرَونې بله موخه نه درلودله. حال دا چې پوځي تياری بايد نيول شوی وای يا حکومت دې پوځي را اعلان شوی وای .

د پرديو په پارَونې او قوماندې د خلورم زغره وال ځواک د شوبلو کنډک د وطنجار ترمشرۍ لاندې د ارگ د ختيزې دروازې مخې ته مورچل ونيو. لومړی يې د ملي دفاع وزارت ودانۍ تر اور لاندې را ونيوله. ودانۍ يې ښه ور ولړزوله. د دفاع وزير او ستر درستيز لا مخکې له ودانۍ څخه را وتلي ول. بيا يې د ارگ د برج ساعت تر اور لاندې را ونيو. بيا يې د خپلې شوبلې خول د ارگ لور ته ورتاو کړ او ارگ يې تر اور لاندې را ونيوه .

وروسته همدغه شوبله د غوايي د انقلاب د نښې په توگه د يوې ډبرينې پاڼې پرمخ د ارگ مخې ته ودرول شوه .

داؤود خان د پوځ د سراعلی قوماندان په توگه غوښتل د چارو لارښوونه او ځار په لاس کې را واخلي. نو د مخابرې دستگاه ته چې د همدغسې شيبو لپاره د ميز پرسرېې وراېښودل شوې وه او له لښکرکوټونو سره به يې نيغ په نيغه اړيکه را نيوله وَرَغی خو ويې لېدل د مخابرې دستگاه له کاره ور لويدلې او چينل يې ور بدل شوی وو. په هماغه شېبه کې يې وويل: روسانو خپل کار وکړ." او وزيرانو ته يې اجازه ورکړه چې خپلو کورونو ته ولاړ شي .

د کورنيو چارو او دفاع وزيران لا مخکې له ارگه وتلي ول. د خپلې کورنۍ غړي يې ترخنگ راوغوښتل. داؤود نه تسليمېده او نه يې له پيښې څخه د تيښتې هڅه وکړه. د فرانسې سفارت د ارگ له ديوال سره نښتای وو او کولای يې شواې له سياسي ډگره لاس په سرشي خو په خپلې خاورې کې يې وياړلی مرگ غوره وباله نو ځکه يې د خپلو پښو راټينگولو ته کلکه ملا را وتړله. ويې ويل چې نه غواړي د روسانو په لاس په ژوبڼ کې را بند کړای شي.

کودتاچيانوپه يوه ټانک د بندياتود ساتنې له ختو جوړ ديوالونه را ونړول او دننه ور ننوتل. کودچيانو خپل مشران له داؤودي زندانه د خوښيو په شور او زوږ کې را خوشې کړل. هغوی يې پرشوبلوباندې کښېنيول او د کودتا زړه، د راډيو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تالارته يې بوتلل.نويو مشرانو خپل لاسونه د شوبلو له منځه را ايستل او د کابل ښاريانو د ښارونکو سترګو مخ ته يې ورښورول. د ارګ د پوځيانو روحيه ضعيفه وه، ستړي ستومانه او ناهيلي ښکارېدل. نورلښکرکوټونه يې ملاتړ ته را ونه رسيدل نوځکه د هغوی مقاومت هم له پښو را وغورځيد. وروسته له هغې چې د هوايي ځواکونو عملياتو زور واخيست او ارګ د هوايي او ځمکنيو ځواکونو تر اور لاندې را ونيول شو نو په ارګ کې د ولسمشريزې ماڼۍ د ساتندويه ځواک ګارډ مقاومت هم کرار کرار را سوړشو .

د داؤود د کورنۍ غړې يوپه بل پسې ټيپانېدل سردار داؤود ټپي شو او د خپلو دواړو زامنو عمر او خالد مرګ يې په خپلوغبرګو سترګو وليد. د ژوند ډيرې سختې شېبې وې ، داؤود په ډګر کې يوازې راګير پاتې وو. کمونيستان پرارګ ورننوتل هغوی له داؤود سره د لېدلو کتنو غوښتنه وکړه خو داؤود ورسره ونه منله .

دري تنه ټيټ پوړي کودتاچيان د تورن امام الدين ترمشرۍ لاندې د ولسمشر داؤود خان حضور ته ورغلل او له هغه يې وغوښتل چې ور تسليم شي. داؤود خان پرته له دې چې له هغوی څخه د ځان او يا د خپلې کورنۍ د غړود ژغورنې غوښتنه وکړي، د خپلې تومانچې وروستـنۍ ګولۍ يې پرامام الدين نيغ په نيغه ورتشه کړه. اما الدين ټپي شو خو مړ نه سو. د هغه نورو ملګرو ولسمشر تر اورلاندې را ونيو. داؤود چې د افغانستان تر ملي بيرغ لاندې ولاړ وو په شهادت ورسيد. بيا يې نعيم خان او د داؤود خان د کورنۍ ټول نارينه غړي يو په بل پسې ووژل. د کورنۍ ښځينه غړي يې د څرخي پله په محبس کې واچولې. د څرخي پله زاندان هغه زاندن وو چې داؤود خان د خپل رژيم د مخالفينو لپاره د قديرنورستاني په وړانديز جوړکړی وو. او په دې توګه يې د دُرانيو د ټبر د پاچاهي ټغر را ټول کړ .

د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي چا ونه لېدل. يوازې د چمن او کويټې اڅکزيو د هغوی د فاتحې دعاګانې په خپلو جوماتونو کې واخيستلې او د هغوی د ارواګانو خوښۍ ته يې

دعا وې وکړې. ويل کيږي چې مړي يې د مرنجان دغونډۍ په لمنه کې خاوروته سپارل شوي دي.

[حفيظ الله] امين د راډيو افغانستان د څپو له لارې جګړن اسلم وطنجار چې د " تورپيکی" په نامه پيژاندل کېده او ډګروال قادر چې د " سپي قادر" په نامه پيژندل کېده، د وياندو په توګه وګړو ته ور وپيژندل. وطنجار په پښتو او قادرپه دري ژبو د نوي پوځي حکومت را ټينګېدل يې اعلان کړل.

په داسې يوه اړوپيچ کې ولس نه پوهېده چې څه ور پيښ شويدي او څه به ور پيښ شي، د سليمان لايق لانديني شعر د داکټرصادق فطرت ناشناس په غږ او کمپوز په سنديزه توګه را خپور شو .

ســـتره تباره تېره شـــوه ســـتا پر ســـردرو باندې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښــه شـوله چه تیره شـوه سـتا خـوارو بچـو باندې

هـــره تباره پای لـــري خلکـــو، ولســـو باندې

لمـر د عـد الت وخوت سـتا پر جگـو غـرو باندې

خو په هېوادکې له هماغې ورځې را په دېخوا د وینو او اوښکو را بهېدا په را پیلېدلو شوه./.../ څرګنده وه چې یوه خوړلنه ، ناورین وهلې او یوه ویرلړلې راتلونکې د افغانستان د ولس د برخلیک په درشل کې په تېندکو او سترګې په لاره ده . د [سلیمان] لایق شعر یوه ملي او ولسي شاعر داسې ور ځواب کړ .

لمــر د آزادۍ پریوت ســـتا پر ســردرو باندې

توره تباره راغــلله ســـتا خــوارو بچــو باندې

له [پاړسي ځخه پښتو ته] د ژباړونکي لمنلیک

]ښاغلو لوستونکو!

لاندیني کرښې زما (رحمت آریا) نه دي. دا دهغه له پښتو څخه پاړسي ته د ژباړونکې لیکل شوې کرښې دي چې د دغې لیکنې له لیکوال سره یې مرسته کړې ده او د همدغې لیکنې په پای کې کولای شـئ د پاړسي لینک هم وګورئ. دغه کرښې مې د لوستونکو د پوهاوي او د بل لیکوال د حق د خوندي ساتلو لپاره په ځای کې را غبرګې کړې[

د۱۹۹۷ زکال د پنځنۍ 'پینجشنبې' په ورځ " [له پاړسي څخه پښتو ته] د داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" د کتاب ژباړونکي حامد د همدغه کتاب په دریمه را ژباړل شوې پاڼه کې داسې را کښلي دي :" دا کتاب لیکوال ، د " الف هارون" په را پورول شوي "مستعار" نوم د پښتو په خوږې ژبې لیکلی چې د هېواد پالنې او مسلمانۍ د څپو په احساساتو کې یې د راتلونې د لړۍ له بشپړولو وروسته په دیارلس سوه او درې اویایم ل کال کې (۱۱۹۴۴زکال) په آسترلیا کې خپور کړی دی ".

نوموړی د کتاب په دیارلسمه پاڼه کې زیاتوي: " ګران لوستونکی دی د ژباړونکي پراوړود خپلې ښېګڼې په اینبودنې، د هغه پاملرنه دې د هغه تیروتنو ته راوګرځوي ، یا دې خپل اند اویا دې د [حامد] د ژباړنې په تړاو خپل څرګند وړاندیزونه او یادَونې راپه ګوته کړي چې کولای شـئ د [کتاب] د ژباړونکي په پته یې راواستوئ: حامد، ډاګي پُست ۱۱٦۴، مرکزي پُسته خانه، صدر، پېښاور، پاکستان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

حامد د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" يا د ده په ژباړې " داؤود خان در چنگال ک.ج.ب" کتاب د ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو په لمنليک کې داسې راکاږي :

"وطنجار ته به له دې امله "توريپکې " ويل کېدل چې د هر چا ملګری او وزير کېده. وطنجار د روسانو له پلوه د يوې بلې کودتا لپاره په پام کې نيول شوی وو. (د څارکښې د ځالې لاسوندي / اسناد لانه جاسوسي، ۱۰۹ پاڼه)، قادر نه خلقي وو او نه پرچمي او د پيسو لپاره يې هر کار ته ملا تړله. د ښوونځي له وخته راهيسې خلکو د "سپي" په نامه پيژانده. ان کله چې په پولند کې سفير وو، د يو شمير لوېديځو هېوادونو له څارکښيزو کانالانو سره يې اړيکه ټينګه کړې وه. پ.۹۳(

د [څارکښيزې ځالګۍ د لاسوندونو/ اسناد لانه جاسوسي] ليکوال حامد او الف هارون ته په ډير درنښت غواړم ووايم چې د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د [شخصي� ژ] ژوند په اړه ليکل شوې خبرې سمې نه دي. کاشکي هغوی پوهېدل چې اوس هغه ورځې تيرې شوی چې يو وخت به ځښې کسان د سپي، غوايي، خره، ګيدړ، کاږبل "کفتار" ، زمري، پړانګ اويا نارينه د نجونواوښځمنو په نومونو سپک بلل کېدل .

برسيره پر هغې، داسې بريښي چې د حامد اورېدل شوې خبرې له خپلې سرچينې څخه ور لوخړنې شوې وي، ځکه .....

تاسو به په راتلونکو څپرکېو کې لانديني سکالو ولولئ

۱ (محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر

۲ (له جنرال امام الدين سره ځانګړې مرکه

۳ (د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريزکال د غوايي د مياشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژنې لپاره تابياوې په پام کې نېول شوې وې. ددغې تابيا په تـَل کې د کومو کسانو د پښو خاپ ليدل کيږي؟

۴ (د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوندیو تن نامتو غړی چې ژوندی او اوس په افغانستان کې دی، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ له وژل کېدلو لږ شيبه وروسته ارګ ته راغی، ټول يې له سترګو را تير کړل او بيا له خونې ووت .

وايي چې همدغه سړی وو چې ويلي يې ول " ..... په پام کې نيول شوې وه چې پرارګ پينځه سوه کيلويي بمب را وچول شي. پوهيږئ چې پينځوسه کيلويي بمب به څه ورکړي ول؟ د ارګ دوړې به يې را په هوا کړې وې "!

..."د عمر له جيبه يې چې څنګ ته مې ولاړ وو، د بنز موټر کيلي يې راوايستله او ويې ويل:' اوس زموږ وار دی چې په موټر کې وګرځو." په همدغه حال کې مې وليدل چې د کورنۍ يو شمير غړی څوک تپې څوک روغ رمټ له دروازې تيريږي او ميرمن سلطانه نور/ د محمد عمر ماندينه تر ټولو مخکې روانه ده. د محمود غازي کوشنيان زهرا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داؤود مې ولېدل چې دواړه ټپيان شوي ول. کله چې د ميرمن سلطانې نور سترګې پرما ولګېدلې، غلې شوله او دلاس په اشاره يې راته وويل :" ټوله ګناه ددوی ده، دوی چنواري ' چارماري' کړي" هغه د افغانستان د پخواني ټولواک محمد ظاهر شاه خور او د وليعهد سردار احمدشاه خواښې وه، هغې ګومان کاوه چې زه هم د .... له پازوالو څخه يم .

د اَخـَځ سرچېنه:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_79/Praesidet%20Daoud-%20Siasang-7.html

اتمه برخه

"پينځمه څپرکی :کمونيستي رژيم"

د محمد کبيرسراج د کتاب [په افغانستان کې د شلمې پيړی د دوېمې نيمايی پيښې / رويداد های نيمه اخير سده بيست در افغانستان/ لومړی چاپ، فرانکفورت ۱۹۹۷ز کال، له ١٠٦ تر ۱۱۷ پاڼې پورې] داسې راغلي دي :

د ۱۹۷۸ز کال د اپريل د ۲۷ په سهار د جګړن محمد اسلم وطنجار تر بولندې لاندې زغره وال ځواک له لښکرکوټې را ووت او د کابل په لور را وخوځېد. د څلورم زغره وال ځواک لوی بولندوی ډګروال محمد سرور نورستاني چې د جمهوري دولت يو ملګری وو او په ۱۹۷۷ زکال کې د جنرالۍ رتبې ته يې سترګې خارلې خو بريالی نه شو او يوې په پلمې يې ځان په ناروغی اچولای او ماسکو ته تللی وو، چې په دې توګه د تيريو اويرغلونو د انډوخر ډګر يې کمونيستانو ته تش ور پرې ايښی وو .

ويل شوي چې " د ځانغوښتونکو ديکتاتورو رژيمونو رنګونه د پوځ له مرستې پرته يوازې د ولس د ولسي پاڅون له لارې ناشونې ده نو ښايي داسې شبهه به راسي چې پوځ د ديکتاتور له ملاتړه لاس په سرشي، ځکه چې پوځ نه يوازې د خپل ځان د ساتلو تر څنګ نه غواړي هېواد يې د ويشنې او کورنی جګړې له ګواښ سره مخامخ شي او د ديکتاتور له لاسه په تنګ شوی ولس هغه مهال پاڅون کوي چې د پوځ له ملاتړه ډاډ تر لاسه کړي. " کورنيو کمونيستانو ځانونه له پوځيانو سره غاړه غړی او همغږي کړي ول .

په هغې شيبې کې څلورم زغره وال ځواک له څرخي پله څخه د کابل پرلور په ګړندی راروان وو، د دفاع وزير ډګر جنرال غلام حيدر رسولي له لوی درستيز ډګرجنرال عبدالعزيز او تورنجنرال روکی دريواړه ددفاع د وزير په دفتر کې ناست او په خبرو بوخت ول چې ناڅاپه د تلفون زنګ راغی. ولسمشر وو او ويې پوښتل : " د دفاع وزير صاحب

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

! ځلورم زغره وال ځواک دي د چا په امر مرکز ته رابللی دی؟ " د دفاع وزير د دغسې امر له ورکړې بې خبري ځرګنده کړه او ويې ويل : " ځلورم زغره وال ځواک ته په دې اړه کوم امر نه دی ورکړل شوی "

له دغو پوښتنو او ځوابونو وروسته د دفاع د وزرات په انګړ کې اندېښنې او خواشينۍ را خپرې شوې. د دفاع وزير پرته له ځنډه د خوځښت يا حرکاتو رئيس يحيی نوروز او د ښاري رَمبَکۍ " انظباط " بولندوی جګړن خان محمد د ټيليفون له لارې ځانته را وبلل .

ددغو دوه تنو له را غوښتلو وروسته، ددفاع وزير له جنرال نو روز څخه وپوښتل : " ښار پلو ته د ځلورم زغره وال ځواک د خوځښت بولنده تا سو ورکړې ده؟ " له دې چې جنرال نوروز هم له دغې بولندې څخه بې خبري ځرګنده کړه نو د سترګو په رپ کې يې پينځلسم زغروه وال ځواک چې د ځرخي پله په سيمې کې د ځلورم زغره وال ځواک تر څنګ پروت وو، تلفون وکړ او ددغه ځواک بولندوی ډګرمن محمد يوسف ته يې امر ورکړ چې د ځلورم زغره وال ځواک مخه دې ونيسي او دده له پلوه دې ورته ووايي چې ښار پلو ته يې د راتګ ته اړتيا نسته .

د تلفون له بلې غاړې د پينځلسم زغره وال ځواک بولندوی ځواب ورکړ: " زموږ ځواک د ځلورم زغره وال ځواک له پلوه را چاپيره او محاصره شوی دی او زموږ له لاسه هېڅ ځه نه کيږي چې ويې کړو." کله چې ددفاع وزيرله دغې خوا نا هيلی شو نو حربي پوهنتون ته يې زنګ وواهه او د حربي پوهنتون بولندوی تورنجنرال شاهپور ته يې وويل چې د ځلورم زغره وال مخ ته دې را ووځي او د دفاع د وزير امر دې د هغوی تر غوږونو ور ورسوي .

د حربي پوهنتون بولندوی داسې بځښنه وغوښتله : " ځلورم زغره وال ځواک په بيړه له دغه ځايه تير سو او زموږ له ګوتو وتلای دی "

د دفاع وزير د دغو ګډو وډو اوبې سر اوپايه خبرو له لاسه منګ پاتې وو، او د وروستني چارې لپاره يې د ښاري رمبکۍ " انظباط " بولندوی خان محمد ته چې دده په دفتر کې وو امر ورکړ چې په خپله دې د ځرخي پله پر لور وخوځيږي او ځلورم زغروال ځواک ته دې چې هر چيرې رسيدلی وي، لارښوونه وکړي چې بيرته خپل لښکر کوټ ته ولاړ سي .

جګړن خان محمد له دغه ځواک سره د يکه توت په سيمه کې مخامخ شو. او د دفاع د وزير امر يې ورته ورساوه. هغوی نومورې د جيب له موټره را کښته کړ لاس او پښې يې پرې وتړلې او له هغې ورځې تر ننه پورې ورک دی .

لږه شيبه نه وه تيره چې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتندويه ځواک " ارګ " بولندوی ډګرمن صاحبجان په بيړه د دفاع د وزير دفتر ته راغی او ويې غوښتل چې له روان اړوپيچه ځان خبر کړي. د دفاع وزير نومورې ته امر وکړ چې په خپلې دندې دې ودريږي او د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتنې او دفاع سمبالتيا دې تر لاس لاندې ونيسي. هغه ډاډ ورکړ چې د دغه کار لپاره بشپړچمتوالی لري .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کابل ته له را رسیدلو ورسته څلورم زغره وال ځواک درې خواوو ته د یرغل مخه را تاو کړه: یو کتار د پوځي هوايي ډګر پر لور ورغي او هلته د هوايي ځواکونو د درستيزوال ډګروال عبدالقادر په مرسته په دې بريالي شو چې د هوايي ځواکونو بولندوی ډګر جنرال محمد موسی او د هغه مرستيال تورنجنرال عبدالستار ونيسي او ويې وژني. د هوايي ځواکونو بولنده ډګروال محمد قادر په خپله په لاس کې واخيستله. دويم کتار د بالا حصار پر خوا ورتاو شو او هلته يې د کوماندو ۴۴۴ قطعه را چاپيره او بې وسلې کړه. دريم کتار د جګړن محمد اسلم وطنجار تر بولندۍ لاندې د ښار د منځ په لور ور وخوځېد او ددفاع د وزارت مرکز يې تر بريد لاندې ونيو .

د غرمې پوره ۱۲ بجې وې چې د دفاع د وزارت په ودانۍ لومړۍ مردکه ور ومښتله. د دفاع وزير او لوی درستيز چې سپينې يې تښتېدلې وې "وارخطا" د بولندې له ځايه را ووتل او د ودانۍ د شا پلو دروازې له لارې يې غوښتل ځانونه د پوځ يوه لښکر کوټ ته ورسوي. په همدغې شيبې کې د دفاع د وزارت ټول کار کوونکي په بيړه له ودانۍ را ووتل او د ودانۍ تر شا را ټول شول. هرچا له يو بل څخه پوښتل چې : " څه خبره ده ؟ " هېڅ څوک نه پوهېدل چې څه ور پيښ شوي دي .

ددغه اخ او ډب په ترڅ کې د اردو د تشکيلاتو رئيس بريد جنرال محمد ذکريا ابوي د دفاع وزير ته ورننېږدې شو او ويې ويل: " وزير صاحب ! تاسو بايد ژر ځان قوای مرکز ته ورسوئ." د دفاع وزير او لوی درستيزځانونه جيپ موټر ته ورسول ، په جيپ کې سپاره شول او د دفاع د وزارت د ودانۍ د شا له لارې د اتمې فرقې په لور وخوځېدل. د لارې په اوږدو کې يې يو کوشنی ټکر هم وکړ خو په دې بريالي شول چې ځانونه اتمې فرقې ته ورسوي .

د ولسمشر د ماڼۍ ساتندويه ځواک په ټينګه مقاومت کاوه او د ارګ د ماڼۍ پر واټ يې د غځېدلي سرک په اوږدو کې يې د شوبلې ضد په توغنديو يو شمير شوبلې له منځه يوورې او د پلی ځواک يرغل يې په ميرانې په شا و تمباوه .

د سرغړوای يرغل ګر ځواک په خوب کې هم نه راتلل چې ګڼې هغوی به له دغسې يوې پياوړې مدافعې سره مخامخ سي نو له دې امله يې له هوايي ځواک څخه د مرستې غوښتنه وکړه. ډګروال عبدالقادر چې د هوايي ځواک سر تر پايه بولنده يې په لاس کې اخيستې وه په بيړه په يوې چورلکې کې د بګرام د پوځې هوايي ډګر په لور ولاړ او هلته يې د هغه هوايي ډګر بولندوی ډګروال محمد رحيم بندي کړ او د هوايي ځواک د الوتنو بولنده يې په غاړه را واخيستله. هغه د هوايي ځواک کار کوونکو ته يوه لنډه وينا هم وکړه او څرګنده يې کړه چې د کودتا ځواک يې په لاره اچولی خو په دوه وو ځايونو کې مقاومت روان دی او دغه مقاومت دې د هوايي ځواکونو له لورې درېي وړې شي. ارګ او اتمه فرقه .

د ورځې پينځلس بجې (د ماسپښين درې بجې) د " ميګ" الوتکې را والوتلې او د ارګ او اتمې فرقې سيمې يې تر ټينګو بمباريو او د توغنديو تر اور لاندې راوستلې چې د اتمې فرقې مقاومت يې په لنډ وخت کې ور درې وړې کړ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د ولسمشر د ماڼې ساتندویه ځواک چې تر شپږو بجو پورې یې مقاومت کاوه، ونه شو کولای تر هغه پورته نور مقاومت وکړي او غلي شول .

د ملي دفاع وزارت د قوای مرکز او مشرقي ځواکونو ته امر ورکړی وو چې د کابل په لور را وخوځیږي. د قوای مرکز له لوري اتمه فرقه د تورنجنرال نظیم ګل خان تر بولنديې لاندې له دوه وو خوا وو د کابل شا او خواته را رسیدلې وه چې د هوایي ځواکونو تر اور لاندې ونیول شوه او دړې وړې یې کړه .

د مشرقي یولسمه فرقه د تورنجنرال محمد یونس تر مشرۍ لاندې د جلال آباد له لښکرکوټه را ووتله او د کابل په لور را روانه وه او د دورنټې د اوبوبند ته لا نه وه رسیدلې چې د دغې فرقې کمونیستو افسرانو سرغړاونه او بغاوت وکړ او تورنجنرال محمد یونس او د ننګرهار د فرقې درستیزوال یې ووژل، د فرقې بولنده یې په لاس کې راونیوله او ځواک یې بیرته لښکرکوټ ته را وباله .

په دې توګه تر اتلسو بجو (د مازیګر شپږو) پورې نورداسې مقاومت پاتې نه شوچې د جمهوري دولت په ګټه دې جګړه وکړي. خو د ارګ دروازې لا تر دغه دمه نه وې پرانسیتل شوې .

دا ځل د الوتکو پرځای ، چورلکو ارګ تر بمبارد لاندې ونیو او په توغندیو او ماشینګنو یې پرارګ هوایي یرغل وکړ. د هوایي ځواک فعالیت او نښه ویشتنې ډیرې په ځیر او بریالې وې. له همدې امله یو شمیر لویدیزو کتونکو چې دغه پیښه یې له نیږدې په سترګو لیدله ویل چې چورلکې شوروي پیلوټانو چلولې. د هغوی دغه شک او شوپیان حقیقت نه لري. ټولې الوتکې او چورلکې افغانو پیلوټانو چلولې .

د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د میاشتې د ۲۷ نېټې د پېښې په اړه د جټ د الوتکو د پیلوټ " محمد عثمان وَلید" په وینا چې د بګرام په هوایي ډګر کې یې دنده تر سره کوله، د روانو پیښو له لړې څخه په لاندې ډول کیسه کوي:

"د هوایي ځواکونو درستیزوال ډګروال عبدالقادر سره له دې چې د هوایي ځواکونو لوی بولندوی جنرال موسی خان نوموړی له هوایي ډګر څخه له هر ډول الوتنو څخه منع کړی وو، د ورځې په لس نیمو بجو په یوې چورلکې کې د بګرام هوایي ډګر ته ولاړ، د بګرام د هوایي ډګر بولندوی ډګرمن غلام سخي یې بندي کړ او بولنده یې په خپل لاس کې را واخیستله. نوموړي د هوایي ډګر کارکوونکو ته د کودتا له کېدلو خبر ورکړ او په قرغې کې میشتې پر اتمې فرقې ، اوومې فرقې او ارګ یې د یرغل نوي بولندې ورکړې چې نوموړې سیمې د کودتا په ګټه وټکوي .

په همدغې ورځ د مېګ ۲۱ الوتکود الوتلو دوه تنه روسي ښوونکي او د سو ۷ الوتکو د الوتنو دوه تنه ښوونکي د بګرام په هوایي ډګر کې ول او روسي پیلوټ په هېڅ ډول د بګرام په هوایي ډګرکې نه ول. لاندینیو افغان پیلوټانو په الوتنو کې برخه اخیستلې وه :

د سو ۷ جټ الوتکې : حکیم، شیر محمد، ګلیار او رحیم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میگ ۲۱ له الوتکې : میر غوث الدین، سنت الله ، تیمور، عبدالرؤوف، شرف الدین، کافي خان ، مختارگل، دوران خان او وهاب

شوروي کارپوهانو او سلا کارانو چې د افغانستان په ځواکونو کې يې دنده تر سره کوله ددغه هيواد د نورو سلاکارانو په ډول اجازه نه درلودله چې په جګړه ییزو الوتکو یا عملیاتو کې دې برخه واخلي. دغه بندیزونه د شوروي د حکومت له پلوه د تر سره شویو ترونونو پربنسټ لګول شوي ول .

د دفاع وزير او لوی درستيز چې په جيپ کې ناست ول او په ګرندیتوب يې موټر چلاوه ، له يوې ترافيکي پيښې سره مخامخ شول خو له هغې سره سره يې ځانونه اتمې فرقې ته ورسول. هغوی د کابل په لور د خوځېدلو څو څو امرونه ورکړي ول خو څوک دې ته چمتو نه شول چې د هغوی بولنده ومني. يوازې د ډګرمن محمد علي تر مشرۍ لاندې توپچي غنډ د ښار په لور را وخوځېد او له دې چې د پلي او هوايي ځواک له مرستې پرته يې نه شوای کولای نو خواره واره شول .

بولندوي ډګرمن محمد علي د توپچي غنډ برخلېک د غنډ په غاړه ور پريښود، او په خپله د چمتلې د دښتې له لارې و تښتېد او کابل ته راغی او په خپل کور کې پټ شو. وروسته کمونيستانو هغه را وموند او سر يې په لاس ورته ورکړ .

په هغې ورځ د اتمې فرقې بولندوي جنرال محمد صديق (چې د تور صدیق په نامه پېژندل کېده) په مزارشريف د قطعې په تفتيش بوخت وو، د هغه په استازيتوب يو تن ډګروال د فرقې پازوالي په غاړه درلودله چې لا له مخکې له کمونيستانو سره غاړه غړې شوی وو. نوموړي ډګروال ددفاع وزير او ستر درستيز ته خبر ورکړ چې د سترګو په رپ کې دې له دغې سيمې ځان ورک کړي که نه دواړه به ونيسي او وبه يې وژني .

د دفاع وزير او لوی درستيز په نوميدۍ له اتمې فرقې را ووتل او له پټولارو يې د قوای مرکز په لور د تاج بيګ د ماڼۍ خواته مخه کړه. په دغه ځای کې د قوای مرکزدرستيزوال تورنجنرال عبدالعلي وردک د هغوی ښه راغلاست وکړ. [هغوی] غونډه وکړه او د ځواکونو د راتلونکي خوځښت او د اوومې فرقې د ملاتړ يا نه ملاتړ په اړه يې خبرې کولې. په همدغې شېبه کې ول چې ناڅاپه د تاج بيګ ماڼۍ هم د الوتکو تر هوايي بمبارد لاندې راغله .

له مهتاب قلعې څخه[د جمهوري انقلاب د ملګري] ډګرمن خليل الله بابکرخيل تر بولندې لاندې د توپچي ځواکونو اور پيل شو چې له املـه يې د ماڼۍ پورتنۍ برخه را ونړېدله او په ماڼۍ کې اور بل شو. د دفاع وزير، ستر درستيز او جنرال عبدالعلي له لښکرکوټه را ووتل او د څهار دهي په لور وخوځېدل. په ماڼۍ کې نورو پاتې افسرانو او سرتيرو هم پښې دوه کړې او د ماڼۍ تر شا رغيانې کې د توپچي د اور له ويرې يې ځانونه پټ کړل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دفاع وزیر له خپلو دوه تنو ملګرو سره د د لکشا د ماڼۍ د باغبانباشي عبدالمجید کورته چې د خپلوانو له ډلې څخه یې وو وَرَغی او ویې غوښتل یې شپه به همدلته تیره کړي او سبا سهار وختي به یوې خواته په تېښته وتښتي. خو له بده مرغه د باغبانباشي زوی دغه خبره کودتاچي ځواکونو ته ور ورسوله ، هغوی راغلل او درې واړه یې ونیول او د ښرخي پله په پولیګون کې یې پرته له محکمې ووژل .

ارګ لا تر اوسه په خپل بې وسې مقاومت ته دوام ورکاوه. په ارګ د څلورم زغره وال له یرغل څخه وروسته محمد داؤود خان د خپلې کورنۍ ټول غړي ارګ ته را وغوښتل. هغوی د ارګ د بڼ له لارې د ګلخانې په ماڼۍ کې راټول شوي ول .

هغه وزیران چې د ګلخانې د ماڼۍ په غونډه کې را ټول شوي ول محمد داؤود خان ته سلا ورکړه چې له ارګه دې ووځي او د قوای مرکز یو لښکر کوټ ته دې ولاړ شي او ټوله بولنده دې په لاس کې ونیسي. محمد داؤود خان دغه سلا ومنله .

یو تور والګا موټر د ارګ د ګلخانې ماڼۍ ته را نیږدې شو. ولسمشرله دروازې را ووت او غوښتل یې چې په موټر کې کښیني. زوی یې محمد عمر جان ورپسې ورغی. په دغې شیبې کې د ګارد د قطعې له خوا د دوی پر لور ډزې وشوې او د هغوی پام یې ځانته را واړاوه. عمر جان ټپي شو او ولسمشر بیرته د ګلخانې ماڼۍ ته ننوت. او ویې ویل : " نه! هر څه پای ته رسیدلي دي. ددغو ټولو بد مرغیو پازوالي زما په غاړه ده. هرڅوک چې نه غواړي و وژل شي نو د ماڼۍ شاتیني تالار ته دې ولاړ شي "

وروسته وویل شول چې پر داؤود خان او عمر جان د کلاشنیکوف ډزې د داؤود خان د ډیرو د ډاډ وړصاحبمنصبانو له ډلې څخه د یوه تن صاحب منصب له پلوه وشوې .

د هوا په را تیاره کېدلو د ارګ د مقاومت ستنه هم ورو ورو را نړېدله او د تسلیمېدلو نښې را ښرګندېدلې. له یرغلګر ځواک سره له پوهاوي او جوړ جاړي وروسته د ارګ دروازه هم پرانیستل شوه او د کودتا شوبلې پر ارګ ور ننوتلې. لودسپیکرونو له سردار محمد داؤود خان او محمد نعیم خان څخه غوښتل چې پرته له آړ یا شرطه دې ځانونه دوی ته ور وسپاري. دا هغه شبېه ده چې پرته له سردار محمد داؤود خان، د هغه میرمنې او دوه درې تنه نور، د کورنۍ پاتې غړي د سردار محمد نعیم خان په ګډون د ځمکنیو او هوایي ډزو له امله ټول ټپیان شوي او په وینو کې لمبېدل. دوه درې تنه ماشومان هم وژل شوي ول .

شوبلې د ګلخانې د ماڼې پوړیو ته نیږدې شولې او د شوبلو له منځه یو تن تورن او در تنه بریدګي را ووتل او د ګلخانې د ماڼۍ په لوړې یرغل وکړ. [هغوی] د داوود خان په لېدلو هک پک شول چې لا تر اوسه هم ژوندی او په دوه وو پښو ولاړ دی او ټپیان پر ځمکه پراته ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورن امام الدین پر داؤود خان خوله را خلاصه کړه او چیغه یې وکړه: " مقاومت ګټه نه لري، تسلیم سه. سردار محمد داؤود خان ورته وویل : " ستاسو سر لارښود را ته را ولیږه چې له ما سره خبرې وکړي. " تورن بیا وویل:" موږ ټول سرلار ښوونکي یو. هر څه چې لرې ما ته یې ووایه او یا تسلیم سه "!

محمد داؤود خان نور زغم له لاسه ورکړه او په لاس کې یې تومانچه وه او پر همدغې تومانچې یې پر تورن امام الدین ډزې وکړې. تورن له دغسې یوه سړي څخه چې هر څه یې له لاسه ورکړي ول د ډزو هیله یې نه درلودله نوپه خپل کلاشنیکوف یې په پټو سترګو راتاو او داسې یو ړوند اور پردوی ور بل کړ چې نیم ژوندي کسان یې هم ټول له یوې مخې ور ووژل .

په دغې ټولیزې ړندې وژنې کې دغو کسانو خپل ځانونه له لاسه ورکړل: ولسمشر سردار محمد داؤود خان ، د کورنیو چارو د وزارت کالخوای ' سر پرست' او د ولسمشر ځانګړی استازی سردار محمد نعیم خان ، شهزادګۍ زینب د محمد داؤود خان ماندینه او د محمد ظاهرشاه خور،شهزادګۍ بلقیس د تیمورشاه آصفي ماندینه او د محمد ظاهر شاه خور، محمد عمر د محمد داؤود خان مشر زوی، ویس د محمد داؤود خان زوی، خالد د محمد داؤود خان زوی، شینکۍ د محمد داؤود خان لور، زرلښته د محمد داؤود خان لور، شیما د ویس میرمن د محمد داؤود نړور، هیله د عمر جان لور د محمد داؤود خان لمسۍ، غزال د عمر جان لور د محمد داؤود خان لمسۍ، حارث د ویس زوی، ایګل د ویس زوی، د محمد نعیم خان لور زرمینه اود عبدالعظیم غازي ماندینه، د داؤود خان خور عایشه، د شاه محمود خان غازي مشر زوی نظام الدین، د عبدالعظیم غازي لور صفورا، عبدالاله د ولسمشر مرستیال او د کورنیو چارو وزیر عبدالقدیرنورستاني

هغه کسان چې ټپیان خو وروسته له درملنې ښه شول؛ دوی ول: د عمر جان میرمن ګلالۍ د عبدالله خان ملکیار لور، د عبدالعظیم غازي لور خورشید، د نظام الدین غازي لور زهرا د نظام الدین غازي زوی داؤود، د تیمورشاه آصفي لور زهره، د تیمورشاه آصفي زوی توران او د عایشې پرستاره شیرین ګل .

په هغې ورځ د ګلخانې په ماڼۍ کې د وژل شویو او ټپیانو ورکړل شوې شمیره ټول ټال اووه ویشت تنه ښودل شویده. د سردار محمد نعیم خان میرمن زهره جانه ، تیمورشاه آصفي او یو شمیر وزیران د ارګ د ناتار په هغې ورځ وکولای شول ځانونه ژوندي وساتي .

د داؤود خان د کورنۍ دوه تنه نور غړي عبدالله روکی او صلاح الدین غازي له دغې پیښې وروسته د کمونیستانو له پلوه اعدام شول. احمد علي خان سلیمان د څرخي پله په زندان کې مړ سو. څو وخته وروسته سید وحید عبدالله چې ددفاع د وزارت تر ځمک لاندې خونو کې زنداني وو د څرخي پله پولیګون ته ولیږدول شو او هلته یې اعدام کړ. د یوه خبریال د یوې پوښتنې په ځواب کې نورمحمد تره کي داسې وویل: " سید وحید عبدالله چې مقاومت کړی وو، په مقاومت کې وژل شوی دی. " دا هغه ښکرور درواغ ول چې هېڅ چا ونه منل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شوبلو هغه کتار چې د هوايي ډګر پر لورې خوځېدلی وو سیمه یې را چاپ کړه او بولنده یې ټوله ډګروال عبدالقادر ته ور و سپارله. بیا د کورنیو چارو د وزارت په لور کتار را تاو شو د ژاندارم او پولیس لوی مشر جنرال محمد طاهر خان یې وواژه او د کورنیو چارو وزارت یې چې وزیر یې ورک او پټ وو ، په خپله ولکه کې راووست. بیا یې د کابل ولایت د توقیف زندان را خلاص کړ او د خلق او پرچم مشران یې را آزاد کړل .

د کابل له توقیف ځخه په را آزادیدلو ، حفیظ الله نیغ په نیغه راډیو افغانستان راغی اوله هغه ځایه یې د کودتا د څار او لارښوونې بولنده په لاس کې واخیستله. نور پاتې کمونیست مشران د کابل په هوايي ډګر کې د لنډ مهال لپاره میشت شول او سترګې په لاره ول چې د کار پایلې به چیرې ورسیږي (ځکه) لا تر اوسه زړونه یې ډاډه نه ول چې کودتا به بریالۍ شي که نه .

حفیظ الله امین د کابل راډیو په ودانۍ کې لنډمهاله پوځي سلاکاره ډله را جوړه کړې وه او له هغه ځایه یې د پلازمېنې او نورو ولایتونو د پوځ ټولو لښکر کوټونو، زغره والو او هوايي ځواکونو ته بولنده ورکوله. ډګروال عبدالقادر، جګړن محمد اسلم وطنجار او جنرال محمد رفیع له هغه سره له نیږدې همکاري کوله .

د ۱۹۷۸ د اپریل د میاشتې د ۲۷ نېټې د ماښام پوره ۷ بجې وې چې د حفیظ الله امین غږ له راډیو را پورته شو. هغه محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د راډیو له لارې معرفي کړل او له هغوی یې وغوښتل چې د پوځي سلاکارې ډلې خبرتیا ولولي .

اسلم وطنجار نوموړې خبرتیا په پښتو او عبدالقادر په دري ژبې ولوستله. هغو د ټولو وګړو تر غوږونو ورسوله چې د تېرني جمهوري رژیم ټغر ور ټول شوی او له ولسه یې وغوښتل چې په سړه سینه دې کښیني او په خپلو کارونو او ورځنیو چارو دې بوخت وي .

په سبا ورځ یې د ۱۹۷۸ زکال د اپریل د میاشتې په ۲۸ نیټې د راډیو له لارې یوه بله خبرتیا خپره شوله او ولس ته یې خبر ورکړ چې داؤود خان ، محمد نعیم خان او عبدالاله د مقاومت له امله ووژل شول ، (هغوی) په همدې ترڅ کې د جمهوري رژیم ټولو جنرالانو او وزیرانو ته امر وکړ چې د دفاع د وزارت ودانۍ ته دې راشي اوګواښ یې وکړ چې که څوک را نه شي نوله سرغړاوي سره به انقلابي چال چلند وشي .

د همدغې بولندې پربنسټ ول چې وزیران او جنرالان د دفاع د وزارت ودانۍ ته راغلل او د دفاع د وزارت ترځمکې لاندې خونو کې تر یوې مودې پورې د " مېلمنو زندانیانو په توګه" تر څار او پلټنې لاندې ونیول شول. له هغې ډلې څخه اووه تنه خوشې او په خپلو کورونو کې تر څار لاندې ونیول شول. د ۱۹۷۸ز کال د مې د میاشتې په دریمې شپېرتنه یې پولیګون ته ولیږل شول او ځای پر ځای اعدام شول نور پاتې کسان د دفاع په وزارت کې تر څار لاندې ونیول شول او وروسته د څرخې پله زندان ته د زندانیانو په توګه واستول شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په راتلونکو څپرکېو کې به تاسو لاندې سکالو ولولـئ :

۱ .محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر

۲ .له جنرال امام الدين سره ځانګړې مرکه

۳ .د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې له اوومې نېټې څخه مخکې د محمد داؤود د وژلو تابيا هم نېول شوې وه. د کومو کسانو د ګوتو خاپ ددغې تابيا په انځور کې ښکاري؟ نوربيا

د اَخـَځ سرچېنه:

http://www.kabulnath.de/Salae_Charom/Shoumare_79/Praesidet%20Daoud-%20Siasang-7.html

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه برخه

نسیم خوشګوار...

د " شهید ولسمشر څېره او چال چلند /سیما و کردار رئیس جمهور شهید" د کتاب په ۱۱۵ ، ۱۱٦ او ۱۱۷ پاڼو کې چې د (خان آقا سعید له پلوه راټول او سمبال شوې او د سعید په خپرندویه مرکز پېښاور /پاکستان کې په ۲۰۰۳زکال کې خپور شوی) داسې راغلي دي:

"مخکې مې د همدغې سکالو [د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې څرنګوالي په اړه د افغانستان د اسلامي دولت د هنریالانو د ټولنې د لوی مشر ښاغلي محمد نسیم خوشګوار یادونه د " هغه راز چې فایق افشأ نه کړ/رازې که فایق افشأ نه کرد" په کتاب کې راوړې ول. پ. ١٦٢ /.../ او دا دی هغه دلته ګرانو لوستونکو ته ډالۍ کوم .

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د میاشتې د اوومې له کودتا وروسته د حمید روغ د وړاندیز پربنسټ د هېواد د ورځپاڼې د پروپاګند ضد په څانګه کې په دریم بست کې په کار بوخت وم. یوه ورځ چې هوا ښه توده وه او ډاډ لرم چې د غبرګولي میاشت وه د شهرنو په پارک کې مې ګام واهه چې والګا ګړندي ناڅاپه برک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وواهه. له دې چې په هغو ورځو کې نيول نيول زيات ول، و بيريدلم او د سړک گوښې ته ودرېدم. د موټر له منځه لومړي برېدمن انجنير حفيظ الله ميرکي را ته غږ وکړ، له دې چې نوموړی زما اشنای وو نو له ويرې خلاص شوم .

ميرکي راځخه وپوښتل: " څه کوئ؟" ورته مې وويل:" هېڅ همداسې چکر وهلو ته راغلی يم" هغه خپل موټرته دننه ور وبللم چې کښېنم. د وزيراکبرخان د روغتون په لور وخوځېدلو. له هغه ځايه تير شوو او د پوځ د څلورسوه بستريز روغتون په لور مو و درومل. په دې ترڅ کې يې وويل : " تاسو خو خبريال ياست. راځئ چې د يوه اتـل لېدلو ته ورسو. شايي تاسو ته به په زړه پورې شيان ولري".

په روغتون کې يوې خونې ته ور ننوتلو. د چپرکټ پرسر د منځنۍ ونې لرونکی په گچ کې را تاو شوی لاس يې په غاړه يوځوان پروت وو. ميرکي هغه ته ور وپيژندلم او هغه يې د داؤود خان د وژونکي په نوم راته را ياد کړ، که څه هم د هغه د کرغيړن مخ په لېدلو پښېمانه وم، خو بيا هم په سړې سېنې مې له هغه [امام الدين] د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي وويل :

د غوايي د اوومې په شپې موږ د بالاحصار د نيولو او د محمد داؤود د ولسمشرۍ له ماڼۍ سره د مخامخ جگړې لپاره په دنده و گومارل شولو. کله چې ارگ ته ورسيدلو، د الوتکو او د هغوی د پرله پسې بمباريو اود شوبلو د اور د مردکو د گرزا غږ هرې خوا ته خپور وو او اخ او ډب په ښه کرس روان وو. د شپې په نيماييو کې بريا زموږ په خوا شوه او د ولسمشرۍ پرماڼۍ ورننوتلو .

په هغه وخت کې زموږ د قطعې بولندوی زما ټولي ته د داؤود خان د نيولو دنده ور وسپارله. زه او زما سرتيري د گلخانې د ماڼې په لوري پرمخ ولاړو، د هغه ځای کرکۍ او پنجرې مو ترپرله پسې ټينگ اور لاندې ونيولې او ماڼۍ ته ور ننوتلو .

چوپه چوپتيا خپره وه. خپلو بدرگه سرتيرو ته مې وويل چې مورچل ونيسي او په پرله پسې ډول دې اور ته دوام ورکړي. ما له ځان سره يو لوډسپيکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو سرتيرو ته دنده ورکوله .

په خونې کې د لودسپيکر له لارې مې سرداؤود ته وينا ور وارَوله او ومې ويل چې سردار داؤوده ! ځان د پوځې سلاکارې ډلې په امر راوسپارئ. په همدغې شېبې کې د خونې د يوې ستنې "فيلپايې" له شا يې په خپل ويرووںکي غږ کې راته وويل: " زما په قاموس کې د تسليمېدلو توری ځای نه لري. پرته له خدايه بل چا ته نه تسليميږم." او د اور امر يې ورکړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مورڅ له هر لوری ډزې وشوې. د ښځو په لاسونو کې هم توپک ول، هغوی هم ډزې کولې. زموږ شمیر زیات وو، زموږ د ډزو له امله یوه ښځه چې د نیږدې کړکۍ له اړخه یې ډزې کولې ، په ځمکه را پریوتله خو په داؤود خان یې هېڅ اغیزه نه کوله .

یو وخت زما پام شو چې د هغه په لاس کې یوه سپینه تومانچه ده او په هماغې تومانچې د ستنې له شا په ما ډزې کوي، زما اوږه یې لړ را ټپي کړه. توند اخ او ډب روان وو .

کله چې د ځار په حالت کې وم ناڅاپه زما پام شو، ومې لېدل چې ککره یې د ستنې له شا راته ښکاره شوه. هغه ډزې وکړې، ما هم ډزې وکړې. زما د کلاشنیکوف ټول مردکي د هغه پر ککرې ومښتل، د ککرې کوپړۍ یې پورته په هوا والوتله او پر ځمکه را پریوت .

ما د بې مزې (بې سیم) له لارې ددغې بریا زیری خپل بولندوی ته ورکړ او بیا بې هوښه شوم. کله چې په هوښ راغلم، ومې لېدل چې دلته یم ".

تر بیرغ لاندې وژل کېدل؟

الف: هارون د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" ، د پاکستان په پېښاور کې د ۱۹۹۷زکال د دسامبر په مباشت کې د میوند د خپرندویه ټولنې د چاپ د کتاب په ۱۵۲، ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو کې د حامد په ژباړې، سمونې او یادَونې داسې لیکي :

داؤود خان د [دیارلس سوه اووه پنځوسم لمریز کال] د غوایي د مباشتې په اوومې د پنځنۍ "پنجشنبې" په ورځ د وزیرانو په غونډه کې د لاریون په تړاو په خبرو اترو بوخت وو. دغې غونډې د وخت له تیراوي پرته بله هېڅ گټه نه درلوده، باید پوځي چمتوالی نیول شوای وای او یا دې حکومت پوځي شوی وای .

د غرمې په مهال د پردیو په پارَونې او بولندې د وطنجار شوبلې او د هغه تر سر مشرۍ لاندې د ځلورم زغره وال ځواک نورو بدرگه شوبلو د ولسمشرۍ د ماڼۍ لویدیزې دروازې ته مخامخ مورچل ونیو. په لومړي سر کې یې د ملي دفاع د وزارت ودانۍ تر اور لاندې را ونیوله. ماڼۍ و لړزېدله. وزیر او لوی درستیز یې لا مخکې له ماڼۍ وتلي ول. بیا یې د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساعت کلا تر اور لاندې ونیوله. بیا یې د خپلې شوبلې خـُول د ارگ لورې را تاو او ارگ یې تر اور لاندې ونیو .

وروسته همدغه شوبله د غوایي د انقلاب د نښې په توگه د یوې ډبرینې پاڼې پرمخ د ارگ مخې ته ودرول شوه.

داؤود خان د پوځ د سراعلی قوماندان په توگه غوښتل د چارو لارښوونه او ځار په لاس کې را واخلي. نو د مخابرې دستگاه ته چې د همدغسې شېبو لپاره د میز پرسرېې وراېښودل شوې وه او له لښکرکوټونو سره به یې نیغ په نیغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړیکه نیوله وَرَغی خو ویې لېدل چې (کاتل) د مخابرې دستګاه له کاره لویدلې او کوډ اوچینل یې ور بدل شوی وو. په هماغه شېبه کې یې وویل: روسانو خپل کار وکړ." او وزیرانو ته یې اجازه ورکړه چې خپلو کورونو ته ولاړ شي.

د کورنیو چارو او دفاع وزیران لا مخکې له ارګه وتلي ول. د خپلې کورنۍ غړي یې ترڅنګ راوغوښتل. داؤود نه تسلیمېده او نه یې له پیښې څخه د تېښتې هڅه وکړه. د فرانسې سفارت د ارګ له دیوال سره نښتای وو او کولای یې شواې له سیاسي ډګره لاس په سرشي خو په خپلې خاورې کې یې ویاړلی مرګ غوره وباله نو ځکه یې د خپلو پښو راټینګولو ته کلکه ملا وتړله. ویې ویل چې نه غواړي د روسانو په لاس په ژوبڼ کې را بند کړای شي.

کودتاچیانوپه یوه ټانک د بندیانود ساتنې له ختږو جوړ دیوالونه را ونړول او دننه ور ننوتل. کودچیانو خپل مشران له داؤودي زندانه د خوښیو په شور او زوږ کې را خوشې کړل. هغوی یې پرشوبلوباندې کښنیول او د کودتا زړه، د راډیو تالارته یې بوتلل.نویو مشرانو خپل لاسونه د شوبلو له منځه را ایستل او د کابل ښاریانو د ځارونکو سترګو مخ ته یې ښورول.

د ارګ د پوځیانو روحیه ضعیفه وه، ستړي ستومانه او ناهیلي ښکارېدل. نورلښکرکوټونه یې ملاتړ ته را ونه رسیدل نوځکه د هغوی مقاومت هم له پښو را وغورځید. وروسته له هغې چې د هوایي ځواکونو عملیاتو زور واخیست او ارګ د هوایي او ځمکنیو ځواکونو تر اور لاندې ونیول شو نو په ارګ کې د ولسمشریزې ماڼۍ د ساتندویه ځواک ګارډ مقاومت هم کرار کرار را سوړشو.

د داؤود د کورنۍ غړي یوپه بل پسې ټپیانېدل سردار داؤود ټپي شو او د خپلو دواړو زامنو عمر او خالد مرګ یې په خپلوغبرګو سترګو ولید. د ژوند ډیرې سختې شېبې وې ، داؤود په ډګر کې یوازې راګیر پاتې وو. کمونیستان پرارګ ورننوتل هغوی له داؤود سره د لېدلو کتنو غوښتنه وکړه خو داؤود ورسره ونه منله.

درې تنه ټیټ پوړي کودتاچیان د تورن امام الدین ترمشرۍ لاندې د ولسمشر داؤود خان حضور ته ورغلل او له هغه یې وغوښتل چې ور تسلیم شي. داؤود خان پرته له دې چې له هغوی څخه د ځان او یا د خپلې کورنۍ د غړود ژغورنې غوښتنه وکړي، د خپلې تومانچې وروستــنۍ ګولۍ یې پرامام الدین نیغ په نیغه ورتشه کړه. اما الدین ټپي شو خو مړ نه سو. د هغه نورو ملګرو ولسمشر تر اورلاندې را ونیو. داؤود چې د افغانستان تر ملي بیرغ لاندې ولاړ وو په شهادت ورسید.

بیا یې نعیم خان او د داؤود خان د کورنۍ ټول نارینه غړي یو په بل پسې ووژل. د کورنۍ ښځینه غړي یې د څرخي پله په محبس کې واچولې. د څرخي پله زاندان هغه زاندن وو چې داؤود خان د خپل رژیم د مخالفینو لپاره د قدیرنورستاني په وراندیز جوړکړی وو. او په دې توګه یې د دُرانیو د ټبر د پاچاهي ټغر را ټول کړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د غړو مړي چا ونه لېدل. يوازې د چمن او کويټې اځکزيو د هغوی د فاتحې دعاګانې په خپلو جوماتونو کې واخيستلې او د هغوی د ارواګانو خوښۍ ته يې

دعا وې وکړې. ويل کيږي چې مړي د مرنجان دغونډۍ په لمنه کې خاوروته سپارل شوي دي.

[حفيظ الله] امين د راډيو افغانستان د څپو له لارې جګړن اسلم وطنجار چې د " تورپيکۍ" په نامه پيژاندل کېده او ډګروال قادر چې د " سپي قادر" په نامه پيژندل کېده، د وياندو په توګه وګړو ته ور وپيژندل. وطنجار په پښتو او قادرپه دري ژبو د نوي پوځي حکومت را تينګېدل اعلان کړل.

په داسې يوه اړوپيچ کې ولس نه پوهېده چې څه ور پيښ شويدي او څه به ور پيښ شي، د سليمان لايق لاندينی شعر د داکټرصادق فطرت ناشناس په غږ او کمپوزکې په سنديزه توګه را خپور شو.

ســتره تباره تېره شـــوه ســتا پر ســردرو باندې

ښــه شـوله چه تيره شوه ستا خـوارو بچـو باندې

هـــره تباره پای لـــري خلکـــو، ولســـو باندې

لمـر د عـد الت وخوت ستا پر جګـو غـرو باندې

خو په هېوادکې له هماغې ورځې را په دېخوا د وينو او اوښکو بهېدا په را پيلېدلو شوه./.../ څرګنده وه چې يوه خوړلنه ، ناورين وهلې او يوه ويرلړلې راتلونکې د افغانستان د ولس د برخليک په درشل کې په تېندکو او سترګې په لاره ده . د [سليمان] لايق شعر يوه ملي او ولسي شاعر داسې ور څواب کړ .

لمـــر د آزادۍ پريوت ســـتا پر ســردرو باندې

توره تباره راغـلله ســـتا خــوارو بچــو باندې

له [پاړسي څخه پښتو ته] د ژباړونکي لمنليک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

]ښاغلو لوستونکو!

لاندینۍ کرښې زما (رحمت آریا) نه دي. دا هغه له پښتو څخه پاړسي ته د ژباړونکې لیکل شوې کرښې دي چې د دغې لیکنې له لیکوال سره یې مرسته کړې دغه کرښې مې د لوستونکو د پوهاوي او د بل لیکوال د حق د خوندي ساتلو لپاره ځای په ځای را غبرګې کړې[

د۱۹۹۷ زکال د پنځنۍ 'پېنجشنبې' په ورځ " [له پاړسي څخه پښتو ته] د داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" د کتاب ژباړونکي حامد د همدغه کتاب په دریمه را ژباړل شوې پاڼه کې داسې را کښلي دي :" دا کتاب، لیکوال " الف هارون" په را پورول شوي "مستعار" نوم د پښتو په خوږې ژبې لیکلی چې د هېواد پالنې او مسلمانۍ د څپو په احساساتو کې یې د راټولونې د لړۍ له بشپړولو وروسته په دیارلس سوه او درې اویایم ل کال کې (۱۱۹۴۴زکال) په آسترلیا کې خپور کړی دی ".

نومورۍ د کتاب په دیارلسمه پاڼه کې زیاتوي: " ګران لوستونکي دې د ژباړونکي پراوړود خپلې ښېګڼې په ایښودنې خپله پاملرنه دې تیروتنو ته راوګرځوي ، یا دې خپل اند اویا دې د [حامد] د ژباړې په تړاو خپل څرګند وړاندیزونه او یادَونې په ګوته کړي او کولای شئ د [کتاب] د ژباړونکي په پته یې راواستوئ: حامد، ډاګي پُست ۱۱٦۴، مرکزي پُسته خانه، صدر، پېښاور، پاکستان .

حامد د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې" یا د ده په ژباړې " داؤود خان در چنګال ک.ج.ب" کتاب د ۱۵۳ او ۱۵۴ پاڼو په لمنلیک کې داسې راکاړي :

۱ " .زور متې ناتارګر مې وواژه" : ښاغلي لیکوال [الف هارون] د داؤود خان د وژنې پیښې ته یې د هغو کسانو په لاس چې په پیسمنۍ " مغروریت" یې " زما د ملګرو د نوم تعبیر پرې ور تپلي، فلمي او افسانوي رنګ ورکړی چې ګنې [محمد داؤود] د افغانستان تر بیرغ لاندې ووژل شو. که هغه د افغانستان تر بیرغ لاندې وژل شوای وی، نود ملګرو په لاربښوونه به یې هغه ته بدلون نه ورکاوه .

ښاغلي الف هارون غوښتي دي چې له کاوبائـي فیلمونو څخه په پیښـې یا تقلید کولو د داؤود خان د مړینې انځور ته هماغه بڼه ورکړي چې یو سپین پوټکی یعنی یو خونړی سور لاسی اروپایي د امریکا د سور پوټکو یعنې ددغې سیمې د کره اوسېدونکو له ټول وژنو او د هغوی د خاورې له نیولو وروسته دې د امریکا تر بیرغ لاندې مړ شي .

د تورن امام الدین په نامه د محمد داؤود خان یو ملګری، د ولسمشرۍ د ماڼۍ له یوه صاحبمنصب ګل آقا او د شوروي د سفارت دوه تنه غړي له داؤود خان سره د مرکې په موخه خونې ته ورننوتل او له هغه یې وغوښتل چې ځان وروسپاري .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته له هغې چې داؤود خان ته يې سپکې سپورې او ښکنځل وکړل، داؤود پر هغوی برید وکړ. د امام الدين مټ ټپي شو. د هغه په ځواب کې کودتاچيانو پر داؤود خان يرغل ور ووړ. په همدغې شېبې کې امام الدين له خونې را ووت او په چيغو چيغو يې وويل " زور متې ناتارگر مې وواژه "

۲ .محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر: د يحيی د کورنۍ د ټـَبـَر د راټولېدلو خبر " تورپيکۍ جانې" يعنی محمد اسلم وطنجار په پښتو او " دَيـــدو" قادر په فارسي ژبه د راډيو افغانستان له لارې خپور کړ. دغه دوه تنه نن د طالبانو د پاچاهۍ په سرمشريزه ډلې کې دي. البته دا د دې لپاره نه دي چې لوی سردار بيرته د واک پر گدۍ را کښېنوي، بلکه ددې لپاره دي چې د هغه پر اوږو کښېني او مبارک ارگ بيرته د " خلکو پر کور" را واړوي .

"وطنجار ته يې له دې امله تورپيکۍ ويل چې د هرچا ملگری او وزير به وو. وطنجار د روسانو له پلوه د بلې کودتا لپاره په پام کې نېول شوی وو. (د څارکښې د ځالې لاسوندي/ اسناد لانه جاسوسي، پ. ۱۰۹) .

قادر نه خلقی وو او نه پرچمی خو د پيسو په بدل کې يې هر کار ته ملا را تړله. د شوونځي له پيله به خلکو د " سپي" په نامه پېژانده. ان دا چې د پولند د لوی سفارت په پـَير کې د لويدېزې نړۍ له يو شمير څارکښيزو دالانونو سره يې اړيکه را ټينگه کړې وه. پ. ۹۳) .

له ښاغلي حامد او گران هارون او ..... سره څو خبرې

د [څارکښيزې ځالگۍ د لاسوندونو/ اسناد لانه جاسوسي] ليکوال حامد او الف هارون ته په ډېر درنښت غواړم ووايم چې د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر د [شخصي � ژ] ژوند په اړه ليکل شوي خبرې سمې نه دي.

کاشکې هغوی پوهېدل چې اوس هغه وخت تير شوی چې خلک به د سپي، غوايي، خره، گيدړ، کاږبل "کفتار"، زمري، پړانگ اوياد‌ا چې نارينه به د نجونواوښځمنو په نومونوسپک بلل کېدل.

برسيره پر هغې، داسې ښکاري چې د حامد اوربدل شوي خبرې له خپلې سرچينې څخه لوڅړنې وي، ځکه :

محمد اسلم وطنجار ته يې د هغه د تنکۍ ځوانۍ په وخت کې د هغه پرتندي د راپريوتلو ښويو ويښتانو او نري ږغ له امله " تورپيکۍ" ويل. دغه له ټوکو ډکو نوم د هغه د " سياسي ملگري له نوم او د هر چا له وزيرکېدلو" سره له اره کوشنی تړاو نه لري. که "تورپيکۍ" د وزارت لپاره معيار بلل کېدای نو (له پيغلوټو او ښځمنو څخه په زرهاوو ځله د بخښنې په غوښتنې) د افغانستان په مشرتابه کې يو شيمر د پرديو په لاس کښېنول شوي لوړپوړي چارواکي به هم چې نن او پرون وزيران او ملگري ول " تورپيکۍ " بلل کېدای .

وطنجار په ۱۹۴۴زکال کې د پکتيا د اندړو په زرملې کې سترگې په نړۍ را وغړولې او د ۲۰۰۰زکال د نوامبر په مباشت کې د روسيې په اوکرائين کې د سرطان د ناروغۍ له امله مړ سو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالقادر چې د " ډګروال قادر" په نامه پېژاندل کیږي د افغانستان یو له هغودریو تنو مشرانو څخه دی چې یوازې د درې ورځو لپاره یې واک په لاس کې وو (د دیارلس سوه اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي اوومه، اتمه او نهمه / د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د میاشتې ۲۸، ۲۹ ، ۳۰). نوموړی په هرات کې زیږېدلی او اوس د روسیې /په مسکو کې ژوند کوي .

د قادر لنډکې نوم د دوه وو لاملونو له امله په یادونو کې را پاتې دی :

۱ .د دیارلس سوه اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د میاشتې په اوومې/ د ۱۹۷۸زکال د اپریل دمیاشتې په ۲۸ او د سبا ورځې تر نیمایې پورې لاندینی لیکنې په څو څو ځله دده له پلوه ولوستل شوې .

"د افغانستان په تأریخ کې د لومړي ځل لپاره د نادر د کورنۍ د ځواک او پاچاهۍ، ناتار او سورلاسی ته د پای ټکې کښېښودل شو او ټول دولتي ځواک ولس ته لیږدېدلی دی. همدا اوس دولتي ځواک د انقلابي پوځي ډلې په لاس کې دی ".

"د افغاستان د وسله والو ځواکونو د پوځي شورا خبرتیا: د ناتارګر نادر د کورنۍ وروستنی غړی سردار محمد داؤود دغه بې ساری ولس - تأریخ غولوونکی او خاین د افغانستان د ولس په پَـتـېـنـې د تـل لپاره له منځه ولاړ. لدې وروسته ولسي ځواک تاسو د افغانستان پتمن ولس پورې اړه لري. د انقلاب له لاس ته راوړنو، ددغه ناتارګر او سورلاسي سردار د پلویانو له منځه وړل د افغانستان د هر روڼ اندي وګړي دنده ده ".

۲ .د راډیویې ګزارشونو د پرله پسې لوستلو او خپرولو په کړس کې د " قادر، شاهپور، میر علي اکبر او ....." نیول د نورمحمد تره کي او حفیظ الله امین د دولت په وړاندې د کودتا تور .

GRUوKGB

د عبدالقادر د لا پیژندلو لپاره د لاندینی لیکنې لوستنه به بې ګټې نه وي :

۱ .د افغانستان په وسله وال ځواک کې د خلق او پرچم د ډلو په افسرانو سربیره په شوروي کې یو شمیر روزل شوي افسران هم ول چې د محمد داؤود په وړاندې یې په کودتا کې په خپلواکه توګه ګډون وکړ او له هغه وروسته کرار کرار له یو له دغو ډلو خلق یا پرچم سره یو ځای شول .

[له سیاسي اړخه �ژ] د یوې خپلواکې ډلې مشر جنرال عبدالقادر د هوایي ځواکونو د بولندې ډلې مشر وو چې وروسته د خلق د ډلې له پوځي څانګې سره یو ځای شو او د ۱۹۷۸زکال په کودتا کې یې بنستیزه ونډه ولوبوله. (

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم"، د بي بي سي د خپرونو ټولګه، ډاکټر ظاهر طنین، ۲۰۰۵ زکال)

۲ .امریکایي افغانستان پیژندونکې سلېګ هریسن، ګروهن دی چې د ۱۹۷۳زکال او د ۱۹۷۸ز کلونو په کودتا ګانو کې ددغو ډلو شتون او ونډې د شوروي د دوه ځارکښیزو ځانګو یعنی د " جي آر یو" [د پوځ اطلاعاتي ځانګه] او د " کي جي بي" [د شوروي د دولتي ټپکاو' امنیت' سازمان] له کړنو او سیالیو سره نیغ په نیغه اړیکه در لودله .

د ۱۹۷۸زکال په کودتا کې تر ټولو مهمه رامنځ ته شوې خبره چې ډیر لږ کسان ورڅخه خبر دي په افغانستان کې د کي جي بي د شوروي د جاسوسۍ د مرکزي سازمان او د جي آریو د شوروي د پوځ د استخباراتو د سازمان ترمنځ کورنۍ سیالۍ دي .

دا ډیره اړینه او مهمه سکالو وه، په ځانګړې توګه کله چې د شوروي د پوځ د استخباراتو د ځانګې اړیکه د افغانستان له پوځ سره رابربنده شوه، حال دا چې کي جي بي نه له پوځیانو سره بلکه د افغانستان په حکومت کې دننه او له غیر پوځي ګوندیانو سره اړیکه درلودله. دغه اړوپیچ دداسې یوې سیالۍ لامل شو چې په پورتنیو ویل شویو مهمو پیښو کې یې بنسټیزه ونډه تر سره کړه :

یو یې د کودتا لامل شو او بل هغه شرایط ول چې په پای کې د افغانستان پر نیواک او په افغانستان کې د شوروي د پوځ په لاسوهنې را وا وښتل. په هغو شپو ورځو کې د شوروي د پوځ استخباراتي سازمان ، د افغانستان په پوځ کې یوازې د یوې ډلې ملا ورو تړله ، یعنی په پوځ کې د خلقي ډلې ملاتړ چې مشري یې حفیظ الله امین کوله او د کي جي بي له ښار او خبر پرته یې غوتۍ په پټه مخ په غوړیدا وي .

په حقیقت کې په پوځ کې د کمونیستو افسرانو درې ډلې را منځته شولې. تر ټولو لویه ډله یې د حفیظ الله امین تر مشرۍ لاندې خلقي ډله وه او تر هغه وروسته د میر اکبر خیبر تر مشرۍ لاندې د پرچمیانو ډله وه چې د شوروي د پوځ له استخباراتي سازمان سره یې اړیکې درلودلې او جي آر یو په ځانګړې او بیلې توګې د پوځ له نورو افسرانو سره هم اړیکه ټینګه درلودله .

د هوایي ځواکونو د بولندې ډلې مشر جنرال عبدالقادر چې په کودتا کې یې بنسټیزه ونډه درلودله، له همدغو کسانو څخه یو افسر وو. (افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم" د بي بي سي د خپرونو ټولګه ، ډاکټر ظاهر طنین، ۲۰۰۵)

۳ .خو له هماغو لومړیو څخه پوښتنه دا وه چې کودتا چا وکړه؟ روسانو یا افغانانو؟ له دې خبرې په تیربدنې چې آیا روسانو په کودتا کې نیغ په نیغه ونډه درلودله یا نه، خو هغه څه چې څرګند دي دا دي چې هغوی د کودتا له تابیا او نقشې څخه خبر ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلق د پوځي څانګې يو غړی محمد عزيز اکبري په دې اړه داسې وايي: " سيد محمد ګلابزوی د غوايي په کودتا کې د چا خبره يو له مهمو څېرو (فيګور) څخه وو او هغه ځوک وو چې د چا خبره له امين څخه يې د غوايي د انقلاب امر او لارښوونه تر لاسه کړه او ټولو پوځي سازمانونو ته يې ورسوله، د [ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال] د غوايي د مباشتې د اوومې پر سهار يې له شورويانو سره اړيکه ونېوله. يعنې د چا خبره هغه بولنده او لارښوونه يې چې له حفيظ الله امين يا د مرکزي کميټې له مشر څخه تر لاسه کړې وه، د شورويانو له غوږونو ور تيره کړه .

خو د کودتا مشر جنرال قادر وايي چې د اپريل په پاڅون کې شورويانو هېڅ لاس نه درلود: " زه په زغرده اعلانوم او په زغرده وايم چې په دې کې شورويانو عملأ هېڅ ونډه نه درلوده. خو له دې څخه نه انکارېږو چې د زده کړو په مهال مو له شورويانو څخه يو څه زده کړې ول او ليدلې مو ول، خو موږ خپله پـَتـېـنه او واک درلود، د هېواد لپاره، د هغې هېلې لپاره چې زموږ په زړونو کې وه، زموږ هڅې د شيرازۍ لپاره وې او له يو بل سره يو ځای شوي وو. دغې سکالو له شورويانو سره هېڅ ډول اړه نه درلوده. (" افغانستان په شلمه پيړۍ کې/ افغانستان در قرن بيستم" د بي بي سي د خپرونو ټولګه ، ډاکټر ظاهر طنين، ۲۰۰۵)

۴ . د شوروي د پوځي استخباراتو ډلې په داسې حال کې چې سترګې يې راتلونکې ته غړولې، د ۱۹۶۴زکال د سپتامبر په مباشت کې روزل شوي افسران را وهڅول او د وسله والو ځواکونو پټ انقلابي سازمان يې را جوړ کړي." (پر افغانستان د شوروي د يرغل د پردې تر شا حقايق" سليک هريسون، د عبدالجبار ثابت ژباړه/ د لاسوندي اخځ د " افغانستان د وسله والو ځواکونو تأريخ ۱۹۷۷-۱۹۴۷ روسي ليکنه له ۱۵۹ تر ۱۶۹ پاڼو پورې ،مسکو لويديزې خپرونې ۱۹۸۵ز کال)

۵ . د افغانستان د خلق د ډيموکراتيک ګوند تر څنګ د (ډګروال عبدالقادر) تر مشرۍ لاندې د افغانستان د کمونيستانو د مورچل تر نامه لاندې يو پټ تر څمکې لاندې سازمان رامنځ ته شو. دغه سازمان د پوځ له افسرانو سره په کار کولو کې بنسټيزه ونډه درلوده. د افغانستان د کمونيستانو د مورچل غړو د افغانستان د پاچا د واک په را نسکورولو کې هم پخه ونډه لوبولې وه." په افغانستان کې توپان / طوفان در افغانستان" الکساندر لياخوفسکي ، د عزيز آريانفر ژباړه(

.٦ د غوايي له پيښې وروسته مې يوه ورځ له عبدالقادر چې د قادرخان په نامه پېژندل کېده وپوښتل، ولې دې له موږڅخه مخ واړاوه؟ را ته يې وويل که رښتيا را باندې وايې د کودتا د مشر د ناپامۍ له امله. و مې ويل ، ته څه وايې؟ ويې ويل، رښتيا درته وايم. بيا يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ او ويې ويل: څنګه چې خبر يې زه د ملګرو په دويمه کړۍ کې وم او وروسته له دې چې د هوايي ځواک د بولندوی په توګه وګومارل شوم نو د مشر[داؤود خان � ژ] لېدلو ته ورتلم او د هغه په اجازې مې په اونۍ کې يوځل د قوماندانۍ د چارو د پرمختلنګ اجازه ورڅخه اخيستله. پرته له دې چې پوه سم او يا دې څه را ته ووايي ، دورځې په تيريدا د هغه خبرې راسره په سرښت کمېدلې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر هغو چې يوه ورځ د امرضابط راغی او ويې ويل: ډګر جنرال موسی خان راغلی او غواړي له تاسو سره په يوازېتوب کې غونډه ولري. له دروازې د باندې د هغه هر کلي ته ورغلم او کله چې له هغه سره مخامخ او په يوازيتوب کې شوم د لاربښود فرمان يې راته راکړ. په هغه فرمان کې پرته له دې چې څه ويل شوي وي ليکل شوي ول، " ډګر جنرال موسی خان مې د هوايي ځواکونو د بولندوی په توګه وټاکه." هغه ته مې د نوې دندې مبارکې وويله او د کار له خونې را ووتلم. زما دهيلې برخلاف ګورم چې څو تنه نا پيژنده ضابطان د خونې د دروازې تر شا پهره کوي. آيا د پاچا پلويانو کودتا کړې او د موسې د ګومارلو فرمان جعلي دی؟ ځکه چې موسی خان د پاچا پـلَوی وو. (" د لومړني جمهوريت بنسټ ايښوونه او نړونه / تأسيس و تخريب جمهوريت" ، ډاکټر محمد حسن شرق) .

۷ .له لويديز سره د داؤود خان د لوبو برخلاف، د شوروي کمونيست ګوند د هندوستان د کمونيست ګوند او د پاکستان د نشنل پارټۍ له لارې هڅه کوله چې د داؤود خان د را نسکورولو لپاره د لومړني ګام په توګه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ډلې له يو بل سره يو ځای کړي. (" په افغانستان کې توپان"/ طوفان در افغانستان"الکساندر لياخوفسکي، د عزيز آريانفر ژباړه)

۸ " .ډګروال مدهوسميران چې په هاغه وخت کې په کابل کې د هند د سفارت پوځي اشته وو او د پوځ له افسرانو سره يې پراخه اړيکې درلودلې ، ماته وويل چې قادر د شوروي د

استخباراتو سازمان د امين له پلانه خبر کړی وو، خو په کودتا کې د ګډون لارښوونه يې نه وه تر لاسه کړې .

سميران وايي : قادر اړ وو چې د شوروي سلاکارانو د موافقې ترلاسه کولو پورې په کودتا

کې خپل ګډون يې شاته غورځولای وای. شوروي سلاکارانو بايد له کودتا څخه مخکې په لنډ وخت کې پريکړه کړې وای. خو له ماسکوه يې په موقع لارښوونه تر لاسه کړه چې په کودتا کې مرسته وکړي." (پ.۵۱ " پرافغانستان دشوروي د يرغل د پردې تر شا حقايق،" سليګ هرسيون، د عبدالجبار ثابت ژباړه)

۹ .جګړن محمد رفيع د ځلورم زغره وال ځواک رئيس ارکان (وروسته ستر جنرال، ددفاع وزير او د ولسمشر مرستيال) چې د کودتا په لړ کې يې د ګډونوالو ځواکونو مرکزي بولنده په غاړه درلودله په خپلو خپرو شويو يادښتونو کې يې د ځلورم زغره وال ځواک د يوه شوروي ډګروال په اړه ليکلي چې نوموړي ډګروال وروسته له تلفوني اړيکې ما ته وويل: ما بولنده او لارښوونه تر لاسه کړې چې که پاځون ماتې وخوړله نو يوځای به ووژل شو " .

کور ودانی

پورته په ۴، ۵ ، ٦ ، ۷ ، ۸ او ۹ شميرو کې په نښه يوي پاراګرفونه د " فقير محمد ودان" له ليکنې را اخيستل شوې د ليکنې نوم " په تأريخ کې رسوا شوي اوښ تښتوونکي د بې ګټو هڅو په ترڅ کې غلچکی تيريږي/ شتردزد رسوای تأريخ با تلاش بيهوده خم خم رفتن" دی .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د " تاريخ کې رسوا شوي اوښ تښتوونکي...." بشپړه لیکنه په لاندې پته لوستلای شی .

www.payamewatan.com/Article-4/f.wadan030708.htm

په راتلونکو څپرکیو به تاسو لاندني ټکي ولولـئ :

١ .له امام الدين سره ځانګړې مرکه

٢ .د ديارلس سوه او اووه پینځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې له اوومې مخکې هم د محمد داؤود د وژنې تابیاوې نېول شوې وې. د کومو کسانو د پښو د پلو خاپ په دغې تابيا کې ښکاري.

ددغې لیکنې پاړسي بڼه د کابل ناتهـ له چلوونکي ښاغلي ایشورداس څخه په مننې لوستلای شـئ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسمه برخه

دا څه ډول امر دی چې ماته يې راکوئ؟

فرهاد لبیب د " پرافغانستان د روس د تیري په اړه څو ماتې کرښې/ چـند سطـــر شکسـته در باره تجـاوز روس در افغـانســـتان" د کتاب (دلیتو چاپ نوی ډیلی/هند، ۱۹۸۱زکال) په ٦۹، ۷۰ او ۷۱ پاڼوکې لیکلي دي :

"د افغانستان د خلق د ډیموکراټیک ګوند د سرمشرۍ ډله (له حفیظ الله امین پرته) ټوله په زندان کې او نیاو " محکمې" ته سترګې لاره وه او د دیارلس سوه اووه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مباشتې په اوومې [د ۱۹۷۸زکال د اپریل ۲۸] داؤود خان د وزیرانو غونډه را وبلله چې د روانو سکالو په تړاو اړینې پریکړې وکړي .

د روانې غونډې په ترڅ کې د غرمې د یو لسو بجو په شا و خوا کې د شوبلې لومړني مردکې د ولسمشرۍ ماڼۍ را و لړځوله. داؤود خان په لومړۍ شېبه کې پوه شو؛ ځکه چې د غوایي د مباشتې د سهار له پېله یې د څارګري یا استخباراتي اداري له لاري [د افغانستان د خلق دیموکرایتک] ګوند دغړو له پلوه د قوای مرکزدعملي خوځښتونوپه اړه ګزارشونه اوریدلي ول. له همدې امله امر یې ورکړ چې دوه موټره دې ورته په بېړه برابر کړي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې موټرونه راورسیدل یو یې د کورنۍ د غړو د راوړلولپاره چې له ارګه دباندې په ښوونځیو کې ول ولیږه او په پام کې یې ول چې په دویم موټر کې قوای مرکز ته ولاړ شي او د هغه ځای نیغ په نیغه بولنده په لاس کې را واخلي .

د دوه اړخیزه اوریه را تـَودېدا او د ولسمشرله پریکړې سره جوخت چې له ارګه درا وتلو په وخت کې وو د هغه ناوې او لمسیان ترې راتاو اوپه چیغو او بوغارو یې وویل: " بابا موږ یوازې مه پرېږده." کله چې ولسمشر د خپلې کورنۍ د غړو بوغارې او زارۍ ولېدلې نو له خپلې پریکړې څخه لاس پر سر شو .

د دوه اړخیزه اور لړۍ شېبه پر شېبه را ډېرېدله. د مخابراتو او راډیو دستګاوې د روس پلوو پوځي ګوندي غړو لاس ته ورغلې او له ارګ سره د ټول چاپیریال اړیکه پریک شوه او یا یې ښار د ګوند د غړو لاس ته ورپریوت .

پرارګ له یرغل څخه یو یا دوساعته نه ول تیرشوي چې د ولسمشر د کورنۍ غړي تر هغه را تاو شول او وراندېز یې وکړ چې خپل ځانونه دې (ارګ ته نیږدې) د فرانسې سفارت ته وسپاري. هغوی ګومان کاوه چې ښایي په دې توګه به ځانونه له پیښې څخه روغ رمټ راوباسي .

دغه وړاندېز پر داؤود خان چې ټول ژوند یې په سرلوړۍ او پرتم تیر کړی وو د یوه ډېر دروند ګوزار په توګه را پریوت او خورا زیات پرغزناک او په قهر شو او په داسې حال کې چې غاښونه یې یو پر بل ټینګ نیولي ول هغوی ته یې په چیچلي غږ ځواب ورکړ: " نه تسلمیږم ".

د ورځې رڼا خپل ځای کرار کرار د تور ماښام خړې تیارې ته ورسپاره. د الوتکوبمباریو سور قیامت جوړ کړی وو ځکه د روس لارویانو هڅه کوله چې د شپې د تیارې له رسېدنې مخکې د داؤود خان او د هغه ددولت د کار لمنه ور ټوله کړي .

د شوروي د ښارګرې اداري پټ پولیس په دې بریالي شوي ول چې په افغانستان کې په ټولو پوځي لښکرکوټونو، ددولت په ښارګرو ښانګو او ددولت په بنسټیزو برخو کې خپل غړي ځای پرځای کړي. د ولسمشرې ماڼۍ په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ساتونکي ځواک لېکې هم له دغې دروهې " دسیسې" څخه خوندي پاتې نه شوې. د زباد لپاره کولای شو د لاندینیو کسانو نومونه راواخلو :

1)عـبـدالحـق عـلـومي د ګـارد کشف او استخباراتو آمر

2)عـــزیز حســاس د ګارد د تشـــریفاتو د ټولي بولندوی

3)ســید جانخان جګــړن د ګارد د اوپراســیون مرستیال

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(4لمړی بریدمن جمعه خان هراتی د ګارد مخابرې مرستیال

(5آقا محمد خان قندهاری د ګارد د مخابرې آمر

(6اسدالله پیمان (امام الدین دغه نوم د " ارتباطي غرې" په توګه یاداوه(.

د کودتا په ترڅ کې نوموړو کسانو د ارګ د مخابرو د ځالګیو په فلج کولو او له بهر سره د اړیکو د پریکولو او بل لوري ته د ولسمشرۍ د ماڼۍ په اړه د حساسو ځایونو او ټیکود ګزارش په ورکولوسر بیره په خپلو وسلو او له را پورته شوې ګډوډې څخه په ګټې اخیستنې د داؤود خان تر ټولو زړور بولندویانو او افسران د شپې په تیاره کې د شا له پلوه تر اور لاندې ونیول او هغوی یې په شهادت ورسول .

دلته کولای شو د داؤود خان د زامنو له وژل کېدلو څخه د خالد نوم را واخلو. کله چې هغه د نیمې شپې په ترڅ کې غوښتل د ګلخانې له ماڼۍ څخه را ووځي، له یوه ناڅرګنده ځایه پرې ډزې کیږي او نوموړی په شهادت رسیږي. په همدې توګه د داؤود پاتې ټول جنګیالي د روس د همدغوځای پرځای کړل شویو چوپړمارو او مزدورانو په لاس یو په بل پسې یو په یو په ارګ کې دننه ووژل شول .

کله چې پرناورین ځېلي کابل خونړی سورکی شفق را وغوړېد او پرارګ د الوتکو ډله ییزو یرغلونو زور واخیست ، د ګارد سرتیرو او بولندویانو د داؤود خان د ځانګړې لاربنوونې پر بنسټ چې کار یې له کاره تیرشوی بللی وو د سپینو بیرغونو په را پورته کولو خپله تسلیمي اعلان کړه .

د داؤود د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ګارد د آپراسیون آمر جګتورن فضل الرحمن تاجیارپه ناروې کې خپرېدونکې د " مجاهدولس" په جریدې [ګڼه؟/ورځ؟/مپاشت؟/ کال؟]کې د ګارد تسلیمۍ سکالو داسې راغبرګه کړې ده :

"کله چې د وروستې ځل لپاره د ګلخانې ماڼۍ ته ورغلم او غوښتل مې د ګارد له بولندوی صاحب جان څخه لاربنوونه تر لاسه کړم، ناڅاپه مې ولسمشرصاحب ولیده. په همدغه ترڅ کې د مالیې وزیر زما څنګ ته راغی او مالومات یې وغوښتل. هغه ته مې وویل:" اکربکر د تیر وخت په شان دی ".

ولسمشرصاحب (سردار محمدداؤود) ماته را نیږدې شو او دا سې یې وویل: " زویه! ځوان یې، ولاړ سه، ځان دې وسپاره. ما خپله پریکړه کړې ده. په همدغې شیبې کې صاحب جان (د ګارد بولندوی) هم راته وویل: " ولسمشر صاحب خپله پریکړه کړې ده. ولاړ سی لښکرکوټ له وسلو تش کړئ او خپل ځانونه وسپارئ ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ومې ويل دا څه ډول امر دی چې ماته یې راکوئ." د ګارد بولندوی صاحب جان وویل: " په خپله د ښاغلي ولسمشر ځانګړې لارښوونه ده. ولاړ سی او تر سره يې کړئ ".

د پوځي درناوی له ترسره کولو وروسته د ګلخانې له ماڼۍ راووتلم. د غوايي د مياشتې د اتمې نېټې د شنه سهار په شاو خواکې [د ۱۹۷۸زکال د اپريل د مياشتې ۲۹] د ګارد قطعه مې د [ټول سی] ډګر ته راوبلله او سرتيرو ته مې د ولسمشر لارښوونه اعلان کړه ".

په هغو شېبو کې چې الوتکو د ولسمشرۍ ماڼۍ په ټينګه بمباردوله او د خواجه رواش د پوځي هوايي ډګر چورلکو داؤود خان ته د تسلیمېدلو اخطارونه ورکول د ګارد د تسليمۍ د پريکړې په ترڅ کې داؤود خان د روس د لارروي ګوند د ارتباطي غړي له لارې د ګوند له غړو سره اړيکه ټينګه کړله او له قادر او اسلم وطنجار سره يې د لېدلو غوښتنه وکړه. ښايي نومو‌ړي غوښتل هغوی ته کوم راز ووايي، ښايي بله پريکړه يې درلودله؛ خو د شوروي د سفارت د پټو پوليسو غړيو هغه ته دا شېبه په لاس ور نه کړه ".

وژلی مې دی، خو نه مې دی وژلی....

(پرافغانستان د روس د تيري په اړه د څو ماتو کرښو/ چـنـد سطــر شکســته در باره تجــاوز روس در افـغـانســتان) د کتاب لیکوال فرهاد لبيب د ۲۰۰۸ زکال د اګست پر اتلسمې ومنله او لاندينيو پوښتنو ته يې ځواب ورکړ :

سیاه سنګ: مير محمد صديق فرهنګ په (افغانستان په وروستيو پينځو پيړيو کې/ افغانستان در پنج قرن اخير) کې په ۸٦۷ پاڼه کې ليکلي دي : ف . لبيب د شوبلې د بولندوی امام الدين له خولې د پيښې لړۍ داسې وايي چې نوموړي د پوځ د څلورسوه بستريز روغتون په خونه کې خپلو دوستانو ته ويلې وه ".....

له پورتني پاراګرافه سمه خبره نه راڅرګنديږي چې امام الدين د محمد داؤود او د هغوی د کورنۍ د وژلو څرنګوالی ستاسو تر مخه خپلو دوستانو ته په څه ډول ويلی او يا د هغه له دوستانو څخه کوم يو تاسو ته په څه ډول ويلي دي. آيا کولای شی له همدغه ځايه يې راپيل کړئ؟

لبيب: د ديارلس سوه اووه پنځوسم لمريزکال د غوايي د مياشتې په ديارلسمه د چارشنبې يا پنجشبې په ورځ [د ۱۹۷۸زکال د مې د مياشتې په څلورمې] د يوه کار د ترسره کولو لپاره د پوځ د څلور سوه بستريز روغتون په لور وخوځېدم. د روغتون په دالان کې له خپل يوه دوست سره چې د طب ډاکټر دی مخامخ شوم. هغه له سترې مه سي او روغبړ وروسته د خپلو نورو خبرو په ترڅ کې يې راته وويل: " راځه چې درته دوه " مهم" کسان در وښييم. ښايي ددغو دواړو لېدنه ستا په درد ولګيږي. هغوی همدلته بسترشوي دي .

سیاه سنګ: په هغو شپوورځو کې تا سو چيرې او څه کار کاوه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبيب: په هوايي ځواکونو کې د " هوايي" مجلې د چاپ پازوال او د تخنيکي اکمالاتو شوونه او تدريس مې کاوه. د پيلوټۍ رشته مې په پخواني شوروي اتحاد کې زده کړې ده .

سياه سنګ: هغه " دوه مهمه کسان" څوک ول؟

لبيب: لومړی يې خان عبدالغفار خان او دويم يې امام الدين وو .

سياه سنګ: کولای شی له امام الدين سره د کتنې په اړه خپل د سترګو ليدلی حال ووایاست؟

لبيب: امام الدين مې له پخوا وختونو پيژانده. که څه هم هغه له ما دوه دورې مخکې وو خويو وخت مو په يوه کورس کې درس لوست او ټولګيوال وو. کله چې خونې ته ورننوتلم ومې ليدل چې دواړه اوږې او د ښي لاس مټ يې په پلاستر کې را تا شوې وې .

امام الدين د بستر پرمخ اوږد غځېدلی وو. ډير کسان د هغه پوښتنې ته راتلل. له هغې ډلې څخه څو تنو کسانو د داؤود د وژنې د څرنګوالي په اړه پوښتنې کولې. هغه داسې وويل :

زما زغروه واله شوبله د ولسمشرۍ د ماڼۍ د دروازې مخته د تيارسی په حال کې ولاړه وه. د غوايي د مپاشتې د اتمې نېټې په سهار [د ١٩٧٨زکال د اپريل د ٢٩] د ګارد قطعاتو د سپين بيرغ په پورته کولو خپله تسليمي اعلان کړه. په همدغې شېبې کې ماته امر وشو چې داؤود ونيسم .

داؤود خان لا مخکې له موږ سره اړيکه ټينګه کړې وه او غوښتې يې ول چې د کودتا له مشرانو سره خبرې وکړي. [د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] مرکزي کمېټې د هغه غوښتنه منلې وه. هغوی غوښتل قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لېدلو لپاره ورولېږي .

له همدې سره جوخت يو ځل بيا راته امر وشو چې داؤود خان ونيسم. د زغره والې شوبلې له چلوونکو او صاحبمنصبانو څخه مې ولېدل چې څوک ارګ ته د ننوتلو زړه نه ښه کوي. لنډه دا چې ما يو چلوونکی پيژانده او هغه چمتو شو چې زما زغروه واله شوبله ارګ ته دننه بوزي. نور ځلورتنه پوځيانه هم را سره هملاري شول .

کله چې ارګ ته ننوتلو، تر دغې شېبې پورې هم د مردکيو د اور خال خال ډزې اورېدل کېدلې. په ارګ کې لومړنۍ سړې چې له موږ سره ولېدل ګل اقا وو. نومړي موږ هغې خونې ته بوتللو چې داؤود خان پکې وو .

سياه سنګ: د " په درو ورستيو لسيزو کې پوځ او سياست/ اردو و سياست در سه دهه اخير" کتاب په ١۴٢ مه پاڼه کې چې (سترجنرال محمد نبي عظيمي) ليکلی دي هم د ګارد د اپراسيون د آمر ګل آقا نوم اخيستل شوی. آيا دی هماغه " ګل آقا" دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبیب: د " گل آقا" اصلي نوم آقا محمد دی. امام الدین په برلاس د هغه نوم " گل آقا" واخیست او ویې ویل: زه پوهېدم چې نوموړی [آقا محمد] زموږ له کسانو څخه دی. کله چې د گل آقا [آقا محمد] په ملتیا له خپلو بدرگه کسانو سره د گلخانې ماڼۍ ته ننوتم ومې لېدل چې داؤود خان له لسو تنو کسانو د خپلې کورنۍ له غړو او ملگرو سره (له ښځمنو پرته) وسله په لاس موږ ته سترگې په لاروالږ دی. له ځان سره مې وویل چې ژوندي پاتې کېدل مې نا شوني دي .

په دغې شېبې کې گل آقا [آقا محمد] داؤود خان ته پوځي سلام وکړ او ویې ویل: د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وگوري. داؤود خان د ټولو مخ ته ولاړ وو. ما هم له هغه وروسته پوځي سلام وکړ او په لوړ غږ مې وویل: " د خلق د ډیموکراتیک گوند د مرکزي کمیټې په امر خپله وسله پرځمکه کښېږدئ او تسلیم سـی " .

زما له خولې زما وروستنۍ کلمه نه وه راوتلې چې د داؤود له زامنو څخه یو تن په بیړه د شاتینۍ دروازې په لور وخوځېد. څو چې هغه ته گواښنه وکړم چې له خپله ځایه دې ونه خوځیږې، داؤود خان په داسې حال کې چې دا غونډېله " جمله" یې ویله : روس او د روس مزدوارنو ته نه تسلیمسږم" زما پر لور یې اور بل کړ. په پای کې درې مردکي یویې زما زړه ته تیرېدې او دوه نور یې زما پر مټ او اوږه ولگېدل .

ما د یوه جناحي اور په کولو ټول تر ضربې لاندې ونېول او ورسته له هغه له هوښه ووتم. کله چې سترگې مې خلاصې کړې، په روغتون کې وم .

سیاه سنگ: جناحي اور څه دئ؟

لبیب: د ضربې په ډول پرله پسې او پرته له ځنډه اور چې له یوه گوټه د یوې نیم دایرې په ریوندوالي تر سره کیږي .

سیاه سنگ: هغو خبرو ته په کتنې چې تاسو د امام الدین له خولې اورېدلې کولای شی ووایاست چې نوموړي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په وژنې کې څه ونډه لوبولې ده؟

لبیب: امام الدین نه یوازې ماته بلکه په څو څو ځله یې په څوځاینو کې د ډیرو کسانو تر مخې د محمد داؤود او د هغه د کورنې د وژلو پره هم نیغ په نیغه او هم په غیر مستقیم ډول په ځان پورې تړلې ده. خو که په ورین او ساړه تندې او په بې پرې ډول خپله اند توگه او نظر ووایم گومان کوم امام الدین چې پرون د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژلو پره او تور یې په غاړه را اخیست نن له دغه په بر لاس جوړ شوي تور او پړې څخه په ټینگه پښېمانه دی .

سیاه سنگ: ستاسو له انده، محمد داؤود او کورنۍ یې د امام الدین په لاس وژل شوې؟ آیا همدا جاج اخیستنه سمه ده؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لبېب: د غوايي د کودتا مخکښو مشرانو ته د داؤود خان وژنه د افغانستان په سياسي تأريخ کې تر ټولوپياوړې بريالی ګام بلل کېده. دغه نه بخښونکی جنايت په ببړه او د سترګو په رپ کې تر سره شو او د چا په وينا د دغسې" د سرو زرو" د بخت پچه د کماندو د بولندوی امام الدين په نامه چې د داؤود خان د برخلېک د ټاکلو لپاره د ولسمشرۍ ماڼۍ ته ننوتلې وو، را وختله .

امام الدين د ټپي کماندو د بولندوي په ونډه کې چې نابېره د مرګ له لومې ژوندی راوتلی وو او د خپلې ورسپارل شوې خونړۍ دندې په وروستيو شېبو کې يې د دواؤود مرګ په خپلو سترګو ولېد، ګومان کوم نوموړی د يوې له هوښيارې ډکې محاسبې په شميرنې دې پايلې ته ورسيد چې: که په خپل ټېر او مټ د ولسمشر د مردکو نښو ته نغوته وکړم او ووايم چې ګنې ما سردار داؤود په خپلو لاسونو وژلی دی نو څو چې ژوندی يم د ګوند اتل او د دولت د سترګو تور به اوسم .

ټول پوهيږي او ټول په ياد لري چې د کودتا په لومړيو شپو ورځو کې د چا وينا د امام الدين د بخت غوټې وغوړېدلې، ځکه هغه پر خپل ځان ددغسې يوه ستر او له خطره ډک تور په منلو په رښتيا وکولای شول هغه دريځ او څوکۍ چې ده په خپلې ککرې کې په پام کې نيولې ول ورسيږي. اوس چې پخوانی " انقلابي" شور ، زوږ او خروښ له خوټېدلو پاتې دی او د بشري حقونو د نقض کوونکو په ځانګړې توګه دهغو کسانو نيونه چې وژنې يې کړې دي او د قانوني څار خبره راپورته شوې او د نړيوالو پوليسو او د نړيوالو حقونو د بنسټونو له پلوه د هغوی د محاکمې خبره رامنځ ته شوې امام الدين په ډېرې پښېمانۍ وايي: ما داؤود خان او د هغه کورنۍ نه ده وژلې .

زما په اند امام الدين اوس رښتيا وايي : څنګه به شوني وي چې يو څوک دې په اوږو او مټ او هغه هم له نيږدې واټنه ټپي شي بيا دې کلاشنيکوف ماشينداررا واخلي ، په ځير نښه دې ونيسي او جناحي اور دې تر سره کړي؟

البته يو بل ټکی د پام او سپړلو وړ دی: د امام الدين د وينا پر بنسټ، په لومړيو کې څوک نه حاضرېدل چې له ده سره دې ارګ ته ننوځي. له هغه وروسته د پينځو تنو په ګډون ارګ ته ننوځي، د زغروه والې شوبلې چلوونکي څوک ول، له کوم ځايه راغلل چې دده په لارښوونې ارګ ته ور ننوتل او ان د داؤود خان د څو مېاشتني لسمي له وژلو څخه يې هم ډه ډه ونه کړه؟

[][]

په راټلونکو ګڼو کې به لانديني سکالو ولولی :

۱ . د فرهاد لبېب د يادښت لیکونو د لړۍ راسپړل

۲ . د نجيب الله داوري څو خبرې

۳.آيا د غوايي د اوومې په کودتا کې شوروي اتحاد لاس درلود؟ (محمد نبي عظېمي)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴ .يش، د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژلو لپاره نقشې کښلې وې. د کومو کسانو د پښو او لاسونو د خاپ نښې په دغې نقشې کې لېدل کېږي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يولسمه برخه

"څو ماتو کرښو ته ..." بيا کـتـنه

"په افغانستان کې د روس د تيريو په اړه د څوماتو کرښو/ چند سطر شکسته دربارهِ تجاوز روس در افغانستان" د کتاب لیکوال فرهاد لبیب (د لیتو چاپ، نوی ډیلی/ هند ۱۹۸۱زکال) پر خپلوپخوانيو په لاس لیکل شویو یادښتونو د نویو یادښتونو د زياتونې لارې غوارې له سره کتنه وکړي او نوموړی د خپلو مخکنيو خبرو په لړ کې زياتوي چې :

دغوايي د کودتا پيلامې

کله چې روسان ډاډه شول چې نور له داؤود خانه په خپله ګټه، نه شي کولای ګټه پورته کړي، او پوه شول چې نوموړی د هغوی د ګټو په وړاندې خنډ ګرځېدلی نو د هغه او د هغه د دولت د را پرځولولپاره لاس په کار کيږي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ټولو لومړی، روسانو د خلق او پرچم ډلو ته چې په چلیزه او تاکتیکي ډول یې په جلا توګه فعالیت درلود د " یو والي" فرمان ورکړ. دغه دستور د دیارلس سوه او شپږ پینځوسم کال د چنګاښ (۱۹۷۷زکال جولای) په مباشت کې پلی شو او په پای کې دولتي ضد خوځوښتونه را و کتېدل .

په لومړي سر کې د کې جي بي د دوه وو کارَنده "فعالو" څارګرو، حفیظ الله امین او اسدالله سروري تر مشرۍ لاندې ، په روس پورې تړلو کسانو غوښتل په پوځي او ملکي څانګو کې د خپلو له ګواښه ډکو او ویروونکو کړو وړو له لارې د داؤود له غوړونو ور تیره کړي چې له راخپلې شوې کړنلارې څخه لاس په سر شي. د بیلګې په توګه کولای شو د پلان د وزیر علي احمد خرُم له وژنې نوم واخلو چې په خپل کاري دفتر کې د جاپان له یوه سوداګریز پلاوي سره د یوه تړون د لاسلیک کولو پر مهال ووژل شو .

د خرم وژونکی مرجان د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] د پرچم د ډلې غړی وو او نوموړی له نیول کېدلو او منلو وروسته په ټولنیزو رسنیو کې د " اخواني" په نوم پیژندل کیږي .

مرجان له اخوان [المُسلمین] سره د اړیکو نه درلودل د څرخي پله د زندان د دویم بلاک د لومړي پوړ د " کوټه قفلیو" په برخه کې داسې رابربنډ کړل: " له اخوان سره زما له اړیکو پرته ، نور هر هغه څه مو چې د راډیوګانو له لارې اوریدلی او په ورځپاڼو کې مو لوستلي، سم دي ."

غني خان مشرقیوال د کابل د دهمزنګ د زندان بولندوی او د پلټـنو د پلاوي غړي چې د څرخي پله په زندان کې زما (فرهاد لبیب) د خوني ترڅنګ بندي وو، د مرجان د پرچمي توب خبره ومنله. د هغه تر څنګ د دیارلس سوه او اته پینځوسم کال د مرغومي د مباشتې د شپاړلسمې (۱۹۸۰ز د جنوري ٦) نېټې له " عمومي بخښنې" یوه اونۍ مخکې د مرجان ژوندی پاتې کېدل او د ببرک له پلوه له نورو پرچمیانو سره یو ځای د هغه خوشې کېدل په خپله د مرجان د سیاسي اړیکو درلودل په پرېکنده ډول روښانه کوي .

برسیره پرهغې، د زرګونو هڅاندو ، پوهو او هېواد پالو انسانانو وژنه چې نه یې کوم جرم کړی وو او نه ورڅخه ان یوه پاڼه پلټنه شوې وه ، یوازې د پلانۍ او پلانۍ سیاسي اړیکې په پلمې ووژل شول، او له ټولو بد تره د دیارلس سوه او اته پینځوسم کال د غبرګولي د مباشتې پراتمې او یولسمې [۱۹۸۰ د مي دمباشتې ۲۸ او ۳۱] د څرخي پله د زندان په انګړ کې دویم بلاک ته مخامخ د سیاسي بندیانو ډله ییزه وژنه چې یو شمیر یې د خپل ټاکلي بند موده تیره کړې وه لکه ښاغلی " فصیح" د بامیان له یکاولنګ څخه، نورې بیلګې دي .

باید ووایو چې د داؤود د پرځېدنې په لومړیو شپو ورځوکې روسانو د خپلو بومي چوپړمارو تالي څټو له لارې د اکر وکر" حالت" د بې ثباته کولو لپاره د ولس په منځ کې په ترهګرۍ ، سړي تښتونو او ویرې اچونې لاس پورې کړ او په دغه کار کې څه ناڅه بریالي ول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پوځ کې د پام وړ بدلونونه

د غوايي له کودتا [۱۹۷۸زکال اپريل] مخکې د پوځ په لوړو پوړيو کې بدلونونه رامنځته شول. دغه سکالو له يوې خوا د کودتا په ځير ټاکل شوې تابيا او د طرحې څرګندونه کوي او له بلې خوا د پوځ په زړه کې د روسانو لاس لرلو ته بربنډه نغوته کوي .

د غواي له کودتا [۱۹۷۸ ز کال اپريل] پوره يوه مياشت مخکې ډګروال عبدالقادر پيلوټ [وروسته د کودتا د رژيم د دفاع وزير] چې د اوږدې مودې لپاره کورناستی وو، د پوځي مسلخ له آمريت څخه د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د رئـيس ارکان په توګه وټاکل شو. له هغه وروسته د بګرام د ګارنيزيون بولندوی ، خدای پاله او د داؤود پـلـوی ډګروال محمد رحيم نورستانی پيلوټ له کاره ګوښه او پر ځای يې په روسانو پوری تړلی د مشرقي يو ډګروال غلام سخي وټاکل شو .

همدارنګه له کودتا لس ورځې مخکې ، د څلورم زغره وال ځواک بولندوی سرور نورستانی د هغه د ماندينې د درملنې لپاره روسيې ته وليږل شو. (د ظاهر/ داؤود د دَور د مصوؤنيت ملي رئـيس جنرال اسماعيل خان) ، د دغو کرښو ليکوال (فرهاد لبيب) ته داسې وويل : "له دې چې د روس له څارګرې څانګې سره پر سرور نورستاني د اړيکو د لرلو شک راپاريدلی وو، نو ځکه نوموړی د دولت له پلوه د هغه د ماندينې د درملنې لپاره شوروي اتحاد ته وليږل شو ".

د پوځي ځواک له لوړ دربځ څخه د سرور نورستاني ليرې کول او د هغه په کالخوايي " کفالت" د پرچمي محمد رفيع ټاکنه هغه هم له کودتا څو ورځې مخکې، او مزار شريف ته د معمولي کارونو د تر سره کولو لپاره د اتمې فرقې د بولندوی جنرال شير محمد خان ليرل ، په څرګنده د داؤود د رژيم د راپرځولو لپاره له مخکې ټاکل شويو تابياوو او تياريو ته نغوته کوي .

البته د کودتا د بريالي کېدلو لپاره د پوځ په اډانه کې نور خوځښتونه په پام کې نيول شوي ول. د بيلګې په توګه، د څرخي پله د تخنيکي خدماتو په څانګه کې د اردو د بيارغَولو يا ترميمخانې مشر، يو ګڼ شمير شوبلې او نقليه وسايط په دې پلمې تر " رغښت / ترميم" لاندې ونيولي چې ګڼې هغوی بيا رغښت ته اړتيا لري او له کودتا څخه لږ موده مخکې يې ترميمخانه د جنګي توکو په پياوړې لښکرکوټ اړولې وه. دغه مرکز په کودتا کې د يوې کارَندې او فعالې قطعې په توګه خپله ونډه ولوبوله .

د غوايي له کودتا مخکې د بګرام په هوايي ډګر کې دوولس تنو روسي پيلوټانو د " الوتنو د ښوونکو په توګه " کار کاوه. داؤود په پام کې درلودل چې هغوی کرار کرار له پوځي قطعو څخه ليرې کړي. خو له کودتا څو ورځې مخکې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دوولس تنه روسي پیلوټان " د نویو ښوونکو" تر نامه لاندې چې د پخوانیو " ښوونکو" پرځای ، ځای پرځای کېدل، له روسیې څخه د بګرام هوایي ډګر ته را ورسېدل. په دې توګه د کودتا په ورځ څلورویشت تنه روسي پیلوټان د چارو د تر سره کولو لپاره چمتو ول .

د هغو ناسمو ګنګوسو برخلاف چې ګڼې له تاشکنده روسي الوتکې را والوتلې او کودتا یې بریالۍ کړه، د [۱۹۷۸ د اپریل د ۲۸] د شپې له دوو بجوڅخه ترسهارني سباوون پورې چې کودتاچیان له ماتې سره مخامخ ول، په بګرام کې همدغو میشتو پیلوټانو ارګ او د قوای مرکز پوځي قطعې بمبارد کړې. په بله وینا، روسي پیلوټانو له افغانستانه دننه د محمد داؤود د حکومت اړونده الوتکې په کار واچولې او خپل تالي څټي یې د واکمنۍ پرګدۍ کښېنول .

د غوایي د کودتا پیل

داؤود خان د مالي وړتیا د ترلاسه کولو او د خپلو تابیاوو او نقشو د سرته رسولو لپاره له لویدیځو هېوادونو څخه په کتنې بوخت او د ولسي ملي شخصیتونو او د چارو د مشرانو له پلوه ورته تود هرکلی وویل شو. څو اونۍ وروسته د ناپیيلو هېوادونو غونډه په کابل کې جوړېدله. دغې سکالو روسان خورا زیات لا لهانده کړل، ځکه که دغه غونډه په کابل کې جوړه شوې وای نو داؤود د ناپییلتوب د غورځنګ د مشر په توګه ټاکل کېده او له منځه وړل یې ناشوني کېدل .

څرنګه چې وویل شول ، روسانو د دولت پر هرې څانګې د خپلو اغیزو سیوري غوړولي ول او د هغوی تالي څټي هم د داؤود په سفرونو کې د اقتصادي سلاکاراو پوځي مرستیال ترنامه لاندې د داؤود بدرګه کېدل .

په دغو سفرونو کې د داؤود اقتصادي مستشار محمد خان جلالر [د خلق او پرچم په حکومت کې د سوداګرۍ وزیر]، اود هغه پوځي مرستیال عبدالحق صمدي [د کودتا د رژیم د پټو څارګریزو څانګو مشر] د داؤود بدرګه ول. دغو دواړو د داؤود څرګند او پټ تړونونه او ان د هېوادونو له مشرانو سره د هغه خبرې اترې څارلې .

کله چې داؤود بیرته هېواد ته راستنېږي، په هېواد کې دننه کورني سفرونو پیلوي او خپل سفر له ختیځو ولایتونو څخه راپیلوي. دوه وو پورتـنیو څارګرو د داؤود د سفرونو ټول ګزارشونه په کابل کې د روس سفارت ته رسول .

روسانو چې مخکې له مخکې متې را بډ وهلې وې ،د نوموړو راپورونو له رسیدا وروسته لاس په کار کیږي. د [افغانستان] د خلق له ډیموکراتیک ګوند سره د شوروي د سفارت د اړیکو د ټینګولو مأمور، نور محمد تره کی ، حفیظ الله امین او ببرک کار مل ځانته رابولي او هغوی ته داډ ورکوي چې په ډیر لنډ وخت کې به د داؤود د کابینې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای دوی ته ورکړل شي او زیاتوي : سر له اوسه دې ژر تر ژره د داؤود پر وړاندې هڅو او مبارزې ته پونده ورکړل شي .

د بلې ورځې په سهار د نوموړي ګوند مرکزي کميټې په وزیر اکبر خان مېنې کې په یوه کور کې غونډه جوړوي. په همدې ترڅ کې حفیظ الله امین ته د شوروي د سفارت له پلوه داسې لارښوونه ورکول کیږي :" د غونډې له پایه وروسته دې میر اکبر خیبر له منځه ولاړ شي " (د ګنګوسو له مخې ، میر اکبر خیبر له کودتا او د افغانستان د خلق ډیموکرایتک ګوند لاس ته د ځواک له پریوتلو سره مخالف وو.)

په هغو شپو ورځو کې میر اکبر خیبر د پرچم د ډلې د پوځي برخې او حفیظ الله امین (له ډاکټر کریم زرغون وروسته) د خلق د ډلې د پوځي څانګې مشري کوله .

د کودتا د پلي کولو لپاره د امین په لاس د خیبر د ټغرورټولول کارنده او بنسټیزه ونډه درلودله . امین ، عارف عالمیار او اسدالله سروري ته د خیبـر د ترور امر ورکوي. دغه کار د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د وُرې د میاشتې په اته ویشتمې د شپې د نهو بجو په شا او خوا کې تر سره کیږي. په ګوند کې له دغو درو تنو پرته د پیښې په کره څرنګوالي نه پوهیږي .

د راډیو له لارې د فاتحې د اخیستلو د مراسمو خبر خپریږي او په کابل کې د شوروي د سفارت په لارښوونه د فاتحې اخیستونکې ، نور محمد تره کی ، ببرک کارمل او د ګوند نور څو تنه لوړ پوړي ګوندیان دي چې نومونه یې په خبرتیا کې اخیستل کیږي او له هغه وروسته د داؤود پر وړاندې څرګندې مبارزې ته لا اوږه ورکول کیږي .

یوه ورځ وروسته د ګوند غړي او له هر څه بې خبره یوه ټولنیزه بدرګه ډله د میر اکبر خیبر مړی د هغه له کور مکروریانو څخه پر اوږه کوي او شهدای صاحلین ته یې رسوي. خاورو ته د مړي له سپارلو وروسته د ګوند د مشرانو له پلوه د داؤود پر ضد ډېرې توندې او ترخېویناوې ورکول کیږي او د خیبـر د ترور پړه پر داؤود اچوي. (ولسمشر هر خوځښت په بشپړه توګه څاري او پوهیږي چې یو پیښه رامنځته کېدونکې ده)

د خیبر ماندینه پوهیږي چې خاوند یې د کومو کسانو له پلوه وژل شوې نو ځکه د هیواد عدلي چارواکو ته یو غوښتنلیک ورسپاري او په هغه کې نورمحمد تره کی او ببرک کارمل د میر اکبر خیبر وژونکي ور په ګوته کوي .

د کودتا پر وړاندې د داؤود تیاری

داؤود خان د کودتا له پیښېدلو مخکې خبر وو نو له دې امله یې لارښوونه ورکړه چې په پوځي لښکر کوټونو کې دې اړین او بې ساری تیاری ونیول شي خو د (د احتیاط په ویلو باید ووایم چې) د لښکرکوټونو بیوړه توب او بې کفایتي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ځانګړې توګه د دفاع د وزير حيدر رسولي بيوره توب او د هغه شکمنو خوځښتونو ، نه يوازې د کودتا لړۍ ته لا اوږه ورکړه بلکه هغه يې د بريا تر پولو ورسوله .

داؤود مخکې د لښکرکوټونو د مشرۍ له ځانګو څخه يو شمير پوه او رمبک " انظباط لرونکي" بولنديان ليرې کړي ول او د هغو پر ځای يې پر داسې کسانو ډه ډه ولګوله چې فطرتاً بيواکه خلک ول .

د کابل د ګارنيزيون په لښکرکوټونو کې د لمبر يو تيارسئ چمتو والی نيول شوی وو. ان لوېديځو هېوادونو ته د داؤود د سفرونو په لړ کې پاليال اوهوډمن بولندويان شپه او ورځ د دندو پر سر ولاړ او خپلو کورونو ته نه تلل.د لښکرکوټونو څارګرو ځانګو او پوستو هر سړی تر سترګولاندې نيولی وو. په همدې ډول د هر پوځي افسر کور د ښار په هر ګوټ کې د اړوند لښکرکوټ له پلوه په نخښه شوی وو .

()()

په راتلونکو ګڼو کې به تاسو لاندني ټکي ولولئ :

١ (له جنرال امام الدين سره د کابل ناتـهـ ځانګړې مرکه

٢ (د فرهاد لبيب د يادښتونو لړۍ

٣ (د انجنير نجيب الله داوري څو خبرې

۴ (آيا د غوايي په کودتا کې شوروي اتحاد لاس درلود؟ (محمد نبي عظيمي)

۵ (دديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مباشتې له اوومې مخکې د محمد داؤود د وژنې لپاره تابياوي او نقشې نيول شوې وې. ددغې نقشې په خاورو کې د کومو کسانو د لاس او پښو خاپ ښکاري؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسمه برخه

"تيرې توې شوې وينې په اوبو پرې وينځۍ "

صبورالله سياه سـنګ [د اكتوبر شپاړلسم ، 2008 ز]: له تاسو مننداوى يم چې د ديارلس سوه او اووه پينځوسم كال د غوايي د مياشتې د اوومې او اتمې نيټو [۲۷ او ۲۸ د اپريل ۱۹۷۸ز كال] د پيښو د روښانولو لپاره چمتوياست ځوپوښتنو ته ځواب واياست .

جـنرال امـام الـدين: له تاسو مننه. هيله لرم زما خبرې هغسې چې ژمنه مو كړې ده پرته له كمښت او زيادښته درندو لوستونكو ته ورسوئ. زه د هرډول پوښتنې ځواب ته چمتو يم.

سـياه سـنګ: آيا كېداى شي په پيل كې د ځان په اړه لږ څه وواياست؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امــام الـدین: زما نوم امام الدین دئ ، کورنی نوم نه لرم او د لوګر په ولایت کې زیږېدلی یم. په دیارلس سوه و پینځوسم کال کې [۱۹۷۱ ز] له حربي پوهنتون څخه د مخابرې له څانګې فارغ شوم. د نجیب الله د واکمنۍ په پیل کې جنرال شوم او د هغه د حکومت تر پرځېدلو پورې مې د افغانستان په پوځي ځواک کې پوځي دنده تر سره کوله. پرکال ۱۹۹۸ز له هیواده دباندې ووتلم او له خپلې کورنۍ سره په اروپا کې د یوه سیاسي پناه اخیستونکي په توګه ژوند کوم. اوس په یوه لومړني ښوونځي کې د ماشومانو د ښوونکي په توګه دنده تر سره کوم .

سیاه ســنګ: د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د اومې بدلون په کوم نامه یادوئ : انقلاب ، کودتا ، پاڅون ، پیښه یا څه؟

امــام الـدین: زه هغه ستره تأریخي پیښه " تدافعي پاڅون" بولم ، خو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په پَیر کې هر چیرې د " غوایي د انقلاب" په نامه یاد شوی دئ .

سیاه ســنګ: هغه څه چې تاسو " تدافعي پاڅون" بولـئ ، په څه ډول ، چیرې او کله خبر شوئ؟

امــام الـدین: پر کال دیارلس سوه او اوپینځوسم [۱۹۷۸ز] ما د تورن په رتبې په کابل کې د کوماندو د ۴۵۵ مخابرې قطعې د بلوک د بولندوی په توګه دنده تر سره کوله. د غوایي د میاشتې د اومې ورځې په لومړۍ نیمایۍ [۲۷ اپریل ۱۹۷۸] ، د خپلې دندې په ځای کې زما پام د کابل په ښار کې وسله والې نښتې ته را واوښت. په هماغه مهال ما خبر تر لاسه کړ چې وسله وال ځواک د سردار داؤود د جمهوري حکومت پر وړاندې پاڅون کړئ دئ. په هغه ورځ د پیښې پایله روښانه او څرګنده نه وه. یو شمیرځواکونه د حکومت په پلوی او یو شمیر یې د حکومت پرضد دریځونه راخپل کړي ول. په پای کې د پیښې پایله هغې خوا ته وخوځېدله چې د واکمن جمهوري حکومت د پرځېدنې لامل شوه .

سیاه ســنګ: آیا له هغې ورځې مخکې ، تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی واست؟

امــام الـدین: هو. زه د افغانستان د خلق ډیموکراتیک غړی وم.

سیاه ســنګ: په کومې ډلې پورې تړلي واست؟ خلق یاپرچم؟

امــام الـدین: زه د افغانستان د خلق په ډیموکراتیک ګوند کې د ډلو ویشنه په خلق او پرچم سمه نه ګڼم.

سیاه سـنګ: د ګوند د جوړښتیز /له سازماني اړخه په کومه خوا کې واست: په هغه خوا کې که لارښوونه یې نور محمد تره کي ته رسیدله یا هغه خوا چې لار ښوونه یې د ببرک کارمل په غاړه وه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـام الـدین: که څه هم ما مخکې ووېل چې زه د افغانستان د خلق د ډیموکراتیک گوند د ډله ییزې ویشنې پلوی نه وم خو د خبرې د لا څرگندېدلو لپاره باید ووایم چې زه د خلق په ډلې پورې تړلې وم .

سـیاه سـنگ: آیا دا رښتیا ده چې تاسو له حفیظ الله امین سره ډېرې نیږدې واست؟

امـام الـدین: نه، دا سمه نه ده. ما له حفیظ الله امین سره هېڅ ډول مخکینۍ پېژندگلوي نه درلودله. ددې له لپاره چې زما له خبرې د بلې مانا ښندنه ونه شي باید زیاته کړم چې ما د هغه نوم دداسې یو چا په توگه اوریدلای وو چې د گوند د مشرتابه په ډله کې دئ. خو که له " نیږدې والي " څخه ستاسو موخه له نیږدې پیژندگلوي او یا تشکلاتي اړیکو څخه وي نو دا رښتیا نه ده. یو ځل بیا ټینگار کوم چې ما له حفیظ الله امین سره نیږدې اړیکي نه درلودل.

سـیاه سـنگ: د یوه پوځي افسر او همدا شان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د یوه غړي په توگه ددیارلس سوه او اوه پینځوسم کال [۲۷ اپریل ۱۹۷۸ز] د غوایي د مباشتې په اوومې تاسو ته گوند څه ډول پیغام په لاس کې درکړ؟

امـام الـدین: ځنگه چې ما مخکې ووېل ، زه د کوماندو د قطعې د مخابرې یو افسر وم. د مخابرې دنده د بولندوی د اړیکو ټینگول د هغه ترلاس لاندې او له هغه پورته پوړیو سره وي. په هماغه لومړۍ ورځ ، یعنې د غوایي په اوومې [۲۷ اپریل ۱۹۷۸] ماته د گوند له پلوه هېڅ ډول ځانگړی پیغام نه وو راکړل شوی. زه په خپلو ورځنیو چارو بوخت وم او د کوماندو د قطعې د ډلگیو اړیکې مې له اړوند بولندوی یعنی جگړن محمد هاشم سره ټینگې کړې وې.

سـیاه سـنگ: د غوایي په اتمې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] ستاسو لوب ونډه له کوم ځایه او ځنگه پیل شوه؟

امـام الـدین: د غوایي د مباشتې د اوومې ورځې په لومړۍ نیمایۍ د جگړن محمد هاشم د بولندې پر بنسټ ماته د پاځون په ضد د کابل په ښار کې دنده راکړل شوه. د هماغې ورځ په پای کې نوموړي جگړن د قطعې د مشرتابه [سوق او اداري] دنده د لومړي ټولي بولندوی [شهنواز تني ته چې په هغو ورځ کې یې د " تني" کورنی نوم نه کاراوه] په داوطلبه توگه وسپارله او ماته یې دنده راکړه چې هغه ته ورشم او د ټولو ټولیـو اړیکي له هغه سره ټینگ کړم او امرونه ته یې غاړه کښېږدم. د غوایي د میاشتې د اتمې ورځې د سهار په شپږو او اووه بجو د لومړي ټولي بولندوی چې اوس د ټولې قطعې بولندوی گـڼل کېده، ماته داسې امر راکړ :

"له دې چې د مخابرې دنده د اړیکو پر ټینگولو بر سیره د پوځي پیغامونو ورېه او راوړنه هم ده نو له دې امله تاسو دنده لرئ چې د پاځون د پوځي شورى پیغام ولسمشر ته ورسوئ او ورته ووایاست".

د پیام د متن لنډه بڼه داسې وه : " له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند ته لیږدېدلی دئ نو تاسو د پاځون د پوځي شورى په امر، ځان وسپارئ ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهنواز تني ټینګار وکړ: " کله چې ولسمشر ته نیږدې ورځې باید وسله له ځان سره ونه لرئ".

سیاه سنګ: شهنواز تني دغه امر له چا تر لاسه کړی وو؟

امام الدین: دقیقاً نه پوهیږم. خو دومره پوهیږم چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه ډلې نوموړی تیره شپه د راډیو دفتر ته بللی وو.

سیاه سنګ: له دې څرګندیږي چې تاسو د هغې لارښوونې پربنسټ چې له شهنواز تني مو تر لاسه کړې وه ، محمد داؤود ته ورغللئ؟

امام الدین: هو. زه باید د هغې لارښوونې پر بنسټ چې د قوماندانۍ له مقام یا په بله وینا له خپل آمر څخه مې تر لاسه کړې وه باید ارګ ته ننوتی وای او د پاڅون د پوځي شورى پیغام مې سردار داؤود ته ویلای وای. ماته همداسې امر شوی وو.

سیاه سنګ: کله، په څه ډول او له چاسره محمد داؤود ته ورغللئ؟

امام الدین: د غوایي د مېاشتې د سهار شپږ او اووه بجې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] وې ؛ له درې تنو سر تیرو سره هغه ځای ته ولاړم چې داؤود خان پکې وو. له ما سره وسله نه وه.

سیاه سنګ: کولای شئ ددغو دریو تنو سرتیرو نومونه واخلئ؟

امام الدین: له دې چې له هغې پیښې څخه له دیرشو کالو زیاته موده تیریږي ، د ویل شویو سرتیرو نومونه مې په یاد نه دي .

سیاه سنګ: هغه کسان چې تاسو وایاست چې له تاسو سره یوځای محمد داؤود ته ورغلل، افغانان ول؟

امام الدین: هو. دغه درې تنه سرتیري چې له ما سره یو ځای ولاړل، افغانانو ول.

سیاه سنګ: ... او هم یې وسله درلودله؟

امام الدین: هو. هغوی وسله درلودله.

سیاه سنګ: آیا دغه خبرې چې نور یې ستاسو له خولې کوي رښتیا دي : " زما زغره واله د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ختیځې دروازې مخې ته د تیار سئ په حالت کې ځای پرځای دریدلې وه. د غوایي د مېاشتې د اتمې نېټې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] په سهار د ګارد قطعاتو د سپینو بیرغونو په پورته کولو خپله سلامي کېدنه (تسلیمي) اعلان کړه. په همدغه وخت کې ماته امر راکړل شو چې داؤود خان ونیسم. له هغه مخکې داؤود له موږ سره اړیکه نیولې وه او د کودتا له مشرانو سره یې د خبرو اترو غوښتنه کړې وه. د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک] ګوند مرکزي کمیټې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه غوښتنه منلې وه. هغوی پریکړه کړې وه چې قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لیدنې لپاره ولیږي. په همدې وخت کې یوځل بیا ما ته امر وشو چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته ننوځم او داؤود ونیسم. و مې لیدل چې د زغره والې هېڅ چلوونکی او افسر دې ته چمتو نه دئ چې ارګ ته را سره ننوځي. لنډه دا چې ما یو چلوونکي پیژانده اوهغه چمتو شو چې زما زغره واله د ارګ په لور وچلوي. څلورتنه نور پوځیان له ما سره یوځای شول ".

امـام الـدین: دا زماخبرې نه دي. هر چا چې د هر لامل له امله لیکلي وي یوازې د خیالي خبرو د په زړه پورې کولولپاره یې کړې دي او په بر لاس یې خلکو ته درواغ ویلي دي. لومړی زه د مخابرې افسر وم، ما زغره واله نه درلودله او نه په زغره والې کې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته تللی یم ، چلوونکې خو لاپرېرده چې ما به له پخوا پیژانده او ګنې هغه به ارګ ته دننه بیولی وم. دریم دا چې ګنې له ماسره څلور تنه پوځیان ول، دا له اره رښتیا نه ده. ماته امر شوی وو چې د پاڅون د پوځي شورې پیغام داؤود ته ووایم. هلته نه د قادر او نه د اسلم وطنجار پښه ګډه وه. دا هسې باد راوړې او منځتشې خبرې دي .

سـیاه سـنګ: د هغو بدرګه کسانو د ډلې په منځ یا د هغوی ترخوا چې تاسو یې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته بدرګه کولئ ، روسي سرتیري، افسران، پوځي کارکوونکي یا غیر پوځي روسان هم ول؟

امـام الـدین: نه. په هماغه ورځ هېڅ روسي تبعه له موږ سره نه وو.

سـیاه سـنګ: په ځو ځو ځایونو کې داسې لیکل شوي دي : تاسو د ګارد د آپراسیون آمر ډګرمن ګل آقا هغې خونې ته بوتلئ چې داؤود خان پکې وو، آیا دا سمه ده؟

امـام الـدین: نه ، دغه ادعا سمه نه ده. په هغه ورځ د ګل آقا په نامه له موږ سره څوک نه ول.

سـیاه سـنګ: که وویل شي چې د ګل آقا رښتونی نوم " آقا محمد" دئ ، تاسو به څه ووایاست؟

امـام الـدین : ما د آقا محمد په نامه په ګارد کې څوک نه پیژندل. او په دغه نامه له موږ سره څوک نه ول.

سـیاه سـنګ: که داسې وویل شي چې ارګ ته ستاسو له ننوتلو مخکې ګل آقا یا آقا محمد په ارګ کې وو او وروسته له دې چې تاسو ورسیدلی ، نوموړي محمد داؤود ته د پوځي سلام په کولو ویلي وي چې : کودتاچیان غواړي له تاسو سره ووینې. آیا دا رښتیا ده؟

امـام الـدین: نه. دا ادعا هم نه شي کیدلای رښتیا وي. په هغه ورځ له اره د ګل آقا یا آقا محمد په نامه څوک نه ول. تر هغه ځایه چې زما په یاد دي ، چا سردار داؤود ته ونه ویل چې د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وګوري .

سـیاه سـنګ: کله چې تاسو محمد داؤود ولید، باید د غوایي د مباشتې د اتمې نېټې [۲۸ اپریل ۱۹۷۸ز] د سهارد ۶:۴۵ او ۷:۰۰ شېبې وي. آیا دغه انګیرنه سمه ده؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـام الـدین: دقیقاً نه شم کولای ووایم، خو ګومان کوم د سهار شپږ ، اووه بجې وې .

سـیاه سـنګ: آیا د محمد داؤود د نیولو لپاره تاسو په تش لاس تللي واست؟

امـام الـدین: زما دنده سردار داؤود ته د پاڅون د پوځي شورى د پیغام لیږل او هغې شورى ته د تسلیمیدلوخبر ورکول ول، د هغه د نیولو امر ماته نه وو راکړل شواى .

سـیاه سـنګ: که محمد داؤود ستا خبره منلاى واى ، تاسو څه کول؟

امـام الـدین: که داسې شوې واى، زما دنده پاى ته رسیدله. د هغه د تسلیمۍ خبر مې د سترګو په رپ کې خپل بولندوى ته رساوه. د پوځي شورى لوړ پوړو کسانو د سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په تړاو یې پریکړه کوله .

سـیاه سـنګ: آیا مخکې له دغې پیښې ، تاسو محمد داؤود لیدلى وو؟

امـام الـدین: هو. سردار محمد داؤود مې په پوځي پریډونو کې لیدلى وو. بر سیره پر هغې، تلویزیون او ځینو سینمایي فلمونو د هغه سفرونه هم ښوول او هم د هغه له څیرې سره بلد وم .

سـیاه سـنګ: ستاسو له انده ، سردار محمد داؤود څه ډول شخصیت وو؟

امـام الـدین: سردار محمد داؤود د شاهي کورنۍ یو لوړ پوړى جنرال وو چې په لوړو پوځي او سیاسي پوړیو کې یې دنده ترسره کړې وه. هغه په خپل وخت کې یو مخور سر لښکر وو. ما له پوځیانو اوریدلي دي چې داؤود خان یو زړور، ټینګ هوډى، پریکنده او د دسپلین لرونکى یو شخصیت وو. د هغه په چال چلند کې دسپلین او پریکندوالى تر هر څه څرګند ول. ویل کیدل چې له خپلو همکارانو او تر لاس لاندې کسانو څخه یې کلکې غوښتنې درلودلې. دا مې هم اوریدلي ول چې د امرونو او د دندو په تر سره کولو کې یې پرغزلتیا (عصبانیت) او شاهي ښاخمنتیا (غرور) پرته وه او پرغزلتیا د هغه د سیاسي او پوځي ژوند یوه څرګنده بیلګه جوړوله چې د ژوند په وروستیو شپېو کې ور څخه څرګنده شوله. زما په اند د چال چلند یو شمیر بیلګو له پریکندتوب ، زړوروالي او دسپلین د سردار محمد داؤود پر پوځي کرکتر ناوړه اغیزې شیندلې وې .

سـیاه سـنګ: تاسو په خپل اند، ځان په کومه هینداره کې وینـئ؟

امـام الـدین: نه پوهیږم د ځان په ستاینه کې څه ووایم. زه یوعادي او نورماله انسان یم او پوځي افسر وم، خپله دنده او کاري ورهنه راباندې ګرانه وه له خپلې دندې او کارې ورهنې سره مې مینه درلودله. خپله دنده مې تل په سپیڅلتیا او رښتونګلوۍ تر سره کوله او تل مې هېله درلودله چې له ځان سره د خپلو مشرانو او د ترلاس لاندې کسانو خوښمني او ډاډیینه او د خپلو هملیکوکسانو زړه په لاس کې ولرم. زما د دندې د تر سره کولو د کلونو په اوږدو کې زما د بریالیتوب راز همدا وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سـنګ: یو شمیر تأریخ لیکونکي ، ګزارش ورکوونکي ، پیبنلېک لیکونکي او یادښت لیکونکي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ وژنه ستاسو کار بولي. مخکې له دې چې دهمدغې خبرې د اړوندو ټکیو سپړنې ته راشـئ ، تاسو خپل ځان له همدغه اړخه د هینداري په کوم ګوټ کې وینـئ؟

امــام الـدین: د یادښت لیکونکو دغه تورونه رښتیا نه دي. ما د یوه پوځي خبر رسوونکي په توګه یوازې خپله دنده تر سره کړې ده او د پوځي شورى پیغام مې ولسمشر ته ورساوه او هغه ته مې ووایه. زما په اند د دندې ترسره کول کومه ګناه نه ده. زه له وجداني اړخه ډېر آرام یم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلسمه برخه

"تیرې توې شوې وینې په اوبو پرې وینځئ"

سیاه سـنګ: کله چې له سردار محمد داؤود سره مخامخ شوئ ، څه مو وکړل او څه مو وویل؟

امـام الـدین: همدا چې له سردار محمد داؤود سره مخامخ شوم ، لومړی مې په ډېر درنښت پوځي دودیزسلام وکړ. وروسته مې وویل چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلی دئ او تاسو باید د پاځون د پوځي شورى د پریکړې پربنسټ تسلیم شئ.

سیاه سـنګ: محمد داؤود ستاسو د پیغام له اوریدلو وروسته څه وویل؟

امـام الـدین: داؤود خان د پوځي شورى د لیږل شوي پیغام له اوریدلو وروسته چې ما رسولاى وو او ورته مې ووایه ، د یوې کلمې په اندازه بل څه ونه ویل.

سیاه سـنګ: آیاکیداى شي داسې وانګیرو چې محمد داؤود څه ویلي وي خو تاسو نه وي اوریدلي؟

امـام الـدین: نه. سردار محمد داؤود یو ټکی هم په ژبه را نه ووړ. هغه څه ونه ویل، او که ویلي یې واى ما به حتماً اوریدلي واى او هغه به مې په ډیرامانت نن ویلي واى.

سیاه سـنګ: محمد داؤود مو چیرى ولید؟ له هغه ځخه د څو مترو په واټن لیرې واست؟

امـام الـدین: ما سردار داؤود د ګلخانې د لومړي پوړ په دا لان کې ولید. د نومړي دالان پسور او اوږدوالی ښايي شپږ په اتو مترو کې وي. په دې توګه ویلاى شم چې زما او د داؤود خان ترمنځ واټن ښايي په شوني توګه شپږ متره وو.

سیاه سـنګ: د ګلخانې د ماڼۍ دروازه مو څنګه خلاصه کړه؟

امـام الـدین: د ګلخانې د ماڼۍ دروازه نه وه تاله شوې، هغه خلاصه وه.

ســیاه سنګ: د " افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان درقرن بیستم : ۱۹٦۹ � ۱۹۰۰" (د بي بي سي د خپرونو په ټولګه کې ، ظاهر طنین، ۲۰۰۵) د سردار محمد داؤود د وراره ، محمد عزیز نعیم له خولې په ۲۲۴ او ۲۲٦ پاڼو کې داسې راغلي دي:

"مور مې د [دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال د غوايي د مباشتې د اتمې / ۲۸ اپریل ۱۹۷۸] سهارنۍ پیښې په خپلو سترګو ولیدلې. دهغې پیښې لنډیز داسې دئ : په وروستیو شېبو کې [د کوماندو] یو افسرننوځي او سردار

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد داؤود ته وايي : بايد تسليم شئ. محمد داؤود خان پوښتي : تاسو ته دغه امر چا درکړی دئ؟ هغه په ځواب کې وايي : د قادر له پلوه. محمد داؤود خان وايي : زه پرته له خدايه بل چا ته نه تسليميږم او د ژوند تر وروستۍ ګولۍ پورې جګړې ته چمتو يم ".

آيا محمد داؤود تاسو ته داسې نه ول ويلي؟

امــام الــدين: نه. د پوځي شورى له پلوه د ليږل شوي پيغام له اوريدلو وروسته چې ما هغه راوړی وو او ومې وايه ، سردار محمد يوه کلمه هم ونه ويله. دغه پوښتنې او ځوابونه چې پورته راوړل شوي ، له بيخ او بنسټه رښتيا نه دي .

سياه ســنګ: دغو لاندينوی ۷ يادښتونو ته پام وکړئ:

۱ .۹۷ پاڼه : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند پاځيدا او ړوبيدا / ظهـور و زوال حـزب دمــوکـراتيک خـلـق افـغـانسـتان د اکاډيميسن دستګير پنجشيري ليکنه:

"کله چې امام الدين دغه د لوګر د زيارګالو وګړو بچي او د کوماندو د يوه ټولي بولندوی د انقلاب فرمان سردار داؤود او د رژيم لوړ پوړو کسانو ته اعلان او هغوی ته يې د ګوند امر ورساوه چې " تاسو د مرکزي کميټې د فرمان پربنسټ محکوم ياست او ځان تسليم کړئ " ، سردار محمد داؤود نه يوازې دا چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند او د تأريخ فرمان ته تسليم نه شو ، بلکه په اشرافي بوږنوړي تاوتريخوالي يې قدير نورستاني او خپل زوی ته امر وکړ چې د امام الدين او نورو سرتيرو او هم د خپلې کورنۍ پربې ګناهو ښځمنو او ماشومانو ډزې وکړي او خپلې وروستې ګولۍ ور تشې کړي. هغوی پرته له ځنډه د سردار محمد داؤود وروستنی فرمان تر سره کړ او د امام الدين او د کوماندو د سرتيرو پر مخ يې د اور خوله پرانيستله".

۲ " - پر افغانستان د روس د تيري په اړه څو ماتې کرښې / چـند سـطـر شـکـسـتـه در باره تجــاوز روس در افــغـانســـتان" [چاپ ليتو ، نوی ډيلی / هند ، ۱۹۸۱ز] د فرهاد لبيب

ليکنه پاڼې: ٦۹ - ۷۰:

"ما [امام الدين] په لوړ غږ ووېل : د [افغانستان] د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې د امر پربنسټ خپله وسله پر ځمکه کښيږدئ او تسليم شئ. داؤود په ځواب کې ووېل : کمونيستانو او د هغو چوپړيانو ته نه تسليميږم".

۳ " -افغانستان په ورستيو پينځو پيړيو کې / افغانســتان در پنج قــرن اخير" ، د مير محمد صديق فرهنګ ليکنه . لومړی چاپ ، د عرفان له خپرونو څخه ، تهران / ايران ، د ديارلس سوه او څلور اويايم لمريز کال د غبرګولي مياشت [اپريل ۱۹۹۵ز]د کتاب ۸٦۸ پاڼه:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د هغې مرکې پربنسټ چې د تره کي د رژيم له لومړني دفاع وزير عبدالقادر سره شوې او مخکې مو ورڅخه يادونه وکړه نوموړی په دې تړاو داسې وايي : " د لوډ سپيکر له لارې مو له هغه (محمد داؤود) څخه د هغه د تسليمۍ غوښتنه وکړه. په پای کې يې وويل چې په دې آړ (شرط) تسليميږم چې قادر او وطنجار په خپله د خبرو لپاره ماته راشي. زه او وطنجار د ماڼۍ پر لور وخوځېدلو ، خو ملګرو زموږ مخه ونيوله او دوه تنو نورو ته يې دنده وسپارله چې داؤود ته ورشي" .

۴ " � د افغانستان په ورستيو دريو لسيزو کې پوځ او سياست / اردو و سياست در سه دهه اخير افغانستان " د ستر جنرال محمد نبي عظيمي ليکنه : پاڼې : ۱۴۱ او ۱۴۲:

"د سردار محمد د نيولو امر د کوماندو د قطعې افسر لومړي بريدمن امام الدين ته ور کول کيږي. امام الدين د ګارد د اپراسيون له آمر ګل آقا سره يو ځای داؤود خان ته ورځي او هغه ته وايي : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې د امر پربنسټ خپله وسله پر ځمکه کښيږدئ او تسليم شئ." داؤود ځواب ورکوي : " کمونيستانو ته نه تسليميږم":

۵ " � له ستره اميره تر ستره لاربنوده / از امير کبير تا رهبر کبير" د عبدالحق مجددي او ډاکټر فضل الله مجددي ليکنه ، د کابل چاپ ، د ميوند خپرندويه ټولنه ، کابل / افغانستان ، ۱۹۹۹ ، د کتاب پاڼه ۵۹٦:

"امام الدين د کوماند په قطعې کې د لومړي بريدمن په رتبې په پوځ کې يو ټيټ پوړی افسروو چې وروسته د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د واکمنۍ په وخت کې د پوځ ګڼ شميرلوړو رتبو ان د ډګر جنرالۍ رتبې ته لوړ شو.

جنرال امام الدين چې د خلق د ډيموکراتيک ګوند له نړيدا وروسته د جنرال عبدالرشيد دوستم په ځواکونو کې په مزار شريف کې د پوځې ښوونې او روزنې د رئيس په توګه يې دنده تر سره کوله پرمحمد داؤود د بريد او د هغه د وژنې په اړه داسې وايي:

"حفيظ الله امين چې د کودتا د بولندې پازوالې يې په غاړه درلوده ، د بولندې په مرکز د راډيو افغانستان په ودانۍ کې وو او د هوايي بمباران او د شوبلو د پياوړي اور له شته والي او هم په ريشخورو کې د يو څه مقاومت له شتون سره سره ، د داؤود خان د مقاومت او د ارګ د نه تسليميدلو په اړه په ټينګې انديښنې کې ډوب وو. [نوموړي] اکر وکر ته د ژورې کتنې او د وضعيت د محکمې (څيړلو) لپاره د شپې په نهو بجو د راډيو افغانستان په ودانۍ کې د کودتا د لويو پوځې قطعو د بولندويانو او مشرانو په ګډون يوه بيړنۍ غونډه جوړه کړه او وېې ويل : په ارګ او ريشخورو کې مقاومت دوام لري. که دغه مقاومت ژر پای ته ونه رسيږي ، ښايي يو شمير قطعات چې لا تر اوسه د پيښې ښارونکی او کتونکي دي او تر اوسه بې پرې پاتې دي د داؤود خان په ګټه راپورته او را وبه خوځيږي. او يا

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم د داؤود مرستي لپاره به له نورو ولايتونو څخه نور قطعات را ورسيږي. له دې امله په لومړي ګام کې دې ، د ارګ پر شخړې د پای ټکی کښېښودل شي.

په کودتا کې ښکېلو لوړ پوړو افسرانو وړانديز وکړ چې دغې موخې ته د رسيدلو لپاره د هوايي بمبارد او د شوبلو د پياوړي اور تر څنګ اړينه ده چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته د ننوتلو لپاره، پليو سرتيرو دې ته لاره پرانيستل شي او د ارګ مقاومت به له منځه يوووړل شي. له هغه وروسته حفيظ الله امين وويل : کومه قطعه چمتو ده چې په داوطلبه توګه د پلي بريد دنده په غاړه واخلي.

زه [امام الدين] چې په توده وينه کې يو لوګرۍ ځوان ووم په پښو ودريدم او ومې ويل چې زه چمتو يم پلی بريد تر سره کړم. موږ د داؤود خان خونې ته ننوتلو. په خونه کې داؤود خان ، ورور يې نعيم خان ، يو يا دوه تنه وزيران ، د داؤود خان يوه لور او څو تنه نور ول. همدا چې د داؤود خونې ته ننوتم د پوځي درنښت او دوديز سلام مې تر سره کړه.

داؤود خان چې په لاس کې يې تومانچه درلودله ، وويل: څه خبره ده؟ و مې ويل: صاحب! خبره له خبرې تيره ده، تسليم سئ. داؤود خان په بوږنوړې ژبه وويل : چاته تسليم شم؟ ما ورته وويل : انقلابي شورى او وسله وال ځواک ته تسليم شئ چې وسله وال ځواک ټول قطعات تصفيه کړي او يوازې تاسو ياست چې مقاومت کوئ. داؤود خان وويل: هېڅکله به تسليم نه شم".

٦ " � په افغانستان کې د شلمې پيړۍ د وروستۍ نيمايي پيښې " د محمد کبير نذير سراج ليکنه (لومړی چاپ ، فرانکفورت ، ۱۹۹۷) د کتاب ۱۱۳ او ۱۱۴ پاڼې:

"زغره والې د ګلخانې د ماڼۍ پوړيو ته نيږدې شوې او له هغو يو تن تورن او درى تنه بريدګي را ووتل او د ګلخانې پر ماڼۍ يې بريد ور ووړ. [هغوی] په هک پک والي وليدل چې داؤود خان لا تر اوسه ژوندى او په دوه وو پښو ولاړ دئ ، خو ټيپان د ځمکې پرمخ پراته ول.

تورن امام الدين پر محمد داؤود خان چيغه کړه : " مقاومت ګټه نه لري. تسليم شئ." سردار محمد داؤود خان په ځواب کې وويل :" خپل سر مشر راوليږه چې له ما سره خبرې وکړي." تورن بيا وويل : موږ ټول سر مشران يو. هرڅه چې لرئ له موږ سره يې ووایاست".

۷ " - هغه راز چې فايق بربنډ نه کړ/ رازي که فايق افشاء نکرد" [ليکوال : خان آقا سعيد ، د عصر خپرندويه ټولنه، پيښاور / پاکستان ، منی ۲۰۰۰] : د کتاب پاڼې : ۱۶۲ او ۱۶۳:

"د غوايي د اوومې نيټې په شپه موږته له بالاحصاره ، له داؤود خان سره د جګړې او د ارګ د نيولو لپاره دنده راکړل شوه. کله چې ارګ ته ورسيدلو ، د الوتکو د غړونو پرله پسې ګرزهار او د هغوی يو په بل پسې بمبارۍ او د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوبلو نه دریدونکې ډزې هر لورته خوَرې وَرې وې او اخ او ډب په ټینګه روان وو. نیمه شپه وه چې بریا زموږ په خوا شوه او موږ د ارګ پر انګړ ور ننوتلو.

په هغه وخت کې د قطعې بولندوی زما ټولې ته د داؤود خان د نیولو دنده وسپارله. زه او زما سرتیري د ګلخانې د ماڼۍ پر لور وړاندې ولاړو او د ماڼۍ ټولې کړکۍ مو د ماشینګنو او وسلو تر اور لاندې ونیولې او پر ودانۍ ور ننوتلو.

چوپه چوپتیا خپره وه. خپلو بدرګه کسانو ته مې وویل چې مورچل ونیسي او همداسې ډزې کوئ. ما له ځان سره لود سپیکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو کسانو ته دنده ورکوله.

په کوټه کې مې د هماغه لوډ سپیکر له لارې خبرې وکړې او ومې ویل سردار داؤوده ! تاسو د پوځي شورى په امر خپل ځان راتسلیم کړئ. په همدغه وخت کې د یوې فیلپایې له شا یې په خپل ویرونکي غږ وویل : " زما په قاموس کې تسلیمي نشته. پرته له خدایه بل چا ته نه تسلیمیږم".

کله چې تاسو وایاست چې " محمد داؤود د پوځي شورى د لیږل شوي پیغام له اوریدلو وروسته دیوې کلمې په اندازه څه ونه ویل " ، ستاسو له انده له پورتنیو ۷ یادښتونو څخه یو یې هم رښتیا نه دئ . آیا همداسې ده؟

امـام الـدین: زه یو ځل بیا هماغه ویل شوی ځواب په ټینګار تکراروم چې سردار محمد داؤود د پوځي شورى د پیغام له اوریدلو وروسته یو ټکی هم نه دئ ویلی.

لومړی - که تاسو پورتنیو لیکنو ته په ځیر پام وکړئ ، په رڼو درته ښکاري چې خومره له یو بل څخه توپیر لري او ان اړوپیچ (ضد ونقیض) دي. ددغو لیکنو ګڼ شمیر هغو هنري داستانونو ته ورته والى لري چې نه رښتوني ګزارش ته ورته دي او نه یوه تأریخي واقعیت ته.

دویم- کوم روغ رمټ عقل به دا ومني په یوې کوټه کې چې پینځه یا شپږ متره واټن ولري ما به ګنې له لودسپیکره کار اخیستاى وي؟ او یا دا چې د بولندویانو په غونډه کې د حفیظ الله امین مخې ته دې اوسم او د ولسمشر پر ماڼۍ برید وکړم؟ حال دا چې ما په غونډه کې ګډون نه درلود. د لیکونکي د لیکنې پربنسټ په هغې غونډه کې باید د قطعو انقلابي بولندویانو ګډون درلوداى نه د مخابرې یوه عادي افسر.

دریـَم - که زه له ګل اقا سره یو ځاى واى ، نوموړى له یوې خوا د لوړ سیاسي او پوځي دریځ ښبتن وو او له بلې خوا زما استاد وو د هغه په شتون کې ما نه شواى کولاى د پوځي شورى پیغام ووایم ځکه پیغام باید د هغه له پلوه ویل شواى واى.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځلورم - زه له حقیقته سترګې نه پټوم. سره له دې چې داؤود خان په عملي ډول ځرګنده کړه چې نه تسلیمیږي خو کاشکې هغه یوه کلمه هم ویلې وای چې هغه مې لوړ پوړو چارواکو ته رسولې وای او هغه به مې نن په ټولې ګروهنې ، امانت او وجدان د تأریخ پر پاڼو لیکلې وای.

سیاه سـنګ: ستاسو د وینا پربنسټ چې د غوایي د مباشتې د اوومې او اتمې د سهار شپږ او اوو بجې وې ، له داؤود خان سره ستاسو وروستنۍ کتنه د څومره وخت لپاره وه؟

امـام الـدین: له داؤود خان سره زما وروستۍ کتنه ښایي لږ تر لږه یوه یا دوې دقیقې وه. په ډاډ ویلای شم چې له دوه وو دقیقو قطعاً ډیره نه وه .

سیاه سـنګ: په هغو دوه وو دقیقو کې څه پیښ شول؟

امـام الـدین: کله چې د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلو ، ومې لیدل چې داؤود خان له څو تنو وسله والو سره وسله په لاس ولاړ دئ. د کوټې تر ستنې لاندې یو شمیر نورې وسلې هم لیدل کېدلې. ما د پوځې درنښت او دودیزسلام له کولو وروسته د پوځي شورى پیغام وواېه. کله چې داؤود خان پیغام واورید ډیر سخت په قهر شو خپله وسله یې چې یوه تومانچه وه را پورته کړه او غوښتل یې موږ پر لور ډزې وکړي. په همدغې شېبې کې یوې څوانې نجلې د هغه لاس ونیو چې د مخه یې ونیسي خو ډز وشو. د هغې نجلۍ لاس ټپي شو او نجلۍ پر ځمکه پریوتله. په همدې ترڅ کې د داؤود خان پاتې بدرګه وسله والو زموږ په لور ډزې وکړې چې دوه ګولۍ زما د ښۍ اوږې پر مفصل ومښتلې او لاس مې له واکه ووت. له هغه وروسته دوى د یوه سرتیري پر لور چې ما سره یو ځاى د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلاى وو ډزې وکړې. زما له لاسه وینو دارې وهلې او ډیر کلک درد یې کاوه د بې هوښې په حالت کې مې هلې ځلې کولې چې ځان د مرګ له لومو و ژغورم او په بیړه له دروازې ووتم.

سیاه سـنګ: آیا مخکې له دې چې له دروازې ووځـئ ، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ پر خوا مو ډزې وکړې؟

امـام الـدین: څنګه چې ما مخکې وویل ، بیا هم په صداقت وایم چې زه ارګ ته په تش لاس تللاى وم. یو بې وسلې سړى چې ټینګ ټپي شوى هم وي او ښى لاس یې له کارَه لویدلى وي، څنګه کولاى شي چې د چا پر خوا ډزې وکړي؟ ما نه وسله درلودله او نه مې د چا پر خوا ډزې کړې دي.

سیاه سـنګ: آیا له ټپي کیدلو وروسته وسله والو سرتیرو ته مو امر ورکړ چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ پر خوا ډزې وکړي؟

امـام الـدین: نه . زما دنده د پوځي شورى د پیغام وړل او رسول ول نه د چا د وژلو فرمان. نه یوازې دا چې ما داسې امر نه دئ ورکړئ بلکه د هغه واک مې هم نه درلود. زه په هغه شېبه کې یوازې د ځان په سوچ کې وم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سـنگ: هغه نجلۍ چې تاسو وایاست چې خپل لاس یې وغځاوه او ګنې نه یې غوښتل چې محمد داؤود دې خپله تومانچه و کاروي، څوک او څو کلنه وه؟

امـام الـدین: ما هغه نه پیژندله. ښایي د داؤود خان لور یا لمسۍ وه او ګومان کوم اتلس کلنه وه .

سیاه سـنګ: محمد داؤود او کورنۍ یې څنګه و وژل شول؟

امـام الـدین: یو ځل بیا خپلې ویل شوې خبرې تکراروم : زه د لنډې مودې لپاره د داؤود خان مخې ته وم او هغه هم د پیغام له ویلو سره سم ټینګ ټپي او بیا بې هوښه شوم. په هغې شپبه کې ما د پریکړې وسه نه درلودله او په دې سوچ کې لویدلی وم چې څنګه ځان د مرګ له لومو وژغورم. له دې امله د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې د جزئـیاتو په اړه دقیقاً نه پوهیږم. زما او زما د یوه سرتیري له ټپي کیدلو او د داؤود خان د وسله وال اقدام له پورته کولو ، وروسته ښايي دوه اړخیزې ډزې شوې وې.

سیاه سـنګ: آیا محمد داؤود د ګولیو د باران په هماغه لړۍ کې ووژل شو؟

امـام الـدین: په دې اړه ډیر نه پوهیږم. ما د ټپ له امله ډیر درد درلود او وینې مې بهیدلې ، د شوک په حالت کې د مرګ له لومو د ځان د ژغورنې په لټه کې وم. په هغه شپبه کې زه یوازې او یوازې د ځان په غم کې وم او نه مې شوای کولای د بل لوري د حالت په اړه فکر وکړم.

سیاه سـنګ: په بله وینا، تاسو وایاست چې تاسو د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ وژنه مو نه ده لیدلې. آیا همدا انګیرنه رښتیا ده؟

امـام الـدین: هو. چورلټ سمه ده. ما د داؤود خان او د هغه د کورنۍ وژنه په سترګو نه ده لیدلې.

سیاه سـنګ: تاسو وویل چې د ګلخانې د ماڼۍ له دروازې ووتلی ، له هغه وروسته څه پیښ شول؟

امـام الـدین: کله چې د ګلخانې د ماڼۍ له دروازې ووتلم ، شا ته مې وکتل، ومې لیدل چې زما بدرګه سرتیري له ما سره نسته او هماغلته پاتې شوي دي. د ګلخانې له ماڼۍ د باندې د کوماندو دقطعې نور پرسونل چې د پیښو پایلو ته یې سترګې څارلې ، زه یې په ټپي او په وینو ککړ ولیدلم. ښایي ددغې پیښې کتنې د کوماندو د قطعې د پرسونل د ډله ییز برید د پارونې لپاره لاره پرانیستې وي چې د دواړو خواوو د ټپي کیدلو او په شهادت رسیدلو لامل شو. د ګارد په ختیځې دروازې کې د څلورمې زغره والې لیوا د کنډک بولندوی جګړن فتح محمد (چې اوس په اروپا کې ژوند کوي) زه یې د جیپ د موټړ په مرسته د ګارد له انګړه دباندې وایستلم.

سیاه سـنګ: آیا د ګلخانې له ماڼۍ د باندې د کوماندو د قطعې د پرسونل شمیره مو په یاد ده؟

امـام الـدین: ګومان کوم د هغوی شمیر له دوه سوو تنو څخه زیات وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: له جګړن فتح محمد سره چیری ولاړئ؟

امــام الـدین: مخکې له دې چې د پوځ د څلور سوه بستریز روغتون پر لور ولاړ شو، د راډیو افغانستان ودانۍ ته ولاړو او هلته......

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

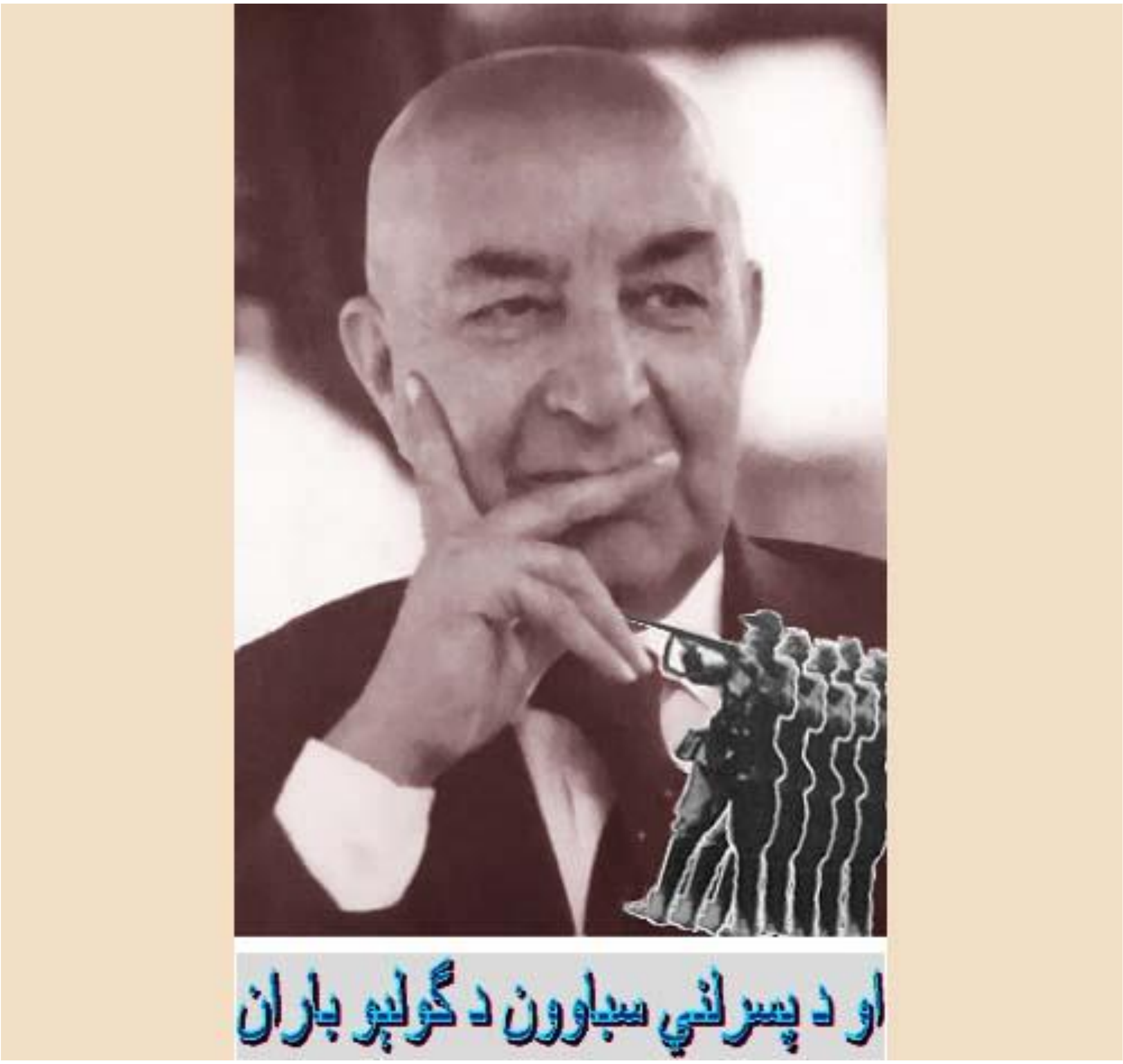

څوارلسمه او پينځلسمه برخه

"تيرې توې شوې وينې په اوبو پرې وينځـئ "

سـياه سـنگ: له جگړن فتح محمد سره چيرې ولاړئ؟

امـام الـدين: مخکې له دې چې ما د پوځ څلور سوه بستريزروغتون ته ورسوي ، سره له دې چې ډيره وينه مې له لاسه ورکړې وه ، سر مې گرځېده او په پښو کې مې دمه نه وه پاتې زه يې د راډيو افغانستان په ودانۍ کې هغې خونې ته بوتلم چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مشرتابه غړي پکې ناست ول. په دغه کوټه کې څلور

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـنه ناست ول. ما دغه په ملکي جامو کې څلور تنه مخکې نه ول لیدلي او نه د هغوی له مخونو سره مې کومه پخوانۍ آشنایي درلودله ، خو وروسته پوه شوم چې هغوی نور محمد تره کي ، ببرک کارمل ، دستګیر پنجشیری او حفیظ الله امین یا سلیمان لایق ول.

سیاه سـنګ هغو څلور واړو ته مو څه وویل؟ ستاسو د خبرو له اوریدا وروسته ، هغوی څه وویل؟

امـام الـدین: لومړی مې سلام وکړ ، بیا مې ځان ور وپیژانده او ومې ویل : " زما نوم امام الدین دئ. ما ته دنده راکړل شوې وه چې د انقلابي شورى پیغام سردار محمد داؤود ته ووایم. د پیغام له اوریدلو سره سم داؤود خان قهرژلی شو ، په لاس کې یې وسله وه ، زما پر لور یې ډز وکړ او زه یې ټپي کړم ".

په همدغې شېبې کې له هغو څلور تنو څخه په پاخه ګومان چې پنجشیري صاحب وو ، وویل :" هغه ژر روغتون ته ورسوئ." له هغه وروسته ، په نور څه نه پوهیږم .

سیاه سـنګ: آیا د خپلو خبرو په ترځ کې مو له هغې ځواني پیغلوټې څخه هم یادونه وکړه چې ستاسو په وینا " خپل لاس یې را وړاندې کړ چې د محمد داؤود مخه ونیسي؟"

امـام الـدین: نه. زه ټپي وم او هماغه دوه � درې پورتـنـۍ جملې مې وویلې. نور مې دومره وسه نه درلودله چې د پـېـښې ټول جزئـیات هم ووایم. د افغانستان د خلق ډیمواکراتیک ګوند د مشرتابه غړو ته مې د هغې نجلۍ د ټپي کېدلو خبره یاده نه کړه .

سیاه سـنګ: عبدالکریم میثاق د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند بنسټ ایښودونکي او د سیاسي بیرو غړي/ د مالیې وزیر/ داستان لیکونکي او څېړونکي د " افغانستان په شلمه پیړۍ کې / افغانستان در قرن بیستم ۱۹۰۰ � ۱۹۶۹ " د کتاب په ۲۲۴ او ۲۲۵ پاڼو کې د ظاهر طنین لیکنه چې د بي بي سي د خپرونو یوه ټوګه او په ۲۰۰۵ ز کال کې خپور شوی ، وایي :" یو صاحب منصب چې له لاسه یې وینې څڅېدلې راغی او د مرکزي کمېټې د غړو مخ ته یې پوځي سلام وکړ او ویې ویل چې زما نوم امام الدین دئ ، د ګوند غړی یم. زه دننه په ارګ کې وم. د ګلخانې [مانۍ] ته ولاړم او داؤود خان ته مې وویل : له دې چې واک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې ، تاسو دنده لرئ چې تسلیم سئ. یوه لور یې هم ورسره وه. عبدالاله [د سر وزیر مرستیال او د بهرنیو چارو وزیر] هم ور سره وو. داؤود خان زما پر خوا ډز وکړ ، زما لاس یې را ټپي کړ. لور یې په دغه وخت کې غوښتل د هغه مخه ونیسي چې ډز ونه کړي ځکه هغه هم ډزې کوي. که ته ډزې وکړې ، هغه هم ډزې کوي. [امام الدین] وویل چې په همدغه وخت کې یې خپله لور هم وویشتـله او زه یې هم وویشتم. نو ما هم په همدغه وخت کې خپل کلاشنیکوف را وایست ، ډزې مې وکړې او ټول مې له منځه یوړل ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـام الـدین: لومړی دا چې ، کله زه د راډیو افغانستان دفتر ته ولاړم ، د انقلابي شورى د پیغام د رسوولو او د داؤود خان په لاس زما د ټیپ کیدلو گزارش مې ورکړ ، هلته مې یوازې څلور تنه ولیدل چې مخکې مې د هغوی نومونه واخیستل. دویم دا چې ما کلاشنیکوف نه درلود. ټول پوهیږي چې د افغانستان په پوځي جوړښت کې کلاشنیکوف د یوه افسر وسله نه ده ، بلکه په جوړښت کې نغښتې د یوه سرتیري وسله ده. دا هیڅ دود نه وو چې یو افسر دئ له ځان سره کلاشنیکوف وگرځوي. دریم دا چې کلاشنیکوف کومه توره یا چاړه نه ده چې له جیب یا تیکي را وایستل شي. پورتنۍ خبرې قطعاً او له بنسټه رښتیا نه دي.

سـیاه سـنگ: عبدالکریم میثاق خو د هغې نجلۍ له ونډې خبره کوي چې غوښتل یې د محمد داؤود [مخه] د تومانچې د ډزو له کولو [ونیسي]. آیا د میثاق د خبرو همدغه برخه د گلخانې په ماڼۍ کې ستاسو د سترگو له لیدلي حال سره بشپړ ورته والی نه لري؟

امـام الـدین: ښایي نوموړي [میثاق] د پـیښې لړۍ یا زما له خولې یا د نورو کسانو له لارې ، وروسته اورېدلي وي، مگر د بي بي سي راډیو ته یې یا په بر لاس او یا په نا پوهۍ کې له غیر واقعي بدلونونو سره ویلي دي. د هغې نجلۍ له خولې دا خبرې چې " ډزې مه کوه چې هغه هم ډزې کوي. که ته ډزې وکړې ، هغه هم ډزې کوي" قطعاً حقیقت نه لري .

سـیاه سنگ: وایي چې د " غوایي د انقلاب" د مستند فلم په لړ کې چې په هغه کې حفیظ الله امین خپله ونډه لوبوله تاسو د گلخانې د ماڼۍ په لومړي پوړ کې مخکې له دې چې د فلم اخیستلو د کمرې مخ ته و دریږئ د څو تـنو فلمي هنرمندانو ، د تخنیکي کارکوونکو او د فلم د کارگردان مخ مو ته وویل : " چې ما سردار محمد داؤود په خپل لاس داسې وواژه ...." آیا دغه خبرې رښتیا دي؟

امـام الدین: نه. دا زما خبرې نه دي. که زما له خولې داسې خبره شوي وي ، یا مې هغه ونډه لوبولي وي، باید په فلم یا ویډیو کې ریکارډ شوي وي او د هغه لاسوند به هرو مرو وي. په ډاډ وایم چې دغه تور سم نه دئ او بې بنسټه دئ. هو د هماغه فلم د جوړلو له لړۍ خبر یم. د دیارلس سوه اته پینځوسم کال د مرغوي له شپږمې [د ۱۹۷۹ زکال ددسامبر ۲۸] وروسته نویو چارواکو غوښتل چې حفیظ الله امین رسنیو ته د ځانغوښتونکي او واک ته د یوه تږي سړي په توگه وروپیژني نو د هماغه فلم ځینې برخې یې ننداریو ته وړاندې کړې خو هغه څه چې په ناروا ډول په ما تپل شوي په بشپړ ډول درواغ دي .

(د "بینوا"، ویب پاڼه 18 جولای 2008)

http://www.benawa.com/details.php?id=19703

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د ۲۰۰۸ ز کال د جولای د مباشتې په لومړیو کې نړیوالې محکمې چې مرکز یې په دنهاخ /هاګ (هالند) کې دئ ، جنرال امام الدین [د افغانستان د لومړي ولسمشر وژونکی] یې د لومړي ځل لپاره د پلټنو لپاره غوښتی وو ".

(د2 "آرمـان ملي" ویب پاڼه ، 24 سپتمبر 2008:

http://armanemili.af/spip.php?article828

"نامتو کمونیست جنرال امام الدین د هالند د هیواد د پولیسو له پلوه د سردار محمد داؤود خان د وژلو په تور نیول شوی دئ. دهیواد یو تن ژورنالیست رزاق مأمون ملي آرمان ته د یوې اړیکې له لارې دغه سکالو وویله او زیاته یې کړه :په هالند کې ددغه جنرال نیول کېدل د افغانستان د مدني او حقوقي اداري د رئـیس ډاکټرنادرشاه احمدزي د اوپراتیفي هلوځلو له کبله تر سره شوي دي.

ډاکټر نادر ویلي چې د سرداداؤود خان اود هغه د کورنۍ وژونکی جنرال امام الدین له افغانستانه دننه هالند ته د یوې ټیلفوني اړیکې د موندنې له لارې لاس ته راغلی دئ. ډاکټر نادر څرګنده کړه چې یو خلقي افسر چې د یوناما کارمند وو ، د 0799303280 شمیرې ټیلفون له لارې کله چې جنرال امام الدین په وزبکستان او هالند کې تم شوی وو خبرې کړي او د سردار داؤود خان د وژنې لړۍ د همدغو خبرو په ترڅ کې افشأ کیږي .

د افغانستان د مدني او حقوقي ټولنې دفتر ددغې پیښې له موندنې وروسته ، خپلې موندنې د ICC پولیسو ته ورلیږي او د بشري او جنګي جنایاتو د ځانګړو پولیسو د تعقیب او څار په پای کې د جنرال امام الدین د پټېدلو ځای موندل کیږي او د پولیسو منګولو ته ورځي.

ډاکټر نادر روښانه کړه چې امام الدین له شپږو مباشتو را په دیخوا بندي دئ او تر اوسه له هغه څخه د پلټنو جزئـیات نه دي اعلان شوي خو د افغانستان محکمې ته د نوموړي د سپارلو په اړه، د افغانستان ددولت له پلوه کومه ځانګړې غوښتنه لا تر اوسه نه ده شوې ".

(د3 "کـابل پرس" ویب پاڼه، 28 سپتمبر 2008:

www.kabulpress.org/my/spip.php?article2303

"یوې سرچینې چې نه یې غوښتل نوم یې واخیستل شي د طالبانو ضد د یوه څارګر نادرشاه احمدزي له خولې کابل پرس ته وویل چې د محمدظاهر د اکا د زوی سردار محمد داؤود او د افغانستان د لومړي ولسمشر وژونکی ، جنرال امام الدین ونیول شو .

دغې سرچینې کابل پرس ته وویل چې د سردارمحمد داؤود وژونکی ، جنرال امام الدین د آی ، سي ، سي [د جنګي او انساني جنایاتو ضد د څارنې پولیس] د پولیسو له خوا له افغانستانه دننه د یو شمیر هلو ځلو او هڅو په ترڅ کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ مباشتې مخکې د هالند په هیواد کې ونیول شو. سرچینه زیاتوي : هغه شپږ مباشتې مخکې ونیول شو چې نړیوالو پولیسو د 0799303280 ټلفوني شمیرې پربنسټ چې له افغانستانه دننه ، په هالند کې د جنرال امام الدین له پټنځې سره په اړیکه کې وو د امام الدین د پښو خاپ وموند. هیښنده خو دا ده چې له افغانستانه دننه تلفوني اړیکه د ډگرجنرال عبدالاحد په نامه د یوه نامتو خلقي وه چې څو موده مخکې یې د یوناما په دفتر کې هم کار کاوه او اوس څرگنده شوې چې نوموړی د یوناما په دفتر کې کار نه کوي. د ټلفون دغه شمیره چې د افغانستان د مدني او حقوقي ټولنې په همکارۍ نړیوالو پولیسو ته سپارل شوې وه وموندل شوه او د نړیوالو پولیسوپه لاس کې ده .

سرچینه وایي ډگرجنرال عبدالاحد او امام الدین تر یوه کال مخکې په وزبکستان کې ژوند کاوه او عبدالاحد له امام الدین سره اړیکه درلودله او نوموړي ډگر جنرال داسې لارې چارې برابرې کړې چې جنرال امام الدین د ملگرو ملتونو له امکاناتو څخه په ناوړه گټه اخیستنې له وزبکستانه هالند ته ولیږل شو. تر اوسه د افغانستان دولت د ډگرجنرال عبدالاحد د نیولو او له هغه څخه د پلټنو په تړاو کوم اړین گام نه دئ اوچت کړئ".

امـام الدین: په دریواړو گزارشونو کې د رانغاړل شویودرواغو یو په یو سپړنه گټه نه لري. همدومره به بس وي چې ووایم زه هېڅکله په پټنځې کې نه وم او په هالند کې هم نه یم. د یوه پوځي افسر په توگه د خپل ژوند ټول کلونه مې د ډاکټر نجیب الله له پرځېدنې وروسته د شپږو کلونو په گډون په افغانستان کې دننه اود ولس او پرگنو په منځ کې په سپیڅلتیا، ویاړ او گروهنې تیر کړي دي. هم تاسو چې دغه تلفوني خبرې اترې له ما سره تر سره کوئ پوهیږئ او هم هغه کسان چې ما له نیږدې پیژني پوهیږي چې له خپلې کورنۍ سره یوځای د اروپا په دغه گوټ کې بشپړه آزاد او څرگند ژوند لرم او دښوونکیتوب سپڅلي او ویاړلې دنده پرمخ بیایم .

په خواشینۍ چې یو شمیر لیکوالان او خبریالان په درواغجنو ډنډورو خپل زړونه خوشوي. زما په اند هغه کسان چې دغسې ناپازواله (بې مسوؤلیته) خبرو ته لاس اچوي په حقیقت کې غواړي د خپلو خیالي خبرو لپاره لوستونکي او اوریدونکي ومومي.

سـیاه سـنگ: ددغو لاندنیو ۷ لیکنو په اړه څه وایاست؟ :

۱ � ستر جنرل محمد نبي عظیمي " د افغانستان په دریو لسیزو کې پوځ او سیاست / اردو و سیاست در سه دهه اخیر" د کتاب په ۱۴۲ پاڼه کې دریم چاپ ، د میوند خپرندویه ټولنه ، پېښاور/پاکستان ، ۱۹۹۹ داسې وایي :

د سردار محمد داؤود د نیولو امر د کوماندو د قطعې لومړي بریدمن امام الدین ته ورکول کیږي. امام الدین د گارد د آپراسیون له آمر ډگرمن گل آقا سره یوځای داؤود خان ته ورځي او هغه ته وایي : " تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د مرکزي کمیټې د امر پر بنسټ خپله وسله پرځمکه کښېږدئ او تسلیم سئ." داؤود خان په ځواب کې وایي : " کمونیستانو ته نه تسلمیږم." او ناڅاپه د امام الدین پر خوا ډزې کوي. امام الدین په خپل مټ کې ټپ اخلي خو له ټپي کېدلو سره سره د هغه کلاشنیکوف له خولې چې په لاس کې یې وو یو جناحي اور د محمد

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود او د هغه د هملارو پر خوا تر سره کوي. اخ او ډب پيل کيږي او په پای کې سردار محمد داؤود ، سردار محمد نعيم ، عبدالاله، د داؤود ماندينه او د ظاهر شاه خور زينب داؤود، د هغه زامن او د کورنۍ غړي يې چې ټول ټال شميره يې ۱۷ تنه کيدل ، ځای پر ځای وژل کيږي .

امـام الـدين: ماته د پوځي شورى د پيغام د ويلو امر راکړل شوی وو. د " نيولو" خبره له اره په منځ کې نه وه. د ډګرمن ګل آقا په اړه مې مخکې هم ويلي چې د نوموړي د لوړسياسي او پوځي دريځ په پام کې نيولو ، که هغه را سره وای نو ما هېڅکله دا واک نه درلود او نه مې شوای کولای د پوځي شورى پيغام ولولم. که د نيولو خبره په منځ کې وه ، نو دغه امر بايد ګل آقا ته ورکړل شوی وای نه ماته. زما په لاس کې د کلاشنيکوف له خولې " د جناحي اور د پرانيستلو" په اړه غواړم روښانه کړم چې لومړی د پوځ په جوړښت کې کره بين توپک او کلاشنيکوف د يوه افسر وسله نه ده او ښايي تر اوسه هم نه وي ، بلکه د سرتيري وسله ده.

تاسو کولای شـئ د پوځ له ټولو افسرانوپه ځانګړي توګه له هغو افسرانو چې د دوهم بريدمن له رتبې نيولې بيا تر لوړو پوځي رتبو رسيدلي وپوښتـئ چې آيا د زده کړو له مودې پرته ، په هغه موده کې چې دوی د افسر په توګه دنده تر سره کړې کله يې کره بين يا کلاشنيکوف په خپلو اوږو له ځان سره وړی دئ؟ يا هم په داسې يوې کوټې کې چې يو تن ستاسو مخ ته د شپږو يا اوو مترو په واټن کې ولاړ وي ،تاسو کولای شـئ جناحي اور تر سره کړئ؟ نه. که د وسلې ميل يو اړخ ته تاو شي ، په هېڅ ډول مرمۍ په نخښه نه لګيږي .

۲ � د ۲۰۰۸ ز کال د اپريل د مياشتې په ۲۸ نېټه د ماښام په ۷ بجو اکاډيميسين دستګير پنجشيري د يوې ټلفوني مرکې په ترڅ کې ما ليکوال (سياه سنګ) ته وويل:

امام الدين راډيو افغانستان ته راغی او نور محمد تره کي ته يې ګزارش ورانديې کړ. هغه وويل چې له سردار محمد داؤود څخه څو ځله په درنښت غوښتنه وشوه چې له خپلې کورنۍ سره يوه خوندي ځای ته ولاړ شي، خو له پرله پسې غوښتنو سره سره ، هغه خپل زوی ته امر وکړ چې پر افسرانو ، سرتيرو او ان د خپلې کورنۍ پر غړو ډزې وکړي. په پای کې دوه اړخيزه اور پيل شو .

همدا رنګه ، امام الدين وويل چې سردار داؤود ته مې وويل : سياسي واکمني د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند ته ليږدېدلې او تاسو بايد تسليم سـئ. داؤود خان وويل چې کمونيستانو ته نه تسليميږم. له هغه وروسته يې زما پر خوا ډزې وکړئ. ما هم ووهل، او ټول مو ستيای کړل".

امـام الدين: د ښاغلي پنجشيري صاحب دغه خبره ما ته د حيرانتيا وړ ده. هغه د " ظهور و زوال حزب ډيموکراتيک خلق افغانستان" په کتاب کې داسې نه دي ويلي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ � محمد اکرم اندیشمند د عبدالحق مجددي او ډاکټر فضل الله مجددي د کتاب [افغانستان از امیر کبیر تا رهبر کبیر] د ۵۹٦ پاڼې پربنسټ ، د ۱۹۹۹ز کال د میوند دخپرندویې د کابل چاپ /افغانستان ، داسې وايي :

"د هغه خلقي صاحب منصب نوم چې د محمد داؤود د وژنې فرمان يې پلی کړ امام الدين وو. نوموړی داهم مني چې د سردار محمد داؤود پر استوګنځي د برید فرمان حفیظ الله امین ورکړی وو".

امـام الدين: ما د پوځي شورى امر له خپل بولندوی څخه تر لاسه کړی وو نه د نيولو يا وژلو فرمان ، او هغه مې په ډير درنښت تر سره کړی دئ. له حفيظ الله امين سره مې اړيکه نه درلودله، ځکه زه يو عادي افسر وم. د امين له پلوه د ليږل شوي فرمان په اړه هيڅ ډول خبرتيا نه لرم. دا د ليکوال خيال او انځورګري ده .

۴ � محمد نذير کبير سراج د "رويدادهـاي نيمه اخيـر سـده بيسـت در افغانسـتان" د کتاب په ۱۱۴ پاڼه کې د [فرانکفورت لومړی چاپ ، ۱۹۹۷ز کال] داسې وايي .

زغره والې د ګلخانې پوړيو ته نيږدې شوي او له هغو يو تن تورن ، درې ته تـنه بريدګي را ووتل او پرګلخانې يې دننه برېد ور ووړ.[هغوی] په هک پک والي وليدل چې محمد داؤود خان لا تر اوسه په پښو ولاړ دئ خو ټـپيان د ځمکې پرمخ پريوتلي ول .

تورن امام الدين پر محمد داؤود خان چيغه ووهله: " مقاومت ګټه نه لري. تسليم سه." سردار محمد داؤود خان په ځواب کې وويل : " خپل سر مشر را وليږه چې له ما سره خبرې وکړي." تورن بيا وويل : " موږ ټول سرمشران يو. هر څه چې لرئ ، موږ ته يې ووايه يا تسليم سه ".

محمد داؤود له دې پورته نور زغم نه درلود ، په لاس کې يې تومانچه وه او په هغې يې د تورن پر خوا اور پيل کړ. تورن له داسې يوه سرې څخه چې خپل هر شي يې له لاسه ورکړي ول دداسې يوه برېد هيله نه درلودله ، د سترګو په رپ کې د کلاشنيکوف د داسې يوه اور خوله پرانيستله چې ژوندي او نيم ژوندي کسان يې له يوې مخې له منځه يووړل .

امـام الدين: زه د کوماندو د قطعې يو افسر وم او په خپل تشکيل کې مې ګاز � ٦٦ موټر ، بې مزې مخابره درلودله نه زغره واله. ان په هماغه ورځ د ګارد ګرد چاپيره هيڅ ډول زغره واله نه ده ليدل شوي.له بلې خوا د ګارد د توغندي ويشتونکي ليوا توغنديو د ولسمشرۍ ماڼۍ ، ګارد مخې ته شوبلې او محاربوي ماشينونه سوځولي ول. زغره واله له اره خوندي نه وه چې ګنې موږ دې په يوې زغره والې کې له يوه لنډ واټـنه هغه هم د ګارډ د ختيځې دروازې له لورې د ګلخانې د ماڼۍ پوړيو ته ورغلي اوسو. دغې ليکنې د ليکوال له خيال او انځورګرۍ څخه سر چينه اخيستې نه زما له خبرو څخه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ � د افغانستان د هنریالانو د ټولنې لوی مشر محمد نیسم خوشګوار د "رازي که فایق افشـــاء نکـرد" کتاب په ۱۶۲ او ۱۶۳ پاڼو کې وايي (ليکوال :خان آقا سعيد ، د عصر خپرندويه ټولنه ، پيښاور/پاکستان ، منی ، ۲۰۰۰)

د [پوځ څلور سوه بستریز] روغتون یوې خونې ته ننوتلو. د چپرکټ پرمخ د منځنۍ ونې لرونکی یو ځوان چې په ګچ کې پیچل شوی لاس یې په غاړه کې ځوړند وو، بیده وو. نوموړي ته لومړي بریدمن میرکي ور وپیژندلم او هغه یې دداسې سړي په نامه راته ونوماوه چې داؤود خان يې وژلی دئ. که څه هم د هغه د کړغیږن مخ په لیدنې پښیمانه وم خو بیا هم په سړې سینې مې له هغه [امام الدین] څخه د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي وویل :

د غوایي د مېاشتې د اوومې په ماښام مو له بالاحصاره د ارګ د نیولو او د محمد داؤود پر وړاندې د جګړې دنده تر لاسه کړه. کله چې ارګ ته ورسیدلو ، پر ارګ د الوتکو پرله پسې ګرزهار اود شوبلو اور له هرې خوا خپور او ټینګ اخ و ډب روان وو. نیمه شپه وه چې بریا زموږ په برخه شوه او د ارګ انګړ ته ننوتلو.

په هاغه وخت کې زما د قطعي بولندوی زما ټولي ته د داؤود د نیولو دنده و سپارله. زه له خپلو سر تیرو سره د ګلخانې د ماڼۍ پر لور وړاندې ولاړم او د هغه ځای ټولې کړکۍ مو د خپلو وسلو په پرله پسې او ټینګ اور لاندې ونیولې او ودانۍ ته ننوتلو. هره خوا چوپه چوپتیا خپره وه. خپلو بدرګه کسانو ته مې وویل چې مورچل ونیسي او همداسې دې خپل اورته دوام ورکړي. ما له ځان سره لوډ سپیکر راوړی وو او د هغه له لارې مې خپلو سرتیرو ته خبرې کولې او هغوی ته مې دندې سپارلې .

د هماغه لوډ سپیکر له لارې مې په کوټه کې خبرې وکړې او ومې ويل چې سردار داؤوده! تاسو د پوځي شورى د امر پربنسټ ځان تسليم کړئ." په همدغه وخت کې هغه د خونې د فيلپايې د يوې ستنې له شا په خپل ويروونکي غږ وول : " زما په قاموس کې تسليميدل نشته. پرته له خدايه بل چاته نه تسليميږم." او د اور امر يې ورکړ. له هرې خوا زموږ پر لور ډزې پيل شوې. د ښځمنو په لاسونو کې توپک ول هغوی هم ډزې پيل کړې. زموږ شميره زياته وه ، يوه ښځه چې کړکۍ ته نيږدې ولاړه وه او له هغه ځايه يې ډزې کولې پرځمکه پريوتله خو پر داؤود يې هيڅ ډول اغيزه نه کوله .

يو وخت زما پام شو چې د داؤود په لاس کې سپينه تومانچه ده او د ستنې له شا په تومانچې يې زما پر خوا ډز وکړ، زما اوږه يې را ټپي کړه. ټينګ اخ و ډب روان وو.زما سترګو هغه خاره، د داؤود ککره ناڅاپه د ستنې له شا راښکاره شوه. هغه ډز وکړ او ما هم ډزې پيل کړې. زما په لاس کې کلاشنيکوف وو او د کلاشنيکوف ټولې مرمۍ د هغه پر ککرې ومښتلې او د سر کوپړۍ يې په هوا شوه او پرځمکه را پريوت. ما دغه بريا د بيسيم له لارې خپل بولندوی ته وويله او بيا بې هوښه شوم. کله چې په هوښ راغلم ، ومې لېدل چې دلته يم ".

امـام الدين: د هغه څه په اړه چې ښاغلي خوشګوار ويلي لومړی غوام روښانه کړم چې زه د ټولي بولندوی نه بلکه د مخابرې د بلوک بولندوی وم او زما سرتيري له خپلو مخابرو سره په نورو جزوتامونو کې ويشل شوي ول او دنده

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسپارل شوي وه. د نیولو امر باید پلیو ځواکونو ته ورکړ شوی وای نه مخابرې ته. دویم دا چې د مخابرې له لارې د جزوتامونو سوق او اداره په ټولو پوړونو کې د محرمیت پربنسټ د شفري لښتـنلیک له لارې تر سره کېدل نه د لوډ سپیکر له لارې. که تاسو د پوځ له افسرانو پوښتنه وکړئ تاسو ته به درڅرګنده شي چې د سرتیرو او جزوتامونو په اداره کې هېڅکله له لوډسپیکر څخه کار نه دي اخیستل شوئ. د نن ورځې جګړې " غیږ نیونه" یا د " د کچ غیږي" نه دي. له لوډ سپیکرڅخه یوازې ترافیک کار اخلي نه د پوځ افسران ؛ او نه په یوې کوشنې کوټې کې چې شپږ یا اته متره اوږد والی ولري څوک دي لوډسپیکر را واخلي او خبرې دې وکړي .

د ژبې د سپڅیلتیا د اړخ په پام کې نیولوسره غواړم ووایم چې نوموړې لیکنه د یوې تأریخي پیښې د انځور ازانګه نه بلکه د یوه خیالي داستان یوه طرح ګڼل کېدای شي چې د یوه هنري فلم د جوړلو لپاره په پام کې نیول شوي وي، ځکه په دې اړه نوموړي ښاغلي لیکوال یوازې خپله هنریاله انځورګري را انځورلې ده. وایي چې وچه خټه پر دیوال نه منبلي .

٦ � حامد د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې " د کتاب د ۳۰۵ پاڼې په لمنیک کې چې د هارون لیکنه ده ، ژباړه د حامد ، سَمَونه او یادښت د حامد ، د میوند خپرندویه ټولنه ، پیښاور/پاکستان ، دسامبر ۱۹۹۷ز کال داسې لیکي :

د تورن امام الدین په نامه د داؤود یو تن ملګری د ارګ له صاحب منصب ګل آقا او د شوروي د سفارت له دوه تنو غړو سره د خبرو اترو لپاره د داؤود خان کوټې ته ورغلل او له هغه یې وغوښتل چې ور تسلیم سي. هغوی داؤود خان ته له ډېر و سپکو سپورو ویلو وروسته ، پر داؤود خان برید وکړ. د امام الدین مټ ټپي شو. په ځواب کې کودتاچیانو داؤود ترځوابي اور لاندې ونیو او پر هغه یې مرمۍ و وَرَولې. په همدغه شېبه کې امام الدین له کوټې دباندې راووت او په چیغو چیغو یې وویل :" ناتارګر تیرغمال مې وواژه".

امـام الدین: د یادولو وړ بولم چې زه د داؤود د ملګرو له ډلې څخه نه ووم ، بلکه د سردار داؤود په پوځ کې یو ټیټ پوړي افسر وم. د " ګل آقا او د شوروي د سفارت د دوه تنو غړو" په اړه چې ګنې د ښاغلي حامد په وینا له ما سره یوځای د داؤود خان کوټې ته ورغلي وي، مخکې مې پراخه سپړنه وکړه او مالومات مې وړاندې کړل او بیا ویلو ته یې اړتیا نه وینم. ما دغه خبره په څو څو ځله کړې له هغې شېبې چې د ګلخانې ماڼۍ ته ننوتلی یم او یا مې سرداؤود ته د پوځي شورى پیغام رسولی دئ زما چال چلند له محمد داؤود سره له ډېر درنښت ډک وو او هغه ته په هېڅ ډول سپکاوی نه دئ شوئ. خو زه نه پوهیږم چې ښاغلی حامد زما له خولې په جعلي توګه راوړل شوې خبره د کوم لاسوند پر بنسټ کړې او دغه بې بنسټه خبره یې څنګه رامنځته کړې؟ آیا نوموړی په هماغه ورځ د ګلخانې د ماڼۍ ددروازې مخ ته ماته سترګې په لار وو؟ هغه څوک چې په خپله د پـیښې په ځای کې نه وي څنګه کولای شي په پیښه کې د شته کسانو له خولې خبره په پازوالۍ راوړي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷ - د "چـنـد سـطـر شـکـسـتـه در باره تجـاوز روس در افـغـانـسـتـان" د کتاب لیکوال فرهاد لبیب د ۲۰۰۸ ز کال د اګست د مېاشتې په اتلسمه له سیاه سنګ له د یوې ټلفوني مرکې په ترڅ کې وویل :

د د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریز کال دغوايي د مېاشتې په دیارلسمه د څلنۍ "چهارشنبې" په ورځ یا د غوايي د مېاشتې په څوارلسمه د پنځنۍ " پنجشنبې" په ورځ [د ۱۹۷۸ز کال د مې د مېاشتې په دریمه یا څلورمه] د یوه اړین کار د تر سره کولو لپاره د پوځ څلور سوه بستریز روغتون ته ورغلم. د روغتون په دالان کې له یو ملګری سره مې چې د طب ډاکټر دئ مخامخ شوم. له روغبړ وروسته نوموړي د خپلو نورو خبرو په ترڅ کې راته وویل : راځه چې دوه تنه مهم کسان (چې یو یې خان عبدالغفار خان او بل یې امام الدین وو) در وښییم. ښايي د دواړو لیدنه دې کوم وخت په درد ولګیږي. هغوی دلته بستر دي .

امام الدین مې له پخوا وختونو راهیسې پېژانده. که څه هم امام الدین د زده کړو په وخت کې له ما دوې دورې مخکې وو خو کله چې موږ په یوه کورس کې زده کړې کولې ، ټولګیوال وو. کله چې د هغه کوټې ته ننوتلم و مې لېدل چې ښی مټ او دواړه اوږې یې پلاستر شوي وې. هغه د بستر پر مخ غځېدلی وو. ډیر کسان د هغه لیدلو ته راتلل. په هغې ډلې کې داسې کسان هم راغلي ول چې له هغه څخه یې د داؤود خان د وژنې د څرنګوالي پوښتنه کوله. امام الدین داسې وویل :

زما زغره واله د ولسمشر د مانۍ ، د ارګ ختیځې دروازې ته مخامخ د تیارسۍ په حال کې ولاړه وه. د غوايي د مېاشتې د اتمې [۲۹ اپریل ۱۹۷۸ز کال] د ګارد ځواکونو د سپین بیرغ په پورته کولو خپله تسلیمي اعلان کړه. په همدغه شېبه کې ما ته امر وشو چې داؤود خان ونیسم. له دې مخکې ، داؤود خان موږ سره اړیکه ټینګه کړې وه او غوښتې یې ول چې د کودتا له مشرانو سره خبره وکړي. د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] مرکزي کمیټې د هغه غوښتنه منلې وه. هغوی پریکړه کړې وه چې قادر او اسلم وطنجار داؤود ته د لېدنې لپاره ولیږي. په همدې ترڅ کې بیا راته امر وشو چې داؤود و نیسم. ما ولیدل چې د زغره والو د چلوونکو او صاحبمنصبانو له ډلې څخه ځوک چمتو نه دي چې ارګ ته را سره ننوځي. لنډه دا چې ما یو چلوونکي پیژانده او هغه خپله ملا وتړله چې زما زغره واله دننه ارګ ته را سره بوزي. له ما سره څلور نور څلور تنه پوځیان ول. کله چې ارګ ته ننوتلو، بیا هم د مرمیو یو یو ډز اوریدل کېده. په ارګ کې لومړني سړي چې له موږ سره ولیدل ګل آغا وو. هغه موږ هغې خونې ته بوتلو چې داؤود پکې وو .

د " ګل آغا" اصلي نوم آغا محمد دئ. امام الدین په بر لاس د هغه نوم د " ګل آغا" په نامه یاد کړ او بیا یې خبرو ته ادامه ورکړه: زه پوهیدم چې نوموړی [آغا محمد] زموږ له کسانو څخه دئ. کله چې د ګل آغا [آغا محمد] په لارښوونې د ګلخانې ماڼې ته ننوتلو ، و مې لېدل چې داؤود خان [له ښځمنو پرته] له خپلو لسو تنو ملګرواو د کورنۍ له غړو سره وسله په لاس سترګې په لاره ولاړ دئ. له ځان سره مې وویل : له دغه ځایه زما ژوندي وتل نا شوني دي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه شېبه کې گل آقا [آقا محمد] داؤود خان ته دوديز پوځي سلام وکړ او ويې ويل : د کودتا کسان غواړي له تاسو سره وگوري. داؤود خان له ټولو مخکې ولاړ وو. ما هم پوځي دوديز سلام وکړ اوپه لوړ غږ مې وويل : " د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټې په امر خپله وسله پر ځمکه کښېږدئ او تسليم سئ ".

زما له خولې وروستنۍ خبره نه وه راوتلې چې د داؤود له زامنو څخه يو تن په بېړه د شا دروازې په لور و خوځېد. ترڅو چې هغه ته مې گواښ کاوه چې له ځايه دې ونه خوځيږئ ، داؤود خان ددغو خبرو په ويلو چې " روسانو او د هغو چوپړيانو ته نه تسليميږم" زما پر خوا ډزې پيل کړې. په پاې کې درې مرمۍ ، يوه يې زما زړه ته نيږدې او دوه نورې يې زما پر مټ او اوږې ومښتلې. ما هم د يوه جناحي اور په کولو ټول تر اور لاندې ونيول او له هغه وروسته بې هوښه شوم. کله مې چې سترگې پرانيستلې ، ومې لېدل چې په روغتون کې يم .

امـام الدين: ښاغلی فرهاد لبيب وايي چې زما " ټولگيوال" وو. زه پوه نه شوم چې موږ چيرې ټولگوال وو؟ زما له سپړنو او څرگندونو وروسته تاسو په خپله قضاوت وکړئ چې زما ددغه ښاغلي ټولگيوال خبرې تر کومې کچې رښتيا دي :

هغه وايي چې " دواړه اوږې او ښی مټ يې پلاستر وو" ، د گل آقا په تړاو حکم کوي چې " اصلي نوم يې آقا محمد دئ" ، بيا ادعا کوي چې " درې مرمۍ ، يوه يې زما زړه ته نيږدې او دوې نورې يې زما پرمټ او اوږې منښتلې وې" او په بل ځای کې وايي چې ما " جناحي اور" تر سره کړی دئ .

زه غواړم په ځواب کې يې ووايم چې دواړه اوږې مې نه بلکه زما يوه اوږه پلاستر وه او څنگه چې مخکې مې وويل، موږ زغره واله نه در لودله. دغې جملې ته هم تاسو پام وکړئ چې وايي " د گل آقا اصلي نوم آقا محمد دئ." زه نه پوهيږم چې له دغې ادعا څخه د هغه موخه څه ده او د موخې په ختـه کې يې څه پراته دي؟

گل آقا هاغه څوک وو چې له پاځونه وروسته په لومړيو ورځو کې د هرات د والي په توگه و ټاکل شو اود مرغومي له شپېږمې وروسته د پوځ د سياسي چارو د عمومي رئـيس په توگه يې دنده ترلاسه کړه. آيا زه کولای شم د خپلې بدرگې په ډله کې د گل آقا پر ځای ، آقا محمد يا د آقامحمد پرځای گل آقا چا ته ور وپيژنم؟ ايا هغوی په خپله ددغې ادعا د غندلو لپاره څه نه ويل؟

هغه زما له خولې په داسې بڼه خبرې راوړې چې گنې پـيښه يې په خپلو سترگو ليدلې وي او وايي چې " درې مرمۍ يوه يې زما زړه ته نيږدې او دوې نورې يې زما پر مټ او اوږې لگيدلې وې او د هغه ترڅنگ مې گنې يو جناحي اور هم تر سره کړی وي. دغه ادعا گانې له سره تر پايه رښتيا نه دي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتیا خبره دا ده چې دوې مرمۍ ځنګ په ځنګ زما پر ښۍ اوږې منښتلې وې او دوې نورې یې سر سرې په کیڼ اړخ او کېڼې پښې منښتلې وې. زما په مټ یا زړه ته نیږدې هېڅکله مرمۍ نه ده منښتلې او د هغه هېڅ ډول نښه زما په ځان کې نشته. په پښتو کې یو متل دئ چې وایي : " درواغ وایه خو په شرع یې روغ وایه ".

هغه سپړنه چې ښاغلي فرهاد لبیب د جناحي اور په اړه راوړي هم سمه نه ده. په یوې خونې کې دننه له پینځه یا شپږ متریز واټن څخه پر یوې نخښې جناحي اور نه ترسره کیږي. که څوک داسې اور تر سره کړي نو مرمۍ په نښه نه بلکه پر کیڼ یا ښي دیوال منښلي. داسې ښکاري چې ښاغلی لبیب له پوځي اصطلاحاتو سره آشنایي نه لري. ښاغلي لبیب ته به ښه دا وه چې د حربي پوهنتون روزنیزو یادښتونو ته یې مخه کړې وای او یا له داسې یوه افسر ته ورغلی وای چې په تکتیک پوهیده او له هغه یې پوښتې وای چې جناحي اور څه دئ، چیرې او په کومې موخې تر سره کیږي او له هغه وروسته به یې په خپلو یادښت لیکنو کې ځای پر ځای کړې ول .

ددغې سکالو د ژورې سپړنې لپاره د ښاغلو لوستونکو پام یو ځل بیا د نومړو ۷ یادښت لیکونو غټو ټکیو ته را اړوم چې په پاخه ګومان یو بل غندي او نه یوبل ته ورته والی لري :

۱) ښاغلو لیکوالانو د پیغام په اړه زما له خولې په تور لګونې داسې راوړي دي :

-مقاومت ګټه نه لري. تسلیم سه .

-تاسو د پوځي شورى په امر ځان تسلیم کړئ .

-د مرکزي کمیټې د فرمان پر بنسټ تاسو محکوم یاست او ځان تسلیم کړئ.

-له دې چې واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې ، تاسو تسلیم شئ .

-له دې چې واکمني د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې ته دنده لرې چې تسلیم شئ.

-د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې په امر، خپله وسله پر ځمکه کښیږدئ او تسلیم شئ.

-یا دا چې سردار محمد خان له ما پوښتې چې :" څه خبره ده؟" او ما په ځواب کې ورته ویلې وي : " صاحبه! خبره له خبرې تیره ده ، تسلیم سئ. ... انقلابي شورى او وسله وال ځواک ته تسلیم شي. وسله وال ځواک ټول قطعات تصفیه کړي او یوازې تاسو یاست چې مقاومت کوئ ".

۲) ما ویلي چې ولسمشر د ویل شوي پیغام په ځواب کې هېڅ ونه ویل ، مګر ښاغلي لیکوالان پرما تور لګوي او زما له خولې د ولسمشرد ځواب په اړه ګډې وډې جملې راوړي :

-زه به هېڅکله تسلیم نه سم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

-کمونیستانو ته نه تسلیمېږم.

-خپل سر مشر راولیږئ چې له ما سره خبرې وکړي.

-کمونیستانو او د هغوی چوپړیانو ته نه تسلیمیږم.

-زما په قاموس کې تسلیمي نسته. پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمېږم.

-پرته له خدایه بل چاته نه تسلیمېږم او تر وروستنۍ مرمۍ جګړې ته چمتو یم

له دې څرګندیږي چې د پیغام تر نامه لاندې یو له بل سره توپیر لرونکي متنونه او د ولسمشر د ځواب تر نامه لاندې توپیر لرونکي متنونه په تور لګوني زما له خولې تر سره شوي دي. اوس دې ښاغلي لوستونکي دې ته پاملرنه وکړي چې یوه ځانګړې خبره په څه ډول په بیلا بیلو او په ګنو ډولونو راوړل شوې ده .

څرګنده ده چې ما په خپله دا خبرې نه دې کړي خو یو شمیر لیکوالان په ناپازواله توګه یوازې ددې لپاره چې د چا خبره خپلې لیکنې ېې په زړه پورې کړې وي ، هنریاله خیالي انځورګریو ته یې مخه کړې او د اټکلونو، انګیرنو او ګومان وهلو پربنسټ لیکنې کوي او خلکو ته یې وړاندې کوي .

زه ددوی ټولو د خبرو په نه غندلو غواړم څرګنده کړم چې د یو شمیر ښاغلو لیکوالانو په کتابو کې ، لکه ښاغلي دستګیر پنجشیري په خپل کتاب "ظهـور و زوال حزب دموکراتیک خلـق افغانسـتان" ، ښاغلي سلطانعلي کشتمند په خپل کتاب "یادداشـتهاي سـیاسي ورویدادهـاي تاریخـي" ، هارون په خپل کتاب "داؤود خان د کې جي بي په لومـو کې" او محمد اقبال وزیري په خپل کتاب " د ثور پاڅون، د کـا جي بي دسـیسـې او شـوروي یرغل" ، راوړل شوې خبرې په څه نا څه ډول رښتیا ته نیږدې دي .

ټول لیکوالان لیکي چې د پوځي شورى د پیغام وړونکی زه وم، ټول وایي چې ولسمشر د همدغه پیغام په اوریدلو خپلې ټولې مرمۍ پر امام الدین ور تشې کړې، ځینې یې لا زیاتوي چې " امام الدین ټپي شو ، خو ونه وژل شو ".

هو. د پیغام له ویلو سره سم په ما ډزې وشوې او زما اوږه او مفصل له منځه ولاړل. د روغتون د ډاکټرانو په وینا زما د اوږې مفصل شپاړلس ټوټې شوی وو. همدا اوس هم وروسته له دیرشو کالو زما لاس یوازې کولای شي دیرش په سلو کې کار وکړي .

له بلې خوا زه په هغه وخت کې د مخابرې یو افسر او دنده مې د اړیکو ټینګول ول. ما هېڅ اړتیا نه درلودله چې د یوه سر تیرې په توګه له ځان سره کلاشنیکوف وګرځوم. لکه څنګه چې مخکې مې وویل له دې چې ما پیغام رساوه ما ته امر شوی وو چې په تش لاس له وسلې پرته ولاړ شم او بیا په تکرار ټینګار کوم چې کلاشنیکوف د یوه افسر وسله نه وه چې هغه دې ما له ځان سره اخیستي وي. ان که هماغسې هم وه ما نه شوای کولای په ټپي حالت کې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه پورته کړم او ورڅخه کار واخلم. بشپړ ډاډلرم چې که ښاغلي لیکوالان زما پر ځای وای نه یې شوای کولای دغسې یوه کړنه تر سره کړي .

سیاه سـنگ: فرهاد لبیب د ۲۰۰۸ زکال د اگست د مباشتې د اتلسمې نېټې د تلفوني خبرو په پای کې زیاتوي: امام الدین نه یوازې زما تر مخ بلکه په څو څو ځله په څوځایونوکې د ډیرو کسانو ترمخ د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژنې تور هم په نیغ په نیغه اوهم په غیر مستقیم ډول په ځان ترلی دئ. امام الدین په لومړیو شپو ورځو کې دغه پیښه د خپل د ژوند او اتلوالۍ ستره نخښه بلله. خو که زه په سره سینه او په ناپـیلي توگه خپل شخصي نظر ووایم ، زه گومان کوم چې تر پرونه پورې امام الدین د داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژنې تور په ځان لگاوه خو نن له هماغه په خپل لاس جوړ شوي او په ځان لگول شوي تور پښیمانه دئ او له هغه ویره لري .

امام الدین د یوه ټپي کوماندو په ټوگه نابېره د مرگ له لومو ژوندی راووت او د خپل خونړې مأموریت د پای په وروستیو شپېو کې یې داؤود خان هم په رښو سترگو ولید. زه گومان کوم

چې هغه د یوې ډیرې ساده خو له هوښیارۍ ډکې انگیرنې په ترڅ کې دې پایلې ته رسیدلې وو چې : که په ټـټر، مټ او اوږه کې ټپونو ته په نغوتې چې د ولسمشر د ویشتل شویو گولیود لگیدلو له امله رامنځته شوي او ووایم چې سردار داؤود مې په خپلو لاسونو وواژه ، نو د ژوند ترپایه به اتل او د گوند او دولت د سترگو تور واوسم .

لکه څنگه چې د کودتا په لومړیو شپو ورځو کې ټول په یاد لري د چا خبره د امام الدین د نیکمرغۍ غوټۍ وغوړېدلې ، ځکه امام الدین پر ځان د یوه ډیر لوی او خطرناک تور په منلو په رښتیا وکولای شول هماغه بریالیتوب او دریځ ته چې په خپل ذهن او خیال کې را سپړلې وو ، ورسیږي. اوس چې د هماغه پخواني " انقلابي" ځوښ اوهلهلو تودوالی سوړ شوی او د بشري حقونو د پښو لاندې کوونکو په ځانگړې توگه د وژونکو په ډله کې د هغه د قانوني نیولو او د حقوقي بنسټونو او د نړیوالو پولیسو له پلوه د هغه د محکمه کېدلو خبره په ټوله نړۍ کې رامنځته شوې ، امام الدین په ډیر پیښمانۍ اوس وایي چې:

ما داؤود خان نه دئ وژلی .

زما په اند امام الدین اوس په رښتیا ویلو پیل کړی دئ. یو څوک چې له اوږو او مټ هغه هم له یوه نیږدې واټن څخه په مرمۍ ټپي شوی وي ، څنگه به وکولای شي یو کلاشنیکوف ماشین گنه را پورته ، په ځیر نخښه ونیسي او جناحي اور دې تر سره کړي؟

امـام الدین: د هغه کار په وړاندې چې ښاغلی لیکوال یې د خپلو انگیرنو په انځور کې را وړاندې کوي ما کوم گوندي یا دولتي دریځ نه دئ تر لاسه کړئ. د پاڅون له بریالیتوب وروسته نه مې د کوم وزارت مرستیالی ، نه مې د کوم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزارت د وزیرتابه ، نه د انقلابي شورى او نه مې د مرکزي کمیټې د غړیتوب دریځ تر لاسه کړی چې د خپلو همليکو ملګرو په منځ کې مې ورڅخه ځانته يو ځانګړې دريځ راکاړلی وي.

د پاځون له بریالیتوبه اووه مپاشتې وروسته د کنډک د بولندوی په توګه وټاکل شوم وروسته له يوې لنډې مودې د روغتیایي ستونزو له کبله يوې غير محاربې قطعې ته و لیږل شوم او په دغو پُستونو کې مې دنده تر سره کړه : د چهارآسیاب د روزنیز مرکز، د احتیاط او پیژنتون د آمر په توګه ، د اتمې فرقې د ښوونې او روزنې د آمر په توګه ، د اپراسیون د ریاست د دویم مرستیال ،د اپراسیون د رئـیس او د پوځ د ښوونې او روزنې د رئـیس په توګه .

د څوارلسو کالو په اوږدو کې په سر ښندنې ، هلو ځلو او د درندو دندو د پیټو په پورته کولو سره سره زما پرمختګ سوکه سوکه وو. د اړتیا او وخت د غوښتنو پربنسټ د پوځ د قطعو او جزوتامونو د مرستې لپاره ګڼ شمیر ولایتونو ته تللی یم. د پوځ د افسرانو او بریدګیو د ښوونې او روزنې ، د سرتیرو د ښوونې او روزنې او د قطعو د محاربوي احضاراتو د پیاوړتیا په چارو کې، له تکتیکي نورمونو سره سم د مدافعې د سیستم په را منځته کولو کې، د ترهګریزو کړو وړو او پر استوګنو سیمو باندې د درندو وسلو د اور د مخنیوي په لاره کې د پوځ د نورو هیواد پالو بولندویانو ترڅنګ ګام په ګام پرمخ تللی یم .

سره له دې چې د پوځي پوهو پوهاند او ارکان حرب وم، زما لسګونو همليکو ملګرو زما په پرتله په ګوند او دولت کې لوړ دریځونه درلودل. هغه څه مې چې تر لاسه کړې زما د کارپوهنې او ورهنې له پایلو څخه وې نه دا چې د ګوندي او دولتي لوړ پوړو چار واکو له پلوه راته کوم ځانګړی امتیاز راکړل شوی وي .

غواړم زیاته کړم چې هیڅکله زه په دې نه یم تورن شوی یم چې ګنې ما دې ویاړ کړی وي. که ویاړمې هم کړی وي یوازې دومره ول چې د مخابرې د یوه خبر رسوونکي په توګه مې د پوځي شورى پیغام ولسمشر ته رسولی دئ. ولسمشرته مې له درنښت ډک دودیز پوځي سلام وروسته ویلي : " منلیه ولسمشره! واکمنې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته لیږدېدلې ، تاسو تسلیم سـئ." هغه خپل ځواب ماته په مرمۍ راکړ چې سخت ټپي شوم .

زما د ویاړ او نومیالیتوب لامل زما ټپي کېدل ول او هغه هم د پاځون په لومړۍ ورځ په هغو مرمیو چې د هاغه وخت د ولسمشر له پلوه ویشتل شوې وې ، نه دا چې ما دې پرهغوی ډزې کړې وي .

سـیاه سنګ: آیا ددغو خبرو اترو په پای کې نورې کومې خبرې لرئ؟

امـام الدین: يو ټکی غواړم رایاد کړم چې خلکو ویل داؤود خان په خپل چال چاچلند کې د نورو ځانګړتیاوو د لرلو ترڅنګ احساساتي سړی وو اوډیر ژر په کوشنۍ خبره خپه کیده. ښایي د پوځي شورى د سولې د پیغام په وړاندې چې ماته ورته په ډیر درنښت وړاندې کړ د دداؤد خان د بورنوړي غبرګون لامل ، د هغه د احساساتو غلبه وي ، که

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په ټوليز ډول سياستوال او ستر واکمنان هېڅکله وسلې ته لاس نه ور وړي او د سولې غږ ته د وسلې په سره اور ځواب نه ورکوي.

ان د سردار داؤود د کورنۍ غړي او ور سره بدرګه ملګري يې د هغه پيام په وړاندې چې ما ور ووړ، د سردار داؤود د بورنوړي غبرګون پلويان نه ول. هغه د پوځي شورى د پيغام په وړاندې په قهر کېږي او وسله را پورته کوي او غواړي زموږ خوا ته ډزې وکړي. په هماغه شېبه کې د هغه له کورنۍ څخه يو نجلې را پورته کېږي د هغه لاس نيسي چې د تاوتريخوالي مخه ونيسي ؛ خو نجلۍ د داؤود خان د تومانچې د مرۍ له امله ټپي کېږي او پرځمکه لوېږي. دا په خپله دهغې ښتيا ځرګندونه کوي چې له هغه سره زموږ چال چلند له تاوتريخوالي ډک نه وو ، موږ يوازې د هغه پيغام وړونکي وو چې د پوځي شورى د پريکړې پر بنسټ يې د هغه د سوله ييزې تسليمېدنې غوښتنه کوله .

کاشکې داؤود خان د مرمۍ د ويشتلو پرځای يوه خبره کړې وای چې هغه مې اړوندو چارواکو ته رسولې وای او د انسانې انګيرنې له اړانې وتلې دداسې يوې خونړې پيښې د رامنځته کيدلو مخه نيول شوی وای.

لکه څنګه چې ما مخکې وويل، کله چې د ګلخانې له ماڼۍ وتلم د کوماندو د قطعې پاتې پرسونل زما راتلو ته سترګې په لاره ول زه يې ټپي او په وينو کې ليت پيت ولېدلم. ښايي دغسې يوه حالت ددې لامل شوی وي چې پاتې پرسونل په ډله ييزه توګه او په خپل سر ناڅاپي بريد کړی وي .

زه ورځپاڼه ليکونکی نه يم ، خو ماته په زباد رسيدلې چې يو شمير ليکوالان د خپلو لوستونکو د شميرې د زياتوالي لپاره د مطالبو په وړاندې کولو کې له ډوزو (مبالغو) اوپر حقيقت د سيوري د غوړولو له لارې ډنډورې د واقعيت په توګه خپروي .

هر هغه څه چې ما په سترګو ليدلي ول پرته له زيادښت او کمښته د کابل ناتهـ ددرندې ويب پاڼې ښاغلو لوستونکو ته مې وړاندې کړل او ورمنډ (قضاوت) ولس ته سپارم .

له تاسو د هيواد د يوې مهمې پيښې په اړه د واقعيتونو د چاڼ کولو په اړه ستاسو له ټولګې څخه مننديوى يم چې زما خبرې په ورين تندي پرته له زيادښت او کمښته خپروئ. تاسو ته د ډير صبر او حوصلې غوښتنه کوم او هيله مند يم چې د بې بنسټو ډنډورو پر ځای رښتوني واقعيتونه د هيواد تأريخ ته وړاندې کړئ .

همدغه واقعيتونه به وي چې زموږ د ربړېدلي او جګړو ځپلي پرګنو په منځ کې د پوهاوي لاره پرانيزي ، د ولس د ټپونو درملنه به وکړي او توی شوي وينې به پرې وينځي. دا ټول به ددې لامل شي چې زموږ د ټاټوبي پرګنې به د بشري ټولنو د پرمختګ په لاره کې په سر لوړې او وياړ و درومي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپارسمه برخه

"د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مپاشتې اوومه توره ورځ "

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د وري د مپاشتې په دوه ویشتمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل یولسمه] د منځنۍ "سه شنبې" په ورځ مخکې له دې چې د وزیرانو غونډه پیل شي د کابینې له څو تنو ملګرو سره د دفتر د رئیس په کوټه کې ناست وم. د فوائد عامې وزیر " غوث الدین فایق" ناڅاپه راغی او ویې ویل : " خبریاست چې له دغو لعنتیانو څخه یو یې مردار شوی دئ؟" او بیا یې کیسه را پیل کړه چې د میر اکبر خیبر مړی مطبعې ته نیږدې د سړک د غاړې د یوې ویالې ترڅنګ موندل شوی دئ. لږ وروسته غونډه پیل شوه ، که مې له یاده نه وي وتلي ، ګومان کوم د کورنیو چارو وزیر هم په غونډه کې له نوموړي پیښې څخه یادَونه وکړه.

پرچمیانو د ډېر شورماشور په را پورته کولو د خیبر له وژنې څخه ګټه پورته کړه او حکومت یې د نوموړي په وژنه ګرَم و باله. د خیبر د ښخولو او د فاتحې د لمانځلو په ورځ ، په فوتي اعلانونو کې په خیبر پورې د اړوندو خپلوانو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاتحه اخیستونکو د نومونو ترخنګ د ببرک او اناهیتا راتبزاد نومونه هم د خلکو تر غوږونو ورسول شول. (په رسنیو او فوتي اعلانونو کې په دودیز ډول یوازې د مړي د ډېرو نیږدې خپلوانو د نومونو یادَونه د منلو وړ وه. په دې ترَاو ښایي پرچمیانو په راډیو کې خپل کسان درلودل او پرته له دې چې د اطلاعاتو وزیر ورځخه خبر شي په غلا یې اعلان د راډیو د څپو له لارې خپور کړی وو.)

جنازه د یوه عجیب لاریون په ترځ کې له مکروریانو څخه پورته شوه او هغه یې د " مړه دې وي امریکا" د شعارونو په ورکولو د امریکا د سفارت ترمخ ، ارګ ته د راغځیدلې سړک ، د پښتونستان واټ ، پل خشتي او د میوند د جادې له لارې شهدای صالحین ته د یوې لویې بدرګې په ملتیا ورسوله .

د قبر پرسر مخکې له مخکې لودسپیکرونه ایښودل شوي ول. د پرچم او خلق د رَمو مشرانو په ترخه ډال او ډېل ویناوې واورولې او په غړیتاو او بریدونو یې حکومت د خیبر په وژنې تورنَاوه .

د هماغې ورځې په سبا په صدارت کې د ولسمشر د مرستیال سید عبدالاالله تر مشرۍ لاندې یوه غونډه وشوه چې د همدغې سکالو په ترَاو هم خبرې اترې وشوې. د سوداګرۍ وزیر محمد خان جلالر چې په پښتونستان واټ کې د پلان د وزیر د دفتر له کړکۍ څخه یې د لاریون ننداره کړې وه ، د لاریون کوونکو د زیاتې شمیرې د یادَولو په ترځ کې یې پیښه داندیښنې وړ وبلله. د کورنیو چارو وزیر تېنګار کاوه او ویل یې : " هېڅ د اندیښنې ځای نه دئ ، ځکه د لاریون کوونکو غټه شمیره زموږ خپل لیرل شوي کسان ول." (د فاتحې په لمانځلو کې ګڼه ګوڼه ډېره وه ، ان د اندرابي له پله څخه د شاه دوشمشیرې تر جومات پورې خلکو لیکې جوړې کړې وې) .

د وزیرانو په غونډه کې ټول په یوه غږ ول چې د لاریون کوونکو پر وړاندې دې قانوني ګامونه اوچت شي. له هغه وروسته د همدغې خبرې په اړه د ولسمشر مرستیال او د مالیې وزیر سید عبدالاالله او د کورنیو چارو وزیر عبدالقدیر له ولسمشر سره خبرې اترې وکړې .

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د وري د مباشتې په نهه ویشتمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل اتلسمه] د وزیرانو د شورى په غونډه کې په دې اړه اوږدې خبرې اترې وشوې او پریکړه وشوه چې ددولت دستګاه دې د پرچم او خلق په ډلو پورې د اړوندو کسانو له شتون څخه پاکه او د لاریون کوونکو پر وړاندې دې د قانون په اډانه کې ګامونه اوچت شي. د لوړو اومسلکي زده کړو وزیر صدیق محبي د خنډونو په را وړاندې کولو ویل : "د پوهنتون د یو شمیر استادانو بدلول ساده کار نه دئ ".

د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې په پینځمه نېټه [د ۱۹۷۸ز کال د اپریل شپږویشتمه] د وزیرانو د شورى په غونډه کې د عدلیې وزیر او لوى څارنوال وفي الله سمعیي د میر اکبر خیبرد ښخولو په ورځ د کمونیستانو د لاریون او پردولت د هغوی د بې شرمو بریدونو په ترَاو د جزأ د قانون په اډانه کې سپړنه او روښنایي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

واچوله او ويې ويل چې د قانون د ... مادې پربنسټ محکمه کولای شي دغسې مجرم کسان تر اوو کالو پورې بندي کړي .

د ماسپښين شا او خوا کله چې د ډوډۍ د خوړو د پاره په کور کې وم نو د ماليې وزير راته وويل : " زما په ګومان هيڅ ډول ګام اوچتولو اړتيا ته نسته. ما ورځخه وپوښل : " نو څه وکړو." هغه په ځواب کې وويل : " هيڅ"

د ماسپښين په غونډه کې د خلقي او پرچمي د رمو د مشرانو د نيولو په اړه خبرې اترې راپورته شوې او د کورنيو چارو وزير خپلې لارښوونې تر لاسه کړې. له دې چې د مجلس اجنداوې پای ته نه وې رسيدلې د غونډې په پای کې پريکړه وشوه چې د پنځنۍ " پنجشنبې" په ورځ د ديارلس سوه او اووه پنځوسم کال د غوايي د مياشتې په اوومه نېټه [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۸] دې راتلونکې غونډه و نيول شي .

کور ته له رسيدلو سم له صدارت څخه تلفون راغی [او راته وويل شول] " راځئ چې غونډه ده ".

په صدارت کې د ماليې وزير راته وويل : " ښه به دا وي چې ټول دلته پاتې شو چې د نيونو خبره پټه پاتې شي". د شپې تر ناوخته پورې په صدارت کې پاتې شوو. د کورنيو چارو وزير شيبه په شيبه د پوليسو له کړو وړو څخه مجلس ته ګزارش ورکاوه. ترهغه ځایه چې زما په ياد راځي ، له حفيظ الله امين پرته چې د نيولو څرنګوالی يې روښانه نه وو نورې ټولې نيونې ترسره شوې وې. د شپې ناوخته غونډه پای ته ورسيدله او ټول خپلو کورونو ته ستانه شوو .

د څلَنۍ "چهارشنبې" په ماښام [۱۹۷۸ز د اپريل شپږويشتمه] د ويل شويو نيونو په اړه له راډيو څخه يوه خبرتياخپره شوه. د نومړې خبرتيا په مسوده کې ولسمشر د " نورمحمد تره کي" نوم په " مشهور په تره کي" سم کړی وو .

د پنځنۍ "پنجشنبې" په ورځ د غوايي په اوومه [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۷] له غونډې مخکې وزارت ته ولاړم. د ليکونو د لاسليک کولو په ترڅ کې ، اداري رئيس ، محمد رحيم رفيق راته وويل چې د هغه يو ګاونډی د پرچم د ډلې غړی دئ او نن سهار يې ورته ويلي ول چې "موږ غرونو ته خيږو او د دولت پر وړاندې وسله وال مقاومت را پيلوو ".

د ګلخانې په ماڼۍ کې د غونډې له پيليدا مخکې د کورنيو چارو له وزير سره د مخه ښې په وخت مې د ولسمشر وينا را ياده کړه. هغه وويل : " وروره! موږ بايد خپلو غوږونه او سترګې کابو او پرانيستي وساتو." له دغو خبرو وروسته دواړه د غونډې خونې ته ننوتلو. په دوديز ډول محمد داؤود يوه شيبه وروسته د غونډې خونې ته راغی او له هر وزير سره له روغبړ او پوښتنو وروسته د غونډې د مشرۍ په ځای کې کښيناست.

په پيل کې د کورنيو چارو وزير امنيتي ګزارش وړاندې کړ او څرګنده يې کړه چې د خلق او پرچم د رمو مشران څنګه او چيرې بنديان دي. د عدليې وزيرهم چې د لوی څارنوال دنده يې هم ترسره کوله د قانون په اډانه کې د هغوی پروړاندې د دعوی په اړه مالومات ورکړل. له هغه وروسته غونډې د اټکل شويو سکالو په تړاو خبرې اترې پيل کړې.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غونډې د اجندا يوه سکالو هم د کار او کارګر د قانون خبره وه او موږ باید د کاربندۍ د څېرکې په اړه خبرې او شننې کړې وای .

يوه لنډه شيبه وروسته د ولسمشرۍ د رياست يو مرستندوی (ياور) د غونډې خونې ته ننوت ، او نيغ د ولسمشر خواته ورغی او هغه ته يې د ليکل شوې پاڼې يوه ټوټه ورکړه. ارواښاد مرستندې ته څه وويل او د سرپه ښورولو يې هغه ته د تللو اجازه ورکړه. له څو لنډو شېبو وروسته د ګارد بولندوی صاحبجان او يوبل تن (چې نوم يې زما په ياد نه دئ) خونې ته را ننوتل. هغوی هم نيغ په نيغه د ولسمشر پر لور ورغلل او هغه ته يې يوه ليکل شوې پاڼه وسپارله. هغوی [محمد داؤود] د پاڼې له لوستلو وروسته ناڅاپه له ځايه پورته شو او په ډېرو ستوغواوتوندو ګامونو د غونډې له خونې دباندې د خپل کار د خونې په لور وخوځېد.

څو دقيقې نه وې تيرې شوې چې د شوبلو يوه ويروونکي ډز ودانۍ وښوروله. وحيد عبدالله راته وويل : " څلورم زغره وال ځواک له خرخې پله څخه را خوځېدلی دئ" دغه خبره د ټولو غوږونو ته ورسيدله او د غونډې لړۍ په ټپه و دَريدله. د غونډې ټول غړي د غونډې په خونه ، دالان او د دفتر د رئـيس په خونه کې په تګ راتګ کې ول. د ماليې وزير عبدالاللّه او د کورنيو چارو وزير د ولسمشر په خونه کې ول. ددفاع وزير حيدر رسولي او د فوائـد عامې وزيران غونډې ته نه ول راغلي .

زه ډيرې وختونه د دفتر د رئـيس په خونه کې وم او کله ناکله به دالان يا د ګلخانې د ماڼۍ د مخ چمن ته راووتلم او غوښتل مې پوه شم چې څه تيريږي. په دغو شېبو کې مې څو ځله د ګارډ بولندوی وليد چې د لاړښوونو د اخيستلو لپاره د ولسمشر دفتر ته په تګ راتګ کې وو. د ارګ ټولې دروازې تړل شوې وې. د ودانيو ګرد چاپيره ډېر سرتيري د ځار لپاره ځای پرځای شوي ول. له ارګ دباندې د شوبلو د ګړزهار او د ماشينګنو او درندو وسلو نه دريدونکې ډزې اوريدل کېدلې .

د ياور خونه چې د ولسمشر د دفتر په خوله کې وه ورغلم او غوښتل مې پوه شم چې څه خبره ده. له هغه ځايه مې د مخابراتو وزارت ته ټلفون وکړ چې خبر واخلم. د ټلفون هاغه بل لوري د ټلفون رئـيس سيد فقير علوي په ډېرې ترخې ژبې او بوږنوړې غږ وويل: " د خداي په پار! دا څه حال دئ؟" له هغه سره خبرو ګټه نه درلودله ځکه د هغه واښې او واڼې تښتېدلې وې. د ټلفون له مرکز سره مې اړيکه ټينګه کړه. يو تن مؤظف چې له غږ سره يې ټول لوړ پوړې چارواکي بلد ول ، ماته وويل : " وزير صاحب! حالت ډېر کړکيچن دئ او همدا اوس وسله وال کسان د وزارت ودانۍ ته را ننوتلي دي." ما د ټلفون له لاري ډزې واوريدلې او په ډيرې نهيلۍ مې ټلفون بيرته کښېښود .

د ولسمشر له خونې څخه د کورنيو چار د وزير له را وتلو سره سم د ولسمشر دفتر ته ولاړم او د مخابراتو و دوزارت خبر مې ورکړ.ولسمشر چې ترهيدلی ښکاريده وويل : " هو. د راډيو مرکز يې هم نيولی دئ." د ياور په خونه کې نورکسان هم ليدل کيدل چې اوس د هغوی څيرې زما په ياد نه دي. کله چې له زينو را کښته کيدم د دفتر رئـيس

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارواښاد اکبرجان مې مخې ته راغی او ویې ویل: " باید د دلکشا د دروازې له لارې د کورنۍ غړي د ګلخانې ماڼۍ ته راوستل شي. عمر جان وايي چې نه غواړي له خپلې کورنۍ سره له کوره ووځي. که وکولای شي هغوی راولي، ښه به وي." له دغې خبرې سره یوځای د نومړي خونې ته ننوتلو. د کابینې یو شمیر غړي هم هلته لیدل کیدل .

د ټلفون زنګ یو په بل پسې راته او هېڅ نه دریده. له هر لورې د تلفونونو زنګونه راتلل ، چا مالومات ورکول او چا مالومات غوښتل. په دغه شېبه کې د نامتو حضرت " شیرآغاجان" ټلفون راغی. هغه ویل : " ښاغلي ولسمشر ته ووایاست چې که کوم امر وي زه د مرستې لپاره چمتو یم." ځواب: " مننه! هرکله که اړتیا پیښ شوه ، تاسو ته وایو. " همدارنګه د ملي مصؤنیت د رئیس جنرال محمد اسماعیل ټلفون راغی. هغه ویل : " همدا اوس د دولت په پلـوي جیټ الوتکو په الوتـنې پیل وکړ. هیله لرم چې په څو شېبو کې دغې ماجراته پای ورکړل شي." کله چې دغه خبر مو واورید ، د الوتکو د درندو غړونو ازانګې له ورایه را خپرې شوې.

ساعت ته مې پام شو ، د ماسپښین دوې یا درې بجې وې. غوښتل مې دویم پوړ ته وخیژم ، د زینو په ورستۍ برخه کې له عمرداؤود سره مخامخ شوم. له روغبړ وروسته مې ورڅخه وپوښتل چې ولې ګلخانې ته نه راځی. هغه وویل : " زه په کور کې وم توپک را سره وو. که هر چا تیری کړی وای ، نو ډزې مې کولې." د ملي مصؤونیت د رئـیس له خبرڅخه مې خبر کړ او لږ شېبه مو سره خبرې وکړې. هغه وویل." کله چې دغه ستونزه له منځه ولاړه شي، په دولت کې له یوې پاک کارۍ وروسته باید هرڅه په کلکه او ځیر په پام کې ونیول شي ".

اوس هغه شېبه وه چې د کورنۍ ټول غړي ګلخانې ته راوړل شوي ول او د ولسمشر ددفتر ترشا په نورو دفترونو کې ځای پر ځای شوي ول. ارواښاد محمد نعیم ، د مالیې وزیر ، د کورنیو چارو وزیر او یو یا دوه تنه نور[چې د کابینې غړي نه ول] د ولسمشر په خونه کې له اروښاد سره یو ځای ول. سردار محمد داؤود د ټلفون له لارې د دفاع له وزارت سره اړیکه ونیوله خو اوضاع ډیره خړه پړه وه .

زه ، ودانۍ ته د ننوتلو د دالان په دروازه کې ولاړ او په سوچونو کې ډوب وم. د مالیې په وزیر مې سترګې واوښتلې چې یو کلاشنیکوف یې په لاس کې وو او له زینو راکښته کیده. موږ دواړه له هغه ځایه را ووتلو او د ګلخانې ترمخ په چمن کې ودریدلو. کلاشنیکوف ته مې په نغوتې وویل " په دې څه کوئ؟" هغه وویل:" ورور ه ! لږ لړه د ځان ساتنه خو وکړو ".

په دغه شېبه کې د ګارد یو افسر (عبدالحق علومي چې وروسته غټ پرچمی را وخوت) موږ ته رانیږدې شو او ویې ویل:" تر څو چې زموږ له ټېرونو او سینو څخه څوک نه وي تیر شوي ، هېڅوک نه شي کولای تاسو ته نیږدې شي ".

موږ دواړه بیا ودانۍ ته ننوتلو. هغه پورته په زینو وخوت او زه لاندې پاتې شوم. په دغه شېبه کې ومې لیدل چې مجید یاور (د بازمحمد خان زوی) په بیړه له زینو راکښته شو او له یوې نیمه ترلې کړکۍ څخه چې مخه یې د دلکشا د بڼ پر لور پرانیستل کیدله ، په کلاشنیکوف د جیټ الوتکو پر لور ډزې کوي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور نیږدې شوم او ومې پوښتل :" څه خبره ده؟" مجیدپرته له دې چې ماته وګوري ، وویل:" هغوی زموږ پرضد عملیات کوي." د مجید دغې خبرې د ملي مصؤونیت د رئیس پر ورکړل شوې خبر د نهیلۍ سرې اوبه وشیندلې. په همدغه شیبه کې ما له کړکۍ ولیدل چې د دلکشا د برج ساعت د الوتکې په توغندي ویشتل شوی وو .

خړمازیګر خپله لمن کرار کرار غوړوله او لمر په لویدو وو. د توپکو یو یو ډز اوریدل کیده او د الوتکو د ویرونکې ګړزا ږغ له لیرې لیرې تر غوږو کیده. د ولسمشر د خونې ترڅنګ د کابینې غړې په یوې کوشنۍ خونې کې راټول شوي ول او د زبیښونکي چوپتیا په ناورین کې یې یو بل ته په پټه خوله کتل .

ولسمشر خونې ته را ننوت. موږ ټول له خپلو ځایونوڅخه د هغه د درنښت لپاره را پورته او په پښو ودریدلو. هغه په یوې آرام څوکۍ کې کښیناست. معنویات یې پیاوړي او ان څرګنده موسکا یې په څیره کې ځلیدله. ولسمشر سوکه سوکه خبرې پیل کړې او د خبرو په ترڅ کې یې ټوله پازوالي (مسؤولیت) په غاړه اخیستله او دداسې پیښې ګومان یې نه کاوه .

موږ ټول چوپه خوله پاتې وو. په پای کې ما وویل : " موږ ټول ستاسو همکاران یو. هغه څه چې ستاسو پازوالي ده زموږ هم ده." نور د چا غږ پورته نه شو. څو شېبې وروسته ، ولسمشر وویل : " د ګارد ځواک ډیر کوشنی دئ. ولیدل شي چې څه کیږي. " په همدغې شېبې کې د کوټې دروازه پرانیستل شوه او......

د هغه لیکوال نوم او د کتاب پیژندنه چې پربنسټ یې د " پسرلني سباوون د ګولیو باران" شپاړلسمه او اوولسمه برخه لیکل شوې ، په راتلونکو برخو کې وشي .

د ژباړونکي یادَونه: لیکوال دري ځایه د [ګله] وییکی یاد کړی دئ. د فارسي ژبې تر ټولو د داډ وړ قاموس [فرهنګ دهخدا] کې د ګله وییکی داسې مانا کړی دئ :

]ګله . [ګ َ ل َ / ل ِ / ګ َل ْ ل َ / ل ِ] (ا) ګله و رمهٔ ګوسفند و شتر و خر و ګاو و آهو و امثال آن باشد. (برهان). ګلهٔ اسپ و شتر و ګاو و ګوسفند ودر قوشخانهٔ پادشاهان هندوستان ګله ګلنګ و ګله قرقره نیز ګویند. (آنندراج): اعرم ؛ ګلهٔ (بز. (منتهی الارب).جول ؛ ګلهٔ شتران و شترمرغان و ګوسپندان . جمه ؛ ګلهٔ شتران . جلمد؛ ګلهٔ بزرګ شتران . جزمه ؛ یک ګله از شتر.جماله ؛ ګلهٔ شتران نر. خرقه ؛ ګلهٔ ملخ . خذروف ؛ ګلهٔشتران . خطر؛ ګلهٔ شتران . خیط؛ ګلهٔ شترمرغ . خیطی ؛ ګلهٔ شترمرغ . خنطوله ؛ ګلهٔ ګاو و شتر و ستور. دیکساء؛ګله ای بزرګ از ګوسپندان و چهارپایان . رأب ؛ ګلهٔ هفتاد شتر. صِوار؛ ګلهٔ ماده ګاوان . صیار؛ ګلهٔ ګاوان . عَجاجَة؛ ګلهٔ بزرګ از شتران . عانة؛ ګلهٔ خرګور. علابط، عُلبط، عُلبطة؛... ګلهٔ ګوسفند از پنجاه تا هر قدر که باشد. مِنسِر یا مَنسِر؛ ګلهٔ اسب از 30 تا 40 و یا از 40 تا 50 یا تا 60 یا از صد تا دو صد. ورد؛ ګلهٔ مرغان . وَقِر؛ ګلهٔ پانصد ګوسپند. همهامه ؛ ګلهٔبزرګ از شتران . هادیات ؛ ګلهٔ ګاوان دشتی و جز آن که پیش پیش روند. هور؛ ګلهٔ ګوسپندان بدان

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهت که از کثرت بعض بر بعض می افتد. هند؛ گلهٔ صد شتر یا اندکی زائد از صد یا اندکی از آن یا دو صد. (منتهی الارب.(

ترکیب ها:

-گلهٔ آهو . گلهٔ اسب . گلهٔ خر. گلهٔ خروس . گلهٔ زنبور. گلهٔ شتر. گلهٔ شترمرغ . گلهٔ کبوتر. گلهٔ گاو. گلهٔ گوسفند. گلهٔ مرغان . گلهٔ ملخ :

نماند ایچ در دشت اسبان گله

بیاورد چوپان به میدان گله.

همدې ته وَرته مانا د فرهنگ عمید په قاموس کې شته :

[گله] [گَ لَ] رمه ، گروه ، دسته ، رمه ء گاو و گوسفند و سایر چهارپایان

زه د یوه ژباړونکي په توګه دا حق نه لرم چې د لیکوال یو لیکل شوی توری یا لیرې یا په بل ډول مانا کړم او د پښتو په څلور ټوکیز تشریحي قاموس او د پښتو ټولنې په دوه ټوکیز پښتو په پښتو قاموس کې [ګله] په رمې مانا شوی دئ.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووه لسمه برخه

"د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې اوومه توره ورځ -۲ "

ولسمشر خونې ته را ننوت. مورِ ټول له خپلو ځایونوڅخه د هغه د درنښت لپاره را پورته او په پښو ودریدلو. هغه په یوې آرام څوکۍ کې کښیناست. معنویات یې پیاوړي او ان څرګنده موسکا یې په څیره کې ځلیدله. ولسمشر سوکه سوکه خبرې پیل کړې او د خبرو په ترڅ کې یې ټوله پازوالي (مسؤولیت) په غاړه اخیستله او دداسې پیښې ګومان یې نه کاوه .

مورِ ټول چوپه خوله پاتې وو. په پای کې ما وویل : " مورِ ټول ستاسو همکاران یو. هغه څه چې ستاسو پازوالي ده زمورِ هم ده." نور د چا غږ پورته نه شو. څو شیبې وروسته ، ولسمشر وویل : " د ګارد ځواک ډیر کوشنی دئ. ولیدل شي چې څه کیږي. " په همدغې شیبې کې د کوټې دروازه پرانیستل شوه او پیشخدمت پتـنوس په لاس چې ساندوویچ پکې ټول شوي ول خونې ته را ننوت. لومړی ولسمشر چې د ټولې ورځې په اوږدو کې یې څه ول خوړلي یو ساندوویج واخیست او نورو هم په خوړلو پیل وکړ .

هوا تیاره شوې وه. د ماشینګنو غږونه نه اوریدل کېدل. راډیو افغانستان په خپرونو پیل کړی وو. د محمد اسلم وطنجار او عبدالقادر په نومونو دوه تنو افسرانو په دري او پښتو ژبو خبرتیا خپره کړه او په هغه کې یې د والاحضرت سردار محمد داؤود او د هغه د حکومت د پرځېدلو خبرې وکړې. د مالیې وزیر په ملنډو وویل : " ته دغه وطنجار ته و ګوره !" (د بي بي سي راډیو هم په افغانستان کې د کمونیستي کودتا خبر ورکړ او ویې ویل :" د ولسمشر برخلیک لا تر اوسه څرګند نه دئ.")

ولسمشر د ګلخانې د ماڼۍ په لاندیني دالان کې ناست وو. ښاغلی محمد نعیم ، د کابینې غړي او د کورنۍ یو شمیر غړي تر هغه را تاو ول. وحید عبدالله ولسمشر ته ولاړورانديزوکړ :" تاسو باید کندهار ته ولاړشی" نوموړي ارواښاد د لارې په اوږدو کې د مهتاب قلعې ، مقر او کلات د ځواکونو یادَونه وکړه او ویې ویل: " دژوند تر وروستۍ شیبې به دغه ځای پرینـږدم" عمرداؤود غږ وکړ :" بابا! زه هم همداسې فکر کوم." وحید عبدالله وویل: " د خدای په پار! د افغانستان برخلیک به څنګه شي؟ "

زه د ارواښاد نعیم تر څنګ ولاړ وم. هغه د خپل همیشني عادت له مخې چې د هغه یوه ځانګړتیا وه په نرمه ژبه وویل : نن موباید د پیښې له هماغه لومړۍ شیبې څخه په دې اړه فکر کړی وای." وروسته ، پرته له دې چې د کندهار پر لور د ټګ کومه پریکړه شوي وي ، صاحبجان ته لارښوونه وشوه چې د کندهار په لور د ټګ لپاره دې یو موټر چمتو کړي. ګومان کوم دغه لارښوونه وحید عبدالله ورکړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ شېبه وروسته صاحبجان راغی او خبر یې ورکړ چې موټر چمتو دئ. ددغه خبر په اوریدلو وحید عبدالله زینو ته نیږدې ولاړ او په لوړ غږ یې وویل :" راشئ!" د کورنۍ ټول غړي په ځغاستو ځغاستو له زینو راکښته شول. د ولسمشر ماندینه میرمن زینب داؤود چې تر ټولو مخکې ولاړه وه او کله چې کندهار ته د تګ په اړه خبره شوه ، ولسمشر ته یې وویل : " زه نه ځم. ته ولاړ شه چې مهمه ده." د میرمن زینب موخه دا وه چې د ولسمشر یوازې تګ به هغه ته آسانتیا رامنځته کړي. ددغو خبرو له څو ځلي تکراریدلو وروسته ، ارواښاد ولسمشر زړه نا زړه له خپله ځایه پاڅېد ؛ د بالاپوښ اغوستلو او خولۍ پرسرکولو په شېبه کې ډېرسترې او لالهاند ښکاریده .

ولسمشر له دروازې ووت او د هغه ترشا ټول ولاړ کسان هم وخوځېدل. له دې چې موټر د دروازې څنګ ته ولاړ یو شمیر له دروازې ور سره ووتل او نور په دالان کې ودریدل. زه د هغو کسانو په ډله کې وم چې د ولسمشر ترڅنګ ول .

د موټر دروازه لا نه وه خلاصه شوې چې د ارګ (د ګلخانې ماڼۍ ته له مخامخ ودانۍ) د جومات له لوري د ونو له منځه لومړی د توپک یو ډز او له هغه وروسته بل ډز وشو او مردکي د ګلخانې د ماڼۍ په کاڼو ومښتـل. ما واوریدل چې ارواښاد داؤود خان وویل : " اولا!" او په بیړه د ارګ د ګلخانې د دروازې پر لور وخوځید. موږ هم ورپسې وخوځېدلو. د توپک پرله پسې ډزې خپرې شوې پاتې کسانو هم په تښتېدلو واښو وانړو په موږ پسې را وځغستل او د دالان ښي او کیڼ لوري ته یې د ځان د ساتنې او خوندیتوب لپاره ځای لټاوه .

د ماشینګنو ډزې له هرې خوا خپرې شوې او دالان ته د راننوتلو لاره ، زینې او د زینو دیوالونه تر ټینګ اور لاندې ونیول شوې. په همدغې شېبې کې د دالان ښراغ ټوټې ټوټې شو او ټوټې یې هرې خواته خپرې شوې. ساتونکې مې ولید چې پرځمکه پریوت ، ودانۍ تیاره شوه او سور قیامت بل شو. له هغه وروسته د ماشینګنو ډزې بندې شوې، کراري شوه ، د آرامۍ یوه لنډه شېبه را ورسیدله. ټولو د یوه تاندې سا کښلو لپاره داسې یوې شېبې ته اړتیا درلودله .

له کړکیو څخه د پیکه روښنایۍ تر رڼا لاندې د ټپي شویوکسانو په لټه کې شوم. نظام الدین غازي زما ترڅنګ ولاړ وو ، هرې خواته یې په تر هورو سترګو کتل او هڅه یې کوله چې ټپیانو ته مرسته ورسوي. له هغه مې وپوښتل : " ښاغلی ولسمشر څنګه دئ ، چیرې دئ ؟" هغه وویل :" شکر ښه دئ او په شاتینۍ کوټه کې دئ ".

په دې شېبه کې د میرمن زینب داؤود غږ مې واورید چې ویل یې : " راشی ، مرسته وکړئ!" نظام الدین غازي په بیړه له ځایه پورته شو او پیغله زرلښته داؤود یې چې په پښې ټپې شوې وه په غیږ کې ونیوله. د کورنیو چارو وزیر مې ولید چې خپله کوشنۍ ماشینګنه یې د خونې د بخارې له پاسه په کوپه (تاقچه) کې کښېښودله او له لاسه یې وینې بهېدلې .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول په لالهانده سرګردانۍ کې ډوب ول او زه نه پوهېدم چې څه وکړم ، د چا خبر واخلم ، چیرې ولاړ سم او له چا سره مرسته مرسته وکړم. زه نه پوهېدم چې څنګه او ولې نه یم ټپي شوی او روغ رمټ پاتې شوی یم. توره تیاره وه ، کله به ودریدلم او کله به کښیناستم ، ګرد چاپیره مې څه نه لیدل. نه پوهېدم چې څومره وخت همداسې تیر شو. د نهیلیو څپو مې پرمخ منګولې لګولې او ګومان مې کاوه چې هرڅه له لاسه تللي دي .

په دغه شېبه کې زما سترګې په ارواښاد محمد نعیم ولګېدلې چې زما له مخه تیر شو او کړکې ته نیږدې په ډیرې خوارۍ او سختۍ پر څوکۍ کښیناست. په ډیرې کرارۍ د هغه څنګ ته ور نیږدې شوم او ومې پوښتل : " څه وکړو؟ آیا سپین بیرغونه پورته کړو؟" هغه په بشپړې نومیدۍ او ډیر ټیټ ټپي غږ وویل : " هر څه مو چې زړه غواړي ، ویې کړئ." څو شېبې وروسته پوه شوم چې هغه هم ټپی شوی وو .

د لالهاندو او ځپلو ګومانونو زبېښونکو منګولو زبېښلم. د ګارد بولندۍ صاحبجان مې چې لویه ورځ یې پوځي جامې په ځان کې وې ، په ملکي جامو کې ولاړ ولید. په بیړه د هغه څنګ ته ور نیږدې شوم او و مې پوښتل :" څه خبره ده؟" د هغه پرمخ چې ترخې موسکا په بیرحمۍ منګولې ښخې کړې وې وویل :" اوس چې د ګارد له منځه خیانت را پیل شوی دئ ، زما له لاسه هېڅ نه کیږي." (هغه چا چې ډزې کړې وې د عبدالمجید په نامه د ګارد یو تن افسر وو او په دې خبره زه د څرخي پله په زندان کې پوه شوم) صاحبجان وویل : " ما دغه خبره ښاغلي ولسمشر ته وړاندې کړه." صاحبجان هغې خونې ته د سرپه ښورولو پوه کړم چې ولسمشر هلته وو. له هغه وروسته یې ماته د خدای په امانۍ لاس راکړ او ولاړ .

صاحبجان یو ډیر ښه رښتونی او سپیڅلی سړی وو. هغه له خپل ځواک ، د ولسمشرۍ له ګارد ، سره یو ځای د سهار له لومړیو بیا د هاغې تورې شپې تر وروستیو شېبو پورې د هیواد او ولس د دښمنانو پر وړاندې په میړانۍ او سرښندنې مقاومت وکړ. صاحبجان یوه شوبله په خپل لاس په توغندیو له منځه وړې وه ؛ د عزیز په نامه د جنرال عارف خان وراره غوښتل په همدغې شوبلې د ارګ دروازه والوزوي. د ګارد دټپیانو شمیره هم لوړه وه .

کله چې د ګارد بولندوې د دالان له دروازې ووت ، زه پورته په زینو وختلم او غوښتل مې د ولسمشر د کار له دفتر څخه له خپلې کورنۍ سره اړیکه ونیسم چې د خپلو کوشنیانو خبر واخلم. د ښاري ټلفونونو ځالګۍ شنډه شوې وه. ما د ولسمشر د کار د دفتر ترشا د ټلفون یوه بله کوشنۍ ځالګۍ ځای پرځای کړې وه چې د ښاري ټلفونونو له ځالګۍ څخه یې جلا کار کاوه او ولسمشر کولای شوای له خپلو نیږدې همکارانو سره د دفتر او کور له لارې اړیکه ټینګه کړي. له دې کبله نومورې تلفوني ځالګۍ کار کاوه .

کله چې دفتر ته ننوتلم ، میرمن زهره نعیم راته وویل : " د ودانۍ تر شا یو ځای اور اخیستای دئ." د ولسمشر د دفتر ترشا کوټې ته ولاړم. له هغه ځایه مې ولیدل چې د ارګ د کالیو او جامو یو زیرمتون د وسلو د اور په درَب کې اور اخیستای وو او سوځېده. خپل کورته مې ټلفون وکړ. لس کلنې لور مې ټلفون پورته کړ. له هغې مې وپوښتل :"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنګه ياست" هغې ځواب راکړ:" ښه يو تر ده به بد نور څه حال وئ؟" په ياد مې نه راځي چې له چا سره مې نورې خبرې کړې وي .

له دفتره راووتلم او له زينو کښته شوم. په دالان کې ، د غونډو په خونه او د هغه ترځنګ خونې کې چې دروازې يې خلاصې وې ، څوک ولاړ او څوک ناست په سترګو کېدل. توره تياره وه ، د چا مخ مې نه شواى ليداى. يوازې دومره پوه شوم چې اروابناد محمد نعيم په خپل ځاى کې ناست دئ. له ځان سره مې وويل: آيا ولسمشر وګورم؟ هغه به چيرته وي؟ که ورشم و نه ځوريږي؟ څه ورته ووايم؟

په همدغو سوچونو او اندېښنوکې ډوب د غونډو د خونې ترځنګ کوټې ته ننوتلم. د کړکۍ له لارې د راغځېدلې پيکه رڼا په روښناييې کې مې کولاى شواى مخونه و پيژنم. د کابينې څوتنه غړي هلته ناست ول .

څو شېبې ټول چوپه خوله ناست وو. وروسته د کانو او صنايعو له وزير تواب آصفي سره له ودانۍ دباندې ووتلم. نه پوهيږم موږ پسې څو تنه نور را وخوځېدل. څو شېبې د ودانۍ ګردچاپيره وګرځېدلو. د شپې لس بجې وې. له ساتونکو پرته د هېڅ چا ځرک نه لګيده .

په ياد مې دي چې د تورې تيارې په چوپه چوپتيا کې سپوږمۍ ځليدله ، نرمه هوا چليدله او ګونګې مرګونې چوپيتا په هر چا خوله لګوله. احساس مې کاوه چې دغه چوپتيا د يوې سترې او بدمرغې پيښې زيږنده ده. نهيلۍ ټول چاپيريال په خپلو منګولو کې داسې په ټينګه زبيښه ته به وايې چې دغه شپه پاى نه لري. چاپيريال د لالهاندو سرګردانيو او فکري تمرکز په نشتوالي کې ډوب وو. د همدغې تورې شپې په زړه کې څوک د ودانۍ په لانديني پوړ، څوک په پورتني او څوک هم له ودانۍ د باندې ناست ، پروت او يا د ګام وهلو په حال کې وو او د راپيښېدونکې پيښې لپاره د ټولو سترګو لارې څارلې .

د سهار د روښناييې ځرک رابښکاره شو. د کلابندۍ کړۍ ماته شوې وه. کمونيستان ارګ ته دننه راننوتل ، په لومړي ګام کې يې د کابينې وزيران ونيول. د ماليې او کورنيو چارو وزيران چې وسله وال ول له ولسمشر سره پاتې شول. په همدې شېبه کې د ګلخانې او جومات ترمنځ سيمې کې پوځې قطعه را ورسيدله او په يوې قومانده د ښادۍ له ډزو وروسته ماڼۍ ته ننوتل.

څو شېبې وروسته ، د ويروونکو مرميو ګړزهار کټ مټ لکه دا چې د څو کلاشنيکوفونو شاژورونو په يوه ځل تش شي واوريدل شول او بيا مرګوني چوپتيا چې د هيواد د بدمرغۍ پيلامه وه خپره شوه. افغانستان له هماغو شېبو وروسته تر نن پورې د خپل تأريخ په ناپايو تيارو ورځو کې ډوب دئ .

په دې توګه د هيواد د تأريخ پرتندي د پلرني ټاټوبي د مينې په لاره کې ستره سرښندنه او قرباني د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مباشتې په اتمه [١٩٧٨زکال ، د اپريل ٢٨] ولېکل شوه. دغه سرښندنه د افغانستان د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تأریخ دوه تنو سترو نومیالیود خپلو گرانو کورنیو د غړیو په گډون د سر په وینو په لاس کې واخیستله. په دغې وینې بهونې کې د ارواښاد محمد داؤود په گډون د هغه د کورنۍ اتلس تنه غړي په شهادت ورسیدل. اروا دې ښاده او سپیڅلی جنت دې ورپه برخه وي !

په دغه اور کې سید عبدالله هم وژل شوی وو. د کورنیو چارو وزیر عبدالقدیر چې د پرون شپې په اور کې ټپي شوی وو ، د روغتون ځلورسوه بستریزه روغتون ته ولیږل شو او هلته یې ځان حق ته وسپاره. عمر داؤود او خالد داؤود د پرون شپې په ډزو کې له ټپي کېدلو وروسته وژل شوي ول .

د لمر رڼا هر لور خپره وه خو ما گومان کاوه چې زما ټول چاپیریال په توره تیاره کې ډوب او ژوند خپله مانا له لاسه ورکړې ده. ماته یې اوس پروا نه کوله چې څه به را پیښیږي .

د ارگ د ټلفون په مرکز کې موږ تر څارنې لاندې ونیول شوو او په چوپه خوله مو یو بل کتل. ټول په نومیده او دړې وړې توگه د ړندې ترهگرۍ په لوموکې زبیښل کېدلو. وخت په وږونکي سوکه توب تیریده .

د سرحداتو وزیر عبدالقیوم مې و لید چې د یوه سرتیري په بدرگه کوټې ته راوستل شو او ویې ویل چې د گارد له بولندوی صاحبجان سره په حرمسرای کې دننه وو. له هغه وروسته یو پنډ او غښلی سړی خونې ته ننوت ، ټول یې له سترگو لاندې تیر کړل او له کوټې ووت. لږ شیبه وروسته هماغه سړی (څو موده وروسته څرگنده شوه چې د نوموړي سړي نوم اسدالله سروري وو او دی هماغه سړی وو چې د تره کي د ضبط احوالات د اداري مشر چې [د افغانستان د گټو د ساتلو اداره] نومیده و ټاکل شو او په زرگونو زرگونو بې گناه کسان یې د وژلو لومو ته ولیږل) او یو بل افسر چې سرې سترگې یې گاټې وتلي وې ، کوټې ته راننوتل .

نوموړی افسر چې په کلاشنیکوف یې برچه هم سپره وه د کوټې په یوه گوټ کې و دَرید ، کلاشنیکوف یې زموږ پر خوا را تاو کړ او ویې ویل :" لاسونه مو پورته کړئ!" افسر چې ډیر توغمناک او قهرولي ښکاریده د کرهنې له وزیر عزیزالله واصفي څخه و پوښتل :" باختري صاحب چې د هډې په فارم کې تاسو ته میلمستیا (په هغه وخت کې چې واصفي د ننگرهار والي وو) درکړې وه ، ولې رانغلې ؟ واصفي وویل: " وروره ! د چا یې پرې څه؟ زړه مې ونه غوښتل ، وَرَنغلم".

د همدغو خبرو په ترڅ کې اسدالله سروري زموږ د هریوه پلټنه پیل کړه. سروري ډاکټرعبدالمجید خان ته وویل " د دربار وزیر صاحب !" ما د سروري خبره ور سمه کړه او مې ویل : " ددولت وزیر". سروري وویل :" پروا نه لري . له یو بل څخه کوم توپیر نه لري". سروري ددې په ویلو غوښتل څرگنده کړي چې د جمهوریت او شاهي رژیمونه له یو بل څخه توپیر نه لري. . تواب آصفي ته یې د " سردار صاحب" په ویلو ، وویل: " په یاد مو دي چې ستاسو د چورلکې پیلوټ وم؟ (ښایي کوم وخت یې آصفي د هیواد لویدیځو سیمو ته بیولی وو). کله چې ما ته را نیږدې شو و یې ویل: " تاسو ولې داؤود خان ته ونه ویل چې تسلیم شي؟ هغه به تل ویل چې ستاسو خبره منې " (د سروري دغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره زما غوږته آشنا ښکاره شوه. کله چې عبدالقیوم د کانو او صنایعو وزیر وو ما ته یې ویلي ول چې [رهبر] ستاسو خبرې اَوري. د سترګو په رپ کې دا خبره مې پخه په زړه را پریوتله چې قیوم له دوی سره اړیکه درلودله. کله چې د څرخي پله په زندان کې بندي وم خبر شوم چې عبدالقیوم له خلقیانو او ښځې یې میرمن معصومې وردک له نور محمد تره کي سره نیغې اړیکې درلودلې) .

چوپه خوله پاتې شوم او څه مې ونه ویل. عبدالله عمر زما ترڅنګ ولاړ وو ، سروري ورته نیږدې شو او د بنز موټر کیلي یې ورڅخه واخیستله او ویې ویل : " اوس زموږ وار دئ چې د موټرانو سوارۍ وکړو". په همدې ترڅ کې مې ولیدل چې د کورنۍ روغ او ټپي غړي د دروازې له مخې تیریږي او د محمد عمر نور ماندینه میرمن سلطانه نور د نورو ترمخ روانه ده. د نظام الدین کوشنیان زهرا او داؤود مې ولیدل چې دواړه ټپیان شوي ول .

کله چې د میرمن سلطانې نور سترګې په ما ولګېدلې ، و دریدله او د لاس په اشاره یې را ته وویل : " ټوله ګناه د دوی ده. هغوی چنواري کړېئ!" د افغانستان د پخواني پاچا محمد ظاهرشاه خور او د ولیعهد سردار احمد شاه خواښې ګومان کاوه چې زه د چنګاښ د شپږویشتمې [۱۹۷۳زکال د جولای ۱۷] د پاڅون د لاملینونو له ډلې څخه یم .

زموږ له پلټلو وروسته اسدالله سروري له خپلو ساتونکو سره له خونې ووت. موږ تر ډیرې مودې پورې سترګې په لار کښېنول شوو. سروري بیا له دوه تنو ساتونکو سره بیرته راغی او د دروازې څنګ ته دوه تنو ناستو کسانو ته یې د لاس په نغوته وویل : " تاسو او تاسو" او دواړه یې له ځان سره بوتلل .

سروري د هرو لسو یا پینځلسو دقیقو په ترڅ کې راته او یو یا دوه تنه به یې له ځان سره بوتلل. زما او د ډاکټر عبدالرحیم نوین وار را ورسید. موږ په موټر کې کښېنول شولو او ددفاع وزارت ودانۍ ته یې بوتلو او نیغ په نیغه یې د ودانۍ څمکلاندې برخې ته یوه ځای ته چې د دفتر په شان ښکاریده بوتلو. نور کسان هم هلته ول .

ماسپښین مهال چې وو سروري کوټې ته راغی او له ماسره یې خبرې پیل کړې. ما له سروري څخه و پوښتل : " د ولایتونو حالت څنګه دئ؟ " هغه وویل : " کابل مرکز دئ . مرکز چې تسلیم وي ، په ولایتونو کې ستونزه نه وي." بیا مې له هغه وپوښتل :" شهیدان کله خاورو ته سپارل کیږي؟" هغه وویل : " لومړی داؤود خان او نعیم خان غیابي محاکمه کیږي." هغه نظام الدین غازي نه پیژانده. کله مې چې هغه ور وپیژانده ویې ویل : " حیف د هغه د ځوانۍ "!

سروري وویل : " نعیم خان زموږ یو تن ملګری ټپي کړی دئ." او زیاته یې کړه : " د ګارد له بولندوی صاحبجان څخه مې وپوښتل چې ولې مو مقاومت وکړ؟ هغه وویل : خبر نه وم (په بله مانا چې) کمونیستان په پینبه کې ښکېل دي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه په دېرې توندې او جدې ژبې وویل: " که نن نه وای تسلیم شوئ ، په پام کې نیول شوې وه چې یو پینځه سوه کیلویي بمب پر ارگ را وغورځول شي. پوهیږئ چې پینځه سوه کیلویي بمب څه کوي؟ ارگ به یې له خاورو او دوړو سره په هوا کړئ وای ".

له هغې ورځې وروسته مو بیا سروري ونه لید. څو وخته وروسته له یوه تن سرتیري څخه چې د شهیدانو د ساتونکو له ډلې څخه وو خبر شوم چې د شهیدانو مړي یې د مرنجان په غونډۍ کې خاورو ته سپارلي دي. اروا دې ښاده وي .

د غوایي د اتمې د ماسپښین په یوه بجه [۱۹۸۷ د اپریل ۲۸] د ډوډۍ خوړلو لپاره یوې لویې خونې ته بوتلل شوو. په خونه کې ډیر لوړ پوړي چارواکي ، د پوځ او پولیس افسران لیدل کیدل. یوه په زړه پورې سړي چې زما پام یې ځانته را واړاوه جنرال محمد عظیم وو چې له تقاعد څخه له لاس په سرکېدلو وروسته د کندهار د قول اردو د بولندوی په توگه ټاکل شوی وو. (د غوایي له میاشتې څو میاشتې مخکې ما کندهار ته سفر کړی وو. د لښکرکوټ د ودانۍ د کتلو په ترڅ کې جنرال عظیم راته وویل :" زما سردې له [رهبره] ځار وي" او خپل لاس یې په ټینگه پر ټټر واهه خو اوس یې د کندهار د والي ایوب عزیز له ټینگار څخه په سترگو پټولو یوه بشپړه قول اردو د ولس او هېواد دښمنانو ته سپارلې وه.)

دورځې په اوږدو کې ابراهیم مجید سراج ، غوث الدین فایق چې په پکتیا کې ول ، وحید عبدالله چې تیره شپه له تیمورشاه آصفي او د باز محمد خان له زوی مجید یاور سره له ارگه وتلي ول هم زموږ په ډله کې را زیات شول. وحید عبدالله ماته وویل :" پرون شپه د فرید رشید کورته ولاړم او غوښتل مې پاکستان ته ولاړ شم خو راته ډیره خطرناکه وه ، ونه شوه ".

دا ورځ هم په همدې ډول تیره شوه. د ماښام ډوډۍ د دفاع د وزارت د ډوډۍ خوړلو په خونه کې جوړه شوې وه. په خونه نور کسان هم چې د غوایي په اتمې نیول شوي ول لیدل کیدل. له هغې ډلې څخه محمد رحیم د پخواني پاچا ناظم چې د خوب په بالاپوښ کې لیدل کیده ، زما پام یې ځانته را واړاوه. ولي جان یوسف هم د خوب په جامو کې لیدل کېده .

د بیدیدلو لپاره یوې لویې خونې ته بوتلل شوو. ټولو بندیانو ته پوځې کمپلې ورکړل شوې. ټول پر ځمکه پریوتل چې بیده شي. سباسهار بیا د ډوډۍ خونې ته د سبا ناري لپاره ولاړو. له سباناري وروسته بیرته ترځمکلاندې خونو ته راغلو. پریمینځل او تشناب ته تگ خورا زیات ستونزمن وو ځکه د دفاع د وزارت د ودانۍ د اوبو ټانکۍ د شوبلې د مرمۍ له امله چې د ودانۍ کینې خواته لگیدلې وه زیانمنه شوې وه. د تشنابونو د پاکۍ حالت ډیر بد وو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړۍ اونۍ په همدې ډول تیره شوه. د ورځې په اوږدو کې به تل خلقیان او پرچمیان زموږ خونې ته راتلل او کمونیستي ببولالې به یې ویلې. کله به چې د سباناري او د غرمې د ډوډۍ لپاره د ډوډۍ خونې ته تللو د ارگ خواته له پاسنیو کړکیو مو لیدل چې خلک ډله ډله ارگ ته ننوځي ځکه چې کمونیستانو د ارگ او دلکشا دروازې د خلکو پرمخ پرانیستلې وې .

د راډیو له لارې اوریدل کېدل چې د ارگ دننه خبریالان خلکوته وایي چې : " دا ظلم او خپل سرۍ مانۍ وه". هغوی د خلکو د تیرایستلو لپاره ځو داني ځنځیر او زولنې نندارې ته ایښودلې وې او زیاتول یې:" اوس دلته هېڅ بندي نشته" او ویل به یې:" تیره اونۍ په دغې مانۍ (دلکشا) کې د شپې باندارونه او نڅاوې وې ".

دغو خبریالانو چې تر پرون پورې یې د جمهوریت لپاره خپل ستوني څیرل نن له هماغه ستوني د هیواد او ولس د دښمنانو لپاره چیغې وهي .

جمعه محمد محمدي چې د کابینې غړی وو ، په خپله ژبه یې په بدو او سپکو ویلو پیل وکړ.(هغه له خلقیانو سره اړیکه درلودله). جنرال شاهپور احمد زی چې د ولسمشر د ډیر ډاډ وړ سړی وو او د حربي پوهنتون د بولندوی په توگه ټاکل شوی وو پښې یې د کمونیستانو له برستنې را ووتلې. لنډه دا چې هر څه چې لیدل او اوریدل کېدل له ډیرې ژورې خواشینۍ سره په ککړتیا نغښتې ول .

د غوایي د مېاشتې په شپاړلسمه د پیلنۍ "شنبې" په ورځ [۱۹۷۸زکال د مې ٦] ډاکټر عبدالمجید ، ابراهیم سراج او محمد خان جلالر له زندانه خلاص شول. ډاکټر عبدالمجید څو وخته وروسته بیا بندي شو او تر یوې مودې پورې له موږ سره په څرخي پله کې وو. د لوړو او مسلکي زده کړو وزیر صدیق محبي په دویمه یا دریمه ورځ له بنده خلاص او کور ته ولیږل شو .

د غوایي د مېاشتې په نولسمه نیټه د منځنۍ "سه شنبې" په ورځ [۱۹۷۸ د مې ۹] د عسکري کلوپ آمر عبدالعلي چې نور محمد تره کي د کابل د امنیې د بولندوی په توگه ټاکلی وو زموږ کوټې ته راغی او له ځمکې او آسمانه یې په گز او پل او اوتو بوتو را پیل کړه او ویل یې چې ده ته دنده سپارل شوې وه چې ارگ ته د داؤود خان د نیولو لپاره ورشي ، خو په وروستنۍ شېبه کې تره کي د هغه د تگ مخه ونیوله او ویې ویل :" بل څوک اوستوم ، تاته به تاوان ورسیږي" هغه وویل :" نن د مازدیگر په څلورو بجو انقلابي شورا په صدارت کې غونډه لري او ستاسو د برخلیک په اړه پریکړه کیږي." (نوموړی په لوگر کې د مجاهدینو له پلوه ووژل شو)

د شپې نهه بجې شا او خوا کله چې د ماښام د ډوډۍ له خوړولو وروسته بیرته راستانه شوي وو د خونې دروازه خلاصه شوه او د ډاکټر محمد حسن شرق یو ملگری خلیل د مرکزي کمیټې غړی او د مهتاب کلا د توپچي غـنـډ بولندوی را ښکاره شو. (د تاج بیگ د غونډۍ مانۍ د غوایي د مېاشتې په اوومه [۱۹۷۸ د اپریل ۲۷] د توپچي ځواک تر اور لاندې راغلې وه). خلیل د عدلیې وزیر وفي الله سمیعي ته چې په کوټه کې گرځېده ، وویل : " ښاغلی وزیر!

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاسو راځی او خپل بکس هم در سره واخلی." وحيد عبدالله وویل: " خليل جانه ، دا دئ د مخابراتو وزير هم دلته دئ" د هغه موخه دا وه چې که د خليل پام ماته نه وي شوی ، نو له ما سره دې روغبړ وکړي. وحيد عبدالله له خوشحالۍ خندل او ګومان يې کاوه چې اوس ټول بنديان خلاصيږي .

د وفي الله سميعي له تللو لنډه موده تيره شوې وه چې خليل بيا دروازه خلاصه کړه او دا ځل يې وحيدعبدالله ته لاس و ښورواوه او ويې ويل:" ښاغلی مرستيال! تاسو راځی او خپل بکس هم در سره را واخلی." وحيد عبدالله په ډيره خوشحالۍ او خندا له ځايه پورته شو او له در وازې ووت. سبا ماښام د يوې راډيويي مرکې په ترځ کې د نورمحمد تره کي له خولې مو واوريدل چې : " وحيد عبدالله په ارګ کې د مقاومت په لړ کې وژل شوی دئ ".

په دې توګه د بنديانو لومړۍ ډله و حيد عبدالله ، وفي الله سمعيي ، جنرال عبدالله روکی ، جنرال عبدالقدير خليق ، محمد رحيم او يو شمير نور د وژونو لومو ته وليږل شول .

محمد موسی شفيق ، د دفاع وزيرغلام حيدر رسولي ، ستر درستير جنرال عبدالعزيز ، د قوای کار بولندوی جنرال عبدالوهاب د کودتا په لومړۍ ورځ اعدام شوي ول. د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی صاحبجان د غوايي د مياشتې په اتمه [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷] د ارګ د کلابندۍ له ماتيدلو وروسته اعدام شوی وو ".

اخځ :

)د "قـيام و جـمـهوريت بيسـت و شش سـرطان سـيزده پنجاه و دو هــجــري شمـسـي" [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] د کتاب له ۲۴ تر ۳۲ پاڼې پورې. ليکوال او ټولګه د : ديپلوم انجنير کريم عطايي ، دويم چاپ ، سـنت ګلن، سـويتزرلند، 2004(

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

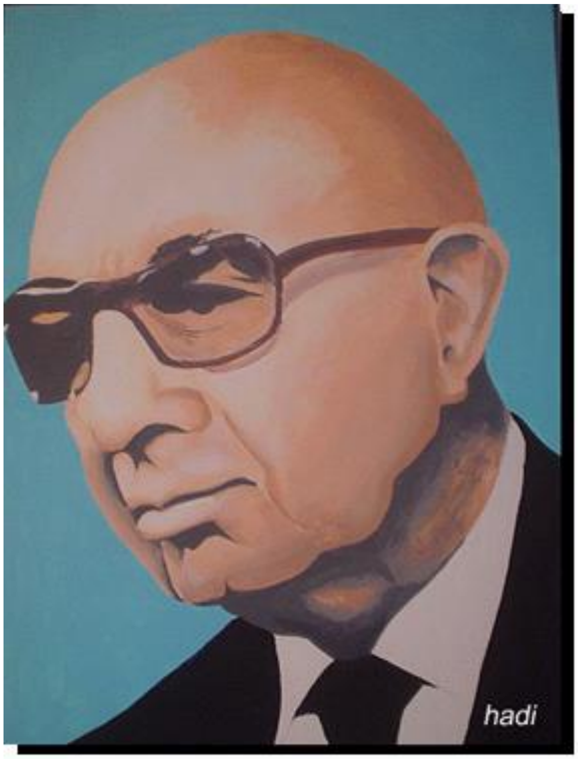

اتلسمه برخه

فـضـل الـرحـمـن تاجـیار

"د خلقي او پرچمي باغيانو پر وړاندې د افغانستان د جمهوري ارګ دفاع" ، د محمد داؤود د جمهوري ارګ د اپراسیون د آمرفضل الرحمن تاجیار د خبرو سرلیک دئ. دغه د لومړي لاس یادښت لیک په کلیفورنیا کې د " مجاهد ولس" د خپرونې له بنسټ ایښودونکي او چلوونکي محمد حسن ولسمل سره د یوې مرکې په ترځ کې په [؟] ګڼه /ورځ/ مپاشت/ ۱۹۹۴ز کال کې خپور شوی دئ .

موږ د ښاغلي تاجیار خبرې دلته د هغه له اجازې پرته لږ څه را لنډې کړې او غټ غټ ټکې مو ورڅخه اخیستي دي. ددغه یادښت بشپړه بڼه کولای شی www.dawatfreemedia.org :ولولـئ او موږ هم له همدغه ځایه په پورَونې را اخیستی دئ .

"د ارګ ساتنه"

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې د غوايي په اوومه [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۷] د شوروي اتحاد په نيغ ملاتړ په افغانستان کې د غوايي کودتا کيدله زه جګتورن فضل الرحمن تاجيار د شهيد سردار محمد داؤود خان د جمهوري ګارد رئـيس ارکان او د اپراسيون آمر وم. پر ارګ د کمونيستو کودتاچيانو د برید له پيله ما په خپله د ارګ په وسله واله مدافعه او د مدافعې په سمبالولو کې برخه اخيستې او د جمهوري رياست د غمرلي پرځېدنې ترپای پورې ددغې ناورين ځيلې تأريخي پيښې شاهد وم .

د ګارد افسران : ضيا مجيد د جمهوري ګارد بولندوی ، جګتورن عبدالحق علومي د کشف آمر، جګړن سيد جان او تورن محمد عزيز حساس پيژندل شوي کمونيستان ول. يو شمير نور افسران چې يا د خلق او پرچم په چوپړ کې ول اويا يې له مخورو کسانو سره نيږدې پيژندګلوي درلوده، د ګارد د ساتونکو په ډله کې ول .

په خپله ولسمشر او د دفاع وزير د دغو کسانو موخو ته په پاملرنې يو څه مودې مخکې د ګارد په قطعه کې د هغوی پر شتون په شک کې لويدلي ول. له دې امله ضيا مجيد يې له ګارد څخه ليرې کړ او د هغه پر ځای يې صاحبجان چې له هيڅ اړخ سره يې تړاو نه درلود د ګارد مشرپه توګه و ټاکه .

د ګارد نوي بولندوی صاحبجان چې ظاهراً غاړه اينبوونکی او پازپيژانده �دنده پيژندونکی� ښکاريده د (خلق د ډلې له يو لوړپوړي غړي) شيرجان مزدور يار سره يې نيږدې اړيکې درلودلې. ښايي دغه به شخصي اړيکې وې. هرګوره ، د ولسمشرۍ له ماڼۍ څخه په نااغيزمن مقاومت کې ددغسې کسانو شتون بې اغيزې نه وو .

له دغې ډلې څخه يو شمير کسانو لکه عبدالحق علومي او سيد جان زما تر مخه دوه مخيزې ونډې لوبولې. يوه ورځ د ګارد بولندوی له ګارد څخه د عبدالحق علومي ، سيد جان او عزيز حساس د شړلو په اړه زما د ليد لوری غوښتنه وکړه. ما وويل : " دا په تاسو او د ښاغلي ولسمشر په پريکړې پورې اړه لري." وروسته څرګنده شوه چې ولسمشر د هغوی د بدلون پريکړه ځنډولې وه. پاتې دې نه وي چې د ګارد د افسرانو په منځ کې يو شمير ښې لاسي اورپکي افسران هم ول .

د ديارلس سوه او اووه پينځوسم کال د غوايي د مياشتې د کودتا تر ورځې د جمهوري ګارد د قطعې په جوړښت کې دوه پلي کنډکونه ، د دافع هوا ژغورونکی د ماشينګڼو ټولې او د مخابرې ټولی په لاندې ډول ول :

د سوق او اداري ډله : د قطعې بولندوی : جګړن صاحبجان /د قطعې د بولندوی مرستيال او د اوپراسيون آمر: جګتورن فضل الرحمن تاجيار/ د اوپراسيون مرستيالان : جګړن سيد جان ، تورن عزت الله ، تورن ظاهر او تورن حميدالله د سپورت آمر/ د کشف آمر: جګتورن عبدالحق علومي / د کشف مرستيال : ..../ د مخابرې آمر: جګتورن آقا محمد / د مخابرې ټولی : د ټولي بولندوی : تورن عبدالفتاح / د انضباط بلوک : د بلوک بولندوی: جګتورن فضل احمد/ د اور وژنې بلوک : د بلوک بولندوی: تورن خواجه عبدالمجيد/ داور وژنې د بلوک ضابط : بريدمن ببرک .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اکمال ډله: د لوژستيک آمر : جګړن عبدالغفور/ د تخنيک آمر: جګړن ذاکر/ د روغتيا آمر جګتورن ډاکټر لالا جان/ د پيژند مدير: جګړن عبدالرحيم شادان / د موزيک ټولی : جګتورن عبدالسميع ابوي/ د نقليې ټولی: تورن عبدالحفيظ

لومړی پلی کنډک : د کنډک بولندوی : ډګرمن محمد سرور/ لومړی پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن عزيزحساس / دويم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن غلام رباني/ دريم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن محمد اکبر/ د درندو ماشينګڼو بلوک: د بلوک بولندوی: تورن ضيأ الدين

دويم پلی کنډک : د کنډک بولندوی: جګړن محمد عزيز/ لومړی پلی ټولی: د ټولي بولندوی: تورن محمد صديق / دويم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: جګتورن محمد ظاهر/ دريم پلی ټولی: د ټولي بولندوی: جګتورن محمد نادر/ د درندو ماشينګڼو بلوک: د بلوک بولندوی زلمی

مرستندويه جزوتام: د دافع هوا ماشينګڼي : د ټولي بولندوی : جګتورن دايان / د افسرانو ، بريدګيو او د جمهوري ګارد د قطعې د سرتيرو ټوله شميره: يو زرو او شپږ سوه تنه

د سترګو ليدلو پيښې

د غوايي د کودتا له پيښې څو ورځې مخکې مير اکبرخيبر د يو شمير ناپيژندل شويو کسانو له پلوه وژل شوی وو. کمونيستانو د سمبال شويو ليکو په ترڅ کې چې شمير يې زرګونو کسانو ته رسيده د جنازې لمانځنه تر سره کړه. دغه ليکې د " مرګ دې وي پانګوالي" د شعار په ورکولو د امريکا د سفارت له مخې د جمهوري ارګ پرلور په خوځښت راغلې. کله چې د ارګ مخې ته را ورسيدلې، د جمهوري ارګ د اوپراسيون آمر سيدجان او د کشف آمر عبدالحق علومي دواړه له اجازې پرته د ګارد ختيځې دروازې ته ولاړل او د پيښې د لړۍ ننداره يې کوله. د ارګ له مخې ددغو ليکو تيريدنه حکومت ته د يوه څرګند ګواښ او اخطار په توګه وو .

د خيبر د مړي له ښخولو وروسته ، ما د ګارد له بولندوی صاحبجان سره نوموړی خبره ياده کړه. هغه د ترلاسه شويو راپورونوپر بنسټ وويل: " ددغو ليکو ګڼ شمير کسان د چاردهي د ولسوال (د داؤود خان د ناظر د باز محمد خان د مشر زوی) جاسوسان او يو شمير يې د کورنيو چارو د وزارت ، د دفاع د وزارت او ملي مصؤونيت مخبران ول. ځارګرو ځانګو ددغې ډلې ګڼ شمير کسان د حکومت ور ليږل شوي کسان بلل او په دې توګه يې چارواکي غولول چې روان اکر وکر ته په کلکه او جدي توګه ونه ګوري .

د وزيرانو د غونډې د پريکړې پربنسټ د نورمحمد تره کي ، ببرک کارمل او دهغوی د ډلې ټپلې د نيولو د امر له ورکړې وروسته ، د ګارد بولندوی امر وکړ چې شپه په قطعه کې پاتې شم. د دفاع د وزير ډګر جنرال غلام حيدر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسولي د امر پر بنسټ د غوايي اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د تره کي او کارمل او د هغوی د پلويانو د نيولو په ښادۍ کې د خوشالۍ د ورځې په توګه اعلان شوې وه .

د هماغې ورځې د سهار د اتو بجو په شا او خوا کې مې د اور وژنې د موټرانو غږ واورید. د پخوا په شان مې د کابل د ولايت د اور وژنې له نوکريوال څخه مالومات تر لاسه کړل. هغه وويل : " د بالا حصار په غـُنـډ کې اور رامنځته شوی دئ" . بولندوی صاحبجان ته مې ټيلفون وکړ، هغه په دفتر کې نه وو. څو شېبې وروسته هغه په خپله ټيلفون وکړ او ويې ويل: " د ريشخورو په اوومه فرقه کې د فرقې پربولندوی جنرال نظيم خان باندې بريد شوی خو نوموړی تښتيدلی دئ. د فرقې رئيس اركان ډګروال قاسم خان ټپي دئ او هغه يې روغتون ته ليږدولی دئ ".

په همدې ترڅ کې دګارد له منځه د ډز غږ واوريدل شو. وويل شول چې : د تورن عزيز حساس د ټولي يوه سرتيري په تير وتنې ډز کړی دئ " دغه په لوی لاس ډز ، ښايي په ارګ دننه کمونيستانو د قطعې د سربدالۍ او ويرولو لپاره کړی وي .

د نهو بجو په شا او خوا کې د داؤود خان مرستندوی " ياور" بريدمن مجيد (د بازمحمد خان زوی) د ګلخانې له مانۍ ټيلفون وکړ او ويې ويل: " د ملي دفاع وزير صاحب ټيلفون کړی وو او ويې ويل چې صاحبجان ته ووایاست چې له څرخي پله څخه درې ځنځيره شوبلې را خوځېدلې او د کابل د ښار پر لور را رواني دي." مجيد خان په پای کې وويل : " قوماندان صاحب مې ونه موند ، له دې امله دغه خبرتيا مې تاسو ته در ورسوله ".

د ګارد د بولندوی په لټه کې شوم چې د دفاع د وزير امر ورته ور ورسوم. د قطعې د پلټلو لپاره د اپراسيون له دفتره لاندې راغلم. کله چې د کانو او صنايعو وزارت ته مخامخ د ګارد دروازې ته ورسيدلم ، د ګارد بولندوی مې وليد .

د څرخي له پله څخه را خوځېدلې شوبلې د محمودخان له پله څخه په را تيريدا نيغ په نيغه د ارګ پر لور راتللې او په ډېره بيړه د دفاع د وزارت د ودانۍ مخ ته را نيږدې کېدلې. له دغو شوبلو څخه يوې يې د دفاع د وزارت پر ودانۍ ډز وکړ. شوبلې د ملي دفاع د وزارت له مخې په تيريدا د ګارد ختيځې دروازې او بيا د چنګاش د شېرپويشتمې د څلور لارې پر خوا په خوځښت راغلې .

د قوای مرکز د څواک رئيس اركان تورن جنرال عبدالعلي ګارد ته ټلفون وکړ او ويې ويل : " دګارد د مرستې لپاره د بالاحصار له غـُنـډه مرسته در رسيږي." د ګارد بولندوی چې له ختيځې دروازې څخه يې پيښې په سترګو ليدلې د ملي دفاع د وزارت د استخبارتو رئيس ته ټلفون وکړ او د دفاع د وزارت پر ودانۍ د شوبلو د اور په اړه يې ورڅخه د مالوماتو غوښتنه وکړه. نوموړي په ځواب کې وويل: " ما ګومان کړی وو چې شوبلې تاسو را بللې دي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته څرګنده شوه چې دغه شوبلې په اسلم وطنجار پورې تړلې وې. ویل کیږي چې د دفاع د وزارت پر ودانۍ لومړی ډز په خپله وطنجار کړی وو. له هغه وروسته د محمود خان د پله له لورې درې څنځیره شوبلې د ارګ مخې ته را ورسیدلې او بیا د پښتونستان واټ پر لور ولاړې .

د ګارد بولندوی ما ته امر وکړ چې شوبلې و دَرَوم. دا ځکه چې د شوبلو سرتیرو ته ویل شوي ول چې تاسو ته د کابل ښار په منځ کې د لاریون د مخنیوي لپاره دنده درکړل شوی او هغوی له کودتا څخه خبر نه ول. له دې امله شوبلې زما د لاس په ښورولو ودَریدلې او زما امر یې ومانه په دې مانا چې سرتیري له ټانکه دباندې را ووتل. هغوی مې د پلټلو لپاره ګارد ته دننه ولیږل خو د شوبلو چلوونکي چې بریدګي ول او له کودتا خبر ول له خپلو شوبلو سره و تښتیدل. هغوی د پلان د وزارت مخ ته مورچل و نیو او د شوبلې پرسر په ایښودل شوې ماشینګڼې یې زما پر خوا ډزې پیل کړې.

زه یوازې وم، د بانک ودانۍ ته نښتی یو زیارت وو او د زیارت ترمخ د ونو په منځ کې پټ شوم. د ماشینګڼو د ډزو د اور په ترڅ کې زیارت ته ننوتم له هغه وروسته له دیواله پورته وختلم او ګارد ته ننوتم .

د ګارد بولندوی امر ورکړ چې د پلټلو یوه ډله دې وټاکل شي او له سرتیرو څخه دې پلټنې پیل شي. له دې چې د اضطرار حالت وو ما د سرتیرو د حبس امر ورکړ. د ګارد له بولندوی سره یو ځای د ختیځې دروازې پر لور ولاړم. د ارګ پر لورد چنګاښ د شپږویشمتې له څلورلارې څخه د محاربوي ماشینونو د راتګ غږ اوریدل کیده. وروسته څرګنده شوه چې نومورې محاربوي ماشینونه د څلورم زغره وال ځواک محاربوي ماشینونه دي .

دګارد بولندوی ماته امر راکړ چې نومورې محاربوي ماشینونه و دَرَوم. کله چې د ګارد د لومړي کنډک له بولندوی ډګرمن محمد سرور سره یوځای د محاربوي ماشینونو د لیکې پر لور و خوځیدم، و مې لیدل چې د محاربوي ماشین نښه ویشتونکی د وسلې میل زموږ پر لور را وڅرخاوه او موږ یې تر نښې لاندې و نیولو. ما او محمد سرورځای پر ځای پروت وکړ ، د محاربوي ماشین توغندی د بالاحصار پریوه زغره وال ګاډي چې د مرستې لپاره راغلی وو ومښت چې د ډګروال سردار غلام صدیق زوی د نظام قراول د بریدمن غلام عثمان تندی یې ټپي کړ .

د ګارد بولندوی پیښه په خپلو سترګو ولیدله او امر یې وکړ چې شوبلې تر اور لاندې ونیسم. د هغه د امر پر بنسټ " اور" مې پیل کړ. د جمهوري ګارد زړه ورو ، میړنیو او مسلمانو سر تیرو محاربوي ماشینونه تر اور لاندې ونیول او شوبلو اور واخیست. ددغو محاربوي ماشینونو په منځ کې د جنرال عارف وراره عمر هم وو. هغه له نورو لسو تنو سره د اور په منګولو کې وسوځېد. له هغه وروسته د محاربوي ماشینونو تر شا دَریدلو شوبلو د ګارد پر لور خوځښت پیل کړ .

ماجزو تامونو ته امر کړی وو چې تر بل امر پورې د ارګ پر لورهره راتلونکې شوبله یا بل ډول جنګي ګاډی دې دړې وړې کړي. په نومړو نښتوکې د ګارد قطعې د کودتاچیانو اته شوبلې د کانو او صنایعو د وزارت د ودانۍ تر مخ ،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د" افغانستان بانک" د ودانۍ د ګوټ تر څنګ زیارت " د ارګ ختیځې دروازې او د چنګاش د شپږویشتمې په څلور لاره کې له منځه تللې وې. د نوموړوشوبلو درې وړې ټوټې تر څو ورځو پورې هلته لیدل کېدلې .

د وطنجارد شوبلو کنډک د چنګاش د شپږویشتمې له څلور لارې څخه بیرته د محمود خان د پله پر لور په شا شو. له پېښو وروسته راته څرګنده شوه چې هغوی د هوايي ځواک رئیس ارکان قادر ته خبر ورکړی وو چې د جمهوري ګارد ځواکونو شوبلې له منځه وړې او موږ نه شو کولای مقاومت وکړو له دې امله په شا کیږو. خو قادر د هغوی د په شا کیدنې مخه و نیوله او ژمنه یې و سپارله چې ډېر ژر به الوتکې د هغوی مرستې ته ور ولیږل شي .

د کودتا د ورځ په پیل کې د هوايي او مدافعه هوايي لوی بولندوی ډګرجنرال موسی خان د هغه له یاور سره یوځای د هوايي ځواک د کمونیستانو له پلوه وژل شوي ول .

د دفاع د وزیر موټر چلوونکی د ګارد ختیځې دروازې ته راغی او ماته یې وویل : " د ملي دفاع وزیر د خپلې تومانچې جاغور د نښې په توګه د ګارد بولندوی ته را لیږلی او ویلي یې دي چې هېڅ اندیښنه مه کوئ ، ما د هوايي ځواکونو بولندوی ته امر کړئ دئ چې الوتکې را والوزي او پاتې شوبلې له منځه یو سي "!

شاژور مې را واخیست چې دغه اړینه نښه د ګارد بولندوی ته ورسوم. د مازدیګر د څلورو بجو په شا او خوا کې د ولسمشر د کور له دایمي ساتندویه ټولي څخه یو سرتیری چې مشري یې تورن غلام رباني کوله راغی او د مرستې غوښتنه یې وکړه. له هغه مې وپوښتل : " ستاسو افسران چیرې دي؟" هغه وویل : " ټول تښتیدلي دي." د لومړي کنډک له لومړي ټولي څخه د تورن رباني پرځای بریدمن معاذالله مې د داؤود خان کورته ولیږه ، خو هغه هم و تښتیده. غلام رباني او د هغه افسران د ګارد د بولندوی او د لسمشر د ډاډ وړ کسان ول خو له ځانه یې د ورسپارل شویو دندو په پرمخ بیولو کې یې جدیت نه څرګنداوه.(د کودتا په ورځ ، غلام رباني خپل ټولی په یوه لیکه په مورچل چې ځای پر ځای کړی وو. له همدې امله د کمونیستانو هوايي بمباریو د هغه د ټولي ګڼ شمیر کسان ور وژلي ول)

وروسته له دې چې د دفاع د وزیر شاژور د نښې په توګه زما لاس ته راغی ، د الوتکو را رسیدلو ته سترګې په لار وم. ماسپیښن مهال د الوتکو د ګړزهار غږونه مې تر غوږو شول. الوتکو د مرستې پر ځای د جمهوري ګارد پر جزوتامونو ډزې او د بمونو وَرول را پیل کړل. یوې الوتکې د دلکشا پر ماڼۍ ډزې وکړې. د ګارد د دافع هوا بلوک چې دویم بریدمن شاه محمود یې بولندویې کوله د الوتکو پر لور ځوابیه ډزې پیل کړې. د ځوابیه ډزو له امله یوه الوتکه د ریشخورو په سیمه کې را وغورځېدله. پاتې الوتکو د ګلخانې پر ماڼۍ بمونه را وغورځول .

چوپه چوپتیا هرې خوا ته خپره شوه. په مدافعه کې د ګارد سرتیرو لوړه روحیه درلودله او راتلونکې بولنې ته سترګه په لاره ول. یو ځل بیا د ګارد د بولندوی په لټه کې شوم. په دې شببه کې هغه په خپله د ګارد ختیځې دروازې ته ټلفون وکړ او ماته یې امر راکړ چې دهغه دفتر ته ورشم او ویې ویل: " ښاغلي ولسمشر امر کړئ دئ چې په هرډول چې کیږي باید د راډیو ودانۍ او ستیشن بیرته ونیسو. له دې امله تاسو (د هغه موخه زه : د اوپراسیون آمر وه) له

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرټولي څخه يو يو توغندی ويشتونکی ، چې ټول اته تنه کيږي له ځان سره واخلی او داسې په پټه ولاړ شي چې څوک در باندې پوه نه شي ".

د ګارد بولندوی پوهيده چې په هر ټولي کې يو يو تن توغندی ويشتونکی شته او د کسانو په ټاکنه او د راډيو ستيشن ته د هغوي پر ليږنه ګوندي افسران په آسانۍ خبريدل. په هغه شيبه کې چې نوموړي خپل امر ورکاوه ، د ګارد د مخابرې آمر جګتورن آقا محمد هم وو.(آقا محمد د صاحبجان له ډيرو نيږدې خپلوانو او د هغه د ډاډ وړ سړی وو او له يو بل سره يې کورنی تګ راتګ درلود)

د کابل راډيو ودانۍ (د اسلم وطنجار تر مشرۍ لاندې) د ځلورم زغره وال ځواک کنډک نيولې وه. شيرجان مزدوريار هم هلته وو. هغه هم له صاحبجان سره کورنی تګ راتګ درلود .

د غوايي د اوومې له کودتا څو مباشتې مخکې ، يوه ورځ د ګارد د بولندوی دفتر ته ولاړم. د بولندوی ياور راته وويل:" جګړن شيرجان مزدوريار د ګارد له بولندوی سره يو ځای ناست دئ، خو تاسو کولای شی ولاړ شی." دفترته ننوتلم. له سلام او روغبړ وروسته مزدريار راته وويل:" آمرصاحب! زه کله ناکله د شپې له پلوه د صاحبجان خان ليدلو ته راځم. ستاسو سرتيري له ما " د شپې نوم" غواړي او دننه راتللو ته اجازه نه راکوي. ما په ځواب کې وويل." ښاغليه ! تاسو په خپله يو د تجربې خاوند افسر ياست اوپه پوځي دود او قانون ښه پوهيږئ. دا به ځنګه شوني وي چې څوک دې ارګ ته ننوځي او په دنده ولاړ کسان دې ورڅخه پوښتنه ونه کړي؟" مزدورياد وويل :" ټول خلک ما پيژني چې زه د صاحبجان ملګری يم." ما ځواب ورکړ : " پوهيږم چې تاسو د ښاغلي بولندوی ملګری او ټولګيوال ياست. که ښاغلی بولندوی يو رسمي امر ورکړي چې ستاسو مخه دې څوک ونه نيسي ، زه به هغه ټولو اړوندو جزوتامونو ته ووايم اوتاسو به له دغې ربړې څخه خلاص شی." ځرګنده ده چې د ګارد بولندوی هيڅکله داسې امر نه شو ورکولای.

د راډيو د ودانۍ د نيولو په اړه ما د ګارد بولندوی ته داسې وويل: " ښاغلی بولندوی! زه يو سرتيری يم. هرڅه چې تاسو امر وکړئ ، په سترګو! ترسره کوم يې. کله چې د راډيو د ودانۍ د نيولو لپاره ولاړ شم نو زما پرځای د ګارد د سوق او اداري لپاره بل څوک وټاکئ." هغه د څو شيبو لپاره په سوچونو کې ډوب شو او بيا يې وويل:" نه! تاسو مه ځـئ. تاسو د ګارد سوق او اداره په لاس کې واخلـئ. زه به په دې اړه لږ څه نور ژور سوچ وکړم ".

کله چې له دفتره دباندې راوتلم ، هغه غږ وکړ او ويې ويل:" عبدالحق علومي بندي کړئ. ټول فساد د هغه تر پښو لاندې دئ." (ځرګنده ده چې د اضطرار په هغسې شيبو کې د هغه بندي کول نا شوني ول)

په دغه شيبه کې هغه شوبلې چې نن سهار د ګارد د يوال تر مخ دَرَول شوې وې او سرتيري يې قطعې ته دننه د پلټنو لپاره ليږل شوي ول د شوبلو د هغو چلوونکو په مرسته چې له خپلو شوبلو سره تښتېدلي ول د پلان د وزارت له ودانۍ سره له جوخت ټکي څخه يې د ګارد پر لور په ډزو پيل وکړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګارد د مخابرې آمر آقا محمد د مخابرې له لومړي بريدمن سره د جمهوري ګارد مخابرې په شنډولو کې ، د بې سيم د بطريو په ليرې کولو ، نيغه او اغيزمنه ونډه درلودله. وروسته څرګند شوه چې هغوی دواړه د سرسپارلو خلقيانو له ډلې څخه ول .

زه بيا قطعې ته راغلم او ليدل مې چې اکر وکر لا کړکچين اود خونړيتوب پر خوا درومي. ما بايد خپل سرتيري د لاس او ګريوان جګړې لپاره چمتو کړي واى. امر مې ورکړچې ټول سرتيري او افسران دې بمبونه په لاسونو کې واخلي. له هغې ډلې څخه جګتورن محمد نادر (د فقير خوشدل زوی) ځای پر ځای زما امر پلی کړ ؛ هغه خپلې ټولې دندې په ډيرې رښتونلئ ، ګروهنې او سپيڅلتيا تر سره کړې .

د جزوتامونو د (ځانګړي شوي) وسلتون وسلې خلاصې شوې وې او وسلتون بايد بيرته د ډيپو له غـُنـډ څخه ډک شواى واى. خو د ګارد د وسله پالئ آمر جګړن ذاکرد کار د نيمګړي کولو لپاره بې پروايي کوله او پلمې يې پلټلې ، هغه د غـُنـډ د ډيپو پرانيستل د ګارد د بولندوی په امر پورې تړلی ګاڼه. هغه نه غوښتل چې جزوتامونه ته وسله ورکړل شي. ما په خپله پازوالئ يا مسؤوليت ليکلی امر ورکړ چې پرجزو تامونو دې د غـنډ له وسلتون څخه وسلې وويشل شي .

له هغه وروسته د ګارد له بولندوی څخه د نورو لارښوونو د اخيستلو لپاره د ګلخانې ماڼې ته ولاړم. و مې ليدل چې ښاغلی ولسمشرصاحب داؤود خان په خونه کې ګرځي . پوځي سلام مې وکړ. ويې ويل :" څوک يې؟ ځان را وپيژنه." ما خپل نوم ، پوځي رتبه او دنده په پوځي غږ ورته وويله. ولسمشر راڅخه وپوښتل: " د يوه سرتيري په توګه د وضعيت په اړه څه ګومان کوئ؟" د اکر وکر د انځور په راکښلو مې داسې ځواب ورکړ:

"ښاغلی ولسمشر صاحب! د زغره وال ځواک د قطعو اوجزوتامونو بريدونه د جمهوري ګارد د جزوتامونو له پلوه په شا تمبول شوي دي ؛ د ختيځې دروازې ، د دلکشا د ماڼۍ دروازې ، د کابل سينما او د چنګاښ د شپږويشتمې څلور لارې مخته ټولې يرغلګرې شوبلې دړې وړې شوي دي. موږ پر اکروکر بر لاسي يو. يوازې د پلان د وزارت د ودانۍ له څنګه د هغوی درې شوبلې يو يو دز کوي. ښايي هغوی ډيره وسله او مردکي ونه لري او ژر به چوپ شي. خو نه شو کولای د هوايي ځواک د بريدونو مخه ونيسو ځکه د هوا ضد وسلې نه لرو. که د کابل د ګارنيزيون د ليواګانو له ډلې څخه يو څوک د راډيو د وانۍ نيولو ته وګومارل شي ، که لوی څښتن غوښتي وي نو بريا به زموږ په برخه شي ".

ښاغلي ولسمشر وويل: " زويه! انديښنه مه کوئ. ما په کندهار کې عظيم جان ته امر کړئ دئ چې د مرستې لپاره را ودانګي." (د ولسمشر موخه ډګرجنرال عظيم خان د کندهار د قول اردو بولندوی وو. هغه بايد الوتکو ته امر کړی وای چې د يرغلګرو شوبلو د دړې وړې کولولپاره دې راشي. وروسته څرګنده شوه چې عظيم خان د خپل پرچمي ياور اکرم له پلوه تسليميدلو ته اړ شوی وو.)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ځل بيا مې پوځي سلام ورکړ او د ګلخانې له مانۍ څخه را ووتلم. کابل راډيو د داؤود خان د وژل کيدلو او د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د بريا خبرتياوې خپرولې. د حرمسرا له پاسه ناڅاپه د الوتکو يو ډله تيره شوه. حرمسرا يې تر اور لاندې ونيوله. نه پوهيږم چې د ګارد بولندوى له کوم ځايه ټلفون وکړ او ويې ويل چې د حرمسرا د تشولو لپاره بايد لاس په کار شو .

الوتکو د ګلخانې مانۍ تر اور لاندې نيولې وه. په دې شېبه کې د کنډک د بولندوى ډګرمن محمد سرور د ټپي کېدلو خبر راغى. د ګارد د بولندوى موټر مې په بيړه چمتو کړ او دنده مې وسپارله چې نوموړى دې د پوځ څلور سوه بستريز روغتون ته ورسوي. روغتون ته له ليږلو مخکې سرور خان د ژوند په وروستۍ شېبې کې راته وويل :" د خپل ځان احتياط وکړه، دا کمونيستان ما او تا نه پرېږدي." او له خبرو پاتې شو. وروسته څرګنده شوه چې د لارې په اوږدو کې يې ځان حق ته سپارلى وو. هغه يو ډير زړور ، ميړنى او هيوادپال افسر وو. اروا دې ښاده وي!

له دې چې جزوتامونه په خپلو مورچلونو کې ول ، د قواى کار د ټولې په مرسته چې د ارګ د ودانيو د بيا رغاولو لپاره راغلي وو ، د ګارد يو يا دوه بلوکه مې په کار و ګومارل چې د قروانې او د سرتيرو د ډوډۍ خوړلو د لويو لوښو په کارَولو د حرمسراى اور مړ کړي او د هغه يو شمير توکي مو دباندې را وايستل .

د حرمسرا له تشولو وروسته ، بيا مې د شپې تر نيماييو پورې د ګارد بولندوى ونه ليد. د نيمې شپې شا او خوا وه چې ما ته يې د ارګ په ختيځې دروازې کې زنګ وواهه او ويې ويل چې يوه لارى د ګلخانې مانۍ ته ور ولېږم ځکه چې پام کې ده ښاغلى ولسمشر د ګلخانې له مانۍ څخه د باندې ووځي .

په همدغې شېبې کې د محمد داؤود له زامنو څخه يو تن غوښتل د مانۍ له دروازې څخه را ووځي خو کمونيستانو په ارګ کې دننه وويشت. د دواړې دوه تنه ساتونکي يې هم وويشتل .

څو موده وړاندې عزيز حساس چې وروسته د ببرک د ګارد د بولندوى په توګه وټاکل شو او د ډګر جنرالۍ رتبې ته رسول شوى وو راته داسې وويل: " کله چې د داؤود خان زوى عمرجان غوښتل د ګلخانې له مانۍ څخه دباندې را ووځي ، د اور وژنې د بلوک ضابط ، بريدمن ببرک عمرجان وواژه. د ګلخانې د مانۍ دوه تنه ساتونکي چې زما له ټولې (عزيزحساس) څخه ول ټپيان شول ".

بريدمن ببرک د جمهوريت له پرځېدنې وروسته د نورمحمد تره کي د ياور په توګه ټاکل شوى وو. نوموړى د تره کي د ډلې له خلقيانو څخه وو چې د امين او تره کي ترمنځ په شخړه او اخ و ډب کې د امين د پلويانو له پلوه و نيول شو او بيا يې وواژه .

ما د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په مياشت کې د داؤود خان د جمهوري ګارد د پخوانيو افسرانو د ټولې له يوه تن بولندوى او له دوه تنو نورو څخه چې په نورو دفترونو کې يې کار کاوه د همدغې خبرې په اړه پوښتنې وکړې. هغوى وويل:

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

" د اور وژنې د بلوک بولندوی تورن عبدالمجید یوه ټولي ته ولاړ او غوښتنه یې وکړه چې یو ډلګی سرتیري دې د هغه د مرستې لپاره په خدمتي ډول ورکړل شي. د نوموړي ټولي بولندوی یو ډلګی سرتیري تورن عبدالمجید ور ولیږل چې مشري دې هم په خپله وکړي .

کله چې د هوايي ځواک بمباری پیلیږي د ببرک په نامه د خواجه عبدالمجید یو ضابط د شپې له تورې تیارې څخه په ګټه اخیستنې په غلا د جومات څنګ ته نیږدې د بوټو په منځ کې ځان پټوي. نوموړی خدمتي ډلګي ته چې له یل ټولي څخه د مرساتې لپاره ور لګیرل شوی وو د " اور" امر ورکوي او د هغه له امله د لومړي کنډک بولندوی ډګرمن سرور تپې کیږي (د نوموړي ډلګي ، ډلګی مشرغلام رسول نومیده او د فراه له ولایت څخه وو. نوموړي د ټولي بولندوی ته ویلي ول : " پرون شپه وروسته له دې چې له خپل ډلګي سره د تورن عبدالمجید تر مشرۍ لاندې ولاړم ، زه یې د ګلخانې ماڼۍ ته بوتلم. توره تیاره وه او ما ته یې د " اور" امر راکړ. ما هم امر پلی کړ او پوه نه شوم چې څوک وژل شوي او څوک ټپیان شوي دي ".

له پورتنیو خبرو داسې ښکاري چې د اور وژنې د بلوک بولندوی تورن عبدالمجید او د هغه ضابط ببرک د داؤود خان د زوی عمراو ډګرمن سرور خان په شهادت او د ګلخانې د ماڼۍ د دوه تنو ساتونکوپه ټپي کېدنه کې نیغ لاس درلود .

د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په ۲۱ نېټه مې د ګلخانې د ماڼۍ د ډزو په اړه د داؤود خان د جمهوري ګارد د سپورت له پخواني آمر څخه پوښتنه وکړه. هغه وویل :" د اور وژنې د بلوک بولندوی تورن خواجه عبدالمجید او ضابط یې ببرک چې د هغه سرې وو ، د ګلخانې پر ماڼۍ ډزې کړې وې." د سپورت آمر دغه پیښه د خواجه عبدالمجید له خولې راته داسې وویله: " خواجه ویل چې پر غلام سرور خان مې د شا له لوري داسې ډزې وکړې چې دوه قاته شو." (عبدالمجید دا هم ویلي ول : " ډېره هڅه مې وکړه چې د اوپراسیون آمر [تاجیار] هم له منځه یوسم خو هغه هرې خواته په ځغاسته کې وو او پر یوه ځای نه دریده.)

کله چې زه [تاجیار] د سیاسي بندیانو له عمومي بخښنې وروسته ...... د ببرک کارمل د رژیم په امر له بند څخه خلاص شوم د یوه خپلوان د مړي د ښخولو لپاره قول آبچکان ته تللی وم او هلته مې خواجه عبدالمجید ولید. له سلام وروسته ، د جګړنې د رتبې مبارکي مې ورته وویله. تورن حمیدالله چې په جمهوري ګارد کې یې دنده درلودله هم راغلی وو. نوموړي د خبرو په ترڅ کې راته څرګنده کړه چې : " آمرصاحب! خواجه مجید تاسو ته نوی ژوند در کړی دئ." و مې پوښتل :" څنګه؟" په ځواب کې یې وویل :" خواجه مجید وایي چې د تشریفاتو د ټولي بولندوی عزیز حساس غوښتل تاسو د شا له لوري په ماشینګنه وولي او له منځه مو یوسي، خو مجید د هغه مخه نیولې وه." ما مننه وکړه او ومې ویل:" البته زما اجل نه وو راغلی ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ۲۰۰۸ز کال د سپتامبر په مباشت کې مې دغه خبره له عزيز حساس څخه وپوښتله. هغه وويل: " اصله خبره خو دا ده چې خواجه مجيد ستاسو د وژلو په لټه کې وو." دا چې څوک رښتيا وايي ، يوازې لوی څښتن پوهيږي. خو خواجه مجيد چې يو غيرګوندي ، مرتجع او موقع پيژندونکی او ورځچاری (مرتجع) سړی وو يوازې يې د پيښو دروندوالي ته کتل چې پيښه د چا په ګټه پای ته رسيږي نو له هغه وروسته يې ځان په هماغې ډلې پورې نښلاوه. له بلې خوا له دې چې د خواجه مجيد ضابط ببرک يو سرسپارلی خلقی وو د کودتا په شپه يې خواجه مجيد ته ويلي ول چې له هغه سره دې هم اندی (همفکر) اوسي. له نوموړو شننو ، کره کتنو او شواهدو څخه په ښرګنده بربنډيږي چې د سردار داؤود خان د زوی عمر جان او د لومړي کنډک د بولندوی سرورخان په شهادت ، د ګلخانې د مانۍ د دوه تنو ساتونکو په ټپي کيدلو او زما د له منځه وړلو په هڅه کې د خواجه مجيد او ببرک نيغ په نيغه لاس لرل په زباد رسيږي.

له دغې پيښې وروسته د ګارډ قطعه د شپې تر نيماييو پورې مرستې او لاربښوونې ته سترګې په لار ناسته وه. د لوړو چار واکو له پلوه هيڅ ډول ګام اوچت نه شو. د شپې د يوې بجې شا او خوا [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۸] وه چې د ګلخانې مانۍ ته د لارښوونې د اخيستلو لپاره ولاړم. د لارې په اوږدو کې عبدالحق علومي او سيد جان هم له ما سره يو ځای شول. هغوی پر ما زور اچاوه او په ټينګار يې ويل : " د ګارد بولندوی ورک شوی دئ او د بولندې واک ستاسو (د اوپراسيون آمر) په لاس کې دہ. بايد يوه لاره و پلټې ، مانا دا چې قطعه ور تسليم کړئ ".

د ګلخانې مانۍ ته ننوتلم ، د ګارد بولندوی نه ښکاريده. د جګتورن نادر په وينا هغه خپل ځان د کوټې د باغچې تر څمکلاندې ځای کې پټ کړی وو. داؤود خان بيا هم د وضعيت مالومات وغوښتل. په ځواب کې مې وويل: " په وضعيت کې د پاملرنې وړ بدلون نه دئ راغلی او موږ ته مرسته هم نه ده را رسيدلې ".

په همدغه وخت کې سيد جان او عبدالحق علومي داؤود خان ته په دوه مخې او منافقت داسې اوټې بَوټې وويشتلې : " موږ د ځان د وينې تر وروستي څاڅکي پورې له تاسو دفاع کوو." دغه هوډ او ژمنه درواغ ول. رښتيا دا وه چې دواړه يې پرچميان ول او د داؤود خان له شهادته وروسته تر جنرالۍ او لوړو څوکيو ورسيدل .

داؤود خان ته د راپور له سپارلو وروسته له سيدجان او عبدالحق علومي سره يو ځای د ګلخانې له مانۍ را ووتلم. صاصبجان ټلفون وکړ او ويې ويل چې يو شمير وسله د ګلخانې مانۍ ته ور وليږم. د انضباط بلوک ته مې په بيړه امر وکړ. وسله و سپارل شوه. په مانۍ کې دننه د کورنيو چارو وزير قديرنورستاني ، د ماليې وزير سيد عبدالالله ، د کانو او صنايعو وزير تواب آصفي ، د عامې روغتيا وزير عبدالله عمر، د کرهنې وزير عزيزالله واصفي ، د بهرنيو چارو د وزارت مرستيال و حيد عبدالله ، د عدليې وزير وفي الله سميعي او د کابينې نور غړي ول .

د نيږدې سهار درې نيمې بجې وې. د پل خشتي له جوماته د آذان غږ راغی. د جګتورن نادرخان له لارې خبر شوم چې د ګارد بولندوی د ګلخانې مانۍ ته راغلی دئ. غوښتل مې د لارښوونو د اخيستلو لپاره هلته ورشم. مانۍ ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننوتلم او داؤود خان مې ولید. د مالیې او کورنیو چارو وزیران دواړه راته نیږدې شول او مالومات یې وغوښتل. ما وویل :" وضعیت د پخوا په شان دئ." هغوی ، سید عبدالله او د کابینې نور غړي له داؤود خان سره په یوه خونه کې ول. داؤود خان را نیږدې شو او داسې یې را ته وویل:" زویه ! ځوان یې ، ولاړ سه ځان ور تسلیم کړه. ما خپله پریکړه کړې ده." صاحبجان هم راته وویل :" ښاغلي ولسمشر صاحب خپله پریکړه کړې ده. تاسو ولاړ سئ ، قطعه را ټوله کړئ او امر ورکړئ چې خپلې وسلې دې وسلتونونو ته وسپاري ".

د یوه مسلمان او افغان په توګه چې د ناموس ، اسلام د هیواد د ځمکنۍ بشپړتیا او د ملي نوامیسو د ساتلو لپاره مې په خدای او قران سوګند او لوړه کړې وه د داسې یوه امر منل او هغه ته غاړه ایښوونه را ته خورا ګرانه وه. صاحبجان د دویم ځل لپاره راته وویل :" دا د ښاغلي ولسمشر صاحب امر دئ. ولاړ سئ او امر پلی کړئ." ما په درنښت سلام وکړ او را ووتم .

د غوایي د میاشتې په اتمې [۱۹۷۸ز اپریل ۲۸] شا او خوا د سهار شپږ بجې وې چې د کابل په آسمان کې د کفر او کمونیزم د تیارې لمر په را ختلو شو او د ولسمشر او د ګارد د بولندوی د امر پر بنسټ مې د ګارد د قطعې ته د ټول سئ امر ورکړ. وروسته له دې چې د ګارد ټوله قطعه را ټوله شوه ، په داسې حال کې چې د هیواد مینه ، دین ، افغاني غیرت ، د افغانستان د مسلمانانو د ناموس او د هیوادپالنې احساس را ته اجازه نه راکوله او ستونې مې غم لړلي ناورین کښیکاږه ، د ولسمشر صاحب امر مې اعلان کړ. د ګارد د قطعې سرتیرو نه منله او نه یې غوښتل خپله وسله پر ځمکه کښیږدي .

پورته مې وویل چې د کودتا د پیل په شپږو کې له بالاحصار څخه یو مرستندوی ټولی راغلی وو او ما د نوموړي ټولي افسران او سرتیري بې وسلې کړي ول او د مخابرې په ټولۍ کې مې بندیان کړي ول ، له همدغه ټولي څخه د لعل محمد او تورن رسول په نومونو دوه تنو پرچمیانو د ګارد کنترول په لاس کې ونیو او موږ ته یې داسې امر وکړ:" لاسونه مو پر سرونو کښیږدئ او یو یو په یوه لیکه د ګارد له دروازې څخه ووځئ ".

کله چې د پښتونستان واټ ته را ورسیدلو، زه چې د کتار لومړی سړی وم (له خپل پخواني ټولګیوال) جګړن نورالله سره مخامخ شوم. هغه وویل : " اوس که زر مرمۍ دې په دا خیټه کې در تشې کړم ، بیا هم لږ ده. همدا ته وې چې " عمرجان" دې شهید کړ، او شوبلو ته دې اور واچاوه." په ځواب کې مې وویل : " هرڅه چې کوئ ویې وکړه. په جګړه کې حلوا نه ویشل کیږي." (نور الله خلقی وو ، وروسته د حربي پوهنتون مرستیال او د هوایي ځواکونو د بولندوی په توګه وټاکل شو. هغه د ..... کمونیستي رژیم له ړنګیدلو ورسته له افغانستانه و تښتید او اوس په ډنمارک کې د .... له پیسو په چرچو بوخت دئ.)

وروسته له دې چې افسران او سرتیري له ګارد څخه راووتل د پښتونستان واټ د تندوبي " فواره" ګرد چاپیره د " خیبر کافي" ته مخامخ د محلدینو او کمونیستانو .... تر ښار لاندې ونیول شولو. له هغه ځایه یې د آریانا سینما ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوتلو. عزيزحساس ، عبدالحق علومي او نور پرچميان په هماغه ورځ خوشي شول. د مازدیگر څلور بجې وې د ملي بس په سرويسونو کې يې څلورم زغره وال ځواک ته بوتلو .

دري ورځې وروسته زما سترګې په هاغه جيپ موټر را او وښتې چې صاحبجان په کې سپريده. اوس زما پخوانی ټولیګوال توفيق احمد عزيزي پکې سپريده. څرګنده شوه چې نوموړی د ګارد د بولندوی په توګه ټاکل شوی دئ. کله چې سترګې یې په ما ولګېدلې ويې ويل :" اې هيواد پلوريه! اې د امريکا سي آی اې! وه خائينه! ولې دې د جمهوري ګارد مخې ته شوبلو ته اور واچاوه؟ ولې دې زموږ کسان ووژل؟ " ناڅاپه یې په ما بريد وکړ او کله څپيړه يې زما په مخ راکړه او امر يې وکړ چې په هېڅ ډول نه شم کولای نه کوټې دباندې ووځم او لس تنه ساتونکي یې زما د ساتلو لپاره و ټاکل .

د کمونيستي رژيم له منځته راتګ وروسته توفيق احمد عزيزي په ډيلي او مسکو کې د پوځي اتشې او د پوځ د مفتش په توګه و ګومارل شو او د ډګر جنرالۍ تر رتبې ورسيد. کله چې په هند کې یې دنده تر سره کوله ، د پوهنتون زده کوونکو او خلکو پر سفارت بريد وکړ او نوموړی يې په ترڅ شه و ډبَـاوه. نوموړی په ۱۹۸۹ز کال کې له يوګوسلاويا څخه امريکا ته ولاړ. (دوه مباشتې مخکې [اکتوبر ۲۰۰۸] د نبيل مسکينيار په ټلويزيون کې د ښاغلي حسن اميري په پروګرام کې يوې ميرمن ټلفون وکړ او ويې ويل: " توفيق احمد عزيزي ، د ګارد پخوانی بولندوی ، صاحبجان يې د راډيو له ودانۍ بوت او په خپل لاس يې وواژه.")

څرنګه چې وويل شول ، ما د غوايي د مباشتې په اتمې نېټه [۲۸ اپريل ۱۹۷۸زکال] د نيږدې سهارپه دري نيمو بجو شهيد سردار محمد داؤود خان د ګلخانې په ماڼۍ کې د ګام وهلو په حال کې ليدلی دئ. هغه ماته د مقاومت د دَرَولو امر راکړ او دغه امر يې د ګارد د بولندوی له خوا را ته دوه ځله تکرار شو چې هرو مرو دې پلی شي. ما نوموړی امر د سهار په شپږو بجو يعنې دوه نيم ساعته وروسته پلی کړ .

داسې انګيرل کيږي چې د مقاومت له پای ته رسيدلو او د ګارد له سيمې زموږ له وتلو وروسته د سهار له شپږو بجو وروسته [۲۸ اپريل ۱۹۸۷] په بالاحصار کې ميشتې د ۴۴۴ کوماندو قطعې بريدمن امام الدين او يو شمير وسله وال کسان کلاشنيکوفونه په لاس ماڼۍ ته ننوتلي او په ډيرې سپين سترګۍ يې داؤود خان او جمهوري رژيم لوړ پوړو چارواکو ته ويلي :" د ګوند د مرکزي کميټې د امر پر بنسټ تاسو محکوم ياست او ځانونه تسليم کړئ "!.

سردار داؤود د امام الدين او تش په نامه مرکزي کميټې امر ته د غاړې په نه ايښودلو او نه پاملرنې په تومانچه ډز کوي او د امام الدين بدرګه کسان يو ځای په يوه وار پر سردار محمد داؤود او د کابينې پرنورو غړو ډزې کوي او د سردار محمد داؤود خان ، د هغه د ورور سردار محمد نعيم خان ، د کورنۍ او د کابينې د غړو په ګډون نهه ديرش تنه په ډيرې شډلتيا او وحشت په شهادت رسوي.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسمه برخه

د فرهاد لبيب د خبرو د لړۍ دوام

د ۲۰۰۹ زکال د جنورۍ په څلورمه نيټه د " چند سطر شکسته در باره تجاوز روس در افغانستان" د کتاب ليکوال فرهاد لبيب ، چې د [هند په نوي ډيلي کې په ۱۹۸۱ زکال د ليتو د خپرندويې ټولنې له پلوه خپور شوی] ، د www.kabulpress.orgويب پاڼې ته يې د " عمق فاجعه" تر سر ليک لاندې يو يادښت ليک را ليږلی وو. د هماغې ورځې په سبا د نوموړي يادښت ليک پراخه بڼه د يوې ښکلې سريزې په ترڅ کې په څو نورو رسنيو کې خپور شو .

نوموړي په پيل کې په هر ځای کې د " و آن گلوله باران بامداد بهار/ د پسرلني سباوون دگوليو باران" د "ليکوال" له ونډې څخه پرته له دې چې د " صبورالله سياه سنگ" نوم ياد کړي يادونه کړې او گڼې په دغې لنډې څيړنې کې ليبب ته ليکوال له يوه " تايپ کوونکي" پرته بل ښه ځای نه دی موندلی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا دئ د فرهاد لبیب د خبرو لړۍ د هغه له اجازې پرته له شپږم پارګراف څخه وروسته را اخلو. لوستونکي کولای شي لومړی ټوله لیکنه دلته و لولي:

http://kabulpress.org/my/spip.php?article2799

www.farda.org/articles/08_updates/081200/article_f_labib.htm

"د ناتار ژور تـَـل "

سره له دې چې د افغانستان د لومړني ولسمشر ، د هغه د کورنۍ او یارانو د شهادت د پیښې په اړه پراخ لاسوندونه او مدارک په لاس کې شته او په داسې حال کې چې د ولسمشرپه وژنه او وژونکو ته د وژنې د شریک او لارښود په توګه لا تر اوسه د امام الدین پر اوږې او مټ د ولسمشر د ډزو د ټپونو نښې لیدل کیږې بیا هم د درو لسیزو په تیریدا د وژونکو پیژندنه نه ده شوې .

په همدې لړ کې ، امام الدین اوس د غوایي د کودتا خونړی جنایت "مشروع دفاع" (!) بولي. آیا په دغسې له ملنډو ډک اړ و دوړ کې کیدای شي د هغې ورځې راتګ ته سترګې په لاره کښینو چې زموږ د هیواد د خپلواکۍ د ګټلو د زرګونو زرګونو وژونکو په سرو وینو پـښې د نیاو یا محاکمې تر میز پورې را ورسول شي او د کړو وړو سزا یې په لاس کې ورکړل شي؟

د زرګونو زرګونو شهیدانو ژوند او شتمنۍ د " افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند" د غړو له پلوه دړې وړې او له خاورو سره یو شوه ؛ لړ تر لړه په دیارلس سوه او اته پینځوسم لمریز کال [۱۹۷۹ز] کې د غوایي د کودتا د رژیم له پلوه د دولس زرو شهیدانو نومونه په براالا او څرګند ډول د کورنیو چارو د وازت په دیوالونو وځړول شول دا ځکه چې نور د هغوی پاتې کسان او خپلوان د جلادو واکمنو د سر خوړې لامل ونه ګرځي. خو هغه څه چې د وخت تیریدا په زباد رسولي دا دي چې د کړو وړو سزا حق او تأریخ هم بیرحمه ،سخت زړی او سپیڅلی ورمنډګر"قاضي" دئ .

اووه ویشت کاله مخکې [۱۹۸۲ز] کله چې ما د غوایي د کودتا په اړه خپل یادښتلیکونه لیکل د امام الدین د خبرو په تړاو زه دې پایلې ته رسیدلی وم چې نوموړی د دوه وو خبرو په اړه رښتیا نه وایي:

۱ (دا چې ویلي یې ول د یوه " څنګیز /جناحي اور" په تر سره کولو یې داؤود خان او ور سره کسان ووژل ، او

۲ (په دغو خونړیو عملیاتو کې د اصلي وژونکو د نومونو او پیژند نه بربنډول

ما د امام الدین د خبرو په اړه خپله جاج اخیستنه ولیکله او د هیواد یو شمیر تاریخپوهانو هغه په کلکه په پام کې و نیوله او په خپلو لیکنو کې یې ځای ورکړ. له دې چې له ډیرو کلونو وروسته پورتنۍ خبره یو ځل بیا د صبورالله سیاه سنګ له پلوه تر شنني او کره کتنې لاندې راغلی دا دئ زه هم د افغانستان د پخواني وسله ځواک د یوه غړي په توګه اړکیړم خپل دلایل را وړاندې کړم .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوازي امام الدين؟ که د منطق او ژور ځیر له کړکۍ ورته وکتل شي نو د دغسې عملياتو د پلي کولو لپاره ، په ځانګړې توګه د يوه هيواد د ولسمشر د نيولو يا وژلو لپاره عادي اوکار نا آزمويلي خلک نه ليږل کيږي. دا به لنډ پوهنه او ساده باده توب وي که ومنو چې د کودتا د مشرتابه ډله هرڅومره چې ناپوهه وي د داؤود خان د نيولو لپاره دې نا خبره او کارنا ازمويلي کسان د ولسمشرۍ ماڼۍ ته وليږي. ځکه کودتاچيان ښه پوهېدل چې په حقيقت کې دغه ځانګړې او مهم عمليات د دوی برخليک جوړوي. په دې توګه هر پوه او عاقل انسان دې ومني چې د هغه وخت د ولسمشر د نيولو لپاره هرو مرو کارپوه ، د ډاډ وړ او د پوځي علمياتو له رمزونو او رازونو ښه خبر کسان ليږل شوي دي .

څو بنسټيزې پوښتنې: په دغسې يوه فوق العاده حساس او خونړي خوځښت کې ولې امام الدين يوازې وو؟ که دا و انګيرو چې له هغه سره بدرګه کسان يوازې د افغانستان د وسله وال ځواک څلور تنه افسران يا سرتيري ول نو څرګنده ده چې امام الدين په يوازې سر د ولسمشر وژونکی نه بلکه دوی ټول د ولسمشر وژونکي دي. په دې توګه پوښتنه دا ده چې د ولسمشر له شهادته وروسته ولې يوازې امام الدين لوړو پوړيو ته رسول کيږي او پاتې بدرګه کسان بې نومه او بې نښانه ورک پاتې کيږي؟ که له هغه سره بدرګه کسان د افغانستان د وسله وال ځواک غړي ول او په داسې يوې سرسپارنې يې د کودتا د رژيم لپاره سرښندنه کړې نو ولې دغو کسانو ته د امام الدين په شان رسمي دريځونه او امتيازات ونه کړل شول؟ که له هغه سره بدرګه کسان په رښتيا د افغانستان د وسله وال ځواک غړي ول ، آيا د دومره کلونو په اوږدو کې دوی نه شوای کولای لږ تر لږه د خپلو دوستانو او همليکو ملګرو په منځ کې کوشنۍ سر ټکونه او شکايت وکړي؟ ولې يوازې امام الدين ټپي او د همدغه داستان يوازينی " اتـل" وبلل شو؟

د ښاغلي مير محمد صديق فرهنګ] د کتاب [افغانستان در پنج قرن اخير] په ۸٦٧ پاڼه کې ولسمشر ته د خبرو اترو لپاره د قادر او وطنجار د ليږلو په اړه داسې ليکل شوي دي : " دغه وړانديز د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په مرکزي کميټې کې وړاندې شو" ؛ او له هغه وروسته د هماغه کتاب په ٦٨٦ پاڼه کې د قادر له خولې ويل کيږي : " زه او وطنجار د ماڼۍ پر لور و خوځېدلو . خو ملګرو زموږ مخه و نيوله او دوه تنو نورو ته دنده ورکړل شوه چې داؤود خان ته ورشي." ، اوس نورې اړينې پوښتنې را منځته کيږي :

دغه " ملګري" څوک ول چې د ګوند د مرکزي کميټې له صلاحيت څخه د هغوی صلاحيت لوړ وو؟ ولې قادر په رندۍ او چالاکۍ د دغو پټو او مرموزو " ملګرو" له مخ څخه تيرکړی له ليري کوي چې ان د هغوی د يوې ايکۍ وړيا خبره د خلق د ډيموکراتيک ګوند د مشرتابه له حکم څخه لوړه ده ؟ ولې دغه پټ راز لا تر اوسه همداسې پټ ساتل کيږي؟

ددغسې اړينو عملياتو لپاره د چمتووالي اړتيا: له نيکه مرغه چې په هم په هيواد کې دننه او په بهر کې ميشت د افغانستان د وسله وال ځواک ګڼ شمير غړي چې د غوايي د کودتا په شپو ورو ځو کې د افغانستان د ملي وسله وال

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواک غړي ول لا تر اوسه ژوندي دي. هغه کسان چې پوځي زده کړه لري په ځانګړې توګه د لوړو زده کړو خاوند افسران ښه پوهېږي چې د افغانستان د وسله وال ځواک غړي هېڅکله د همدغسې عملیاتو (د ولسمشر پر ماڼۍ د برید ، د هغه د وژنې یا نیولو) لپاره نه کومه ځانګړې روزنه لیدلې او نه د وسله وال ځواک په ښوونیزو او روزنیزو بنسټونو کې د دغسې عملیاتو روزنه تر سره شوې ده. مانا دا چې په یو چا یا څو کسانو په مخامخ ډول په یوه ځلور د یوالي چاپیریال کې د بریښنا په توندوالی برید تر سره کول ....

خو له دې سره سره په روښانه ډول وینو چې په دغو عملیاتو کې پینځه تنه د یَوُ لسو یا (اووه لسو) سرپه لاس کې اخیستي کسانو پر وړاندې په یوې کوشنۍ سرپوښلې ځلور دیوالۍ کې دریږي ؛ په انګړ کې دننه کوربانه د یرغلګر په پرتله له خپل چاپیریال سره ښه بلد او آشنا دي خو پرته له دې چې د یرغلګرو له ډلې څخه یو تن ووژل شي ، هغوی ټول د همدغې پینځه کسیزې ډلې له پلوه له پښو غورځول کیږي او یوازې د امام الدین په نامه د کومانو د قطعې افسر لږ ټپي کیږي او بس .

د عملیاتو وَرته والی : هغه عملیات چې د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مېاشتې د اتمې په سهار [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۸] د ولسمشرۍ په ماڼۍ کې پلي کیږي او په پای کې ولسمشر او د هغه د کورنۍ ګن شمیر غړي شهیدان کیږي (دا چې د ارګ په مدافعه کې څومره ساتونکي په هاغه ورځ وژل شوي ، څرګند نه دي) ، د افغانستان په تأریخ کې د دغو ډول عملیاتو د پلي کولو بڼه او څرنګوالی ساری نه لري ، په ځانګړې توګه د ښځمنو او ماشومانو پرمخ د اور د خولې پرانیستل چې ټول یې د ولسمشر له استوګنځي څخه د باندې ول. یوازینۍ منطقي انګیرنه دا ده چې د افغانستان د وسله وال ځواک په جامو کې د دغه له شرمه ډکې کړنې او جنایت په تر سره کولو کې د روسي کوماندو لاسونه ښکیل و بولو .

باید ورغبرګه کړم چې دغه عملیات له څو اړخونو له هغو عملیاتو سره وَرته والی لري چې د دیارلس سوه اته پینځوسم کال د مرغومي په شپږمه نېټه [۱۹۷۹ ز د دسامبر ۲۷] د تاج بیګ په غونډۍ کې د حفیظ الله امین او هغه ته د نیږدو کسانو پر وړاندې تر سره شول .

ولې امام الدین په عملیاتو کې د خپلو ښکېلو بدرګه کسانو د نومونو له بربنډولو څخه اوړه سپکوي؟ د غوایي له کودتا یوه اونۍ وروسته امام الدین نومورې پیښه په دغو ټکیو ما [فرهاد لبیب] ته وویله : " کله چې ما ته د داؤود خان د نیولو امر راکړ شو هیچ چا زړه نه کاوه چې له ما سره ارګ ته دننه ولاړ شي. ما یو چلوونکی پیژانده ، له هغه او نورو څلورو تنو سره یوځای چې ما نه پیژاندل په زغره وال ګاډې کې ارګ ته دننه ولاړو ".

له دې به تیر شو چې نن امام الدین له خپلو ټولو خبرو ټپ منکره دئ او زیاتوي چې د خپلو بدرګه کسانو نومونه نه پیژني! خو د پاملرنې وړ ټکی دا دې چې : د فتح محمد په نامه یو تن ښه په یاد لري چې هغه یې روغتون ور ساوه. ان د هغو کسانو خبرې او نومونه لا تر اوسه په یاد لري چې هغوی یې د راډیو افغانستان په ودانۍ کې لیدلي ول او

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هم په داسې يوه مرګوني ټپي حالت کې "چې له لاسه يې وينې څڅېدلې" ، خو د " غوايي د نه په شا کېدونکي" انقلاب د توپکوالو نومونه چې له هغه سره يوځای په دغوعملياتو کې بدرګه شول په ياد نه لري!

د هغې پیـښې د ګوليو د باران په وَريا کې امام الدين چې په خپله وينا يې هډوکی يې " شپاړلس ټوټې" شوی وو او د " شوک" او وينې څڅېدنې له امله هره شيبه بې هوښه کېده د ولسمشرۍ په ماڼۍ کې د ميشتو کسانو نومونه ، روغتون د تللو لاره ، د راډيو افغانستان ودانۍ او نور ټول په ياد لري خو يوازې د " ځلورو تنو" برخليک جوړوونکو کسانو نومونه چې له ده سره بدرګه ول په ياد نه لري!

هيښنده خو دا ده چې امام الدين د " مرګ او ژوند" د پولې په هاغسې يوې حساسې شيبې کې کولای شي د راډيو افغانستان په ودانۍ کې د برياليو عملياتو راپور " په ډير ځير او ټکی په ټکی" د کودتا د مشرتابه ډلې ته وړاندې کړي .

منځپوښتونکي ټکی دا دئ چې که امام الدين پر ارګ د عملياتو د پلي کولو امر د شهنواز تني له لارې د کودتا له مشرتابه څخه ترلاسه کړی وو نو ولې يې د پوځي سلسله مراتب په پام کې نيولو نوموړی "راپور" يې شهنواز تني ته چې په هماغه سيمه کې حاضر وو ور نه کړ او د هغه پرځای په ټپي ځان د پوځي سلسله مراتبو په نه پام کې نيولو نيغ په نيغه ځان د راډيو په ودانۍ کې ديره د کودتا د مشرتابه ډلې ته رسوي ؟

پايله : له دغو پوښتنو ، شننو او کره کتنو څخه زما ټوله جاج اخيستـنه او انګيرنه دا ده چې د ولسمشر محمد داؤود اصلي وژونکي نه د افغانستان د وسله وال ځواک غړي او نه هم د پوځ د ښوونيزو او روزنيزو بنسټونو غړي دي بلکه نوموړي " ځلور تنه" د پخواني شوروي د (کي جي بي) د ملکي او د (جي آريو) د پوځي ځارګرو څانګو تکړه او ښه روزل شوي غړي ول چې د يوه سنجول شوي پلان له مخې له امام الدين سره يو ځای شوي او د عملياتو له تر سره کولو وروسته بيرته خپلو پـټـنځايونو ته تللي دي.

په پخې انګيرنې ويلای شو چې په دغو عملياتو کې امام الدين د روسي کماندويانو د لارښوونې او ژباړې دندې په غاړه درلودله او بس. دلته که د شهيد محمد داؤود خان د ژوند وروستۍ خبرې په پام کې ونيسو چې : " زه روسانو او کمونيستانو ته نه تسليميږم" نو موږ به تر ډيرې کچې ددغو پټو رازونو تـَل ته لاره ومومو .

هر ګوره ، د پورتنيو يادَونو له سپړنې او شننې څخه زما موخه دا نه ده چې له يو شمير څرګندو او ځانګړو کسانو سره دښمنۍ ته مـټـې را بډ وهم او نه هم د هيواد د تأريخي حقايقو د تحريف هيله لرم. زما هيله دا ده چې حق دې خپل رښتونی او ټاکلی ځای ومومي او زموږ راتلونکي زوزاتونه د ناپوهۍ او بې لارۍ د ژورو کرليچونو په لوخړو کې بند پاتې نه شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوايي کودتا ، د افغانستان د لومړني ولسمشر او په پټو سترګو د هغه د کورنۍ وژنه ، او هم د کودتا له پايلو څخه رامنځته شوې ورانۍ يوه ساده پيښه نه وه چې پر هغې دې سترګې پټې شي ، بلکه ددغې پيښې پايلې له موږ غواړي چې هر اړخيزه ، ژوره ، محتاطه او عادلانه څېړنه تر سره کړو. بشپړ ډاډ لرم چې زموږ د هيواد په ناتار او ناورين ځپلی چاپيريال کې به که نن وي يا سبا د عدالت د رامنځته کيدلو او د عادلانه لټون او غوښتون لپاره لاره پرانيستل شي".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلمه برخه

عبدالـرحـیم شــادان

د ۲۰۰۷ ز کال د نوامبر د مېاشتې په یولسمه نېټه یو چا چې نه غواړي نوم یې دلته واخیستل شي وویل: "د دیارلس سوه او اوه پینځوسم کال د غوایي د مېاشتې په اوومه او اتمه نېټه عبدالرحیم شادان د محمد داؤود د ولسمشرۍ په ماڼۍ ارگ کې وو. غوره گڼم چې د نومړي یادښتـلېکونه هم دلته راوړل شي ".

له عبدالرحیم شادان څخه مننه چې پرته له زیادښت او کمښته دغه درې یادښتلیکونه یې را واستول:

"د عبدالحمید مبارز د خبرو پر وړاندې " لیک"/ د یوه بې ځایه تور غندنه/ ۱۹۹۹زکال د جنوري پینځلسمه" ، " (یوه لیکوال ته) لیک/۲۰۰۱ زکال د جولای ۲۷" او " (هماغه لیکوال ته) دویم لیک/ ۲۰۰۱ز کال د نوامبر ۱۲ "

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

که څه هم د دویم لیک ډیري برخې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کیدلو له څرنګوالي سره نیغ تړاو نه لري ، ښایي د لیک یو شمیرروښانوونکې برخې د ځینو لوستونکو لپاره په زړه پورې وي .

"د یوه بې ځایه تور غندنه "

تأریخ باید له توکمیزو ، ژبنیزو ، سیمه ییزو ، سیاسي او ګروهنیزو تـنګ الواکیو "تعصب" پرته د واقعیتونو پربنسټ ولیکل شي نه د کوڅې او بازار د ګنګوسو او ډنډورو پر بنسټ .

ما په وروستیو وختونو کې [د ۱۹۹۸ز کال په دسامبرکې] د عبدالحمید مبارز کتاب " تحلیل واقعات سیاسي افغانستان" ولوست. په خواشینۍ چې په کتاب کې دننه په ډیرو برخو کې له خیټې راوتلو کیسو ، ذهنیګریو، خیالي انځورګریو، سپکو بازاري روایتونو، درغلیو او تور لګونو سره مخامخ کیږو .

د دغه کتاب په تومنه کې له ډیرتضاد او اړوپیچ " تناقض" سره مخامخ کیږو چې ښاغلي لیکوال د ځان د غښتاوي لپاره راوړي دي. ددغه کتاب شننه به شنونکو او کره کتونکو ته پریږدم ، دلته غواړم د یوه بې ځایه تور په اړه خبرې وکړم چې پر ما[عبدالرحیم شادان] لګول شوی دئ:

ښاغلی مبارز د خپل کتاب په ۳۷٦ پاڼه کې د دیارلس سوه اووه پینځوسم کال د غوایي د مپاشتې د اوومې د ماښام په اړه د خپلو کیسو جوړولو په لړ کې وایي چې :

"د غوایي د اوومې ورځې په ماښام د [ګارد بولندوی] صاحبجان سردار محمد داؤود خان ته وړاندیز کوي چې دی به د ارګ سویلي لارچې (کرکۍ) بلل کیدله پرانیزي او یو ولایت ته دې ولاړ شي. محمد داؤود چې خپله او د محمد نعیم کورنۍ یې په ارګ کې راټوله کړې وه ، دغه وړاندیز مني او کله چې غواړي په موټر کې سپور شي له یوه ګوټ څخه ډزې کیږي او دا ډزې له ارګ څخه دننه دي. وروسته څرګنده شوه چې دغه سبوتاژ د شادان له پلوه (چې وروسته پرچمی جنرال شو) تر سره شوی وو، ځکه د ګارد په لوړ پوړو افسرانو کې نوموړی یوازینی ژوندی افسر دئ چې نورو پاتې افسرانو په سرښندنې ځانونه له لاسه ورکړي ول ".

دغه کیسه د سړي په ذهن کې " په کورکې ناست له ټول بغداده خبر ړانده " کیسه را ژوندۍ کوي. عبدالحمید مبارز په ډیرې سپین سترګۍ درواغ وایي ځکه:

۱ (موږ په کلکه له ارګ څخه ساتنه کوله. په هماغو لومړیو شیبو کې ، کله چې د زغره والې لیوا شوبلو د ددفاع د وزارت پر ودانۍ او د ارګ پر ختیځې دروازې برید وکړ ، په لومړي ګام کې د لومړی کنډک د بولندوی شهید ډګرمن په بولنې مو د زغره وال ځواک څلور محاربوي ماشینونه د ارګ دروازې ته مخامخ ، د کانو او صنایعو د وزارت ودانۍ ته مخامخ ، ختیځې دروازې ته مخامخ او د سلامخانې دروازې ته مخامخ په سپکو توغندیو ویجاړ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل. همدارنګه د ارګ د دفاع په لړ کې د زغره وال ځواک په لسګونو شوبلې له کاره و لویدلې او په نوموړو شوبلو کې څلور شپیته تنه مو ژوندي یرغمل و نیول او په ارګ کې مو بندیان کړل .

۲ (هر پوه سړی کولای شي و انګیري چې د ګارد ټول وسله وال ځواک له ارګ ، له ولسمشر او د هغه له کورنۍ څخه ساتنه کوي او له ارګه دباندې په لسګونو شوبلې او زغره وال ګاډي دړې وړې کوي ؛ که په دغسې یوې شېبې کې په ارګ کې دننه یو یا څو تنه پر ولسمشر ډزې وکړي نو د ګارد ځواکونه به پر ډزې کوونکي داسې د ګولیو باران جوړ کړي چې د هغه یوه ټوټه به هم ونه موندل شي.

۳ (کتاب د لنډ پوهنې او له ساده او رڼو حقایقو څخه د بې خبرۍ پربنسټ لیکل شوی دئ. ټول پوهیږي چې د پوځي کودتا بولنه پرچمیانو نه وه ورکړې.(ښاغلي لیکوال مبارز ته ښایي چې په دې تراو لږ پلټنه وکړي). له همدې امله په ګارد کې میشتو پرچمیانو ګومان کاوه چې ښایي یو شمیر اور پکودغې دروهې ته لمن وهلي وي نو ځکه یې په پریکنده ډول جګړه او له ارګ څخه یې ساتنه کوله .

۴ (زه عبدالرحیم شادان په هغه وخت کې د ولسمشرۍ د ګارد د پیژند د مدیریت آمر وم. محمد داؤود زه پیژندلم. عربي هیوادونو ، یوګوسلاویا ، هند ، پاکستان او ایران ته یې زه د خپلو سفرونو په ترڅ کې د خپل امنیت د سرګروپ په توګه ټاکلی وم. ماته زما وجدان اجازه نه را کوله چې ددغسې یوه داږ په بدل کې هاغسې یو ناځوانه کړو وړو ته لاس واچوم چې مبارز له خپلې ګیډې را ایستلي دي .

هغه څه چې ما په رڼو سترګو لیدلي دي لنډیز یې په لاندې ډول دئ:

د ګارد بولندوی اروابناد صاحبجان د [۱۹۷۸ز کال د اپریل په ۲۸] د شپې د دوه وو بجو په شا او خوا کې امر وکړ یوه لارۍ چې ګرد چاپیره یې په سپکو توغندیو سمبال شوې وي چمتو شي. په لارۍ کې د یوه بنز موټر لپاره ځای پرځای کول هم په پام کې و نیول شول ؛ د ارګ شمالي دروازه د دلکشا ماڼۍ او لومړۍ ماڼۍ ته لاره ورکوي چې له هغه ځایه د فرانسې سفارت ته د تللو خوندي لاره ځي ؛ که سردار محمد داؤود خان منلې وای نو کولای یې شوای چې له همدې لارې د فرانسې سفارت اویا هرې خواته چې زړه یې غوښتل ولاړ شي .

د ګارد بولندوی سردار محمد داؤود خان ته ورغی او د لارۍ له چمتووالي څخه یې ورته خبر ورکړ. ددغه خبر د ورکولو په ترڅ کې دغه کسان د ولسمشر مخ ته حاضر ول :

ډګرمن سیدجان د ګارد د اوپراسیون مرستیال (وروسته د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د وسله والو ځواکونو په اعلی قوماندانۍ کې تورنجنرال) ، عبدالحق علومي د جمهوري ریاست د ګارد د کشف آمر (وروسته د تورنجنرال په رتبې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې د عدل او دفاع د کمیټې مشر) او جګتورن آقا محمد

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سردار محمد داؤود د صاحبجان را پور واورید خو د هغه وړاندیز یې ونه مانه او په زغرده یې وویل:

"زه په ارګ کې پاتې کیږم "

مبارز وایي " د ارګ له یوه ګوټ څخه ډزې کیږي ، او دغه ډزې له ارګ څخه دننه دي. وروسته څرګنده شوه چې دغه سبوتاژ د شادان له ...." زه له مبارز څخه پوښتنه کوم چې " زه خو د توغندیو او مرمیو د سره اور په باران کې له هغو کسانو سره یو ځای چې نومونه مې پورته یاد کړل د ولسمشر تر مخ ولاړ وم ، ته د ارګ په کوم ګوټ کې پټ شوی وې او د ارګ له کوم ګوټ څخه تا لیدلي ، اوریدلي یا پوه شوی یې چې ډزې د چا دي؟"

درغلن لیکوال بیا لیکي چې : " د ګارد له لوړپوړو افسرانو څخه یوازې شادان ژوندی وو او پاتې کسانو په سرښندنې ځانونه له لاس ورکړي ول ".

مبارز یا په لوی لاس درواغ وایي او یا یې یوازې د سپینې ناپوهۍ په ټال کې سپینې پاڼې توري کړې دي ؛ ځکه د ګارد د افسرانو له ډلې څخه ځوان بریدمن چوپان (د هماغې ورځې د شپږو بجو په شا او خوا کې) او ډګرمن محمد سرور په شهادت ورسیدل ، دیرش تنه سرتیري ټپیان شول او نور ټول ژوندي پاتې دي. له هغې ډلې څخه تورنجنرال عبدالحق علومي په ۱۹۹۳ کال کې په کابل کې شهید شو او تورن سید جان ژوندی دي .

نوموړی لیکوال د هماغې شپې د پیښو په تړاو د سپړلو په دوام وایي :" ډګروال صاحبجان د غوایي د اتمې [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۸] تر نیمې شپې پورې مقاومت ته دوام ورکوي چې وروسته د هوایي بمباریو په لړ کې په شهادت رسیږي "

بیا هم د مبارز بې خبري او د حقایقو تحریف! شهید صاحبجان په بمباریو کې و نه وژل شو، بلکه د ارګ له تسلیمۍ وروسته کود تاچیان نوموړی یرغمل نیسي او بیا یې د راډیو افغانستان۵۲ شمیرې سټدیو ته بیایي. (د راډیو څو تنو کارکوونکو او ویاندانو کیسه وکړه چې د [۱۹۷۸ز د اپریل په ۲۸] نېټه یې د ورځې په لومړیو ساعاتو کې صاحبجان د راډیو په سټډیو کې لیدلی وو. البته څرګنده ده چې کودتا چیانو له هغه وروسته نوموړی په شهادت و رساوو)

د پیښې د لړۍ دوام په دې ډول دئ : د غوایي په اتمې [۱۹۷۸ز د اپریل په ۲۸] د سهار د څلورو بجو په شا او خواکې سردار محمد داؤود خان صاحبجان ، سید جان او عبدالحق علومي را وغښتل ؛ ارګ ته د نورو قطعاتو د مرستې د نه رسیدنې او د مقاومت د بې ځای والي په پام کې نیولو یې داسې لارښوونه ورکړه:

"نه غوارم ځوانان له منځه ولاړ سي. ددې لپاره چې د ډیروځوانانو د وژل کیدلو مخه نیول شوي وي ، ګارد تسلیم کړئ. زه نه تسلمیږم. ما د دفاع د وزارت ، صدارت او د ولسمشرۍ په پـ�ُستونو کې هیواد او ولس ته سپیځلي خدمتونه کړي دئ. هېڅکله مې افغانستان او د افغانستان ولس ته خیانت نه دئ کړئ. که ما کومه پازوالي یا جرم درلود نو ما دې د افغانستان د ولس په نیاو کې محکمه کړي ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وي د افغانستان د لومړني ولسمشر سردار محمد داؤود خبرې چې د ولسمشر د ګارد افسرانو ته يې وکړې. د همدغې لاربښوونې پربنسټ د ارګ د ختيځې دروازې پرسر سپين بيرغ و ځړول شو او ګارد تسليم شو.

په څو ورستيو کلونو کې يوشمير افغان ليکوالانو يو شميررسالې ، يادښتليکونه ، د سترګو ليدلي حالونه او تأريخي کتابونه خپاره کړي دي چې د افغانستان د شلمې پيړې د دويمې نيمايۍ د تأريخي واقعيتونو په روښانونو کې خورا مرسته کوي. په دې ډله کې يو شمير " تش په نامه ليکوالانو" هم چې د تأريخ د ليکلو واک نه لري او ان د هغوی د ليکنې د ليکلاردود څرنګوالی ترپوښتنې لاندې دئ پانې تورې کړې دي او د پازوالۍ د پيټې له پورته کولو او د رښتياموندنې له هڅو پرته يا غټ غټ درواغ وايي او يا تحريف شوي حقايق رامنځته کوي .

ددغو درغلنو له ډلې څخه يو يا دوه تنه چې د خلق او پرچم د واکمنۍ په کلونو کې يې " د غيرګونډي" ترنامه لاندې لوړ دولتي دريځونه درلودل نن ددغو تورونو او ليکنو له لارې پرته له دې چې د هغو کلنو په پيښو کې يې "ګډون کړی وی" غواړي تا او ما ته ووايي چې " خپلواک ، اتل او مجاهد" وو.دغسې کسان هغو چوغکو ته پاتې کيږي چې ککره تر وزرونو لاندې ننباسي او د تيارو په تال کې په سوچوهلو زانګي او څوک نه ويني. له همدغې ډلې څخه يو يې عبدالحميد مبارز دئ .

د " تحليل واقعات سياسي افغانستان" د کتاب په څلورم پوښ کې د هغه ليکل شوی ژوند ليک څرګندوي چې نوموړي د خپل ژوندانه لوړ اداري دريځونه د خپلو لوڅو پوڅو او هلو ځلو له لارې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګونداو د پخواني شوروي اتحاد د سلاکارانود ډاډ له ترلاسه کولو وروسته د پرچميانو په وخت کې د " ښوونې او روزنې د وزارت د مرستيال" پر څوکۍ کښينول شوی وو.

په دغسې رسمي دريځ کې د يوه سړي د ټاکلو واک يوازې د سياسي بيرو يا د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د لوړ مقام په لاس کې وو. هيڅ يوه سړی نه شي کولای ومني چې يو " ګوندي ضد" (په کتاب کې د مبارز بله څيره!) دې په ناڅاپه او د ګوند د ډاډ له تر لاسه کولو وروسته پر دغسې يوه اداري دريځ ټکوهل شي .

مبارز په ناورهنه توګه غواړي د لوستونکي په سترګو کې خاورې و شيندي. هغه د خپلو دندو د سپړنې په لړ کې وايي : " په ۱۹۸۰ز کال کې د سواد د زدکړې مرستيال او له هغه وروسته فرانسې ته کډوال شو" ، خو نه غواړي ووايي چې تر څو کلونو پورې په نوموړي اداري کې دريځ پاتې شو. تر هغې شيبې پورې چې ډاډه وو چې شوروي ځواکونه په افغانستان کې پاتې کيږي ، کلونه کلونه د " وزير د مرستيال" په توګه پاتې شوی وو ، خو کله چې ورته څرګنده شوه چې شوروي ځواکونه له افغانستانه وځي ، نود تيښتې او کډوال کيدلو په لټه کې کيږي او له خلقيانو او پرچميانو سره د مخالفت د ډغرو وهلو لپاره ملاتړې!

د هيواد د سياسي او پوځي حقايقو تل ته رسيدل ، پر هغو پوهيدل او له هغوڅخه کره کتنه کول ژورې څيړنې ، پلټنې ، شپه او ورځ خولې تويولو او بشپړ ناپيیلتوب ته اړتيا لري. نه ليکل ډيرښه دي تر درواغ ويلو او تور ترلو. يو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بل پسې کتاب خپرول ، درواغ ، تور ترل او د ولس سترګو ته افسانې د حقيقت په توګه ځرګندول ستره ګناه ده او عبدالحميد مبارز پر دغه بې لارې شوې له ګرنګونو ډک کړليچ ، يوازينې يا لومړنی تللی سړی نه دئ .

پيرۍ پيرۍ مخکې مولانا جلالدين بلخي له دغسې قلم په لاس ليکوالانو څخه داسې سر تـکـونه کړې ده:

"چـون قـلم در دسـت غـداری بود/ لاجـرم مـنصـور بر داری بود."� جـرمـنی، 15 جـنـوری 1999

لومړنی ليک

ګرانه دوسته......،

د سلام له ډالۍ کولو وروسته هيله من يم چې له خپلې کورنۍ سره روغ او رمی اوسی. ستاسو د ديارلس سوه اتيايم لمريزکال د غوايي د مياشتې د لسمۍ [۲۰۰۱ز د اپريل د ۳۰] نېټې ليک مې تر لاسه کړ. دا دئ ستاسو پوښتنو ته په لاندې ډول ځواب وايم :

۱ (له ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز [۱۹۷۸ز] کال مخکې ، ما د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د پرچم له ډلې سره اړيکه درلودله ، لامل يې دا وو چې د ولسمشرۍ د ارګ يو شمير افسرانو د پرچم له ډلې سره اړيکه درلودله او ما د دندو د تر سره کولو په ترڅ کې له هغوی سره نيږدې اړيکې درلودلې .

د غوايي له کودتا وروسته د دواړو خلق او پرچم د ډلو له پلوه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند غړيتوب ته وبلل شوم. ماته د خلق يا پرچم په ډله کې ښکيلوالي ارزښت نه درلود ځکه د ديارلس سوه شپږپينځوسم لمريز کال د چنګاښ د دولسمې [۱۹۷۷ز د جولای ۳] نېټې له کنفرانس وروسته ګوند د يوه يوموټي د [ا. خ.ډ.ګ] په نامه ياديده. له دې امله پرکال ديارلس سوه او اووه پينځوسم [۱۹۷۸ز] د ګارد په لومړني سازمان کې د ازمايښتي غړي او پرکال ديارلس سوه اته پينځوسم [۱۹۷۹ز] د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په اصلي غړيتوب ومنل شوم .

۲ (د غوايي له کودتا مخکې د جمهوري په اردو کې د دواړو خواوو افسران ول. ولسشر ، اروابناد صاحبجان او په څه ناڅه ډول د دفاع د وزارت مشرتابه د پرچم د ډلې کدرونه پيژندل.د ګارد د کشف آمر عبدالحق علومي د خلق دډلې افسران اوما (عبدالرحيم شادان) چې په هغه وخت کې د ګارد د پيژند مدير وم پرچمي افسران پيژندل .

۳ (له ديارلس سوه څلور پينځوسم [۱۹۷۴ز] وروسته د ولسمشرۍ او د دفاع د وزارت د مشرتابه د لومړنی څپې ټکان د پرچم د ډلې پرافسرانو ورغلې. په لومړي پړاو کې د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی ښاغلی ضيا مجيد په هند کې د پوځي اتشې په توګه وټاکل شو .

په ديارلس سوه او پينځه پينځوسم او ديارلس سوه شپږ پينځوسم [۱۹۷٦ او ۱۹۷۷] کې ، د پرچم د ډلې اتلس تنه افسران چې ګڼ شمير يې د ګوند نامتو کدرونه ول او د خلق د ډلې لس تنه افسران له ګارد څخه د (دفاع د وزارت)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مرکز او یا د ولایتونو قطعاتو ته تبدیل شول. البته ، له دې سره سره د دواړو ډلو افسران د غوايي د کودتا تر شپو ورځو پورې د ولسمشرۍ د ګارد په جزوتامونو کې جذب او ځای پرځای شوي ول .

۴ (دغوايي له کودتا وروسته د (پرچم) د ډلې له دوه ويشت تنو څخه چې ګڼ شمیر يې د ګوند کدرونه ول په لوړو ګوندي او دولتي مقامونو وګومارل شول چې د يوشمير نامتو کسانو نومونه يې په لاندې ډول دي :

-ښاغلی ضيا مجيد د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی/ په هند کې پوځي اتشه/ د ملي دفاع د وزارت د نړيوالو اړيکو مدير

-ارواښاد ډګرمن ګل آقا خان د ولسمشرۍ د ګارد د اوپراسيون آمر/ د غوايي له کودتا وروسته تر برید جنرالۍ ورسيد/ د هرات د اوومې فرقې بولندوی، د ملي دفاع د وزارت د سياسي چارو رئـيس او د افغانستان د خلکو د ډیموکراتیکې جمهورۍ د انقلابي لوړې شورى مرستيال

-ډګرمن سید جان د ګارد د اوپراسيون د آمريت مرستيال/ د غوايي له کودتا وروسته

د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د افغانستان د خلکو د ډیموکراتیک جمهوريت د وسله وال ځواک د سرقوماندانۍ د پوځ د څانګې پازوال

-ارواښاد عبدالحق علومي د ولسمشرۍ د ماڼۍ د کشف آمر/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ په کندهار کې د دولتي امنيت (خاد) رئـيس ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کميټې د عدل او دفاع مشر

-محمد عزيزحساس د ولسمشرۍ د ګارد د تشريفاتو د ټولي بولندوی/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د ولسمشرۍ د ګارد بولندوی ، د حربي پوهنتون د قوماندانۍ مرستيال ، د دولتي امنيت (خاد) د لسمې اداري رئـيس

-جګتورن سيد حسن رشاد د ګارد د دويم کنډک بولندوی/ د غوايي له کودتا وروسته د تورنجنرالۍ تر رتبې ورسيد/ د ستردرستيز د امنيت آمر

-ډګرمن محمد نادر خان وردک د ولسمشرۍ د ګارد د تشريفاتو د کنډک بولندوی

-جګړن دستګيرخان د ولسمشرۍ د مخابرې د آمريت مرستيال

-يو شمير ټيټ پوړي افسران اوبريدګي چې د غوايي له کودتا وروسته يې په سرښندنې ارزښتناکې دندې تر سره کړې د مډالونو او دولتي نښانونو په ورکړې و ستايل شول

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلق د ډلې د غړو شمير لس تنه وو. هغوی هم د غوايي له کودتا وروسته د خلق په ګارد او د وسله وال ځواک په قطعاتو کې په سرښندنې سترې دندې ترسره کړې

۵ (د غوايي د مباشتې په اوومه د پنځنۍ په ورځ [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۷] د دفاع د وزارت په لارښوونې د مرکز او ولايتونو په ټولو قطعاتو او ګارنيزيونونو کې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مشرتابه د نيول کيدلو او زندان ته د هغوی د لويدلو په خوشحالۍ د ښادي لمانځنې په لاره اچول شوې وې. د ګارد د جزوتامونو په ګډون ټول قطعات د سهار له نهو بجو وروسته د ښادۍ د لمانځنې په خوښيو بوخت ول. د ورځې د يولسو بجو په شاوو خوا کې د دفاع وزارت ټولو قطعاتو په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ ګارد ته دنده ورکړه چې د ولسمشرۍ له ماڼۍ څخه دفاع وکړي. ځکه د پينځلسم او څلورم زغره وال ځواک شوبلې او محاربوي ماشينونه له خپل وضع الجيشي حالته دباندې را وتلې او د ښار پر لور په خوځېدو وې .

ارواښاد صاحبجان د دفاع د وزارت د لارښوونې له ترلاسه کولو وروسته د اضطرار حالت اعلان او امر يې ورکړ چې د ولسمشرۍ د ګارد ټول جزوتامونه دې له ارګ ، جمهوري رياست او ګارد څخه په ساتنه کې چمتو شي .

د ګارد جزوتامونو ، له خپل پرسونل او په خپل جوړښت کې له ټاکلې وسلې سره چې لا مخکې په لومړۍ درجه احضاراتو کې راغلي ول په ډير لنډ وخت کې (درې نيمې دقيقې) د ټول سڼ په ډګر کې راټول او له هغه ځايه يې خپلو دفاعي مورچلونو ته مخه کړه. هغوی له مورچل نيولو وروسته دفاع را پيل کړه .

په پيل کې [د ګارد � ژ] ټولو خلقي او پرچمي افسران له سمبالو وسله والو جزوتامونو سره ټاکلې سيمې او مورچلونه (چې مخکې يې په څو څو ځله د لومړي درجه احضاراتو په ترڅ کې د مورچلونو د نيولو تمرين کړی وو) و نيولې او له ارګ ، ګارد او جمهوري رياست څخه په دفاع کې ښکېل شول .

په هماغو لومړيو شيبو کې چې د پينځلسم زغره وال ځواک ۷۱۵ شميرې شوبلې د دفاع د وزارت پروډانۍ او د ارګ پرختيځې دروازې ډزې وکړې ؛ د ولسمشرۍ د ګارد د لومړي کنډک بولندوی ارواښاد محمد سرور خان (د ګارد د ختيځ اړخ د دفاع او ساتنې پازوال) خپلو ترلاس لاندې سرتيرو او جزوتامونو ته داسې امر ورکړ: " د پينځلسم او څلورم زغره وال ځواک شوبلې او محاربوي ماشينونه چې ګارد ، ارګ ، جمهوري رياست اويا د ملي دفاع وزارت ته نيږدې کيږي او ډزې وکړي د سترګو په رپ کې د توغنديو تر اور لاندې ونيسئ او درې وړې يې کړئ ".

د جزوتامونو بولندويانو او پرسونل (سرتيرو) په بيړه پر شوبلو او محاربوي ماشينونو په سپکو توغنديو هغه شوبلې چې د دفاع د وزارت پر ودانۍ او د ارګ پرختيځې دروازې يې ډزې کړې وې له کاره و غورځولې. هغوی د ګارد د قراول مخته ، د ختيځې دروازې مخته او د سلامخانې دروازې مخته (د څلورم زغره وال ځواک او د شهيد عمر قطعه) راغلي محاربوي ماشينونه او په هغو کې ناست پرسونل درې وړې کړل او وسوځېدل .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوايي د اوومې د پيښو په لړ کې شهيد ډګرمن محمد سرورخان او يو شمير په وسلو سمبال افسران د ګارد او ارګ مخته پرسرک ننوتل او د برغلګروشوبلو ٦۴ تنه پرسونل چې د ګارد دپرله پسې توغنديو او نورو وسلو دډزو له امله له خوځښته پاتې شوي ول او يا د ارګ اوګارد پر لور د خوځښت زړه يې نه درلود پلي او ټول يې بندي او تر جدي څار لاندې يې ونيول. نيول شوي کسان د هماغې ورځې د سهار ترشپږو بجو پورې تر هغو شپږو چې ګارد تسليميده ، هماغلته ول .

٦ (له دې چې د پوځي کودتا لارښوونه او امر د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د پرچم د ډلې له پلوه نه ورکړل شوې ، د پرچم د ډلې افسران د ماښام تر اوو بجو پورې د اړيکې د نشتوالي له امله د پيښې له لامل څخه خبر نه ول ،ځکه چې د ګارد او جمهوري رياست د ټلفوني اړيکو ټولې اړيکې پريک شوي وې. هغوی د مخابرې د آمريت مرستيال دستګيرخان ته دنده ورکړه چې له ګارد څخه دباندې ووځي او د بشپړو مالوماتو له تر لاسه کولو وروسته دې بيرته ارګ ته راشي .

د ستګيرخان د هر ډول ګواښ په منلو د ارګ تر ديوال لاندې ويالې له لارې له ارګه دباندې ووت. نوموړی د مالوماتو له تر لاسه کولو وروسته د ماښام په اوو بجو بيرته راغی او د پرچم د ډلې افسرانو ته يې خبر ورکړ چې کودتا د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د خلق ډلې پيل کړې ده .

له هغه وروسته د پرچم د ډلې افسرانو د ګوند د پوځي څانګې د ملاتړ پياوړتيا ته ملا وتړله. همدارنګه د جزوتامونو بولندويانو چې ګڼ شميرې د ګوند د دواړو ډلو غړي ول له دفاع څخه لاس پر سر شول او د ګوند په ګټه يې هڅې پيل کړې .

٧ (اروابناد صاحبجان د ګارد د بولندي (د قوماندې په قرارګاه) په ځای کې وو او کله نا کله به د ګلخانې ماڼۍ ته د ولسمشر د ليدلو لپاره په تګ راتګ کې وو. د کنډکونو ، ټوليو او بلوکونو بولندويانو له خپلو مورچلونو څخه دفاع کوله .

د ماښام له شپږو بجو وروسته د جمهوري رياست په هوايي چاپيريال کې د هوايي ځواک الوتکې راښکاره شوې او جزو تامونه په ځانګړې توګه د دلکشا د ساعت برج ته خيرمه د دافع هوا) ستريلا 2 (Mټولی او د ارګ د سويلي ديوال اړخونه يې تر اور لاندې ونيول. د) دافع هوا د ستريلا 2 (Mد ټولي بولندوي بريدمن چوپان د الوتکو د ماشينګڼو د ډزو له امله شهيد شو.

د ماښام له اوو بجو وروسته بم غورځوونکو الوتکو د ګارد ټولې سيمې ، ارګ او د دلکشا پر بڼ د بمبونو وَريا پيل کړه. د هغې په پای کې په ارګ کې دننه يو شمير زيرمتونونو اور واخيست او د اور په لمبو کې ايرې شول .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پینځلسم زغره وال ځواک شوبلو د آریانا له ځلور لاندې ، پښتونستان واټ او د کابل هوټل له شا او خوا د ګارد او ارګ پر ودانیو پرله پسې ډزې کولې. د همدغو ډزو له امله د ګارد دروغتون د ودانۍ یوه څنډه " د افغانستان بانګ" ونړیدله .

د ماښام له اتو بجو وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د خلق ډلې په دې نامه چې یرغلګر ځواکونه د دلکشا بڼ ته ننوتلي او غواړي له هغې لارې ګارد او ارګ ته ننوځي د ګارد د لومړي کنډک سرغندویه او هڅاند بولندوی یوه ګوټ ته بیایي او هلته یې په شهادت رسوي (نوموړي له خپلو جزوتانونو سره یوځای د ارګ له ختیځ اړخ ، ګارد او جمهوري ریاست څخه په سرښندنې اوسرسپارلې توګه دفاع کوله)

د شپې له لسو بجو وروسته د ګوند د لارښوونې پر بنسټ اغیزمن تبلیغات ترلاس لاندې ونیول شول: " که جمهوري ګارد تسلیم نه شي ، لارښوونه شوې چې پرګارد او جمهوري ریاست دې ۵۰۰ کیلویي بمونه و ورَول شي ترڅو ټول له خاورو سره یو شي ".

د غوایي په اتمې نیټې د سهار په څلورو بجو [۱۹۷۸ د اپریل په ۲۸] سردار محمد داؤود ، د ګارد بولندوی صاحبجان، د ګارد د اوپراسیون مرستیال سیدجان او د ګارد د کشف آمر عبدالحق علومي را غواړي او ارګ ته د نورو ځواکونو له پلوه د مرستې د نه رسیدلو او د مقاومت د بې ځای والي په پام کې نیولو داسې وویل:

"نه غواړم ځوانان له منځه ولاړ سي. د دې لپاره چې د ډیروځوانانو د وژل کیدلو مخه نیول شوي وي ، ګارد تسلیم کړئ. زه نه تسلمیږم. ما د دفاع د وزارت ، صدارت او د ولسمشرۍ په پ�ُستونو کې هیواد او ولس ته سپیڅلي خدمتونه کړي دئ. هیڅکله مې افغانستان او د افغانستان ولس ته خیانت نه دئ کړئ. که ما کومه پازوالي یا جرم درلود نو ما دې د افغانستان د ولس په نیاو کې محکمه کړي ".

د ولسمشر له لارښوونې او د ګارد د بولندوی د امر پربنسټ د سهار له څلورو بجو وروسته د ارګ د ساعت د برج (ختیځې دروازې) پرسر سپین بیرغ لوړ او د تسلیمیدلو تابیا تر لاس لاندې ونیول شوه.

۸ (ماسردار محمد داؤود څو څو ځله د ګلخانې په مانۍ کې ، او کله چې هغه د ودانولو له پروژو څخه لیدنه کوله او هم عربي هیوادونو ، یوګوسلاویا ، سویس ، ترکیې او هند ته د سفر پر مهال لیدلی دئ. چال چلند یې له سپیڅلې دوستۍ ډک وو او سړي ته یې زړورتیا وربخښله .

په هغه شیبه کې چې صاحبجان ولسمشر ته د ګلخانې مانۍ ته مخامخ لارۍ برابره چې کړه چې که وغواړي د فرانسې سفارت (یا بل لوري) ته ولاړ شي د محمد داؤود روحیه ډیره لوړه وه. (هغه ونه منله چې له ارګ څخه ووځي). خو د هغه د هملارو ملګرو په ځانګړې توګه د کابینې د غړو روحیه چې په هماغه ورځ د وزیرانو په غونډه کې یې ګډون کړی وو ، ډیره الوتې او ضعیفه وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره له دې چې ما له کابل څخه خپل یادښت لیکونه نه دي راوړي که تاسو د ارګ ، ګارد او جمهوري ریاست په اړوند نوري پوښتنې هم ولرئ مالومات به درکړم. والسلام. عبدالرحیم شادان ، جرمني ، د دیارلس سوه او اتیایم کال د چنګاښ شپږمه [۲۰۰۱ز کال د جون ۲۷]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم لیک

ښاغلی..... ،

د سلام او درناوي له وړاندي کولو وروسته هیله من یم چي له خپلي کورنۍ او خپلوانو سره روغ او رمی اوسئ. ستاسو د دیارلس سوه او اتیایم کال د لړم د مپاشتي د دیارلسمي [۲۰۰۱ د اکتوبر د ۲۹] نېټي لیک را ورسید. دا دئ هغه ټکي چي زما په یاد دي سپړنه یې په لاندي ډول تاسو ته وړاندي کوم :

۱ (د ولسمشر سردار محمد داؤود او د جمهوري ګارد د بولندوی د لارښوونې پربنسټ د افغانستان د پخواني پاچا محمد ظاهر شاه د حسابي او عایداتي شتمنیو د پلټلو لپاره یو څېړونکی پلاوی په لاندی ډول جوړ او وګومارل شو :

ښاغلی محمود لطیف د محمد ظاهر شاه شخصي مرستیال چې په هاغه وخت کې یې د لنډ مهال لپاره د جمهوري ریاست اداري چارې پرمخ بیولې : د پلاوي مشر/ عبدالرحیم شادان د جمهوري ګارد د پیژند مدیر : د پلاوی مرستیال او غړی/ ښاغلی آقا محمد د ګارد د مخابرې آمر: د پلاوي غړی/ ښاغلی ....(نوم یې زما په یاد نه دئ) د لوژستیک محاسب : د پلاوي غړی

پلاوي دنده درلودله چې د قلم مخصوص او شتمنیو (کاریز میر او دره آجر) حسابي چارې له نیږدې و پلټې ، کنترول یې کړي او ویې څېړي .

۲ (د پخواني پاچا د کورنۍ غړو د چنګاښ له کودتا مخکې [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] په ډېر پرتم اودرناوي بهر ته سفرونه کول. له لوړ پوړو مامورینو او د هوایي ډګر د امینت له آمر پرتهVIP خونې یا د الوتکې څنګ ته چا نه شوای کوای هغوی ته ور نیږدې شي. له کودتا وروسته کله چې د پاچا میرمنې او د کورنۍ نورو غړو غوښتل روم ته سفر وکړي ، د هغوی توکي او بکسونه د یوه ټيټ پوړي افسر له پلوه ضبط شول .

د هغه وخت د کورنیو چار د وزارت د ژاندارم او پولیسو د لوی بولندوی د لارښوونې پربنسټ د محمد ظاهرشاه د کورنۍ نقدي او جنسي توکي چې په یوه اوسپنیز صندوق کې ځای پرځای شوي ول د کابل د هوایي ډګر د امنیه قوماندانۍ د چارواکو له پلوه ونیول شول .

دغه بکس د جمهوري ریاست د لارښووني پربنسټ له هوایي ډګر څخه " دافغانستان بانک" ته ولیږل شو چې هلته ساتل کیده. نوموړي توکي د ښاغلي محمود لطیف ، عبدالرحیم شادان ، ارواښاد صاحبجان ، ښاغلي محمد موسی عظیمي له پلوه چې په هاغه وخت کې "د افغانستان بانک" مرستیال وو لاسلیک ، مهر او په نښه شو .

۳ (د پلټنو د لاسوند په څلورومې مادې کې راغلي : " څرمن لاسي نصواري بکس چې په تَل کې یې سره زر او جواهر دي په سرتړلي توګه له پوښ سره یوځای د یوولسو کیلوګرامو په وزن د مخکیني پلاوي له پلوه وزن ، په نښه او لاسلیک شو ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴ (کله چې پلاوي بکس خلاص کړ ومې لیدل چې په بکس کې دننه یو شمیر سره زر لکه په غمیو پسولل شوي د غاړې د سرو زرو ګرانبیه هارونه ، ګوتې او والیګان د بکس په کښتنۍ برخه کې ځای پرځای شوي ول .

د څرمن بکس په تَل کې یو شمیر ډالر (چې شمیره یې زما له یاده وتلې) هم چې د سرو زرو ترځنګ په پاکټونو کې اینښودل شوي ول د کابل په هوايي ډګر کې د شاهي کورنۍ له لاسه واخیستل شول .

۵ (د غه توکي او اسعار له یوه کال او څو میاشتو وروسته د نوموړېکورنۍ د غړو د نومونو له څرګندیدلو او د پلاوي له نښو او لاسلیک وروسته د هریوه په نامه او پتې په بیلا بیلو پاکټونو کې د(شاهي کورنۍ د استازي) محمد علي سلیمان له لارې چې په هغه وخت کې یې د بهرنیو چارو د وزارت د تشریفاتو په ریاست کې دنده تر سره کوله روم ته ولیږل شول. (د اسعارو شمیره د هریوه په نامه : له ۵۰۰ او ٦۰۰ ډالرو تر ۸۲۰ او ۱۱۰۰ ډالرو پورې او تر ټولو غټه شمیره یې ۱۸۰۰ ډالره وه (

٦ (د جمهوریت په لومړیو او دویمو کلونو کې [۱۹۷۳ او ۱۹۷۴] په صندوق کې دننه د سرو زرو په څرمن بکس کې له ځای پرځای شویو اسعارو پرته ، محمد ظاهر او کورنۍ ته یې نورې پیسې ونه لیږل شوې. د جمهوریت د دریم کال په پای او د څلورم کال په پیل [۱۹۷۵ او ۱۹۷٦] کې د محمدظاهر د اقتصادي ستونزو په پام کې نیولو د هغه د شتمنۍ او بانکي ونډې له ګټې څخه په میاشت کې دوه زره ډالر د شاهي کورنۍ د لګښت لپاره لیږل کېدل. همدا رنګه په دیارلس سوه او پینځه پینځوسم کال کې [۱۹۷٦ز] کې د پاچا د بانکي ونډې بیه د یوه چک له لارې هغه ته ولیږل شوه .

۷ (د هغه ترڅنګ د پاچا د کار په دفتر کی یو ټوک په لاس لیکل شوی کتاب ، لرغوني خطي نسخې او ارزښتناک کتابونه د محمد ظاهر په کتابتون کې ول. دغه ټول د اطلاعاتو او فرهنګ د وزارت، ملي آرشیف ، د دفتر د ریاست او د جمهوري ریاست او ګارد د یوه بشپړ او سمبال شوي پلاوي له لارې ملي آرشیف ته ولیږل شول .

۸ (ددې پوښتنې په ځواب کې چې آیا د غوایي د میاشتې [۲۷ اپریل ۱۹۷۸ز] کودتا ناکامه یا شنډه کیدای شوای ،باید وویل شي :

سره له دې چې د جمهوري ګارد سرتیرو او بولندویانو د غوایي د میاشتې د اتمې [۲۸ آپریل ۱۹۷۸] د سهار تر څلورو بجو پورې په ټینګه او سرښندنې له ګارد ، جمهوري ریاست او خپلو مورچلونو څخه دفاع وکړه له دې چې په ګارد کې دننه د ګوند ډیرغړي ول له دې امله د وسله ځواک پروړاندې مقاومت بې ځایه او د کودتا شنډول نا شوني ول .

په حقیقت کې د همدغې خبرې په پوهیدا سردار محمد داؤود لارښوونه ورکړه چې :" ګارد تسلیم کړئ تر څو ځوانان ونه وژل شي "...

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وروستیو کلونو کې که د افغانستان په کورنیو چارو کې د سترو هیوادونو لکه امریکا او چین او د عربي هیوادونو، ایران او پاکستان لاسوهنې نه وې شوای او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند کورنۍ گوندیماری او شخړې هوارې شوې وای ، د افغانستان وسله وال ځواک دومره پیاوړی شوی وو چې په ۱۹۹۲ زکال کې یې دولت پرته له کوشني مقاومته نه تسلیماوه ".

ستاسو د بریا په هیله. والسلام. عبدالرحیم شادن ، جرمني ، د دیارلس سوه او اتیایم لمریز کال د لړم یوویشتمه نېټه [۱۲ نوامبر ۲۰۰۱ زکال]

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوويشتمه برخه

د " مرجان" د پردې ترشا نقشه جوړوونکی

د ديارلس سوه او اووه پينځسوم لمريز کال د غوايي د اوومې له کودتا مخکې هم د محمد داؤود خان د وژلو نقشې کښل شوې وې. د دغې نقشې په خاورو کې د چا د لاس نښې په سترگو کيږي؟ دغې پوښتنې ته د سم يا لږ تر لږه رښتيا ته د نيږدې ځواب موندلو لپاره بايد د ځو سمو او ناسمو گزارشونو له کړليچونو څخه واوړو.

۱ (مرجان او توره په شاتگپالنه يا ارتجاع

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښايي باور کول پرې ګران وي ، خو د میرمحمد صدیق فرهنګ د " افغانستان در پنج قرن اخیر" کتاب په ۸۴۱ پاڼه کې [لومړی چاپ ، د عرفان ، تهران/ایران له خپرونو ، د غوايي میاشت ، دیارلس سوه او څلور اویایم لمریز کال � ۱۹۹۵ ز کال ، اپریل] د علي احمد خرم د وژل کیدا په اړه لاندنی پاراګراف په سترګو کیږي :

"[پرکال ؟] د نوامبر په میاشت کې د پلان وزیر علي احمد خرم چې له یوه جاپاني پلاوي سره د خپل کار په دفتر کې په خبرو اترو بوخت وو د پولیسو د ساتونکو د افسر د سترګو تر ځار لاندې د یوه سړي په لاس چې په وچ زور د هغه دفتر ته ننوتلی وو را و ایستل شو او د سړک پرغاړه د تومانچې په مرمۍ ووژل شو. وژونکي چې د پلان له وزیر څخه غوښتل نوموړی دې تر هیواد مشر [محمد داؤود] پورې ورسوي ، د سړک د غاړې په ګڼه ګونه کې ورک شو. خو وروسته د مرجان په نامه یو سړی د بګرامیو پرسرک له یوه ښکاري توپک سره و نیول شو او د نیاوتون د حکم پربنسټ د وژونکي په توګه تورن و بلل شو. کمونیستانو پر هغه د اخواني تور ولګاوه خو د هغه وخت د عدلیې وزیر نوموړی پرچمی و باله. له دې چې خلکو پر حکومت ویسا او ډاډیینه نه درلودله نو د هیڅ لوري پر خبرو یې باور ونه کړ. څرګنده نه ده چې هیواد مشر له ریښتینو خبرو تر کومې کچې خبروو خو خاورو ته د علي احمد خرم د مړي د سپارلو پر وخت د هغه وژونکی یې د توري ارتجاع له چوپړیانو څخه و ګاڼه." بس .

۲ (مرجان چپی وو کې ښي اړخی؟

"د پلان وزیرعلي احمد خرم ووژل شو : پلټنو څرګنده کړه چې وژونکی [مرجان] په چپیانو پورې تړلی وو خو له ورایه له اخوانیانو سره یو ځای شوی وو. هیواد مشر [محمد داؤود] د مړي د ښخولو پر مهال ګواښ وکړ او ویې ویل : دولت به هېڅکله او هیڅ ځوک که چپي وي که ښي اړخی پرینږدي چې د افغانستان له برخلیک سره لوبې وکړي. خاورو ته د علي احمد خرم د مړي د سپارلو پرمهال د شوروي سفیر هم راغلی وو. (د " قیام جمهوریت بیست و شش سرطان سیزده پنجاه و دو هجري شمسي" [۱۹۷۳زکال د جولای ۱۷] د کتاب ۱۹ پاڼه ، لیکوال او ټولګر : دیپلوم انجنیر کریم عطایي ، دویم چاپ ، سنټ ګلن ، سویتزرلند ، ۲۰۰۴ز کال)

۳ (مرجان ، ګلبدین حکمتیار او جیمي کارتر

"د دیارلس سوه شپږ پینځوسم لمریز کال د لړم د میاشتې په څلورویشتمه نېټه [۱۹۷۷ز کال د نوامبر ۱٦] په رڼا ورځ د پلان د وزیر علي احمد خرم وژنه یوه بوږنوونکې پیښه وه. د مرجان په نامه د لغمان د ولایت استوګن یو ښوونکی چې کمونیستي لید لوری یې له ورایه څرګند وو د وزارت په ودانۍ کې د پلان له وزیر څخه د لیدنې کتنې غوښتنه وکړه. دغه غوښتنه په ډیر ټینګار او له ګواښونو ډکه وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وزیر له جاپاني پلاني پلاوي سره خپله غونډوه وخنډوله او مرجان سره د لیدنې په موخه د غونډې له خونې راووت. د مرجان له ګواښه ډکه غوښتنه پر همدغه ځای پای ته ونه رسیدله. مرجان له خرم څخه وغوښتل چې هغه دې هیواد مشر داؤود ته و رسوي. خرم چې د ګواښ او ویرې په منګولو کې راښکیل شوی وو د مرجان غوښتنه و منله او له هغه سره د ارګ پرلور وخوځید .

د [دواړو ترمنځ] د پوښتنو او ځوابونو لړۍ اوږده شوه.د وزیر مرستیې ته کوم مأمور یا څارندوی را ونه دانګل. وزیر مخته او ترشا یې مرجان د وزارت له ودانۍ د ارګ پر لور په خوځېدا شول. علي احمد خرم د وزارت د ودانۍ مخته د مرجان د تومانچې د ډز له امله پر ځمکه را پریوت. وزیر ته د مرستې په رسولو کې ډیر ځنډ شوی وو. نوموړی په روغتون کې مړ شو .

مرجان و تښتید او په شاه شهید مېنه کې په خپل کور کې پټ شو. له پلټنیزو هڅو او مقاومت پرته نوموړي له خپلې تومانچې سره ځان پولیسو ته وسپاره. نوموړي داؤود ته څرګنده کړه چې وزیر د وزارت په ودانۍ کې خوندي نه دئ .

خاورو ته د خرم د جنازې د سپارلو په وخت کې د ملګرو او عربي هیوادونو د سفیرانو تر څنګ د شوروي سفیر میخائـیلوویچ پوازنوف هم راغلی وو. داؤود له ویرغاړۍ او نومیدۍ ډکه وینا واوروله. هغه چې نه شوای کولای خپل احساسات په خپل واک کې وساتي له دواړو د امریکا له متحده ایالاتو او شوري اتحاد څخه سر ټـکـونه وکړه او زیاته یې کړه چې د شوروي په مرستو کې هم شخصي ګټې نغښتې دي. (د داؤود خان دغه وینا په رسنیو کې خپره نه شوه. د اطلاعاتو او کلتور وزیر عبدالرحیم نوین په بیړه د راډیو ودانۍ ته راغی او وینا یې له منځه یووړه.)

د پیښې د پلټنې لړۍ پیل شوه. د پیښې په تړاو ډیرې ریښې او څانګې و ځغلیدلې او بېځایه و پړسول شوه. یو شمیر مأمورین په پلټـنو کې وګومارل شول. مأمورینو ته د شپې تنخوا وټاکل شوه او د کورنیو چارو د وزارت ترځمکلاندې ودانې د پلټنو لپاره په پام کې و نیول شوه .

د نوي اساسي قانون پربنسټ د پلټنې واک څارنوالۍ ته ورکړ شوی وو خو څارندویانو و کولای شول د " مرستندویانو" تر نامه لاندې د پلټنې لړۍ ته لاره ومومي او په پای کې د پلټنې د پرمختګ لړۍ په خپله ولکه کې ونیسي. د پلټنې په ډله کې یوشمیر پیژندل شوي او ښکاره څارندویانو لکه باقي ، نبي ، اتمر، همکار ، قطره ، خیر محمد او نورو پرچمیانو برخه درلودله او څارنوالانو ته څرمه یا فرعي ونډه ورکړل شوه. (د څارنوالو پر تندیو لا له پخوا د اخوانیت ټاپې لګول شوې وې ، ځکه چې د هغو په منځ کې یو شمیر د شرعیاتو له پوهنځي څخه راوتلي کسان هم ول.)

له هغه وروسته چې مرجان خپله خوله په څرګندونو او منلو پرانیستله او د علي احمد خرم وژنه او خپله اړیکه یې له اخوانیانو سره په تړاو ومنله نو د څارنوالانو ویره او وحشت لا زیات شو. له دې امله هغوی د څارندویانو برلاسۍ ته غاړه کښیښودله .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدليې وزير وفي الله سميعي او د هغه مرستيال عبدالهادي هدايت كمزوى دريځ درلود ځکه، د هغوى پر نومونو د اسلامي غورځنګ د غړو او د " اخوانيانو" تور لګول شوى وو. له دې چې د عدليې وزير د چنګاښ په کودتا کې ونډه نه درلودله نو دې امله د دويمې کچې وزيرانو په کتار کې شميرل کيده. نور ځوک هم نه ول چې داؤود د پيښو له لړۍ او جرړوڅخه خبر کړي .

مرجان نه ووهل شو او نه وځپل شو او په خپله خوښه او زړه يې خوله په خبرو پرانيستله. وژونکی يوازې يو سړی وو او د پلټنې د ډلې غړي ډير ول. د پوښتنو او ځوابونو لړۍ تر يوې مودې دوام وکړ. دوسيه بشپړه شوه او په پای کې په راډيو کې يې خبر ورکړل شو .

په دغه پيښه کې د امريکا متحده ايالات او د هغه هيواد ولسمشر نيغ په نيغه، ګلبدين حکمتيار او په ولسي جرګه کې د شينوارو استازی محمد اعظم شينواری د لاس لرلو په تور پړ وبلل شول .

وژونکي داسې ومنله : " ګلاب الدين حکمتيار د جيمي کارتر په لارښوونه د شينوارو له استازي محمد اعظم سره په ګډه د مير علي احمد خرم د وژنې نقشه جوړه کړه. ددغې نقشې په پلي کولو کې ما [مرجان] ته حکمتيار لارښوونه را کړه او ما د کارتر نقشه پلې کړه ".

)له دغې پيښې مخکې د جبل السراج د سمنټو د شرکت مشر، مهندس شيرآقا چې د محمد داؤود د ملي کلوپ د دور د ملګرو له ډلې څخه شميرل کيده په خپل کورکې پرته له دې چې د کور شيانو ته يې لاس ور وړل شي ، ووژل شو. داسې انګيرل کيږي چې دغه وژنه کوم پاخه او تکړه جنايتکار په پخسناکۍ (غصه) او سړې سينې تر سره کړې وي (

محمد داؤود د پلټنې د ډلې جاج او په دوسيه کې وړاندې شوي لاسوندونه و منل. دوسيه په عادي توګه نياوتون ته وليږل شوه. هغوى ونه شواى کولاى چې خپلې خپرې کارتر ، حکمتيار او د شينوارو استازي ته و غځوي ، په پای کې يوازې د مرجان په زنداني کولو بسنه وشوه .

سره له دې چې مرجان کولاى شواى و تبنتي خو سرښندنه يې ومنله. خو که مرجان تښتيدلاى واى چا کولاى شواى د جيمي کارتر او ګلبدين حکمتيار ښنه په دغه پيښه کې ښکيل و ګڼي؟

په همدغه وخت کې د شينوارو استازى محمد اعظم شينوارى د محمد افضل خان شينواري زوى د ديورند له کرښې هاغه غاړه واووښت او وتښتيد. نوموړي د شينوارو په سيمه کې ژوند کاوه او په جهاد کې يې هم برخه واخيستله. سره له دې چې د نور محمد تره کي او حفيظ الله امين د رژيم پروخت د هغه د کورنۍ ښځمنې او کوشنيان د څرخي پله زندان ته لويدلي ول ، پرکال ديارلس سوه او اووه شپيتم [۱۹۸۸] د ډاکټرنجيب په بلنه کابل ته راغی او د ننګرهار د والي په توګه وټاکل شو .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)ډاکټر حقشناس د خپلو نورو ليکنو په شان پرته له دې چې لاسوند وړاندې کړي د " دسايس و جنايت روس در افغانستان" د کتاب په ۴۷۴ پاڼه کې له عبدالسميع ژوند څخه نوم اخلي او هغه د مرجان د پيښې د نياوتون (محکمې) د مشر په توګه يادوي. ښايي د هغه موخه د عدليې د وزارت د پلټنو رئـيس سميع الدين ژوند وي ، ځکه د عبدالسميع ژوند په نامه نه کوم څارنوال وو او نه کوم ورمنډګر 'قاضي (''

د غوايي له اوومې [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۲۷] وروسته مرجان له چا سره ونه ليدل. ويل کيږي چې ښايي مرجان روسيې ته ليږل شوی وي. (سره له دې چې مرجان د خلق د ډلې غړيتوب درلود خو بياهم د نورالاميني او اميني په رژيمونو کې په زندان کې پاتې شو او آزاد نه شو.خلقيانو ادعا کوله چې نوموړي له ګوندي لارښوونو څخه سرغړونه کړې ده. دا خبره ددې لامل شوه چې مرجان ليونی شي. د ببرک د رژيم پرمهال هم مرجان د څو مودې لپاره په زندان کې پاتې شو. هغه پرکال ديارلس سوه دري شپيتم [۱۹۸۴] تر درمنلې لاندې ونيول شو او پرکال ديارلس سوه او څلورشپيتم [۱۹۸۵] له بند څخه خلاص شو.د هغه مړی څه موده وروسته د کابل د [سړک ؟] ترغاړې وموندل شو، داسې ښکاري چې نوموړی د زيات الکهولي څښاک له امله چې [پلاستيکي شراب] بلل کيدل مړ شوی وي. [د [داؤود خان د کي جي بي په لومو کې/داؤود خان در چنګال کي جي بي] د کتاب له ۱۳۳ تر ۱۳٦ پاڼو پورې او هم ۲۹۸ پاڼه، د الف هارون ليکنه ، ژباړه ، سـَمـَونه اويادَونه د حامد، د ميوند د خپرندويې ټولنې خپرونه ، پيښاور/پاکستان، دسامبر ۱۹۹۷] .

۴) مرجان او ډاکټر حليم تنوير

د مرجان په اړه د پورتـنيو مالوماتو ۹۹په سلو کې برعکس د " تاريخ و روزنامـه نگاری افغـانســتان" [د ډاکټرحليم تنويرليکنه ، د صبور د اسلامي مرکز چاپ /پيښاور/پاکستان، جنوري ۲۰۰۰] د کتاب په ۲۱٦ او ۲۱۷پاڼو کې پرته له دې چې د " داؤود خان د کي جي بي په لومو کې / داؤود خان در چنګال کي جي بي " له کتاب او يا د ليکوال او ژباړونکي (الف هارون او حامد) څخه په کوم ګوټ کې ياونه شوي وي ، مالومات ورکړل شوي دي .

دا دئ هماغه سل په سلو کې مالومات چې له هماغه ځايه څخه اخيستل شوي دي :

"د شاهدانو له ډلې څخه يو تن ليکي : " کله چې د ديارلس سوه اووه پينځوسم لمريزکال د مرغومي په مياشت کې [دسامبر ۱۹۷۸] د خرخي پله په زندان کې بندي شوم معلم مرجان مې په دويم بلاک کې وليد. لاس او پښې غورځول او خوځښت يې غير نورماله او يو شببه يې هم د يوه روغ رمتې انسان په څير خبرې نه کولې. مرجان د يارلس سوه اته پينځوسم لمريزکال د مرغومي په پينځلسمه نېټه [۱۹۷۹ز د جنوري پينځمه] د عمومي بخښنې په ترڅ کې له زندانه خوشې شو ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر تنویر د "تاریخ و روزنامه نگاری افغـانسـتان" کتاب په هماغه ۲۱۷ پاڼه کې زیاتوي : " رښتیا خبره دا ده چې کمونیستانو مرجان د نوم په بدلون روسیې ته بیولی ، د هغه ماغزه یې ورګډ وړ کړل او د رښتیا د بربنډېدلو د مخنیوی لپاره یې مرجان په یوه لیوني بدل کړ او بیا یې کابل ته را ولیږه چې د هماغې دروهې د رښتونې ختې او تومنې په اړه څه ونه شي ویلای .

څو ترخې پوښتنې : د ډاکټر حلیم تنویر په وینا د مرجان د لاس او پښو غورځول او خوځښت چې غیر نورمال " ول ، نو ولې په بند کې له دوه کاله او څو میاشتو وروسته د هیواد له کرښو دباندې د یوې پیاوړې دستګاه له پلوه دې په " عقلي ګډوډۍ" ککړ شي او له هغه وروسته دې ورځخه یو" لیونی" جوړ شي؟ ولې کمونیستانو مرجان روسیې ته بیوه او هلته یې په یوه " لیوني بدلاوه ؟ " آیا کمونیستانو نشوای کولای مرجان ته د څرخي پله په زندان کې یو ساده امپول ورکړي چې خوله یې د تل لپاره ور وتړي او یا یې په یوه لیوني بدل کړي؟ دغه ماجرا یې ولې د " مرجان" د ښایسته نوم له بدلولو څخه را پیل کړه؟ ولې مرجان یې له روسیې څخه بیرته کابل ته راولیږه؟ او همدغو ته ورته څو نورې پوښتنې چې د [ځکه] ځواب نه لري.....

کاشکې ډاکټر تنویر د خپلو خبرو په پیل کې د " رښتیا خبرې ..." ضریب نه وای راوستای او دا یې نه وای هیره کړې چې : داسې یوې دستګاه ته چې د خپلو او پردیو مشرانو وژنه د ودکا د شرابو څښلو په څیر ساده وي ، نو د مرجان په څیر د یوه سرې وژونکي له غاړې ځړول چې پرته له وهلو او ټکولو یې ویلي ول " ما علي احمد خرم وژلی دئ " ښایي د یوې غوماشې له وژلو هم ساده وي .

که د ډاکټر حلیم تنویر د لیکنې هماغه پارګراف د مشرانو له دغې خبرې سره سمون خوړلای چې " حقیقت یا له ماشوم یا له لیوني وپوښتۍ" نو دا به ومنو چې ښایي روسیې د مرجان په لیوني کولو او په لوی لاس کابل ته د هغه په بیرته رالیږلو غوښتل د پلازمینې تلوسناک استوګن د " دروهې یا دسیسې په رښتنو" جرړو پوه کړي !

۵ (مرجان او حفیظ الله امین

"د [افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند] د خلق د څانګې د ډیرو پټو پوځي سازمانونو پازوالي حفیظ الله امین او ډاکټر شاه ولي ، او د پرچم د څانګې د پټو سازمانونو پازوالي نور احمد نور او عبدالوکیل په غاړه درلودله. دغه داوړه سازمونونه د دوه اړخیزه ارګانیک ډاډ د نشتوالي له امله له یو بل سره ټینګ نه ول اوبدل شوي .

د همدغه یو ګوني ګوند د مشرتابه په ټولو پوړیو کې د خلق او پرچم د څانګو فرکسیونونو په برابره توګه ونډه اخیستې وه. د ا.د. خ.ډ.ګ نا اټکل کیدونکي یووالي ، د " ملي غورځنګ" ګوندي مشر سردار محمد داؤود ، واکمنې اشرافي کړی ، بیلابیل ښي لاسي سازمانونه او هم د سیمې په شاتګپالې ټولنې له هر وخت پخوا بوخ، غچ اخیستونکي ، پرغزناک ، ترهوري او په ژوره توګه هیښ پیښ کړل. خو د انترناسیونالیستي یو موټې وروری او د ا.د. خ.ډ.ګ کې دننه د سیاسي او سازماني یو موټیوالي له پېڅې د " ملي غورځنګ" د ګوند د مشرانو له لیونتوبه د ډکو دروهو جرړې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په دغه سازمان کې د نړیوال ښکېلاک د پټو او څرګندو ایجنټانو هڅې په خپل وخت بربنډې او د اصولي نرمښت او نوښت په رڼاکې شنډې او له خاورو سره یو شوې .

د ګوندي یو والي د لړۍ غوړیدا او پرمختـلـنه ، د مخ په ودې روڼ اندې ټولنیزې مبارزې چټکتیا ، د ا.د. خ.ډ.ګ د ژوندانه او جګړیزې وړتیا غښتلي کیدل ، د هیواد انقلابي مبارزینو ته دا پیاوړتیا ور په برخه کړه چې د واکمن ملي غورځنګ د امر او نهی او د سردار محمد داؤود د ځانغښوتونکي بنسټپالنې او د دولت د نورو لوړ پوړو استازو پر وړاندې د پینځه کلنې ترهګرې پالیسۍ له تراخه زغم وروسته لانجمنه او ډیموکراته جګړه راپیل او د ۱۹۷۶زکال د مې د مېاشتې په لومړۍ د نړۍ د کارګرانو د یوموټیوالي د ښادۍ د لمانځنې په ورځ یې د لومړي ځل لپاره په واټونو کې د لاریونونو د سبمالولو له لارې د رژیم د چوپې خولې د دروهې کړۍ ورماته کړه. خو د د ا.د. خ.ډ.ګ د سیاسي بیرو له دغې زړَورې او په وخت برابرې پریکړې څخه د هغه مهال پولیس لا مخکې خبر شوي ول ؛ او دغه خبره د غوایي له پاڅون وروسته را بربنډه شوه .

د سردار محمد داؤود د واکمنۍ په وروستي کال کې د سیاسي بیرو د غونډو لړۍ د نورمحمد تره کي د کور د کین اړخ په ګاونډیتوب کې د خپل سري رژیم د پولیسو له پلوه ثبتیدلې او د " ملي غورځنګ" د مشر منګولو ته ور رسیدلې. هر ګوره ، دولت د ګوند له دغې پریکړې څخه په خبریدلو د ا.د. خ.ډ.ګ د مشرتابه پړولې یې د خپل برید لړۍ ته چټکتیا ورکړه. مخکې له دې چې سردار داؤود د ا.د. خ.ډ.ګ پرمشرتابه برید وکړي ایران او عربستان ته یې سفر وکړ او د روحانیت غدکه (چپن) یې پرځان کړه او د بې ځایو پلمو او بېخوندو تلوسو په لټه کې شو .

د سردار محمد داؤود په شان حفیظ الله امین او ببرک کارمل هم هر یوه په بیلابیلو کچو د ګوند د دواړو څانګو د یو والي په تړاو ویرې او اندیښنې درلودلې. هغوی د دوه اړخیزو خټاوتنو اوبدګومانیو له امله دې ته غاړه کښینښودله چې د ګوند پوځي سازمانونو له یوبل سره یوځای او و اوبدل شي ، ځکه هغوی ویل چې افسران نه شي کولای پریو بل ډاډ وکړي.

دا چې آیا امین له سردار محمد داؤود سره تړاو او اړیکه درلودله یا نه ، په دې اړه د ډاډ وړ لاسوندونه نشته. خو حفیظ الله امین د سردار داؤود د دولت د بیروکراتیکې واکمنۍ پرمهال په آزاده توګه او د مبارزې د اصولو په نه پام کې نیولو، د پوځي سازمانونو او افسرانو چارې په ډاډه زړه پرته له کومې ستونزې پرمخ بیولې. له بله اړخه د سیاسي بیرو کار پوهه غړي به تـل او په پرله پسې ډول د سردار داؤود د کورنیو چارو د وزیر قدیر نورستاني د څارګرو ځالګیو تر سیوري لاندې څارل کیدل .

د کودتا د رژیم د ملي مصوؤنیت د سازمان دوسیې ددغه انکار نه منونکي حقیقت پرستـنې ولاړې وې چې سردار داؤود د ا.د. خ.ډ.ګ د پوځي سازمانونو او افسرانو له کړو وړو څخه په بشپړ ډول خبر وو. هغه د " خلق" د ډلې افسران پیژندل او ددغو افسرانو د هر یوه د نامه ترڅنګ یې (۷) نښه په سره رنګ کاږلې وه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاسي بیرو د غړو د دوسیو په پرتله د حفیظ الله امین دوسیه پریړه وه. د ګوند د مشرتابه او د پوځي سازمان (د سردار محمد داؤود د ملي مصؤونیت لاسوندونه) ما په خپله د غوایي د پاځون [۱۹۷۸ز کال د اپریل ۲۷] د لومړۍ اونۍ په پای کې د یوه پلاوي په مشرۍ و پلټلې .

کله چې له واکمنو کړیو سره د حفیظ الله امین د ترښت په اړه له نور محمد تره کي څخه پوښتنه کیدله هغه به په موسکۍ خوله ، نغوتو ، لغازو او غیر جدي توګه داسي ویل: هماغسې چې موږ د کارګري پاړکې د دوران جوړونکې ایډیالوژۍ د خپراوي لپاره د " پیام وجدان" له خپروني څخه ګټه اخلو ، پرته له دې چې د واکمنو کړیو اندیښنې را وپارول شي زموږ ګوند ته هم ښایي چې د پوځ په کرښو کې د پیژندل شویو کسانو له لارې د اصوالي نوښت او نرمښت په اډانه کې د مخکښو زیارګالو ایډیالوژي دود او ترویج کړي او د ګوند سیاسي او ټولنیز بنسټ پیاوړی کړي .

که دغه ګومانونه او ذهني ترښتونه یوې خواته کښیږدو ، په دې شک نشته چې حفیظ الله امین یو انارشېست ، پیښه پاروونکې ، وېلاړ وال (اراده ګرا) ، ځانخوښی ، بیرحمه ، د سرې سینې خاوند، پریکند، څوکۍ پال، لوړتیاپال، تیزهوښه ، هڅاند، زړور او د لوړهوډ لرونکی او د ریاضي ښه ښوونکې وو. هماغسې چې بارق شفیعي یې ستایي ، حفیظ الله امین لیواله وو چې د ګوند د مشرتابه په کړۍ کې " یوازینی بې سیاله" مشر و اوسي. د غوایي له پاځونه مخکې او له هغه وروسته د هغه په کړو وړو کې پیاوړې ځانـتـنـې ، هرڅه پر خپله ستنه راتاوول (ځان چورلېځ) ، او د واکمنۍ خونړي تمرکز ته د څرګندو لوڅو پوڅو او هلو ځلو هڅې لیدل کیدلې.

حفیظ الله امین د بهرنیو چارو د وزارت په تالار کې د " دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د پاځون" د لومړۍ کلیزې د لمانځنې په ماښامنۍ میلمستیا کې په براالا او څرګند ډول ویل چې هغه به په افغاني ټولنه کې د ستالین ونډه و لوبوي. د امین د سیاسي ژوند ستره نیمګړتیا او د هغه د ماتې لامل دا وو چې نوموړي د ګوندي او دولتي اصولو اوتګلارو په پرتله شخصي اړیکو ته ډیر لومړیتوب ورکاوه. همدارنګه هغه ګوندي اودولتي کړنلارو او سازماني موازینو ته پاملرنه نه کوله .

باید یوه شو چې طاهربدخشي ، کریم زرغون ، امان الله استوار، ظاهر افق او ابراهیم سامل ټول خلقي کادرونه ول چې د دیارلس سوه او اووه پینځوسم کال د غوایي د مباشتې د اوومې [۲۷ د اپریل ، ۱۹۷۸ز کال] له پاځون څخه مخکې له امین سره په ګوند کې دننه د شخړو له کبله په یوه بڼه نه په بله بڼه دي اته اړ شول چې له ګوند څخه لاس واخلي. له ډاکټر زرغون پرته ، نورو په بیلا بیلو ډولونو او تکتیکونو په نورو سازمانونو کې په جلا جلا نومونو خپلې مبارزې ته دوام ورکړ .

د حفیظ امین د خپلسرو پارَونو له ډلې څخه یوه یې د دیارلس سوه او شپږ پینځوسم لمریز کال د لړم په پینځه ویشتمه [د نوامبر۱۶ ، کال ۱۹۷۷ز] نېټه د سردار داؤود د حکومت د پلان د وزیر علي احمد خرم د ترور نقشه وه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کندز په ولایت کې د گوند د کنترول د کمیسیون پلټنو څرگنده کړه چې دغه نقشه د حفیظ الله امین له پلوه جوړه شوې وه .

زه په هغه وخت کې د گوندي کنترول د کمیسیون مشر وم. د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د مرکزي کمیټې د سیاسي بیرو د فوق العاده پلاوي په جوړښت کې ، د گوندي کنترول د کمیسیون غړي سلیمان لایق، د کندز د ولایت د ورهنگرو پازوال نظام الدین تهذیب او د کمیسیون نورو غړو گډون درلود.

پلټنو څلور ورځې دوام وکړ. د پلاوي پوښتنو ته د نظام الدین تهذیب په کور کې د گوند له سلو تنو څخه زیاتو کادرونو ځوابونه وویل. د ځیرنو له پایلو څخه را څرگنده شوه چې حفیظ الله امین د خپلې دروهې د پلي کولو لپاره د گوند له غړو او ان د گوند له کادرونو څخه گټه اخیستې وه او هغوی یې کارَولي ول .

له دغو پاړوونکو کړو وړو څخه د امین موخه دا وه : د مرجان د گواښنو په ویره کې دې علي احمد خرم ارگ ته ننوځي او ترهگر مرجان دې تر سردار محمد داؤود پورې بوزي. له هغه وروسته دې د سردار داؤود پرضد ترهگره کړنه ترسره او سردار داؤود دې ووژني. بیا دې پوځ په تیارسي ودرَول شي. په دې توگه به حفیظ الله امین د وسله وال ځواک د پاڅون له لارې په آسانۍ سیاسي واکمني په خپلو منگولو کې راخپله او هم به د وسله وال ځواک د پاڅون په لړ کې خپل سیاسي سیالان او مخالفین درې ورې او وځپې. (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند پر مشرتابه د داؤود تر برید پورې د گوند د کنترول دوسیه ، د دیارلس سوه او اووه پینځوسم لمریزکال د غوایي د مپاشتې تر پینځمې [۱۹۷۸ز، د اپریل ۲۵] نېټې پورې د سلیمان لایق په کور کې خوندي وه. خو د سلیمان لایق د شفاهي گزارش پربنسټ دغه لاسوندونه د سردار محمد داؤود له برید سره سم له منځه ولاړل.)

د سیاسي دفتر د لیړل شوي پلاوي جاج اخیستنې او لید لوري د غوایي د پاڅون په پیښو کې په زباد ورسیدلې؛ ځکه د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د جوړیدلو په سبا ورځ د امین لومړنی گام د خرم د ترور د زندانیانو را بلل ول او له هغو څخه د شینواري په نامه د یوه سړي آزادَول او پنځول ول چې نوي جوړ شوي دولت خپلې لومړنۍ مادي مرستې له شینواري څخه را پیل کړې. د نوموړو بندیانو له ډلې څخه یوازې وژونکی مرجان له زندانه خوشې نه شو .

کله چې د ا.د. خ.ډ.گ، د گوند د څار یا کنترول د کمیسیون له لارې د حفیظ الله امین دغه پاړوونکې دروهه را بربنډه کړه نو په بیړه یې له مرکزي کمیټې څخه د حفیظ امین د ایستلو او په لومړي سر کې د گوند د پوځې څانگې د پټو سازماني چارو له پازوالۍ څخه د هغه د شړلو سکالو را پورته کړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاسي دفتر په یوه غونډه کې د پټ سازمان له پازوالۍ او له مرکزي کمیټې څخه د حفیظ الله امین د شړلو د مصوبې طرح کریم میثاق ولیکله. خو نور محمد تره کی او ببرک کارمل د مصوبې د لیږد او منلو مخه ونیوله .

تره کي د امین د شړلو خبره ځکه وځنډوله چې لومړی دې د یوې میاشتې په اوږدو کې د وسله وال ځواک لوړپوړي افسران او د پوځي ښانګي مخکښ کسان د امین د اغیزو له کوډو څخه را وایستل شي .

د تره کي دغه دریځ په هېڅ ډول د سیاسي بیرو د ډیرو غړو لپاره د بسنې او منلو وړ نه وو. د دغه دریځ د پخې ختې او تومنې لامل لا تر اوسه څرګند نه دئ او پرهغه قضاوت کول هم ګران ښکاري." (ظهور و زوال حزب ډیموکراتیک خلق افغانستان" ، د اکاډیمسین دستګیر پنجشیري لیکنه ، له ۵۲ تر ۵۶ پاڼو پورې ، پیښاور / پاکستان ، ۱۹۹۹ زکال ، جنوري)

د همدغو خبرو پر سر د ۲۰۰۸ز کال د اګست پر شپاړلسمې نېټې د لاندنیو پوښتنو او ځوابونو لړۍ ورزیاته شوه :

سیاه سنګ: مرجان د پوهې او زده کړې له اړخه څه ډول سړی وو؟

پنجشیری: مرجان لوړې زده کړې وې، په عالي دارالمعلمین کې یې لوستنې کړې وې او ساینس یې درس ورکاوه .

سیاه سنګ: ستاسو د څار یا د کنترول کمیسیون د مرجان د کارنامې د پلټلو لپاره چې تاسو یې مشري کوله او سلیمان لایق ، قدوس غوربندی او نظام الدین تهذیب یې غړي ول ولې کندز یې غوره کړ؟

پنجشیری: مرجان د کندز د ولایت د علي آباد په ولسوالۍ کې په یوه ښوونځي کې ښوونکی وو. هماغلته ډیري خلک د نوموړي له سیاسي کړو وړو څخه خبر ول.

سیاه سنګ: ستاسو په وینا د څارکمیسیون د خپلې څلور ورځنۍ پلټنې په ترڅ کې له سلو څخه پورته ګوندي کادرونو سره خبرې اترې کړې چې مرجان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی وو او د محمد داؤود د وژلو فرمان یې له حفیظ الله څخه تر لاسه کړی وو. د دغه پټ راز له رابربنډېدلو وروسته ستاسو په ګوند کې کورنی غبرګون او د ګوند تولیز دریځ په څه ډول وو؟

پنجشیری: د څار د کمیسیون د کار د پایلو له هر اړخیزو څېړنو وروسته په لومړي سر کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له مرکزي کمیټې څخه د حفیظ الله امین د شړلو او له پټ پوځي سازمان څخه د هغه د پازوالۍ د بیرته اخیستلو سکالو تر خبرو اترو لاندې ونیول شوه. د هغه په څنګ کې د ګوند مشرتابه لارښوونه وکړه چې ژر تر ژره دې یوه خبرتیا خپره او په هغې کې دې ټینګار وشي چې مرجان اخوانی دئ او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی نه دئ.

سیاه سنګ: آیا د مرجان په تړاو نوموړې خبرتیا خپره شوه؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنجشیری: هو. موږ هغه خبرتیا په پراخه کچه خپره کړه .

محمد اقبال وزیری: بله نقشه

د ۲۰۰۸ زکال د جولای د مېاشتې په دیارلسمه نېټه کاندید اکاډیمیسین محمد اعظم سیستاني د " پسرلني سباوون د ګولیو باران" ته لاندینی یادښت لیک را ولیږه :

"د نور محمد تره کي په حکومت کې د دفاع د وزارت د سیاسي چارو پخوانی رئیس محمد اقبال وزیری چې اوس په هالند کې کډوال دئ په خپل کتاب کې " د ثور پاځون ، د کي جي بي دسیسې او د شوروي یرغل" [د دانش د خپرندویه ټولنې خپرونه ، پیښاور، ۲۰۰۷] تردغه سرلیک لاندې " د شوروي اتحاد له خوا د محمد داؤود پرضد د کودتا تجویز" داسې لیکلي دي :

۱ (۷۲ پاڼه - [دغه پاڼه سیستاني صاحب له پښتو ، دري ته ژباړلې وه[

"د داؤود خان د جمهوري ریاست ارګ ته ، خلقیانو له دوه وو لاره ځخه ځانته لاره پرانیستلې وه : یو شمیر ننګرهاریو ملګرو د داؤود خان د ناظر بازمحمد د زوي نیک محمد له لارې او بلې ډلې د ګارد له بولندوی صاحبجان سره د پیژندنې او ملګرتوب له لارې (د یادونې وړ ده چې د لومړۍ ډلې مخ د غوایي له کودتا څخه مخکې لوڅ شو او له ګارد څخه په شړوني ، د وسله وال ځواک نورو لیواګانو ته ولیږل شول.)

د خلقیانو له پلوه د مخابرې افسر آقا محمد د ګارد بولندوی ګومارل شوی وو، سره له دې چې د ګوند د مشرتابه له پلوه د ګارد ملګرو ته لارښوونه نه وه ورکړل شوې خو آقا محمد تر سهاره د محمد داؤود تر څار او سترګو لاندې د مخابراتو دنده پر مخ بیوله او خپله دنده یې په ډیرې پوهې او ورهنې د خلقیانو په ګټه تر سره کړه ، ان داؤود خان د کار تر پایه پرهغه بدګومانه نه شو .

په هغو شېبو کې چې داؤود خان یا د هغه نورو ملګرو آقا محمد ته لارښوونه کوله چې پلاني بولندوی یا پلانۍ قطعې ته دغه پیغام مخابره کړه نو اقا محمد به د مخابره کولو په وخت کې په ډیرې چالاکۍ او ټګمارۍ د مخابرې ځانګړې تنۍ دومره کښیکاږله چې غږ به رشکین (مغشوش) کیده او بل لوري به نشوای کولای د داؤود خان غږ په روښانه او څرګند ډول واوري. په پای کې بل لوري نه شوای کولای قومانده ترلاسه کړي .

د ماخستن د لمانځه مهال وو چې د داؤود خان ملګرو پریکړه وکړه چې له ارګ څخه ووځي. له دغه پټ راز څخه محمد آقا خبر شو او خپلو خلقي ملګرو ته یې ورساوه. په پای کې د داؤود خان زوی شهید شو او نور کسان د ګلخانې ماڼۍ ته و تښتیدل. په دې توګه د تیښتې پلان ناکامه شو ".

۲ (۵۱ پاڼه - [دغه پاڼه سیستاني صاحب له پښتو ، دري ته ژباړلې وه[

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ديارلس سوه دريځلويښتم كال [۱۹٦٤] د اساسي قانون پربنست د نبستاً ډيموكراتيكو لاسته راوړنو تېغر محمد داؤود ور تړول كړ او يواړخيز يو گوندي سياسي جوړښت يې رامنځته كړ. محمد داؤود چې ددولت په چارو كې پر يو شمير ناوړو كسانو ډېره لګولې وه د يوه ګرګر (مستبد) واكمن په انځور كې يو ځل بيا را وځليد. محمد داؤود له خپل ځنگ څخه د پخواني پاچا يو شمير پلويان و شړل او روڼ اندي يې پرځان را تړول كړل. ان محمد نعيم خان [د محمد داؤود ورور] له دغې يو پنا كوونكې تګلارې څخه دومره زړه تورن وو چې د [محمد داؤود] له زوى عمر داؤود سره يوځاى د هغه د وژلو په لټه كې شو .

دغې موخې ته د رسيدلو لپاره محمد نعيم خان ، عمرداؤود ته دنده سپاري چې په دې تړاو دې له پاچاګل وفادار سره خبرې وكړي. داؤود خان كلونه مخكې پاچاګل وفادارله پکتيا څخه كابل ته راغوښتى وو او په حربي ښوونځي كې يې زده كړې كولې. پاچاګل وفادار د آدينې (جمعې) او پيلنۍ (شنبې) په ورځو د هيواد مشر په كور كې وو او د دغې كورنۍ د غړي په توګه روزل شوى وو. داؤود خان پر پاچاګل وفادار بشپړ ډاډ درلود .

عمر داؤود ، پاچا ګل خپل كور ته رابولي او له نوموړي سره د همدغې خبرې په ګډولو هغه ته وايي چې اكا يې [محمد نعيم] هم غواړي په دې تړاو ور سره خبرې وكړي. بله ورځ نعيم خان او پاچا ګل له يو بل سره ګوري. پاچاګل د محمد نعيم د وړانديز په ځواب كې وايي : " كه داؤود خان د يوه لوړ غره پر سر بيده وي او زما په لاس كې ګل وي ، زه به ګل هغه ته نيږدې ور نه وړم چې د ګل بوى يې له خوبه را ويښ نه كړي. تاسو خود هغه د وژلو په اړه له ما سره خبرې كوئ." دغه خبرې ماته پاچاګل په فرانكفورټ [جرمني / كال؟] كې ويلي دي " .

ښاغلى اعظم سيستاني په پاى كې زياتوي : " ما نوموړي خبره له ډاكټر اكرم عثمان سره ياده كړه. هغه وويل : عمرجان زما ټولګيوال وو او ترهغه ځايه چې زما په ياد راځي دومره پوهيږم چې عمرجان د چرګ د وژلو زړه نه درلود، څه دا چې يو سړى ووژني او په تيره بيا د خپل پلار وژنې ته دې زړه ښه كاندي. عمر ډير بې تمې سړى وو او هڅه يې كوله چې ځان له سياسته ليرې وساتي. خپل پلار ته يې ډيرژوردرناوى درلود. د هغه ترڅنګ سردار نعيم خان خپل ورور داؤود خان ته د زړه له كومې درناوى درلود او اړيكى يې لكه د پلار او زوى اړيكې وې. له دې امله كولاى شم ووايم چې د ليكوال دغه ادعا بې ختې او تومنې ده او جرړې نه لري".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوویشتمه برخه

بیا هم مرجان...

د"Conflict in Afghanistan: A Historical Encyclopedia" ، کتاب په ۱۴۹پاڼه کې چې د Frank Clements لیکنه ده د "خرم، علی احمد له 1931 تر 1977" سرلیک لاندې داسې راغلي دي:

"علي احمد خرم په [کابل/افغانستان کې] خپل کار د پلان په وزارت کې له ۱۹۵٦زکال څخه را وروسته پیل کړ. نوموړی په ۱۹۵۷ز کال کې د کابل پوهنتون د اقتصاد له پوهنځي او په ۱۹٦۸ د [امریکا په پنسلوانیا کې] د پیتزبور له پوهنتون څخه فارغ او تر ۱۹٦۸ز کال پورې د امریکا په متحده ایالاتو کې د نورو زده کړو لپاره پاتې شوی دی. خرم په ۱۹۵۸ ز کال کې د پلان په وزارت کې د پلان جوړولو او د پلانونود همغږۍ د څانګې مشر وو او تر ۱۹۷۱ ز کال پورې د پلان جوړولو او سوداګرۍ د څانګې د مشر په توګه پاتې شو. له ۱۹۷۱ تر ۱۹۷۷ز کال پورې یې د پلان د وزیر په توګه کار کاوه .

د علي احمد خرم د وزارت په دور کې محمد داؤود پریکړه کړې وه چې د هیواد له اوړو څخه د شوروي د مالي مرستو د پیټې دروندوالی راټیټ او د پرمختګ په چارو کې د مالي مرستو لپاره ایران او عربي دولتونو ته مخ واړوي .

له همدې امله علي احمد خرم ته ویل شوي ول چې تر لاس لاندې او په پام کې نیول شوي پروژې دې ژر تر ژره پای ته ورسوي او د شوروي د نورو مرستو له منلو څخه دې ډډه وکړي .

خرم د ۱۹۷۷ز کال د نوامبر په شپاړسمه نېټه د محمد مرجان په پلوه ووژل شو. مرجان ویل چې دغه وژنه یې د " اسلامي انقلاب" په نامه تر سره کړې ده ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د " خلق" له ډلې سره د هغه تړاو نورې پوښتنې را پورته کړې وې. نوموړی په ابدي حبس محکوم او وروسته د عمومي بخښنې په لړ کې له زندانه خلاص شو ".

(References: Louise Dupree & Albert Linette, eds 1974

Afghanistan in the 1970s, New York: Praeger), ABC CLIO, 2003

"مرجان د کي جي بي مرۍ "

ما د دیارلس سوه او یو اویایم کال د ورې د مباشتې په دیارلسمه [۱۹۹۲ داپریل ۲٦] د " افغان ، ملي یو والي" د خپرونې په دریمه ګڼه کې د " هاشم میوند وال په وژنه کې پر محمد داؤود د بې بنسټو تورونود لګولو" تر سرلیک لاندې یوه لیکنه خپره کړه او ټینګار مې کړی وو چې د علي احمد خرم ، میراکبر خیبر ، سردار محمد داؤود او د هغه د کورنۍ او زموږ د نورو زرګونو هیوادوالو د وژنې پریکړه د کي جي بي څارګرې اداري کړې وه." (غوث الدین

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

فائـق د " رازي که نميخواستم افشأ گردد" د کتاب ۱۰۸ پاڼه ، پيښاور/پاکستان د افغاني مطبوعاتو مرکز، ۲۰۰۱زکال ، مارچ)

"زه اخواني نه يم"

د مرجان په لاس د علي احمد خرم د وژنې په اړه د " چند سطر شکسته در باره تجاوز روس در افغانستان" (نوی ډيلی/ هند ، د ليتو د خپروندېې ټولنې خپرونه) په کتاب کې په ۱۹۸۱زکال کې په ډېر لنډيز راغلې او همدغه ليکنه په ۱۹۹۵ زکال کې د " پګاه" د مياشتنۍ خپرونې په پينځمه ګڼه کې په کاناډا کې د دويم ځل لپاره خپره داسې شوې ده :

د ديارلس سوه او اوه پينځوسم [۱۹۷۸ز] کال په وروستيو شپو ورځو کې د هوايي ځواک له يو شمير افسرانو سره يو ځای و نيول شوم چې د څرخي د پله د زندان دويم بلاک ته و سپارل شوو. د وخت په تيريدلو د زندان له چاپيريال سره اشنا کيدلو ؛ وا مې وريدل چې مرجان هم د بلاک د همدغه دالان په خونو کې بندي دی. د علي احمد خرم د وژنې خبر او د هغه د وژونکي اعترافات مې د رسنيو له لارې اوريدلي ول او د مرجان ليدنه راته په زړه پورې وه.

له يوې مودې وروسته مې مرجان وليد او غوښتل مې له نيږدې ورسره وګورم. مرجان /..../ لوړه ډنګره ونه او له هډوکو ډک وچ مخ يې درلود. د تفريح په ترڅ کې د بلاک په انګړ کې دريده ، خپله غاړه به يې لږ کږه نيوله او تر ډېر وخت پورې به يې سترګې لمر ته نيولې. مرجان ډيرې لږ خبرې کولې او د بې سر او پايو خبرو لور او ګودر يې مالوم نه وو او خبرې يې بې انډوله وې .

يوه ورځ مې له مرجان څخه د پلان د وزير د وژنې په اړه پوښتنه وکړه. هغه ځواب راکړ :" هر هغه څه چې تاسو د راډيو له لارې اوريدلي او په ورځپاڼو کې مو لوستلي ، له اخواني توب او له ګلبدين حکمتيار سره زما له نيغو اړيکو پرته ، نورې ټولې خبرې سمې وې"!

موږ په لومړيو کې انګيرل چې ګنې مرجان د [افغانستان د خلق] ډيموکراتيک ګوند او واکمن حکومت له ويرې درواغ وايي خو د وخت تيريدلو او د خلقي حکومت د پرله پسې وژنو لړۍ چې موخه يې د اخوانيانو ، مساواتيانو او په روس پورې د نه تړل شويو چپيانو وژنه وه بل ډول انځور رامنځته کړ ، له ټولو د پام وړ خواشينوونکې خبره د دويم بلاک په انګړ کې د ديارلس سوه اته پنځوسم لمريزکال د غبرګولي د مياشتې په اتمه او يولسمه نېټه [۱۹۷۹ز کال د مې ۲۹ او د جون لومړۍ] د داؤود د واکمنۍ د دور د بنديانو ډله ييزه وژنه وه (په وژل شويو کسانو کې داسې بنديان هم ول چې د خپل بند قانوني موده يې تيره کړې وه لکه ښاغلی فصيح د باميانو د ولايت د يکاولنګ له ولسوالۍ څخه)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو ټولو پیښو په لړ کې چې زموږ ترمخ تیریدلې د مرجان د خطرناکې دوسیې په پام کې نیولو سره د هغه ژوندي پاتې کیدل موږ ټول په شک کې و غورځولو او پوه شوو چې ترکاسې لاندې بله نیم کاسه هم شته .

د څرخي پله په زندان کې د مرجان د دوسیې مستنطین او د دهمزنګ د محبس مدیر غني عمرزی صافي هم له موږ سره د زندان په حجره کې بندیان ول. مرجان چې هر وخت نوموړي کسان لیدل نو د خپل د لاس د ګوتو په کږولو به یې ویل : " هغوی زما د لاس ګوتې را ماتې کړې دي " .

یوه ورځ مې له غني څخه د مرجان د " اخوانیتوب یا نه اخوانیتوب" په اړه وپوښتل. هغه ماته ځواب را نه کړ. هر ګوره ، زموږ شک هغه مهال په یقین واوښت چې مرجان د دیارلس سوه اته پینځوسم لمریز کال د مرغومي د مباشتې د شپاړلسمې [۱۹۸۰ز کال د جنوري شپږمه] نیټې له عمومي بخښنې یوه اونۍ مخکې له یو شمیر نورو بندي پرچمیانو سره یو ځای له بنده آزاد شو)"دو تصحیح و یک تبصره، فـرهـاد لبیب، ګڼه 91، د مـارچ لومړۍ 2009، www.kabulnath.de)

"مرجان نه خلقي وو ، نه پرچمي "

د ۲۰۰۹ زکال د فبرورۍ په شپاړلسمه نیټه جنرال خوشحال پیروز صافي په ورین تندي ومنله چې د مرجان د ژوندانه او د هغه د کارنامو په اړه یو شمیر پوښتنو ته ځواب را کړي .

سـیاه سنګ: ویل کیږي چې تاسو مرجان له ډیر نیږدې پیژانده؟

جنرال پیروز: له مرجان څخه زما پیژنده زما د دندې په تړاو وه. کله چې نوموړی د علي احمد خرم د وژنې په تور و نیول شو زه د کورنیو چارو د وزارت د منتظره قطعې د کشف آمر وم. د هغه له نیول کیدلو وروسته مې پینځلس شپې په یوې خونې کې ورسره تیرې کړې. د یوه ساتونکي په توګه ما د مرجان د ځاني امن او خوندي ساتلو دنده درلودله .

سـیاه سنګ: هغه څه ډول سړی وو؟

جنرال پیروز: که ستاسو موخه د هغه د څیرې بیلګې وي ، مرجان تور بخونې لمرسوځولې رنګ درلود ، لوړه ډنګره ونه ، غټې سترګې او ډکې وروځې یې درلودلې ، له رواني اړخه لږ نا آرامه او عصبي وو. د پلار نوم یې غلام سخي وو. یو ورور یې ډاکټر افضل نومیده چې په روسیه کې یې زده کړې کړې وې او په سید نور محمد شاه مینه [کارته نو] کې یې ژوند کاوه. سره له دې چې مرجان د یوې بې وزلې کورنۍ له ټغر څخه سر راپورته کړې وو خو ښوونځي یې په لوړو نمرو او لوړې درجې پای ته رسولی وو. په تنکۍ ځوانۍ کې یې ګلان پلورل. د لید لوري له اړخه ویلای شم چې ښې زده کړې یې کړې وې ؛ هغه لوړې زده کړې یې ترسره کړې وې او په منځنۍ کچه یې هر اړخیزه مالومات

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم درلودل. مرجان د ننګرهار ولايت په شګه کې زيږېدلی وو او په تېبر زاخيل وو. مرجان درې مانديني درلودلې، دوې مانديني يې له شګې او يوه مانديڼه يې له کندز څخه وه.

سیاه سنګ: له دغو دوه وو ګزارشونو څخه کوم يو يې رښتيا يا لږ تر لږه له رښتيا سره ډېره لګوي. ګزارشونه وايي چې : " مرجان د بګراميو پر سړک له ښکاري توپک سره و نيول شو" او " مرجان د [پلان د وزيرعلي احمد خرم له وژنې وروسته] و تښتيد او ځان يې په شاه شهيد مينه کې خپل کورته ورساوه. نوموړی د تيښتې او مقاومت له هڅو پرته ځان له يوې تومانچې سره پوليسو ته سپاري ".

جنرال پيروز: د ديارلس سوه شپږ پينځوسم کال د لړم د مياشتې په څلورويشتمه نېټه د ځلنۍ " چهارشنبې" په ورځ [۱۹۷۷ د نوامبر ۱۶] مرجان و کولای شول چې د علي احمد خرم له وژنې وروسته د پېښې له سيمې څخه وتښتي. وروسته څرګنده شوه چې په ټکسي کې سيد نور محمد شاه مېنې ته د خپل ورور کورته تللی وو. له هغه وروسته مرجان له ډېرو ګړنګونو او کړليچونو په تيريدا ځان د يک لنګه کوتل ته رسولی وو او له هغه ځايه يې غوښتل له بګراميو څخه ولاړ شي او ځان د خلکو له سترګو په کوم ګوټ کې پټ کړي. د لارې په اوږدو کې د نساجي د رئيس موټر ناڅاپه د مرجان مخې ته ورځي. مرجان موټر دَرَوي او له زور زياتي او ګواښونو څخه کار اخلي او غواړي چې ده ته هم په موټر کې ځای ورکړي. په دغې شېبې کې د مرجان هڅې برياليۍ نه وې ځکه په همدغه شېبه کې يو بل سړی تيريږي چې دوه سپيان له ځان سره لري او پيښه يې له ورايه څارله نوموړي سري ليدل چې يو ناپيژندل شوی سړی شکمنې لوڅې پوڅې او هلې ځلې کوي. هماغه سړی د مرجان پرځان خپل سپيان خوشې کوي. مرجان بله لار نه لري او بيرته سيد نورمحمد شاه مېنې ته را ګرځي. په پای کې د هماغې ورځې د ماسپښين په څلورو بجو د سيد نورمحمد شاه مېنې د ۲۴ سړک [کارته نو] د نانوايي په تم ځای کې د پوليسو ګوتو ته لويږي ، سره له دې چې په لاس کې يې توپک او تومانچه وه ، نيول کيږي .

سیاه سنګ: آيا خرم په هماغه تومانچې وژل شوی وو؟

جنرال پيروز: نه! د عدلي طب پلټنو او څېړنو څرګنده کړه چې د پلان د وزير له مرې څخه د امريکايي Walther تومانچې ګولۍ موندل شوې وه. خو دا څرګنده نه شوه چې نوموړې والتر تومانچه په څه ډول ورکه شوه. آيا مرجان نوموړې تومانچه په کوم نا مالوم ځای کې ليرې غورځولې وه يا يې په پټه چاته ورکړې وه؟ زه نه پوهيږم. خو له وژونکي څخه يو ښکاري (چره يي) توپک او يوه اسپانوي "Llama" تومانچه لاس ته راغلې وه .

سیاه سنګ: آيا تاسو پوهيږئ چې د مرجان ګوتو ته نوموړی ښکاري توپک په څه ډول ورغلی وو؟

جنرال پيروز: د مرجان ورور ډاکټر افضل د پلټنې ډلې ته داسې وويل : د علي احمد خرم له وژل کيدلو دوې ورځې مخکې ما مرجان ته په کور کې ډېر نصيحت وکړ او ورته مې وويل چې تا زده کړې کړې دي او تا ته ښايي چې له ورانکارو او غير قانوني کړو وړو څخه ځان ليرې وساتی خو مرجان د تل په شان له ما سره شخړه کوله او زما د خبرو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروا يې نه کوله. وروسته خبر شوم چې دغسې يو غټ جنايت يې تر سره کړی دی. مرجان د پيښې له سيمې څخه له تښتيدا وروسته ، زما د ماندينې په وينا زما کورته راغی او له هغې يې و غوښتل چې ښکاري توپک او تومانچه دې ورته په بيړه ورکړي. زما ماندينې مقاومت او مخالفت وکړ. خو مرجان په دې بريالی شو چې نوموړې وسله له اجازې پرته را پورته او له کوره ووځي .

سیاه سنگ: د مرجان تر څادر لاندې د پټو نقشو او کسانو په اړه څه مالومات لرئ؟

جنرال پيروز : مرجان د خپلو شخصي او خصوصي کيسو ترڅنگ چې هره شپه به يې ماته کولې د پلټنې د ډلې د پوښتنو او ځوابونو لړۍ به يې هم ټکی په ټکی را ته ويله. يوه شپه مرجان راته داسې وويل : " دوه کاله مخکې (١٩٧٥) کله چې زه کندز ته د ساينس د ښوونکي په توگه ولاړم هلته په امام صاحب کې له گلبدين حکمتيار سره آشنا شوم. هغه ماته وويل ' غريب سړی يې او روزگار دې هم سم نه دی.مگر زه در سره مرسته کولای سم چې ژوند دې ښه سي. گلبدين زياته کړه چې : ' له ما سره اړيکه ټينگه وساته. تا له ځان سره پاکستان ته بيايم او له يوې مودې وروسته بيرته هيواد ته را ستنيږو" لنډه دا چې له هغه سره پاکستان ته ولاړم او هلته مې د پوځي زده کړو يوه دوره تيره کړه. هيواد ته د ستنيدا په وخت کې ماته حکمتيار د شگې په سيمه کې وويل :" دلته د څو شپېو لپاره د يو چا ليدلو ته ورځو." له هغه وروسته زه يې يوه سړي ته ور وپيژندلم اوورته يې و ويل : " دا سړی زما نوی ملگری دی." نوموړي سړي له روغبړ او د هر لور او گودر له خبرو وروسته يې يوه سړي ته چې بزگر ښکاريده گوته ونيوله او ويې ويل : " ايا کولای شی د هغه سړي ژوند په يوه ډز واخلې؟ " هک پک پاتې شوم او گلبدين ته مې وکتل. گلبدين غلی او بې تفاوته ولاړ وو. پوه شوم چې اوضاع خرابه ده. ما هم له ناچارۍ پريکړه وکړه او ناپيژانده بزگر مې په يوه ډز مړ کړ. حکمتيار په ډېره سړه سينه ماته مخ را تاو کړ او په موسکا يې وويل : " آپرين ! ښه نښه ويشتلای شې. له هغه وروسته د کندز په لور و خوځېدلو ".

سیاه سنگ: مرجان د علي احمد خرم په اړه څه ويل؟

جنرال پيروز: زه به يې تاسو د مرجان له خولې ووايم." ماته يوه ورځ گلبدين حکمتيار داسې دنده را وسپارله : کابل ته ولاړ شه او علي احمد خرم د کار له دفتره دباندې را وباسه. له هغه سره يو ځای د وزيرانو په موټر کې پورته شه او ورته ووايه چې تا ارگ ته داؤود ته بوځي. له دې چې د وزيرانو موټران د ارگ په دروازه کې نه پلټل کيږي د خرم په مرستې په ډېرې آسانۍ کولای شی د داؤود خان د کار دفتر ته ولاړ شی او هلته يې ځای په ځای ووژنی. ددغې پيښې په ترڅ کې به درې تنه نور ستا امنيت ونيسي ".

سیاه سنگ: ولې د نورو وزيرانو له ډلې څخه علي احمد خرم په نښه شوی وو؟

جنرال پيروز: د مرجان په وينا خبره په هيڅ ډول د پلان د وزير پر سر نه وه. هر وزير چې گوتو ته ورغلی وو د هغه کار کيده د هغه موخه دا وه چې د وزيرانو په ځانگړي موټر کې ارگ ته دننه ولاړ شي او د سردار داؤود ليدلو ته

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسول شي. د مرجان موخه د ولسمشر وژل ول او له وزیر سره یې سر او کار نه درلود. مرجان د خپلې نقشې د پلي کولو لپاره د پلان وزیر ځکه غوره کړ چې د نورو وزارتونو برخلاف د پلان د وزارت ودانۍ په ډېر ښه ځای کې د سړک په غاړه کې پرته وه ؛ او نوموړې ودانۍ نه کومه څلور دیوالي او نه ساتونکي درلودل. په دې مانا چې په ډېرې آسانۍ یې کولای شول ځان خپلې ټاکلې موخې ورسوي .

سیاه سنګ: او د علي احمد خرم د وژل کیدلو څرنګوالی؟

جنرال پیروز: مرجان وویل : کله چې زما زړه مې ډاډه شو چې هغوی زما امنیت د افغان لوی پلورنځي [فروشگاه بزرگ افغان] ودانۍ ته نیږدې نیولی دی او د کومې خرابۍ په رامنځته کیدلو د امنیت نیوونکو ټکسي زما د ژغورنې لپاره را دانګلای شي نو د پلان د وزارت له دروازې نیغ په نیغه د وزیر سکرتر ته ورغلم او هغه ته ومې ویل: د پلان ښاغلي وزیر صاحب ته یو ډېر ضروري او مهم پیغام لرم. سکرتر وویل : وزیر صاحب له یوه بهرني میلمه سره د لیدلو په غونډه کې بوخت دی. سترګې په لار کښېنئ چې غونډه پای ته ورسیږي. ما وویل : نه ! نه شم کولای سترګې په لار پاتې شم. زه باید همدا اوس هغه ووینم. سکرتر وویل : اجازه نشته. وزیرصاحب ته ستاسو تګ هېڅ امکان نه لري. هغه د جاپان له یوه سوداګریز پلاوي سره ډېره مهمه او ضروري غونډه لري. ما وویل : زما کار تر ټولو مهم او ضروري دی او پرته له دې چې د سکرتر ټینګار او مخنیوی په پام کې ونیسم د وزیر خونې ته ننوتلم او هغه ته مې په بیړه وویل چې ما له ځان سره د داؤود خان د لیدلو لپاره ارګ ته دننه بوځي. مخکې له دې چې علي احمد خرم کوم غبرګون له ځانه څرګند کړي وړاندې ولاړم او د هغه د دفتر د ټیلفون مزی مې پریک کړ. وزیر بله چاره نه درلوده او له ما سره یوځای له خونې را ووت او په لاره روان شوو. وزیر موټر ته د پورته کیدلو په حال کې خنډونه رامنځته کول. له بلې خوا وخت مې له لاسه ورکاوه او له بل لوري خلک او ځو تنه وسله والو کسانو مخته را دانګل. ما چې داسې ولیدل نو ما هم وزیر په ډزو وویشت او په ټکسي کې و تښتیدم .

سیاه سنګ: آیا دا رښتیا ده چې مرجان د پلټنو په لړ کې نه وهل شوي او نه ټکول شوی او هر څه یې په خپله خوښه وویل؟

جنرال پیروز: سل په سلو کې رښتیا ده. مرجان له وهلو ټکولو پرته هرڅه په خپله ومنل. دا هم باید ور غبرګه کړم چې د مرجان له نیول کیدلو وروسته تر څو اونیو پورې په ولچک او زولنو کې ساتل کیده. چارواکي اندیښمن ول چې مرجان ځان ونه وژني او یا کوم بل خطرناک کار ته لاس وانه چوي .

سیاه سنګ: آیا د ځان وژنې نښې نښانې په هغه کې لیدل کیدلې؟

جنرال پیروز: مرجان په ځو ځو ځله ماته ویلي ول چې : کاشکې یوه تیره اوسپنه ، میخ ، چاکو یا تیغګی مې لاس ته راغلی وا ی چې ځان مې ددغه ژوند له شر څخه خلاص کړای وای .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاه سنګ: ویل کیږي چې مرجان رواني ستونزې درلودلې ، آیا رښتیا ده؟

جنرال پیروز: په پخوانیو یې نه پوهیږم. خو دومره پوهیږم چې د چا خبره د مرجان " اعصاب لړ خراب" ول. ما د مرجان په ساتلو کې پینځلس شپې ورځې نوکریوالي وکړه ، بیا کورته ولاړم ، دوه ورځې ورسته بیرته راغلم په هکپکوالي مې ولیدل چې د مرجان رنګ تک ژیړ او مخ ، لاس او پښې یې شنې اوښتې وې او سر یې په یوه دستمال کې پیچلی وو. ما وپوښتل چې څه ورباندې شوي ول ما ته وویل شول : کله چې ته نه وی ، د کابل ولایت د قرار ګاه بولندوی هاشم (غویی هاشم / هاشم ګاو/دا د مرجان تکیه کلام وو چې هر چا ته به یې " غویی/ ګاو" ویل) د مرجان خونې ورغلی وو او له هغه یې یو شمیر پوښتنې وکړې. یا مرجان سم ځوابونه نه ول ورکړي یا یې داسې شیان ورته ویلي ول چې هغه یې ډیر سخت په قهر کړی وو. په پای کې نوموړي بولندوی مرجان ته د ناموس سپکې سپورې او ښکنځل وکړل ؛ د مرجان دوې ماندینې هم د کورنیو چارو وزارت ته راوړل شوي وې او هغوی ته یې په نغوتې سپکې خبرې کړې وې. مرجان د ښکنځولو په اوریدلو د خونې له ګوټ څخه کوشنی میز را پورته کړ او د بولندوی هاشم په ککره یې وواهه او هغه یې په ځمکه را څملاوه. په همدې ترڅ کې مرجان بولندی ته لاس واچاوه چې د هغه تومانچه را واخلي. وسله والو ساتونکو په بیړه را ودانګل او مرجان یې ټینګ ونیو چې تومانچه یې لاس ته ور نه شي. د وسله والو ساتونکو یو تن د تومانچې میل د مرجان په ککره دومره ټینګ وواهه چې د مرجان د ککرې پوټکې او هډوکي ژور ټپ واخیست. ددې لپاره د مرجان د ټپي کیدلو پازوالي بیرته د مرجان په غاړه ور و غورځوي هغوی وویل چې مرجان د بولندوی هاشم له وهلو ورسته د تشناب په لور منډه کړه او خپله ککره یې د لاس مینځلو د اوبو په نلکه ټپي کړه. هر ګوره همدو پیښو ته ورته او د مرجان نورو کارونو ته په کتنې کولای شو ووایو چې مرجان په نسبتاً ژورې عصبي ناروغۍ اخته شوی وو. د ساري په ډول ، مرجان به په نا څاپه سترګې لمر ته نیولې او تر شونډو لاندې به په بې مانا ډول غومبیده .

سیاه سنګ: د مرجان د سیاسي اړیکو په اړه څه مالومات لرئ؟

جنرال پیروز: مرجان د خپلو اعترافاتو او کیسو پربنسټ د ګلبدین حکمتیار د اسلامي ګوند غړی وو .

سیاه سنګ: آیا مرجان د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی نه وو؟

جنرال پیروز: دا چې وایي مرجان کیڼ اړخی وو او یا کیڼ اړخی لید لوری یې درلود له سره تر پایه غلطه ده. په هماغو لومړیو پینځلسو ورځو کې چې زه له مرجان سره وم ، هغه راته داسې وویل : نه پوهیږم زه لیونی شوی یم یا د پلټنې ډله لیونۍ ده. و مې پوښتل ، څنګه؟ مرجان وویل : نن یې ماته ویل چې که ته ومنې چې د خلق د ډلې غړی یې ، موږ دې خوشې کوو!

سیاه سنګ: د پلټنې د ډلې نومونه مو په یاد دي؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال پیروز: صدیق واحدي وردک ، میر گل ، له مرجان څخه پلټنې کولې او یو بل تن هم وو چې هر څه کوم نوم یې زما په یاد نه راځي.

سیاه سنگ: الف هارون د " داؤود خان د کې جي بي په لومو کې" کتاب لیکلی ، نوموړی کتاب حامد ژباړلی او ځینې سَمَونې یې هم پکې راوړي دي. په نوموړي کتاب کې د پلټنې د ډلې د غړو نومونه داسې یاد شوي دي : " باقي ، نبي ، اتمر ، همکار ، قطره ، خیر محمد او نور پرچمیان"...

جنرال پیروز: دا سمه ده چې نوموړي کسان ټول د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د پرچم د ډلې غړي ول. خو راځئ لومړی په هماغه کال کې چې د مرجان د پلټنې خبره تر لاس لاندې وه د هغوی برخلیک ته پام وا چوو او بیا د خبرې له سوالي یا نه سوالي څخه جاج واخلو:

باقـي د کورنیو چارو د وزارت د پیژند مدیراو د کابل د قاضي له کلا [قلعه قاضي] څخه وو. نوموړي د کورنیو چارو له وزیر سره د ستونزې له امله لومړی د هلمند ولایت د امنیې د بولندوی په توگه ټاکل شوی وو او بیا کورناستی شو او رسمي دنده یې نه درلودله. د اتمر نوم غلام علي وو او د کورنیو چارو د وزارت د څارگرې څانگې غړی وو. اتمر له کارپوهنیز اړخه نه شوای کولای د مرجان د پلټنې په پلاوی کې برخه واخلي. په همدې توگه نبي د ترافیکو د ریاست کار کوونکی وو، قطره د قوای کار بولندوی او خیر محمد د ښوونې او روزنې آمر وو. دغو کسانو له کومو سوریو او سرچینو کولای شوای د مرجان د پلټنې په لړۍ کې برخه واخلي؟

سیاه سنگ: ستاسو له خبرو داسې ښکاري چې د مرجان لپاره د پردې ترشا نقشه جوړوونکی گلبدین حکمتیار وو ، نه حفیظ الله امین. آیا همدا پایلیزه جاج اخیستنه سمه ده؟

جنرال پیروز: حفیظ الله امین دومره ساده سړی نه وو چې د سردار محمد داؤود د له منځه وړلو لپاره داسې یوه ساده نقشه را و باسي او د وزیرانو په موټر کې د علي احمد خرم له لارې مرجان ارگ ته دننه ننه باسي او نقشه پلې کړي. البته ، همدغه حفیظ الله امین داسې کارونه تر سره کړي چې له هغو سره په پرتله د علي احمد خرم وژنه " هیڅ" بلل کیږي. خو کله چې رښتیا ویل کیږي باید یوازې او یوازې هماغه " حقیقت " دې پرته له زیادښت او کمښت او پرته له شخصي دریځ نیولو او غرضونو وویل شي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيڼ لورى : مولا گل ، او ورسره ورور يې کابل ته نيږدې د خاورو د هغې کواړۍ پر سر توغ ږدي چې تر لاندې د افغانستان د لومړنى ولسمشر شهيد سردار محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ مړي پراته دي چې د ۱۹۷۸ز کال په کودتا کې د کمونيستو کودتاچيانو په لاس په ډيرې بيرحمۍ ووژل شول د سردار محمد د ښخيدلو ځاى تر ديرشو کالو پورې د پټ راز په توګه پاتې وو.

درويشتمه برخه/ وروستۍ برخه

شب رفت و حديث ما به پايان نرسيد

شب را چه گنه؟ قصه ما بود دراز

ژباړه :

شپه ولاړه زموږ خبرې لا پاتې دي تر اوسه

د شپې ګناه په څه ده ؟ کيسه زموږ اوږده وه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

هماغسې چې پروسږ کال ویل شوي ول ، دغه لنډه څېرنه لا تر اوسه او هیڅکله به ونه شي کولای چې د (افغانستان د لومړني ولسمشر) محمد داؤود د سیاسي کارنامو پراخ اړخونه ، د هغه د ګناه یا د بې ګناهۍ سَموالی یا نه سَموالی را وسپړي.

د " پسرلني سباوون د ګولیو د باران" په پای کې ښایي یو شمیر لوستونکي و غواړي یو څه د " پایلیزې اخیستنې" په نامه ولولي. له دې چې زه د نورو کسانو د ویناوو د ټایپ کوونکي په توګه ځان د " پایلیزې جاج لیکنې" د لیکلو جوګه نه بولم هیله من یم هغه مشران او کارپوهان چې کارپوهنیزه دنده یې تاریخ لیکنه ده پرته له دې چې په زړونو کې یې د هغو له پایلو څخه کوشنۍ اندیښنه یا خرخښنه را و پاریږي ، دغه تشه ډکه کړي .

پورته لیکل شوي دي : درویشتمه برخه/ وروستۍ" ، دا ځکه چې د محمد داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وژل کیدا په اړوند نورې نوې لیکنې لاس ته نه دي راغلي چې د " بینوا او کابل ناتهـ" په ښکلو ویبپاڼو کې کښیښودل شي. خو په یاد ولرئ چې د " پسرلني سباوون د ګولیو باران" څلورویشتمې او پینځویشتمې څنګیزې برخې یا ملپاڼې هم لري .

دوې راتلونکې برخې به چې په پراخو مالوتي څانګو پسولل شوي د هغو کسانو د نومونو له لښتـنـلیک سره به جوګه وي چې ددغې لیکنې له پیله تر نن پورې یې خپلې هڅې نه دي سپمولي ؛ نومورې برخې د "فـــــــردا " www.farda.orgاو www.Benawa.com ویبپاڼو ته ولیږل شي .

که د دوستانو ملاتړ، یاري ، زغم او د زړه له کومې تاوده پیامونه را سره نه وای نو د" پسرلني سباوون د ګولیو باران" به هم د پاڼو پر کرښو نه وای راغلای .

سیاه سـنـګ

د ۲۰۰۹ز کال د مارچ پینځلسمه

د دوه وو برخـلیکونو تر منځ کرښه

Carlotta Gallچې د افغانستان او پاکستان په تړاو ګزارشونه یې ډیري وختونه د New York Times په ورځپاڼه کې راغبرګیږي ، د الیانور ګال او سندیګال لور ده (ښایي د ډیرلږ شمیر کسانو لپاره د سـندی ګال نوم چې د افغانستان د جهاد د کلونو په اوږدو کې له نامتو څیرو او " د افغانستان لپاره د سندیګال د بلنې د ټولنې " بنسټ ایښودونکی وو ، نا آشنا وي.)

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرمن ګال د ۲۰۰۹ زکال د جنوري په ۳۱ نېټه نیو یارک ټایمز ته یوه لیکنه ولیږله. د لیکنې سرلیک دا وو : " د هغه راز له مخې ځادر لیرې شو چې پر یوه پـَیـر د پای ټکې ږدي". نوموړې لیکنه په لاندینۍ پته د ۲۰۰۹ز کال د فبرورۍ په لومړۍ نېټه خپره شوې ده .

www.nytimes.com/2009/02/01/world/asia/01afghan.html

کله چې د ۱۹۷۸ ز کال [د اپریل د ۲۹/۲۸] په مرګوني خونړۍ شپې ، د شپاړلسو مړیو د ښخولو فرمان ورسید ، د وسله وال ځواک یوه ځوان خو ویرجن افسر وغوښتل د دغه ځای جغرافیا په خپلو یادونو کې ژوندۍ وساتي. افسر، د خپلو همکارانو د خبرو اترو له منځه پوه شوی وو چې هغوی د افغانستان د لومړني ولسمشر " سردار محمد داؤود خان" او د هغه د کورنۍ مړي تر خاورو لاندې کړي دي. افسر ، د ښخولو له ځایه د سړک تر غاړې واټن په شمارلو ګامونو میچ کړ .

له هغه اله ګوله ځپلي دَور وروسته ، د کمونیستي کودتا په ترځ د داؤود خان وژنې ، له ځان سره د دیرش کلن ناورین د جګړو لړۍ نغښتې درلودله. دغې خونړۍ جګړې چې د پای څرک یې لا تراوسه نه دی څرګند ، هره افغانه کورنۍ درپې ورپې او تاواني کړه .

د پخواني وسله وال ځواک افسر پادشاه میر له دیرش کلنۍ جګړې وروسته د حامدکرزي د واکمنۍ تر رڼا لاندې له څه ناڅه آزادۍ او آرامۍ وروسته یو پټ راز را بربنډ کړ. اوسنۍ واکمني د شاهدانو په مرسته د دې جوګه شوه چې د لومړني ولسمشر او د هغه د کورنۍ د مړیو هډوکي بیا و مومي چې ډېر ژر خاورو ته له بیا خارو سپارلو ورسته به د هغوی د فاتحې لمانځنه ترلاس لاندې ونیول شي .

محمد داؤود د " افغانستان د جمهوریت" بنسټ ایښودونکی او د " مډرن" دولت د پرمختګ ځلانده څیره وه. هغه خپل د اکا زوی ، د افغانستان وروستنی پاچا محمد ظاهر، د دیارلس سوه او دوپینځوسم لمریز کال د چنګاښ د شپږویشتمې [۱۹۷۳ ، جولای ۱۷] په کودتا کې را وپرځاوه او پینځه کاله وروسته د هغه وژنې ، هیواد د وینو او ورانیو د زور تـل پر لور و خوځاوه .

د محمد داؤود درې ځلویښت کلن لمسی نادر نعیم وایي : " که له هر افغانه وپوښتـئ چې دغه ټوله [وراني] له کومه ځایه راپیل شوه نو هغه به هرو مرو درته ووایي : د داؤود خان له وژل کیدا وروسته چې د دوه وو برخلیکونو ترمنځ یوه کرښه ده. د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریزکال د غوایي اوومه [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] د افغانستان د خپلواکۍ وروستۍ ورځ وه ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه شپه د ولسمشرۍ په ماڼۍ کې د محمد داؤود د کورنۍ اتلس تنه غړي او د ماڼۍ يو شمير کارمندان او افسران ووژل شول او له ښاره دباندې د شپې د تيارې په تورتم کې تر خاورو لاندې شول. څوک نه پوهيدل چې چيرې .

د ژول شويو کسانو په ډله کې د ولسمشر د کورنۍ اتلس تنه غړي ، د ولسمشر مانديته ، ورور ، درې لوڼې ، درې زامن ، زوم ، نږور او څلور تنه لمسيان ول.

د هغه څه پر بنسټ چې نادر نعيم يې وايي د محمد داؤود د کورنۍ ټول غړي د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې په اتمې [۱۹۷۸ز د اپريل ۲۸] نېټې د سهار د څلورو او پينځو بجو په شا او خوا کې د سرو ګوليو په باران کې ووژل شول. له يوې ورځنۍ خونړۍ جګړې وروسته ، د امام الدين په نامه يو افسر له يوې ډلې سره د ولسمشرۍ ماڼې ته ولاړ چې ولسمشر ونيسي. محمد داؤود د کودتاچيانو له ډلې سره تـلل ونه منل او د خپلې تومانچې اور يې د هغوی پرمخ پرانيست. د تومانچې د اور په ځواب کې ياغي توپکوال پر محمد داؤود او د هغه پر کورنۍ د ګوليو په باران کې را توی شول .

کمونيستانو د ولسمشر له وژلو وروسته د شلو مياشتو په اوږدو کې د وينو ويالې و بهولې او کار هغه ځای ته ورسيد چې د ديارلس سوه او اته پينځوسم کال لمريز د مرغومي په مياشت کې [۱۹۷۹ز دسامبر] د " شوروي اتحاد" سره لښکر پرافغانستان يرغل وکړو او د لس کلن نيواک په اوږدو کې په زرګونو افغانانو ووژل شول او يا ترې تم شول.

ډيرې بلهاريان " قربانيان" د وسله وال ځواک اډې ته نيږدې د څرخي پله د لمن د لمر خاته لورته په بې نښو ګورونو کې تر خاورو لاندې کيدل .

پروسږ کال ، د اوسنۍ واکمنۍ د پلټونکو يوې ډلې د دوه تنو شاهدانو په مرستې د نومورې ځای پلټنې پيل کړې. له دغو دوه تنو شاهدانو څخه يو تن د نن ورځې کورناستی جنرال او د پرون ورځې د [څلورم زغره وال ځواک] د څارنې او ساتـنې/ حفظ و مراقبت] مدير پادشاه مير وو. هغه ته امر شوی وو چې د [زيس] په موټر کې ټول راوړل شوي مړي په څرخي پله کې پوځي اډې ته نيږدې د شپې په تور تم کې تر خاورو لاندې کړي.(د پادشاه مير په وينا ، په نومورې شپه کله چې مړي تر خاورو لاندې کيدل ، د کودتا له مشرانو څخه يو تن ډګرمن محمد اسلم وطنجار هم هلته وو)

پادشاه مير د يوې مرکې په ترڅ کې روښانه چې په څه ډول يې مړي له خپلو همکارانو سره د شوبلې په يوه کيندل شوي مورچل " موضع" کې واچَول. کله چې مړي په کيندل شوي ځای کې واچول شول ، پادشاه مير د مړيو د جسدونو په منځ کې پټې کښيښودلې چې له اسلامي دود سره سم د مړيو مخونه قبلې ته واړوي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوموړي زياته کړه : " ما ونه شو کولای مړي و پيژنم ، خو دومره پوهيدم چې د داؤود خان له کورنۍ څخه ول."
همدا شان پادشاه مير د يوه موټر چلوونکي خبرې په ياد راوړي. هغه ويلي ول : " ما کلونه کلونه د دغې کورنۍ چوپړ کې کړی دی ".

له هغه وروسته چې " د مړيو پر جسدونو د خاورو اچولو " امر وشو ، ښاغلي پادشاه مير لومړی د لوی موټر ترپال را واخيست او د مړيو پر مخ يې خپور کړ او بيا يې د قبر له څنډې د سرک تر غاړې پورې (۹۰) گامونه و شميرل تر څو د گور ځای ځايگی يې سم په ياد پاتې شي .

په دويمه شپه د پادشاه مير مرستيال ته فرمان ورکړ شو چې ديارلس نور تازه جسدونه په بل قبر کې هماغه شا او خوا ته تر خاورو لاندې کړي.

ښاغلی مير ډير ژر له کابله ووت او په غرونو کې د کمونيستي ضد مقاومت له پاڅون سره يو ځای شو ؛ څو کاله وروسته يې د محمد داؤود د کورنۍ د پاتې غړو يوه تن ته د مړيو د برخليک څرنگوالی څرگند کړ.

د هغو ورځو شپاړس کلن بزگر، ملاگل يو بل شاهد دی. ملاگل د کودتا په لومړيو ورځو د هماغه داستان سرچينه د هغو سرتيرو له خولې چې دده پر ځمکه يې کيږدۍ وهلې وه ، ترلاسه کړې وه او خپلې مور ته يې ويلې وه.

درې مياشتې وروسته ، کله چې سرتيري ولاړل ، ملا گل د مور په غوښتنې د قبرونو تر شا او خوا ډبرې راټولې کړې او د " شهيد د توغ" په نامه يې يو ټوکر پر قبر په رَپا کړ.

دغه ماجرا د واکمن گوند د " تلاشي ډلې" ته بس وه چې لاس په کار شي. هغوی د ملا گل پر کور را توی شول. شپاړلس کلن ځوان غرونو ته و تښتيد او له مجاهدينو سره يو ځای شو ؛ د ملاگل له تيښتې وروسته ، کورنۍ يې پاکستان ته ولاړه .

ښاغلي گل هم دغه پټ راز ، له ځان سره ساتلی وو تر څو چې شپږ مياشتې مخکې [د ۲۰۰۸ز کال د جولای / اگست مياشت] د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د گور د موندلو د پلټونکي کميسيون کارمندان د (کابل) د خواجه غار کلي ته راغلل.

د محمد داؤود لمسی سردار محمود غازي د قبرونو د کيندنې پر مهال هم وو. نوموړي له ښاغلي پادشاه مير غوښتنه وکړه چې کابل ته راشي او مرستې ته ور ودانگي. جنرال له خپلې وروستۍ نښې سره را ورسيد.

ښاغلي غازي وويل : " موږ ټول د غونډۍ پر سر ولاړ وو. جنرال پادشاه مير د ځمکې يوه گوټ ته گوته ونيوله او زياته يې کړه : " دلته ...!" دوې ورځې وروسته د کيندونکو ډلې هغوی وموندل ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عامې روغتيا د وزارت مرستيال او د کميسيون سمبالوونکي فيض الله کاکړ وويل : " د هډوکو بيا پېژندنې څو مياشتې و نيولې. د ديرش کالو په اوږدو کې د پرېړ او زاړه ترپال کرباس د مړيو مخونه رَژَولي ول او يوازې د ترپال اوسپنيزې کړۍ پاتې وې. د مړيو جامې له منځه تللي وې. د ولسمشر د خور ، عايشې ، پيژندنه د هغې د ځانګړو اورتوپيديکو بوټانو له مخې وشوه ، د ولسمشر د زوی عمرداؤود ، پيژندنه د اوږو د سر د دوه وو چټک تسمو د کړيو له مخې چې د خپل کمربند په دوه وو څنډو به يې تړلې ، وشوه".

په پای کې محمد داؤود هم د غاښونو د قالب او د قرآن مجيد د سرو زرو د يوه کوشني ټوک له مخې وپيژندل شو چې تل به يې د خپلې کرتۍ په استرکې دننه د ټټر پرسر ټومبه.

ډاکټر کاکړ د محمد داؤود د يوه تن د ياورانو ، جنرال انور شاه خان له خولې وويل : " د قرآن مجيد دغه ټوک د سعودي عربستان پاچا د افغانستان ولسمشر ته ور کړی وو".

د کميسيون کارمندانو د دربار له جامه مينځونکي غلام درويش سره چې د محمد داؤود جامې به يې مينځلې هم خبرې اترې وکړې. هغه وويل : " هو. ولسمشر تل قرآن مجيد د خپلې کرتۍ په جيب کې دننه ايښوده".

د ډاکټر کاکړ په وينا ، د هډوکو څېړنه څرګندوي چې پر ولسمشر د ګوليو باران شوی وو او زوی يې عمر په دوه وو ګوليو وژل شوی وو .

د محمد داؤود د خوښينې او د هغه د لور له خوا د لمسي د مړيو څرک چې د کودتا په ورځ ټپيان شوي ول او په روغتون کې يې سا ورکړې وه ، لا تراوسه نه دی لګيدلی. د دغې کورنۍ څو تنه پاتې غړي لومړی بنديان شول او بيا له هيواده د باندې ووتل. د هغوی يو شمير د ۲۰۰۱ ز کال په پای کې د طالبانو له پرځېدنې وروسته افغانستان ته راستانه شول .

د محمد داؤود د فاتحې لمانځنه به نه يوازې د افغانستان د تاريخ يوه خونړۍ څنډه په نښه کړي ، بلکه د هغه د کورنۍ پاتې غړو په ځانګړې توګه هغو کسانو ته چې ديرش کاله مخکې يې پرهرونه ليدلې ول ، رواني آرامي ور په برخه کړي.

د محمد داؤود لمسيانو ، ښاغلو غازي او نعيم وويل ، هغوی هيله من دي چې خاورو ته د مړيو دويم ځل سپارل د ملي پخلاينې د لړۍ درشل وګرځي او داسې يوه کميسيون ته لاره پرانيزي چې د تيرو ديرشو کالو د ورانيو حساب او کتاب چې د هر حکومت تر سيوري لاندې شوي وي ، را څرګند کړي .

ښاغلی غازي د محمد داؤود د زوم محمد نظام زوی دی. د غازي پلار په هغه وخت کې د بهرنيو چارو د وزارت کارمندوو چې د غازي له نيکه سره يوځای ووژل شو. غازي زياته کړه : مورږ دلته د وينې په بدل کې د وينې د غچ ،

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

يا د دښمنۍ په بدل کې د دښمنۍ لپاره نه يو راغلي. د رښتيا او رښتونولۍ له مخې بايد څادر ليرې شي او د افغانستان د ولس مخې ته دې کښيښودل شي ".

دغې کورنۍ ته د وژل شويو کسانو د هډوکو بيا موندنې د زړه تسل ورپه برخه کړی دی. ښاغلي غازي زياته کړه : " موږ مسلمانان يو. مړي بايد آرامځايونه او ژونديان بايد لمانځنځايونه ولري چې لمنځنې ترسره کړای شي. که دغه غوښتنې تر سره شي ، زموږ زړونه به خورا زيات تسل شي ".

مل کرښې

١ (له څيړنيز اړخه ، د نيويارک ټايمز په گزارش کې يو شمير بيلگې سمې نه دي. د ساري په ډول لاندينۍ کرښې :

-محمد داؤود او کورنۍ يې د ديارلس سوه او اووه پنځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې په اومې نېټې [١٩٧٨ز د اپريل ٢٨] د سهار د شپږو او اوو بجو او په پياوړې انگيرنې د سهار د شپږ نيمو او اوو بجو ترمنځ ووژل شول ، نه د هغې ورځې د سهار د څلورو او پينځو بجو تر منځ.

-په ارگ کې دننه د وژل شويو افسرانو او کارمندانو شميره څرگنده نه ده ، خو دومره څرگنده ده چې د محمد داؤود له کورنۍ څخه يوازې عمر داؤود د نيمې شپې په تور تم کې او نور ټول د غوايي د اوومې له تور ماښام وروسته د ديارلس سوه او اووه پينځوسم لمريز کال د غوايي د مياشتې د اتمې [١٩٧٨ز کال د اپريل ٢٧ او ٢٨] نېټې د شنه سهار د گوليو تر باران لاندې ونيول شول .

٢ (د دغه گزارش په انځوريزه برخه کې مولا گل او وروريې د هغو کواړيو خاورو پر څنډه ليدل کيږي چې تر لاندې يې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ مړي ايښودل شوي ول.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور وپشتمه برخه

مل کربشې

۱ (د ۲۰۰۹ز کال د مارچ د مباشتې په ۳۰ نېټه چې ددغې لړۍ د لیکنې د پای مهالیز وخت وو ، د کاناډآ د مونتریال له ښاره د محمد آصف صافي په نامه یوه افغان دوست وویل چې تر راتلونکې مباشت پورې به د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا د څرنګوالي په اړوند د " پسرلني سباوون د ګولېو د باران" د لړۍ لپاره نوې او تاند مالومات وړاندې کړي .

محمد آصف صافي د خبرو په لړ کې له " جګتورن نور احمد تره خیل" څخه یادونه وکړه او زیاتوې چې خلکو د کټور په نامه پیژانده . محمد آصف صافي د تره خیل په اړه داسې وایي:

"کټوري راته " د ۱۹۷۸ز کال د اله ګولې او نښتو خبرې کولې ؛ هغه د خبرو په ترڅ کې ما ته وویل : " زه هم د بولندوی شهنواز تـنې په امر د ولسمشرۍ ماڼۍ ته تللی وم. وروسته له دې چې امام الدین ، سردار محمد داؤود ټپي کړ ما خپلو پینځلس تنو کوماندیانو ته د اور امر ورکړ. د هغه ټوله کورنۍ په ډزو کې له منځه ولاړه. کله چې ډاډه شوم چې نور هېڅ څوک ژوندي نه دي پاتې ، ولاړم او د داؤود خان سپینه تومانچه مې له ځان سره را واخیستله ".

د محمد آصف صافي په وینا وروسته له دې چې تره خیلی نوراحمد کټور د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ په وژنې اعتراف وکړاحمد شاه مسعود د ۱۹۸۳ ز کال د نوامبر په مباشت کې په خپل امر په پیشغور " پنجشیر " کې له غاړې وځړاوه او زیندۍ یې کړ.

د محمد آصف صافي او شهنواز تنې ترمنځ د ثبت شویو خبرو لیکنزه بڼه چې په هغې کې د جګتورن نور احمد تره خیلی د لیږلو او ارګ ته او د هغه د ونډې په اړه خبرې شوې دي زموږ پر دغو مل کرښو به یوه بله لړۍ ورزیاته کړي .

۲ (د انجنیر خلیل الله رؤوفي د لیکنې " افشای حقایق بیشتر ....." ځینې برخې : هېڅ شک نشته چې حفیظ الله امین او اسدالله سروري دواړه د KGB جاسوسان ول خو د داؤود خان د هاغه وخت د واکمنۍ په پراو کې چې د چا په ګومان کې د کودتا د سمبالتیا او د رژیم د پرځېدا خبره لا نه ګرځېدله بیا هم داؤود خان په کلکې سرټمبه ګۍ او پریکنده ډول د هیواد د واکمنۍ واګې په یوازې او خپلواکه توګه په لاس کې درلودلې. هغه خپل هر مخالف په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وچ زور ټکاوه او هر شکمن سړی ان که د هغه د ډاډ وړ سړی به هم وو ، هغه به يې له سياسي او پوځي ډګر څخه لېرې کاوه .

د ببلګې په توګه په دغه وخت کې يې خپل ځوان کودتاچي ملګري لکه د مخابراتو وزيرعبدالحميد محتاط ، د سرحداتو وزير پاچا ګل وفادار ، د کورنيو چارو وزير فيض محمد ، د هوايي او هوايي مدافعې رئيس ارکان ډګروال اکبرمقصودي چې ددوی په مرستې يې واکمنې تر لاسه کړې وه له ځانه ليرې ، پر هغوی په قهر شو او له دندې يې ګوښې کړل او يو شمير نور کسان يې تر ځار لاندې و نيول .

کيڼ لاسي لارښود پرته له دې چې د خپل کاري شپول ترګرد چاپېره چاپيريال يوه پوهه او هوښياره ډله را ټوله کړي پر نورو ټولو کيڼ لاسو سياسي بهيرونو او ډلو يې د غندنې پريړه کرښه را وکاږله. د داؤود خان دغه سياست هغه مهال پلی کيږي چې له روسانو سره يې په بربنډه اړيکې پريک کړي وې او د هغوی تر ځمکې لاندې کورنۍ ځالګۍ د سر سپارلو کسانو له پلوه لکه د دفاع وزير حيدر رسولي ، د لوی درستيز عزيزخان چې خلکو د " تور عزيز / عزيز سياه " په نامه پيژانده ، او د د دفاع د وزارت د استخباراتو د رئيس جان نثار خان تر کلک ځار او نيونې لاندې راغي وې .

د روسانو له ځارګرو ځالګيو سره د اسدالله سروري له اړيکو سره سره او پرته له دې چې نوموړي له روسانو څومره ژورې او څه ډول اړيکې درلودلې بيا هم د داؤودي ددغسې درانده سياست تر سيوري لاندې هغوی هېڅ کاره ول او د داؤود د قهار رژيم پر وړاندې يې دومره زړه او جرئـت نه درلود چې په براﻻ ډول سر راپورته کړي ځکه د KGB له مرستې سره سره په هغوی کې دومره زړه او جرئـت نه وو چې کوم ګواښ زيږوونکي چلند ته دې لاس واچوي.

که امين د خلق د ډلې په استازيتوب د پوځ په يوې کوشنې کړی کې د افسرانو د جلب او جذب دنده درلودله دا ددې مانا نه ښندي چې نوموړی دې په هيواد کې د يوه مطرح ځواک په توګه د ښاغلي لبيب په وينا د داؤود د لارې خنډ وګرځي او په دې دې بريالی شي چې د هغه مخه ور ډب کړي او نه سروري کومه پخه ونده درلودلای شوای چې د يوه ورک نومي تورن په توګه يې په هوايي ځواک کې کار کاوه. خو د غوايي له کودتا وروسته دواړه د بې خرته واک او ځواک پر ګدۍ ځای پر ځای کيږي او دواړه د دوه سرو ښامارانو په جامه کې د ټولنې پر زره ور ننوځي او په خپل هيواد کې د وژنې او د ستر خونړي ناتار په بنسټ ايښودونکو بدليږي.

د هغې تر څنګ داؤود خان د هيواد په ملکي او پوځي چارو کې د شوروي سلاکارانو د آزادې لاسوهنې د لړۍ لمن کرار کرار ور لنډه کړه او د هغوی پر ځای يې کورني سلاکاران ځای پر ځای کړل او هغوی يې اړ کړل چې په خپلو کار پوهنيزو برخو کې له ژمنې او هوډ وروسته خپله پازوالي په غاړه واخلي ، دددفاع وزارات ته امر شوی وو چې د وسله وال ځواک په ټولو ځانګو کې دې د سلاکارانو د اړتيا څرنګوالی و څيړي او د هغوی شميره دې اړينې کچې ته را ټيټه کړي. د ببلګې په توګه د توغنديو په ليوا (ليواي راکټ) کې چې د وسله وال ځواک تر ټولو عصري ځواک

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمیرل کېده ځوارلس سلاکاران ول چې په ځانګړو کارپوهنیزو برخو کې ښکیل ول ، خو له کورنیو انجنیرانو څخه د ژمنې له اخیستلو وروسته د نورمورو سلاکارانو شمیره دریو تنو ته راټيټه شوه او پاتې کسان بیرته خپل هیواد ته ستانه شول. دغسې چاپ د وسله وال ځواک په ټولو لیواګانو او کنډکونو کې ترلاس لاندې ونیول شول او پلي شول .

ښاغلی لبیب په خپل کتاب کې وایی چې د غوايي له کودتا مخکې د دفاع په وزارت کې په ځانګړې توګه د هوايي ځواکونو په اډانه کې د مهمو کادرونو مقرریدل او بدلیدل د روسانو له پلوه ترسره کېدل ، حال دا چې شوروي مستشاران نور هغه خپلسري واکمنان نه ول چې په هر کار کې دې په خلاص لاس ، لاسوهنه وکړي ، دا خو لا پرېږده چې روسان دې دومره واک ولري چې ډګروال قادر خان دې د هوايي ځواک د درستیزوال په توګه و ګوماري یا دې د بګرام له ګارنیزیون څخه رحیم نورستاني لیرې کړي ، دا دومره آسانه نه وه اوهغسې نه وه لکه څنګه چې ښاغلي لبیب یې وایي. په پوځي چارو کې یوازینی پریکړه کوونکی او واکمن سړی په خپله ولسمشر وو او د یوه قهاره پاچا په څیر به یې امرونه لیږل. خو د هغه تیروتنه په دې کې وه چې ددغسې برخه لیک جوړونکي سیاست په لاره کې یې د کرملین غبرګون په هېڅ شمیرلی وو .

د KGB د لاسپوڅو یوه بله روزل شوې مرۍ ډګروال قادر خان وو چې د غوايي د کودتا په بریالیتوب کې یې پریکنده ونډه درلوده. ښاغلي لبیب باور لري چې د وسله وال ځواک په داسې یوه مهم دریځ کې د هغه مقررېدل له کودتا څخه یوه میاشت مخکې د KGB د ځالګیو په منځګړیتوب ترسره شوي ول. خو تر هغه ځایه چې روښانه ده د هوايي ځواک د درستیزوال په توګه د قادر خان ګومارنه د غوايي له کودتا یوه میاشت مخکې نه بلکه ډیره موده وړاندې د داؤود خان د ډیرو د ډاډ وړ او د کورنیو کړیو او ځالګیو له پلوه تر سره شوې وه .

د چنګاښ د کودتا د ګډونوال په توګه قادر خان د ځو استوي کرکتر په لرلو دا وړتیا او ورهنه درلودله تر څو د داؤود خان ډاډ په هرې شونې بیې تر لاسه کړي چې د همدغې موخې د ترسره کېدا لپاره د دفاع د وزیر غلام حیدر رسولي د زوم او د آریانا د رئیس انجینیر نجیب الله له لارې یې و کولای شول د " ملي غورځنګ " د ګوند غړیتوب تر لاسه کړي. او په همدې ترڅ کې یې د هوايي ځواک په کړیو کې د " ملي غورځنګ " د ګوند د چارو سمبالتیا هم پر مخ بیوله .

قادرخان په چابکۍ او هوښیارۍ و کولای شول چې داؤود خان ته ځان له همدې لارې نیږدې کړي او د یوه افسر [ظاهراً د یوه پالیال او سر سپارلي افسر په جامه کې] د داؤود خان ترمخ د پالیالۍ لوړه وکړي او د هوايي مدافعې د درستیزوال دریځ په خپلو منګولو کې راخپل کړي .

د داؤود خان په دولت کې نورستانیانو د پام وړ ځواک را خپل کړی وو او قادرخان د هغوی پر ضد د دفاع وزیر رسولي ته له اړو پیچه ډک " ضد ونقیض" راپورنه ور کول ، د هغه موخه داوه چې د بګرام د ګارنیزیون هڅاند او منضبط بولندوی ډګروال رحیم نورستاني له خپلې لارې د یوه خنډ په توګه لیرې کړي ؛ ځکه د هغه په شتون کې په

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بګرام کې هېڅ پیلوټ نه شوای کولای په خپل سر الوتنه وکړي. قادرخان په خپلې موخې کې بریالی کېږي. له کودتا څو میاشتې مخکې یې د داؤود خان په لاس رحیم خان له دندې ګوښه کړ او دغه دنده یې نرم چلند ډګروال غلام سخي ته ور کړه. دا هغه تیر وتنه وه چې په حقیقت کې داؤود خان په خپل لاس د خپل مرګ حکم لاسلیک کړ ځکه دا د بګرام او شینډنډ هوايي ځواکونه ول چې د یوه هیواد او دولت برخلیک یې د خلق د ګوند د کودتا پر تندي و لیکه .

خپلې موخې ته د رسېدا په لاره کې قادر خان له ځانه پورته کسانو ته هېڅکله سر ټیټ نه کړ او تر لاس لاندې کسانو باندې یې هېڅ ډول خپلسري ونه سپموله. د کودتا د بریا په شنه سهار یې د هوایی او مدافعه هوایی ځواک بولندوی ډګر جنرال موسی خان چې د هیواد د وسله وال ځواک یو سپیځلی او کارپوه افسر وو د هغه له یوه مرستیال تورنجنرال ستارخان سره یو ځای د کار په دفتر کې په کلاشنیکوف ووژل . له هغه وروسته په بیړه د بګرام د هوايي ډګر پر خوا والوت ، هلته یې د ګارنیزیون بولندوی ډګروال سخي و نیو او بندي یې کړ ، د بولنې " قوماندې " د دریځ ولکه یې په خپل لاس کې واخیسته او خپل ژمن ملګري پیلوټان یې د کودتا لپاره چمتو کړل چې والوزي. یو ساعت وروسته یې د خواجه رواش د هوايي ډګر په اډه کې د بلې وژنې امر ورکړ. هغه خپل نیږدې او هم مسلکه ملګري لکه د ځارګرې ځانګې مدیر ډګروال قاسم خان ، د ښوونې او روزنې آمر ډګروال عنایت ، د هوايي ځواک سر انجنیر مرتضی قل د حرکاتو مدیر ډګروال سلطان پیلوټ او یو شمیر نور هیواد پال او په کار پوه افسران یې پرته له دلیل او ګناه په خپل امر په ترلو لاسونو د هوايي ډګر پولیګونونو ته ولیږل او تر خاورو لاندې یې کړل. ددغو تأریخي او ځلاندو غوړه مالیو او چوپړونو له شامته نوموړی د دفاع د وزیر په توګه وټاکل شو او یو ځل بیا یې نوي رژیم ته د پالیالۍ لوړه وکړه. د غوايي د کودتا په همدغو شپو ورځو کې د هیواد په وسله والو ځواکونو کې نورستانیانو ډیر ځواک درلود او ددفاع وزیر حیدر رسولي له هغوی سره د یو شمیر سیاسي ټکرونو له امله ښه چلند نه درلود .

د څلورم زغره وال ځواک بولندوی سرور نورستاني چې د داؤود د چنګاښ د کودتا یو په ځان غره افسروو ، دفاع وزیر ته یې هېڅ پام نه درلود او نه یې هغه ته ارزښت ورکاوه ، له داؤود پرته یې په خپل سر بل سر نه پیژانده . د بګرام په ګارنیزیون کې ډګروال رحیم نورستانی ، د ګارنیزیون یو تر ټولو ځواکمن بولندوی وو. ډګروال دین محمد نورستاني د هوايي ځواک د بولندوي په توګه کار کاوه ، قدیر نورستانی د کورنیو چار وزیر وو ، دوی ټولو د داؤود خان د ولسمشرۍ د ځمکنیو او هوايي ځواکونو کلیدي جرړې جوړولې .

داؤود له یوې خوا ددغو ستونزو په تړاو په اندیښنه کې ډوب وو او له بله اړخه د څلورم زغره وال ځواک پرضد د حیدر رسولي پاروونکو راپورونو د داؤود شک لاپسې را وپاراوه ، داؤود له قدیر نورستاني پرته ، نور ټول د ځواک او واک له لوړې څوکې راکښته کړل ،ان د سرور نورستاني د جنرالۍ رتبه یې منظور نه کړه. له همدې امله وو چې د څلورم زغره وال ځواک د بولندوی خوا له داؤود خانه شنه شوه او د خپلې ماندینې د ناروغۍ په پلمه شوروي ته ولاړ .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود خان د نورو کسانو په پرتله حیدر رسولي ته ډیر غوږ نیوه او پر هغه یې ډاډ کاوه ، د هغه خبره به یې منله ، د سرور نورستاني او د نورو پوځي کړکیچنو سکالو په اړوند یې د حیدر رسولي راپورنه حقیقت ته نیږدې بلل ، خو رښتیا دا ده چې دغه نورستاني کادرونه په ټولې سپیڅلتیا خپل مشر او لارښود داؤود خان ته خورا زیات پالیاله ول ، د هغوی شتون د داؤود د واکمنۍ ستنو ته ټینګښت ور بخښلی وو ، یو شمیر پوځي او سیاسي نانډرې د دولت په کورنیو او له دولته دباندې کړیو کې په کلکه د غوړیدا په درشل کې وې او په دغسې یوه چاپیریال کې داؤود خان له خپل ناوړه او لټ دفاع وزیر سره یو ځای ددغو نانډریو خطرناکو پایلو ته پام نه کاوه او په پای کې هر څه په بل مخ واوښتل چې د جمهوري رژیم د هغه له لارښود سره ځای د پوپنا کېدنې په ډنډ کې ډوب شو /..../ .

د هغې تر څنګ د هیواد د پیاوړي او څواکمن ولسمشر داؤود خان او د هغه د کورنۍ د وینو بیه بې ارزښته او تېښه وبلل شوه ، داؤود خان د یوه مؤمن او ګروهن افغان په توګه د افغانستان له پرمختګ او خپلواکۍ سره ډیره مینه درلودله او د هغه لپاره یې هلې ځلې کولې خو لږ تر لږه ان د هغه غوښتنې ته چا غوږ ونه ونیو ، د کودتا دوه تنه پاخه ګډونوال او سمبالوونکي قادر خان او اسلم وطنجار د هغه حضور ته ارګ ته ور نه غلل او د (امام الدین په وینا) یوازې د کوماندو د لومړي ټولي بولندوی شهنواز تني ته امر ورکړل شو چې د پوځي شورى پیغام داؤود خان ته ورسوي .

تورن شهنواز تنی چې د نامتو کېدا ازانګې یې وروسته یې خپرې شوې د دغسې یوې مهمې دندې د سرته رسولو پازوالي چې هیواد د بدلون په درشل کې وو د خپل ټولی بریدمن امام الدین ته سپاري ، دغه ځوان بریدمن له خپلو دریو تنو سرتیرو سره په ارګ ورننوځي او هغه داؤود خان ته چې خروښ او قهر یې د تور ایندوکش " هندوکش" له لوړ والي لا لوړ تللی وو وایي چې وسله دې پرځمکه واچوه او ځان تسلیم کړه .

دا هغه تأریخي سپکاوی وو چې د افغانستان ولسمشر سل ځله مرګ تر هغه غوره باله او په پای کې یې خپل ځان او خپله کورنۍ د نام و ننګ او پت قرباني و ګرځاوه .

د امام الدین په څوابونو کې د دغې ویروونکې تأریخي پیښې انځور په دومره بې ارزښته لیرلید کې غبرګون موندلی چې ګنې کودتا ، کودتا وي او په هغې کې وچ او لانده یوځای سوځي ، د کودتا فرهنګ له رحم او روغې جوړې سره تل په ټکر کې وي او خپل مخالفین باید په هماغه شېبه کې دړې وړې کړي. له دې امله د هغه په انګیرنې ، د افغانستان د ولسمشر محمد داؤود له منځه وړل هم ددغه فورمولې له اډانې نه شي وتلای ".

ددغې لیکنې د بشپړ متن د لوستلو لپاره کولای شئ و ګورئ:

www.farda.org/articles/08_updates/081100/article_kh_rauffi.htm

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ (انجنیر نجیب الله داوري د " فاکتهای غیرقابل انکار دست روسها در امر سقوط رژیم محمد داوود و پیروزی کودتای ثور" تر سر لیک لاندې د ۲۰۰۸ زکال د اګست د مباشتې د لیکنې په پای کې داسې لیکلي : (د لیکوال له اجازې پرته دغه برخه لږ را لنډه شوې ده)

د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ان د مرکزي کمیټې او سیاسي بیرو د غړو په منځ کې داسې کسان هم ول چې د شوروي پالنې په پرتله ، ولسپال ول. له هغې ډلې څخه کولای شو د میرمحمد اکبر خیبر او خلیل زمر نومونه را واخلو. خلیل زمر د غوایي له کودتا څو میاشتې مخکې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له مرکزي کمیټې سره پریکون وکړ او د داؤود خان له حکومت او دولت څخه یې خپل ملاتړ اعلان کړ. د غوایي له کودتا وروسته نوموړی د لسو کالو لپاره د همدغه جرم په کړس کې لس کاله د څرخي پله په زندان کې د محکمې له حکمه پرته تیر کړل.

خیبر ددې پلوی وو چې د پرچم ډله دې د ملي غورځنګ له ګوند سره یو ځای شي تر څو له داؤود خان سره د بنسټیزو پروژو په سرته رسولو کې جوګه شي. خو د خیبر دغه لیر لید د مسکو له نړۍ واکۍ او هیلو سره سمون نه خوړ ، ځکه چې روسان په خپلو ګټو پسې ګرځېدل سره له دې چې د داؤود خان رغښتیزو پروژو له اقتصادي اړخونو په یوه بنه له سوسیالیزم سره ډېره لګوله خو روسان هېڅکله د افغان ولس د سوکالۍ او د داؤود خان د ملي رغانیزو پروژو پروا نه کوله. په پای کې میر اکبر خیبر د سترګو په رپ کې د پرچم د ډلې له یوځي پازوالۍ څخه ګوښه کړای شو او پر ځای یې نور احمد نور د پرچم د ډلې د یوځي څانګې پازوال و ګومارل شو .

تر اوسه د خیبر د وژنې په اړوند بیلابیل لید لوري او انګیرنې وړاندې شوي دي او په دې وروستیو کې دا ګنګوسې هم خپرې شوې چې ګنې ګلب الدین حمکتیار د خیبر وژنه د خپلو پلویانو له کارونو څخه ګڼلې ده .

هغه څه چې څرګند دي دا دي چې د افغانستان په وسله وال ځواک کې له خلقي او پرچمي افسرانو پرته یو شمیرو نورو خپلواکو افسرانو د شوروي له GRU یا د (شوروي له یوځي څارګرې اداري)Glavnoje Razvedyvatel'noje Upravlenije (GRU)سره نیغ په نیغه اړیکې درلودلې او هره شېبه تیارسۍ ول چې د شوروي د ګټو پر بنسټ کار وکړي . په دې کې شک نشته چې د پرچم د یوځي څانګې د پازوال په توګه د خیبر اوGRU تر منځ اړیکې له یوې خوا او د GRU او حفیظ الله امین ترمنځ په اړیکو کې له بل خوا چې په وسله وال ځواک کې د خلق د ډلې پازوال وو ، یو شمیر رمزونه او رازونه پټ ول. ښایي خیبر له GRU سره د ټولو اړیکو لرونکو افسرانو لیست درلود او د ټولو پرچمي او یو شمیر خلقي افسرانو په نومونو پوهیده چې د اور د بولنې واک یې په لاس کې درلود.

هر ګوره ، مسکو پریکنده پریکړه کړې وه چې د داؤود خان واکمني را وپرځوي ، ان نور محمد تره کي په خپلې یوې مرکې کې ویلي ول چې غوښتل یې انقلاب د هماغه کال د زمري [جولای/اګست] په مباشت کې پلی کړي تر څو د " زمري " د انقلاب په نامه و نومول شي!

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملي غورځنګ له ګوند سره د پرچم د ډلي د يو ځای کېدنې په تړاو د خيبر پريکړه او له داؤود خان څخه له څونې ځار پرته د خيبر ملاتړ له يوې خوا او له بلې خوا د ديارلس سوه او اوه پينځوسم کال د زمري په مېاشت [جولای/اګست ۱۹۷۸ز] کې د داؤود خان پروړاندې له کيدونې کودتاڅخه د خيبر خبرتيا ، شورويان په شک کې و غورځول او وېې انګيرل چې ښايي خيبر د هغو پرچمي او خلقي افسرانو نومونه به داؤود خان ته ورسوي چې د اور وركړې واک په لاس کې لري .

دلته ده چې د خيبر د ترور تابيا نيول کيږي. د ديارلس سوه او اوه پينځوسم لمريز کال د وري د مېاشتې په اته ويشتمه د دوه نۍ " دوشنبې " په ورځ [۱۹۷۸ز کال د اپريل ۱۷] د کابل په مکروريانو کې دولتي مطبعې ته نيږدې د يوه پوځي جيپ موټر له منځه په خيبر ډزې کيږي. په هماغو شيبو کې د شوروي د سفارت يو تن کاروکوونکي اوبلوف د سرک په هاغه بله غاړه کې ليدل کيږي .

دا چې د خيبر له وژل کېدا وروسته د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند په خپلې څوارلس کلنۍ واکمنۍ کې له خيبر څخه هېڅ يادونه ونه کړه ، ان پليو په لاره تلونکو کسانو د هغه پر انځور ختې او لوخړې و منبلې او د هغه د قبر لوحه له ځايه بې ځايه کړه ، د هغه د قبر په بيا جوړونه کې د ګوندي ملګرو چوپيتا او بې پروايي ټول ددې مانا ښندي چې د خيبر د وژنې جرړې چيرې پرتې دي. څرګنده ده چې د خيبر په جنازه کې د غـرَوو اوښکو تويول " د تمساح د اوښکو تويول " يوازې يوه درغلنه وه .

يو شمير کسان وايي چې د کودتا د پلي کيدا د پلان تابيا حفيظ الله امين جوړه کړې وه چې د ديارلس سوه اوه پينځوسم لمريز کال [۲٦ اپريل ۱۹۷۸ز] د غوايي د مېاشتې د شپږمې / اومې په باراني شپه يې د سيد محمد ګلابزوی له لارې اړوندو افسرانو ته و رسوله ، ترڅو " سبا ته خپلو کنډکونو ته له رسيدا سره سم " دې کودتا پلې کړی ، ان تر دې کچې چې ګڼ شمير پرچمي افسران په لومړيو کې له کودتا خبر نه ول او دننه په ارګ کې يې له داؤود خانه په سرښندنې دفاع کوله .

دغه خبره دومره ساده نه ده. د ډګروال عبدالقادر تر مشرۍ لاندې د انقلابي افسرانو سازمان هم د هيواد په پوځي قطعاتو کې يو شمير لارښوونې لهGRU څخه تر لاسه کړې وې تر څو د محمد داؤود په پلوي هر ډول خوځښت شنډ کړي.

د غوايي په کودتا کې د روسانو د لاس لرلو فاکتونه کولای شو داسې را وشميرو :

لومړی) په دې کې هېڅ شک نشته چې د GRU او حفيظ الله امين ترمنځ د کودتا د پلي کيدا په اړوند ژمنې او پټپټانی شتون درلود. دا چې حفيظ الله امين له کودتا وروسته په لوړ غر ډير غږومبيده څرګندوي چې د GRU پياوړی لاس يې تر شا درلود .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه وخت کې د ګرځند ټیلفون ټکنالوژي په نړۍ کې د هر چا په لاس کې نه وه. د افغانستان په پلازمېنه او ولایتونو کې یوازې د ټلیفون څو کلاسیک مزي ول او امین دا امکان په لاس کې نه درلود چې له څو ځنډونو په تیریدا دې ځان سانترال ته ورسوي او له نومورو ټلیفونونو څخه دې له خلقي افسرانو سره خبرې وکړي او د انقلاب د پیلیدا امر دې ورکړي. په هغو شیبو کې چې محمد داؤود د دولت او وسله وال ځواک ، واک په خپل لاس کې درلود امین او د هغه کسانو نه شواې کولای د وسله وال ځواک د مخابراتو له لارې خپلو ګوندي ملګرو ته د هیواد د ولایاتو په قطعاتو کې د وسله وال پاځون خبر ورکړي. له بلې خوا خلقیانو دومره امکانات نه درلودل چې په څو لنډو ساعتونو کې دې ځانونه ولایتونو ته ورسوي او تر لاسه شوي امرونه دې خپلو اړوندو ملګرو ته ورسوي .

خو په دې کې شک نشته چې د افغانستان په بیلا بیلو قطعاتو کې له GRU سره په اړیکه کې افسرانو کوشني لاسي ټیلفونونه درلودل ، دغه ټکنالوژي یوازې شوروي او امریکا پوځیانو درلودله چې د هغې له لارې یې امرونه یې ترلاسه کول. ځکه د دیارلس سوه او اوه پینځوسم کال د غوایي په اوومې [۱۹۷۸ز د اپریل ۲۷] کله چې ددفاع د وزارت پر ودانۍ ماسپښین نیږدې د کودتا لومړی ډز کیږي د ننګرهار د یولسمې فرقې بولندوی جنرال محمد یونس ددفاع په وزارت کې وو ، نومړی په چټکۍ‌ځان ننګرهار ته رسوي هلته په بیړه فرقه تیارسئ کوي او زغره والو ، پلیو او د مخابرې قطعاتو ته د کابل پر لور د خوځېدا امر ورکوي.د قطعاتو چمتو کېدا یو یا دوه ساعته وخت نیو ، مخکې له دې چې قطعات د خوځښت لپاره چمتو شي له خپلو لوړ پوړو افسرانو سره یې غونډه ونیوله او غوښتل یې کابل ته د ورتګ او د کودتا د شنډېلو د پلان په اړه خبرې وکړي .

په دغه شېبه کې د مخابرې یو تن افسر د غونډې خونې ته ور ننوځي او وایي چې له کابله یې یو محرم پیام تر لاسه کړی او غواړي هغه یوازې جنرال محمد یونس خان ته ووایي. جنرال یونس خان له نومړي افسر څخه پوښتنه کوي : " څه خبره ده؟ " افسر وایي " راغلی پیام ډیر محرم دی او نه شم کولای هغه د ټولو تر مخ ووایم. که یو ځل کولای شـئ د باندې را ووځـئ ".

کله چې جنرال محمد یونس خان دباندې وځي ، نومړی افسر خپله تومانچه را اخلي او جنرال یونس خان ځای پر ځای وژني. له دغې پېښې او مرموزې وژنې وروسته نور کسان دا جرئـت نه مومي چې د جنرال یونس خان پلان پر مخ بوزي. په پای کې د غوایي د کودتا په شنډولو کې د ننګرهار د یولسمې فرقې تابیا شنډېږي .

همدې ته ورته په کندهار کې هم پیښیږي. د کندهار د قول اردو بولندوی جنرال محمد عظیم وزیري په کابل کې د کودتا د قطعاتو د دړې وړې کولو په موخه د کندهار د قول اردو کنډکونه د قول اردو له فرقې دباندې را باسي او ټول د کابل � کندهار د لارې په اوږدو کې د دامان د ولسوالۍ د ودانۍ تر مخ د خوځښت په موخه دروَي. له هغه وروسته له خپلو افسرانو سره د پلان د جوړولو لپاره غونډه نیسي تر څو د لارې په اوږدو کې د نورو موټرانو تګ راتګ بند کړي او نیغ په نیغه ځانونه له سرخوړاوي پرته کابل ته ورسوي. هغوی د غزني ۱۴ فرقې ته خبر ورکړی وو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د لويې لارې په اوږدو کې دې د موټرو تګ راتګ بند کړي ، دوی په همدغو خبرو بوخت ول چې ناڅاپه د څو مترو له واټن څخه پر جنرال عظيم وزيري او د هغه پر ملګرو د ماشينګنې ډزې کيږي او ټول ځای پر ځای وژل کيږي .

دويم) د ايران پا چا مخکې له مخکې داؤود خان ته په افغانستان کې د شوروي د پلويانو له خوا د کودتا د ګواښ خبرداری ورکړی وو له همدې امله ول چې ايران ، د افغانستان د جمهوري رياست په ارګ کې د ايران د شاهنشاهۍ د ګارد د قطعاتو ځای د پر ځای کيدلو او د افغانستان مهمو اور لرونکو قطعاتو ته ، د ايران د لوړ پوړو افسرانو د ليږد وړانديز کړی وو. داؤود خان د ايران د پاچا وړانديز ونه مانه او ويل کيږي چې يو وخت يې خپلو ملګرو ته ويلي ول چې غواړي شوروي پوځي سلاکاران هم خپلو هيوادونو ته وليږي .

د غوايي د اوومې په ماسپښين نعيم خان د داؤود له مخالفت سره سره د فرانسې سفارت ته چې د ولسمشرۍ ماڼۍ ته څيرمه پروت وو ورغی او د هغه ځای له مخابرو څخه په ګټه اخيستنې يې د ايران له پاچا څخه د بيړنيو مرستو غوښتنه وکړه. د ايران پاچا له نعيم خان څخه بخښنه و غوښتله او ويلي ول چې اوس وار له واره تير دی .

د مخابرې له دغې اړيکې سره سم د فرانسې پر سفارت کلک هوايي بريدونه تر سره کيږي. د نوي ښار (شهر نو) او وزير اکبرخان اوسيدونکي ددغې پيښې شاهدان دي. که څه هم د سفارت پر ودانۍ بمب ونه منبت خو دا په خپله په زباد رسوي چې روسانو د پرمختللو وسايلو ټول اړخونه مخکې له مخکې په ډير ځير څارل .

دريم) د کودتاچيانو او د ولسمشرۍ د ارګ د ساتونکي ځواک تر منځ جګړه د شپې له تيارې سره سم شپبه په شپبه پياوړکېدله او هغه مهال يې زور واخيست چې هوايي بريدونه پای ته ورسيدل. ان د شپې د لسو او يولسو بجو په شا او خوا کې د ارګ ځواکونه د ارګ له انګړه دباندې را ووتل او د راډيو افغانستان په لور يې کودتا چيان پسې واخيستل. دغه پرمختګ د کودتا پلويان سخت وويرول. هغوی د کودتا مشران د راډيو افغانستان له ودانۍ د باندې و ايستل او هغوی يې د کابل د هوايي ډګر د چنار سيمې ته و لېږدول. په همدغه شپبه کې نا څاپه د کابل د تشيال په زړه کې څو جنګي الوتکې را څرګندې شوې او د شپې په تياره کې يې د ولسمشرۍ ارګ د بمبارد تر اور لاندې ونيو. د دغو بمباريو کلکوالي د داؤود خان د پلويو ځواکونو د ټاکنيستانو پر روحيې چې کودتاچيان يې پسې اخيستي ول نا وړه اغيزه وکړه او هغوی اړ شول چې بيرته په شا شي .

که دا په پام کې ونيسو چې د هوا له تياره کيدلو وروسته او د بګرام په هوايي ډګر کې د وسايلو د نشتوالي له امله چې هېڅ الوتکې نه شوای کولای له بګرامه و الوزي ، او وروسته له دې چې دولتي ځواکونو و کولای شول کودتا چيان د راډيو افغانستان پر لور په شا کړي ، دغه الوتکې په ناڅاپه له کومه ځايه راغلې او څنګه د ارګ بمبارد يې له سره را پيل کړ؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب ځرګند دی : په پيښه کې حاضر روسان پوه شول چې د کودتا د ملا ستن مخ په ماتيدو ده. هغوی د کودتا د ماتې د مخنيوی لپاره له مرستندويو الوتکو څخه مرسته و غوښتله چې له ترمز يا تاشکنده را والوزي او د جمهوري رياست ارګ تر اور لاندې ونيسي .

څلورم) د محمد داؤود د دولت په پرځونه کې يو له اصلي مريو څخه ډګروال قادر د ديارلس سوه او دو پينځوسم لمريز کال د چنګاښ د شپږويشتمې [۱۹۷۳ د جولای ۱۷] له کودتا وروسته د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د درستيزوال په توګه ټاکل کيږي. نوموړی د څو کالو لپاره د هوايي او مدافعه هوايي ځواک رئـيس ارکان په توګه کار کاوه او له هغه ځايه تبديليږي او د مسلخ د رئـيس په توګه په کار ګومارل کيږي. که څه هم د مسلخ رياست له پوځي اړخه يو پسيف پوست وو خو هماغه امتيازات يې درلودل چې د اوريز ځواک لرونکي بل افسر درلودل .

ويل کيږي چې ډګروال قادر د غوايي له کودتا څو مياشتې مخکې د وخت دفاع وزير غلام حيدر رسولي ته د سرو زَرو يوه غټه شميره د بډې په توګه ورکړې وه او له هغه وروسته يو ځل بيا د هوايي او مدافعه هوايي ځواک د درستيزوال په توګه راستون شو .

که تر کاسې لاندې بله نيم کاسه نه وي ، نو ډګروال قادر څه اړتيا درلودله چې د سرو زرو يوه غټه شميره د بډې په توګه ورکړي او د هوايي ځواک د درستيزوال په توګه دې بيرته راستون شي. ددې تر څنګ ، که GRU ډګروال قادر ته سره زر نه وای ورکړي هغه به دغه سره زر له کومه کړي وای ، هغه خو ځان د افغانستان د بې وزلو او ربړګالو پرګنو په ډله کې شميره نو دغه پانګه يې له کوم ځايه تر لاسه کړې وه؟

په دې اړوند د متن د لوستلو لپاره دلته ولاړ سئ :

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part11/article1763.htm

۴ " (آيا شوروي د غوايي د اوومې د کودتا په تابيا او پلان جوړونې کې لاس درلود ؟ / آيا شـوروی در تهـيه و پلانګذاری کـودتای هفـت ثور دسـت داشـت ؟ " د ش. ن . حقشناس په څير يو شمير ليکوالان باور لري چې " روسي الوتکې له تاشکنده والوتلې او د شپې تر دريو بجو پورې يې د ولسمشرۍ ارګ په پرله پسې او کلک ډول د بمبارد تر اور لاندې ونيو ".

دغه ادعا چورلټ غلطه ده ، ځکه د محمد داؤود جمهوري ګارډ د شپې تر يوې بجې پورې له پښو و غورځېد او ددويم ځل بمبارد ته اړتيا نه ليدل کېدله. حقشناس په دې اړوند چې نوموړې الوتکې دې له تاشکنده الوتلې وي هيڅ ډول لاسوند نه وړاندې کوي ، هغه يوازې د انګيرنې پر اوږو سپور او په اورپکۍ او لنډ الواکې ژبه خبرې کوي .

فرهاد لبيب هغه افسر وو چې د خلقيانو د واکمنۍ پر مهال له کابله وتلی وو، نوموړی د مير محمد صديق فرهنګ د کتاب (افغانستان در پنج قرن اخير) د دويم ټوک د ۸۱ پاڼې له مخې ليکي : " د کودتا امر په کابل کې د شوروي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سفارت کې جوړ او د سرور منګل په نامه د يوه افسر له پلوه حفيظ الله امين ته و ليږدول شو. حفيظ الله امين نومړی فرمان لاس په لاس ګلابزوی ته ورکوي او ګلابزوی تر لاسه شوی پيغام اړوندو افسرانو ته رسوي ".

سرور منګل افسر نه وو ، هغه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د پرچم د ډلې له ملکي کادرونو څخه وو او له حفيظ الله امين سره يې هيڅ تړاو او اړيکه نه درلوده. له بل لوري لبيب هيڅ داسې لاسوند نه وړاندې کوي چې د شوروي په سفارت کې دې د کودتا د دستور د ورکړې څرنګوالی په زباد ورسوي .

د " تجاوز" د کتاب ليکوالان په (پينځلسمه پاڼه) کې ليکي : " موږ په پای کې دې پايلې ته ورسيدو چې د [۱۹۷۸ز کال] د اپريل د ۲۷/۲۸ بدلون د شوروي دولت لپاره غير منتظره وو او هغوی په دې اړوند هيڅ ډول پلان نه وو جوړ کړی. په کابل کې د شوروي سفير پوزانوف وايي : " زه له کارمل ، تره کي او امين سره د غوايي له بدلون وروسته آشنا شوم" له انقلابه مخکې ، داؤود د افغانستان په وسله وال ځواک کې څه د باندې ۳۰۰ تنه روسي سلاکاران ګومارلي ول. ښايي د شوروي دولت همدغو سلاکارانو ته دنده سپارلي وي تر څو د رژيم پر وړاندې مبارزه وکړي .

په دې اړوند موږ له ل.ن. ګوريلو سره يوه مرکه لرو. د هغه په وينا ، د ګوند له غړو او افسرانو سره يې هيڅ ډول اړيکه نه درلوده او نه يې شوای کولای دغسې اړيکه ولري. برعکس ، له داؤود خان سره زموږ اړيکې ډيرې ښې وې. هغه به ويل : " ان که د روسي سلاکارانو د سر يو ويښته کم شي ، زه به مجرم له منځه يوسم." په ۱۹۷۲ زکال کې کله چې روسي سلاکاران افغانستان ته راغلل هغوی به له ساتونکي او وسلې پرته په ښار کې ګرځېدل او خلکو به ورسره په ورين تندي روغبړ کاوه. زموږ د سلاکار په وينا ، داؤود خان په روسي سلاکارانو او د هغوی په پوځي مرستو ډيره ډېره لګوله " .

سليګ هريسن او ډيګو کورډويز دغې پوښتنې ته په ځواب کې چې آيا شورويانو په کودتا کې ونډه درلودله که نه ، آيا د کودتا پلان د هغوی له خوا جوړ شوی وو که نه ، د خپل کتاب " حقايق پشت پرده تهاجم شوروي به افغانستان " په ۴۷ ، ۵۲ او ۵۳ پاڼو کې داسې لېکلي دي : " د غوايي د کودتا د جزئـياتو پلټنه څرګندوي چې د کودتا تابيا په خپل وروستني پړاو کې په خپله د افغانانو له پلوه و نيول شوه ، که د شوروي ځارګرې ځانګې په دې اړوند مرستې ته را دانګلي وي ښايي د عملياتو له پيل وروسته يې دا کار کړی وي. په دې مانا چې شورويان په يوه تر سره شوي عمل کې راګير پاتې شول.

د شته لاسوندونو پربنسټ په ټوليز ډول داسې بريښي چې شوروي دې يوې ناڅاپي پيښې ته لنډ ګنډ ځواب ويلای وي. الکساندر موروزوف چې د KGB د مرستيال په توګه کار کاوه او د مأموريت پير يې د غوايي له کودتا څو مياشتې مخکې پای ته رسيدلې وو وايي چې مسکو پوهيده چې کودتا د پيښېدلو په درشل کې ده او موږ ته د مسکو چارواکو په کلکه لاربښوونه کې وه چې ځان ورڅخه ليرې و ساتو. خو KGB په دې نه وه بريالۍ شوې چې د کودتا څرنګوالی په ځير ومومي. کله چې د شوروي د پوځي ځارګرې يوه څرې " جاسوس " د امين له پلان څخه خپل ځارګر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سازمان ته خبر ورکړ هغه ویلي ول چې کودتا به د اپریل د مباشتې په ۲۵ شپه د شپې نهه یا لس بجې پیل شي . KGBوروسته ومونډله چې امین په خپل پیغام کې دا هم ور غبرګه کړې وه چې دغه خبره دې له روسانو څخه په کلکه پټه وساتل شي . آیا امین ویره درلوده چې موږ به پښه را وړاندې کړو؟ له دسیسه جوړونکو (کودتاچیانو) څخه یو تن چې د امین په پرتله د شوروي اتحاد دولت او د شوروي اتحاد کمونیست ګوند ته ډیر پالیاله وو ، موږ ته ددغه راز له مخې پوړنې لیرې کړ. کیدای شوای چې چا په دې تراو داؤود ته خبر ورکړای وای ، خو نه په کابل کې د شوروي په سفارت کې ، او نه په ماسکو کې داسې څوک لیدل کېدل چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ته دې خیانت وکړي .

موزوروف ماته وویل : له نیمې شپې لږ وروسته ورته د KGB د مرکزي دفتر او د بهرنیو چارو د وزارت پیغانونه را ورسیدل. په هغو کې موږ ته لارښوونه شوې وه چې د دغې ماجرا په پاړونه کې د امین مخه ونیسو. په کودتا کې د شوروي ونډه ، لنډه ګنډه او ناڅاپي وه او دغه خبره هغه مهال را څرګنده شوه چې د نوي رژیم له رامنځته کیدلو وروسته د رژیم د غړو په منځ کې د واکمنۍ پر سره شخړې او نانډرۍ را پیل شوې ".

له دې امله د غوایي د اوومې وسله وال پاڅون کولای شو یو افغان پاڅون او کودتا و شمیرو. د شوروي اتحاد د دفاع د وزارت ، د کورنیو چارو د وزارت ، دولتي امنیت او د بهرنیو چارو د وزارت له آرشیفونو څخه داسې لاسوندونه لا تر اوسه نه دي ترلاسه شوي او نه دي خپاره شوي چې د کودتا په هځونه ، تابیا او پلان جوړونه کې دې د شورویانو لاس لرل په زباد ورسوي. له دې امله دغه پاڅون په خپله د افغانانو کار وو ، چې په غیر منتظره او ډراماټیک ډول رامنځته شو ، په دغه پاڅون کې د وسله وال ځواک د افسرانو د ځوانۍ د څوښ او خروښ ظریفو احساساتو پریکنده ونډه درلودله. دغه پاڅون یو ماجرا زیږوونکی پاڅون وو چې له اړینو پوځي سنجونو او د سیاسي پایلو له ارزونې پرته د یوه خام پاڅون په توګه رامنځته شو. دغه پاڅون د داؤود د رژیم لوړ پوړ چارواکو د یوه کوشني بغاوت او شورش په توګه بللای وو. (ستر جنرال محمد نبي عظیمي : " اردو و سیاست در سه دهه اخیر در افغانستان " ۱۴۳ ، ۱۴۴ او ۱۴۵ پاڼې)

۵ (د عبدالصمد ازهر له لیکنې " حقیقت پوشیده مانده یک واقعیت " ځینې برخې : د دیارلس سوه دري څلویښتم لمریزکال د وږي د مباشتې په شپږویشتمه نېټه [۱۹۶۴ ، د سپتامبر ۱۷] د کابل په دارالامان کې د یوه پټ سازمان بنسټ کښیښودل شو ، ددغه سازمان نوم " د وسله وال ځواک ډیموکراتیک انقلابي سازمان / سازمان دموکراتیک انقلابي اردو " (ساډا) وو چې د یوې پرمختګپالي ډلې له پلوه یې بنسټ کښیښودل شو ، دغې ډلې ډیرې مودې را هیسې هڅه کوله چې د هیواد او ولس ربړو او کړېدنو ته د پای او ژغورنې لاره ومومي. په کړی کې دغه کسان ول : له هوایي ځواک څخه یو افسر محمد عالم وصال ، د ځمکني ځواک دري تنه افسران : ذبیح الله زیارمل ، عبداللطیف انصاف او عزیزالرحمن ، د پولیسو دوه تنه افسران : مهرالحق قطره او عبدالصمد ازهر.د همدغې تأریخي غونډې په لړ کې موږ پر ټولنیزو موخو ، تشکیلاتي اصولو موافقه وکړه چې د ټولو په رایه عبدالصمد ازهر د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سازمان د رئـیس او ذبیح الله زیارمل د هغه د مرستیال په توګه و ټاکل شول او د لارښوونې له ګواښه ډکه دنده دوی ته و سپارل شوه .

له نومړو کسانو څخه هېڅ یوه یې په شوروي اتحاد کې زده کړې نه وې کړې خو د GRU او KGB له اغیزو څخه خورا برخمن ول. عبداللطیف انصاف او عزیزالرحمن درې کاله وروسته کله چې له پوځي ډګره را ووتل او ملکي ژوند يې غوره کړ ، د نوموړي سازمان د اسرارو د ساتلو په هوډ یې ، له سازمان سره پریکون وکړ. محمد عالم وصال چې د هوايي او مدافعه هوايي ځواک په لیکو کې یې بې شمیره ارزښتمن کارونه تر سره کړي ول په خواشینۍ چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال [١٩٧٨ز] د جګړنې په رتبې او مهرالحق قطره چې تول ژوند د هیواد د سوکالۍ په لاره کې کړیدلی وو د زړه د ناروغۍ له امله د سمونوال په رتبې په دیارلس سوه او دوه اویایم لمریز [١٩٩٣ز] کې له نړۍ سترګې پټې کړې. ډګروال عبدالقادر نه ددغه سازمان د مشرتابه او نه د هغه په کښتـنیو کړیو کې غړیتوب درلود او نه یې له هغه سره کومه اړیکه درلودله .

له یوې مودې وروسته د " ډیموکراټیک " کلمه ددغه سازمان له نامه څخه ځکه لیرې شوه چې سازمان یو پټ او پوځي سازمان وو او هم له نورو سازمانونو څخه د توپیره په موخه یوازې د " اردو د انقلابي سازمان " د نامه په غوره کېدا بسنه وشوه.

د دغه سازمان ټولیزې موخې د یوې خپلواکې ، پرمختللې ، بسیا ، ښیرازې ، ډیموکراټیکې او د ټولنیز عدالت پر ستنې د ولاړې ټولنې د جوړولو په هیله په انقلابي تګلارو او افکارو د وسله وال ځواک د افسرانو د پوهاي او سبمالتیا پر چورلیځ را څرخېدلې. له دې چې دغه سازمان یوه پټه کړۍ وه د سازمان په لیکو کې ښکیلو کسانو نه یو بل پیژندل او نه ټولنه د هغوی پر شتون او تګلارې خبره وه. هر ډول ځارګر شک کولای شوای زموږ د کړۍ د غړو ژوند واخلي او یا به کړۍ له بشپړې پو پنا کېدنې سره مخامخ کړي. د کړۍ غړو ته دا شونې وه چې د یوه تن پو پنا کېدنه ښایي د شخصي یا ټولیز ویاړ له تر لاسه کولو پرته په تأریخ او ټولنه کې پو پنا شي. هغوی نه شوای کولای په لاریونونو کې ګډون وکړي ، هغوی نه شوای کولای په ټاکنو یا رسنیو کې ګډون وکړي. له همدې امله ول چې زموږ نامتو شعار دا وو : " مخ پر وړاندې د پټې او اتلوالې مبارزې پر لورا! " دغه شعار ددغې کړۍ د هرغړي لپاره د انقلابي زیار یوه نښرغانده بیلګه وه .

د وسلوال ځواک انقلابي سازمان ، وروسته د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند د یوه څنګیز سازمان بڼه غوره کړه. له دې چې دغه سازمان په ډیرې جدي بڼې یوه پټه کړۍ وه ، له دې امله د ګوند له مشرتابه سره د کړۍ د غړو اړیکه نا معقوله او له ګواښه ډکه بریښېدله ، نو ځکه عبدالصمد ازهر چې د کړۍ مشر وو د پخوانیو پیژندنو او پیاوړو ډاډونو او مخورتوب له امله له ملګرو (ببرک کارمل او میر اکبر خیبر) سره اړیکه در لودله. په ا وروستیو کلونو کې کله چې د ملګري کارمل پاژوالۍ او کارونه ډیر شول یوازې یې له هغه سره په مهمو غونډو کې ګډون

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوه او په نورو چارو کې ملګري خیبر د ملګري کارمل او سازمان ترمنځ اړیکې سمبالولې. له نوموړو دوه وو تنو سره د ملګري خیبر اړیکې د سازمان د مشرتابه له پلوه تر سره کېدلې .

که د " افغانستان د کمونیستانو د مورچل / جبهه کمونیستهای افغانستان " په نامه کوم سازمان رامنځته شوی وي نو د هغه د بنسټ نېټه بیرته د ۱۹۶۴ز کال د سپتامبر مېاشتې ته نه ور ګرځي ښایي ددغه سازمان بنسټ څو کاله وروسته ایښودل شوی وي .

د داؤود خان د ۱۹۷۳ زکال په کودتا کې د ګډون په تړاو په ټینګار باید ووایم سره له دې چې یو کال مخکې د " وسله وال ځواک انقلابي سازمان " د کودتا لپاره د جلب او حذب او سمبالتیا له چارو خبرو وو او د سازمان ډېري غړي په کودتا کې د مرستې لپاره ور بلل شوي ول ، خو نه مو کودتا ته اوږه ورکړه او نه مو خپلو غړو ته اجازه ورکړه چې په هغې کې ګډون وکړي. د دوه وو لاملونو له امله :

لومړی) داؤود خان یو هیوادپال ، پرمختګ غوښتونکی او بدلون پاله واکمن وو. له دې امله نه باید د هغه دلارې خنډ ګرځېدلي وای او هغه ته مو باید لاره ورکړې وای .

دویم) ددې په منلو چې داؤود خان د سلطنتي کورنۍ یو غړی وو او د هغه ګټې د پاچاهۍ په ګټو کې نغښتې وې دې ته په کتلو دا پوښتنه رامنځته کېدله : آیا [س !!] له څارګرو وسایلو پرته کولای شوای د کودتا د سمبالتیا له چارو څخه خبر شي ؟ آیا کیدای شوای چې ددولت څارګرې څانګې � ریاست ضبط احوالات - د کورنیو چارو د وزارت څارګرې څانګې ، د دفاع د وزارت څاګرې څانګې ، د سردار ولي ځانګړې څارګرې برخې او دوی ورته له دغو کړو وړو څخه بې خبره وې؟ دغو انګیرنو ددغه یون او خوځښت د ټولېزو تګلارو پروړاندې شکونه او دوه زړي توبونه رامنځته کول .

کله چې ددغه سازمان غړو ته په کودتا کې د ګډون لپاره بلنه ورکول کېدله د داؤود هیوادپالنې ته په درنښت او د هغه له دغې کړنې سره په ټکر کې زموږ غړو په بیلابیلو پلمو ځانونه لیرې ساتل. یوازې د فیض محمد په نامه ددغه سازمان یو تن غړي د خپل ورځنې انقلابي ملګري تر اغیزې لاندې له هغوی سره غاړه غړې شوی وو او په فعاله ډول یې ګډون کړی وو. له نوموړي څخه وروسته پوښتنې وشوې او حساب کتاب واخیستل شو ، هغه له منلو وروسته بخښنه وغوښتله .

د داؤود خان له کودتا وروسته ، ددغه سازمان غړو دنده درلودله چې له هغه سره همکاري وکړي. په کودتا کې ګډ شمیر ګډنوالو افسرانو د خپل انقلابي خصلت له امله په لنډ مهال کې زموږ د سازمان کرښو ته لاره وموندله. ښایي همدغه دوه فکتورونه (له کودتا وروسته له داؤود خان سره همکاري او سازمان ته د کودتاچي افسرانو جلب او جذب) ددې لامل شوي وي چې ګنې [س !!] په دې انګیرنه کې لویدلی وي چې موږ په کودتا کې فعاله ونډه درلودله ".

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغې لیکنې د بشپړ متن د لوستلو لپاره کولای شئ دغه پته وګورئ :

www.payamewatan.com/article-4/a.azhar051108.htm

[][]

ریجـاینا (کانادا)

د اپریل دریمه 2009

د تلفــونونو شمیرې: 1 (306) 5438950 و 1 (306) 5020882

نخښه: Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

Главное Разведывательное Управление

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پينځه وېشتمه برخه

مل كرښې

٦ (د ديارلس سوه او اوه پينځوسم لمريز كال د غوايي د مباشتې په شپاړسمه [١٩٧٨ د مي ٦] نېټه د افغانستان د ډيموكراتيک جمهوريت د انقلابي شورى په ناستځي كې د نور محمد تره كي د مطبوعاتي كنفرانس برخه. اخځ : " د افغانستان كلنۍ " ۴۴ ګڼه ، پاڼې : ۷۳ � ۷۴

پوښتنه : كولاى شئ ووايياست چې د جګړې په لړ كې څومره كسانو ته ځاني تاوان اوښتى دى ؟

ځواب : ما هېله در لودله چې يو څوک دې دغه پوښتنه را پورته كړي .

پوښتنه : او هم كه ووايياست چې له انقلاب وروسته څو تنه نيول شوي او څو تنه پانسي شوي دي ؟

ځواب : زه بايد په زغرده تاسو ته خبر دركړم چې موږ ته او ناتاګرو ته د اوښتي ځانى تاوان شميره له ۷۲ او ۷۳ څخه پورته نه ده. زموږ پينځه تنه همكاران همدا اوس په روغتون كې تر درملنې لاندې دي او زه پرون ماښام د هغوى ليدنې ته ورغلى وم ، د دښمن او ناتارګرو د ځاني تاوان شميره لږ وه. هغوى د ځان دفاع كوله او مو تيرى كاوه. له داؤود خان ، د هغه له خپلوانو او د هغه له يو شميرو وزيرانو پرته ، ګومان نه كوم د هغوى د ځاني تاوان شميره دومره لوړه وي. دا يو تش پروپاګند دي چې ګڼې په زرهاوو تنه وژل شوي دي .

پوښتنه : آيا د داؤود ټوله كابينه وژل شويده ؟

ځواب : د هغوى يو شمير ستي شول ځكه نه تسليمېدل.

پوښتنه : د باختر د خبري آژانس استازى : په پخواني رژيم كې د خوراكي او د ورځني ژوند د نورو اړينو توكو بيه په بې ساري ډول لوړه تللې وه ، آيا انقلابي رژيم په دې اړه كوم وړانديز په پام كې لري ؟

ځواب : تاسو كولاىٔ شئ د ښار په هټيو كې وګورئ ، له انقلابه مخكې د اوړو بيه ۸۳ افغانۍ وه ، اوس ٦٥ او ٦٠ ته را ټيټه شوې ده ، پرته له دې چې دولت د هټيو په بيو كې لاسوهنه وكړي ، هټيوالو په خپله ، بيې را ټيټې كړې دي. تاسو كولاىٔ شئ له نيږدې يې وګورئ چې ولس نوي حكومت ته ښه راغلاست وايي ، دا ځكه چې موږ د لوړو پاړكو له اشرافي كورنيو څخه نه يو. موږ په هيواد كې له ښه نومياليتوبه برخمن يو. زموږ همكاران او د مركزي كميټې ملګري د ولس په ستركو كې د يوې بيلګې په توګه ځاى لري. تاسو زما كورته ولاړ شئ او له نيږدې يې وګورئ چې په څه ډول كور كې ژوند كوم. موږ ناوړې او غير قانوني ګټې نه دي پورته كړې. موږ د ولس له منځه راپاڅيدلي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو. د بیلګې په ډول زه په داسې یوې کورنۍ کې زیږیدلی یم چې نیمه بزګره او نیمه شپـَنـَه کورنۍ وه. ولس باید خوښ اوسي ځکه اوس حکومت د هغو کسانو په لاس کې نه دی چې په لوړو پاړکو کې یې ژوند کاوه. موږ اوس د ولس په چوپړ کې یو ، موږ د ولس بچیان یو او هیڅکله به هغوی و نه زبیښو. موږ له زبیښاک ګرو څخه کرکه لرو .

پوښتنه : ښاغلی رئـیس ! اوس چیرې ژوند کوئ ، په خپل کور کې ؟

ځواب : موږ په هغه کور کې دیره یو چې یو وخت داؤود خان پکې ژوند کاوه. له دې چې دغه کور اوس د ولس په ولکه کې دی نو زه هم دلته د صدارت په ماڼۍ کې ژوند کوم. ماڼۍ به بیا د لوړو پاړکو اشرافیانو ته ور نه کړو .

پوښتنه : ښاغلی تره کي! له کودتا وروسته څو تنه ونیول شول او د ولسمشرۍ د ماڼۍ ګارډ ته څه ور پیښ شول ؟

ځواب : د ولسمشرۍ د ماڼۍ د ګارد کارکوونکی شته خو د ګارد پوځي جوړښت رنګ شوی دي.

پوښتنه : له کودتا وروسته څو تنه نیول شوي دي؟

ځواب: د هغوی کره شمیره راته څرګنده نه ده ځکه تر اوسه یې د هغوی نوملیک راته نه دی راوړی. خو شمیره یې له ۲۰ � ۲۵ تنو پورته نه ده .

پوښتنه : څو تنه اعدام شول ؟

ځواب : ډیري پخواني وزیران خوشې شول ، جنرالانو ته مو وویل چې خپلو کورونو کې دې کښېني او کورناستي دې شي. زموږ پر وړاندې دې ناوړه ډنډورې نه خپروي او موږ به هم د هغوی په ژوند کې لاسوهنه ونه کړو .

پوښتنه : آیا وحید عبدالله ژوندی دی؟

ځواب : نه ، وحید عبدالله او هغه ته ورته ناتارګر له منځه ولاړل .

پوښتنه : آیا ولس به د ډیرو توکو د پیرودلو وړتیا ولري ، آیا هغه به پیاوړې شي ، آیا په پام کې لرئ چې باړه " مزد" به لوړه شي ؟

ځواب : د باړو لوړول د زیارګالو پرګنو د ژوندانه کچه نه شي لوړولای. موږ باید بیې را ټیټې کړو. خو تر اوسه مو پریکړه نه ده کړې. دا په راتلونکې پورې اړه لري. که موږ د باړو لوړاوی اړین وباله ، باړه به هم لوړه کړو .

پوښتنه :مخکې له دې چې دغه مرکه پای ته ورسیږي ، له دې چې موږ ستاسو په اړه لږ مالومات لرو زموږ دوه � درې شخصي پوښتنو ته ځواب راکړئ. څو کلن یاست ؟ خپلې زده کړې مو چیرې پای ته رسولې دي؟ تاسو ٦١ کلن یاست؟

ځواب : هو زه ٦١ کلن یم.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه : زده کړې مو چیرې تر سره کړې دي ؟

ځواب : د ښوونځي دوه ټولګي مې په خپل پلرني کلي " مقر" کې تر سره کړل. په ځوانۍ کې د یوه شرکت عادي کارګر ووم. د دغه شرکت له پلوه د [هند] بمبئـي ته د کاتب په توګه واستول شوم ، هلته د شپې له پلوه ښوونځي ته ولاړم او تر لسم ټولګي مې زده کړې وکړې او په ۱۹۶۳ زکال کې بیرته هیواد ته راستون شوم .

پوښتنه : د شرکت نوم څه وو؟

ځواب : د پښتون د میوې شرکت

۷ (د ټایپست یادښت : لیدل کیږي چې یو شمیر پوښتنو ته په بې پروایـيې ځوابونه ویل شوي دي. که د نورمحمد تره کي له ژبې څخه د شمیرو په ښوونه کې د هغه نه سپینوالی ، روښوالی او له " سیاسي " چلوټو ډکه انځورګري یوې خواته کښیږدو ، یا په لوی لاس یا (په ناخبره توګه) د هغه څلور کاله ځوان ښودل ، ښايي د پوښتنې وړ وي. سره له دې چې د یوه سړي د ژوندانه په شپږمې لسیزې کې د څلورو کالو کښته ، پورته ښودل کومه ځانګړتیا نه لري خو تره کي د دغې مرکې په ترڅ کې ٦٥ کلن وو څکه نوموړی د ۱۹۱۳ زکال د جولای په یولسمه نېټه زیږیدلی وو .

۸ (د کودتا ځاني تاوانونه : رسمني رسنیو د کودتا ځاني تاوانونه د ۱۰۰ او ۱۵۰ تنو تر منځ ښودل. رښتیا دا ده چې د تاوانونو شمیره څو ځله زیاته وه ، په ځانګړې توګه د ولسمشرۍ د ماڼۍ په ګارډ کې په سلګونو تنه وژل شوي ول. د بګرام او خواجه رواش په هوایي ډګرونو کې د ځاني تاوانونوشمیره پریره او زیره وه. په بګرام کې خلک په لوی لاس وژل کیدل ، دغه وژنې پرته له دې چا جرم کړی وي ، یوازې د شخصي سیالیو او دښمنیو پر بنسټ کېدلې. په اوومې فرقې ، د قوای مرکز په قرارګاه ، د قوای مرکز په خپلواکو قطعاتو ، په دارالامان کې ډیري کسان د الوتکو په بمبارډ او د توپچي ځواک د اور له کبله له منځه ولاړل. په شیر پور کې د قوای مرکز د انظباطو په کنډک او یولسمې فرقې کې هم یو شمیر کسان ووژل شول. په ټولیز ډول له دواړو خواوو څخه د زرو او یو نیم زرو په شا او خوا کې انسانان ووژل شول. ګڼ شمیر ملکي وګړي ووژل شول او څه یې ټپیان شول. دولت ونه غوښتل په دې اړوند کره او رښه شمیره څرګنده کړي. د نوي رژیم د رامنځته کېدا لپاره یو نیم زر تنو د کابل واټونه په سرو وینو رنګ کړل. دغه وینه بهونه ، د نورو او نورو وینو بهونو خونړۍ پیلامه وه. خبره دې ځای ته ورسیدله چې د دغه هیواد ځمکه ، آسمان او ټول چاپیریال په سره رنګ ، رنګ شول. " اردو وسیاست در سه دهه اخیر افغانستان / ستر جنرال محمد نبي عظیمي . پپ: ۱۴۲ � ۱۴۳ "

۹ " (د سردار داؤود خان د مړي له هډوکو سره لوبې " ، د رزاق مأمون لیکنه ، پنځنۍ ، د ۲۰۰۸ز کال د ډسامبر ۱۸ : " په دې وروستیو کې ګنګوسې خپرې شوې چې ګنې ولسمشر کرزی په پام کې لري د سردار داؤود او میرمن زینب داؤود د مړیو هډونه کندهار ته له لیږدونې وروسته ، په کندهار کې خاوروته وسپاري. د ولسمشرۍ د ټاکنې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهاليز واټن په را نيږدي کيدلو او په ټاکنو کې د راکړې ورکړې د تبې په توديدا او د ټاکنيزو ډنډورو د شور او ږوږ نندارو ته په کتنې دغه انګيرنې ورځ په ورځ مخ په توديدا دي چې ولسمشرکرزی د نخښې د منځ په ويشتلو غواړي د مچنغزي په يوه کاڼي دوه مرغۍ وولي ؛ دا د يوې واکمنۍ ډلې لپاره يوه طبيعي خبره ده. ډيره لږه شوني ښکاري چې دولت دې له دې لارې وکولای شي ځان د سياسي ډاډ او افلاس له تشيال څخه و ژغوري. له بله اړخه د ولس له سترګو په پټه ، د دغې هڅې پلي کيدا نه شي کولای د ويښ ولس ، ويښ ذهن ته بسياينه او ويساينه ور په برخه کړي .

ولسمشر ولې د خپلې شپږ کلنې واکمنې په اوږدو کې د سردار داؤود او د هغه د کورنۍ د هډونو د موندلو په لټه کې نه شو چې نن يې ورته دومره اړينوالی موندلای دی؟ سره له دې چې دغې پوښتنې ته يو ډول انګيرونې ځواب شته او هغه دا چې تر مهاله چې دولت د نړيوالې ټولنې او د نورو بنسټونو لکه د بشري حقونو د ټولنو د پټو سترګو له ملاتړه برخمن وو ، په بله وينا تر هغه مهاله چې د دولت ډونګری " کفګير" د ديګي تل نه وو ترنګـوَلی داؤود خان ته اړتيا نه ليدل کېدله. د اوسنۍ واکمنۍ کړی په باور دغه پروژه په دې ارزي چې پلې شي. که هر څه وي ، د دغه ګام او چتول داسې يوه جوارګري ده چې پلې کوونکو ته هيڅ ډول تاوان نه رسوي ؛ په دې اړه بايد د ځيروالي په لرلو ډيره پاملرنه وکړو ځکه دغه ګام په افغانستان کې له سياست او د تاريخ له طبيعي يون سره په ټکر کې ده او د سردار داؤود کورنۍ ته ښايی چې د دغې چارې واکوالي او د واګو ټيکه دې د داسې کسانو په لاس کې نه ورکوي چې له دغسې يوې شېبې څخه په ګټه اخيستنې د خپلو لنډ مهالو هيلو او ګټو د لاسته راوړلو د لوڅو پوڅو په لاره کې ناوړه ګټه اخلي .

د افغانستان د لومړني ولسمشر او د هغه د ماندينې هډونه دې ولې په هرو مرو توګه په کندهار کې خاوروته و سپارل شي؟ حال دا چې د هيواد نور واکمن مشران لکه ابدالي تيمورشاه ، سردار محمد نادر، سردار عبدالرحمن خان په کابل کې خاوروته سپارل شوي دي او په پخوا کې هيڅ چا له دې پوښتنې سره ټکر نه دې کړی چې ولې د هيواد دغه سياسي مشران په کابل (د افغانستان په زړه او د تأريخي او فرهنګي ادلونونو بدلونونو د څرخني په منځټکی) کې خاورو ته سپارل شوي دي. کابل د خپل ټولنيز جوړښت ، فرهنګی ، ژب توکميز او د ملي ګټو د اوبدنګ له اړخه د يوه کوشني افغانستان بڼه لري او دا د ټولو افغانانو ګډ ښار دی. د دغو ټولنيزو توکم رنګو کرښو له کاږلو څخه موخه څه ده؟

سره له دې چې د سردار داؤود او د هغه د خپلوانو د هډونو د ليږد په اړه وروستنۍ پريکړه نه ده خپره شوې خو داسې انګيرل کيږي چې دغه ګام يوازې او په بشپړ ډول يو ګړی او د سياسي ګټه اخيستنو ډېې له ځان سره نغښتې لري.د افغانستان په ولسي جرګه کې د ولس استازو ته ښايي چې مخکې له مخکې دې د دغه ګام د اوچتولو مخنيوي ته خپل غوږونه بوخ ونيسي .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ولس استازي دي ، د توکمیزو نادریو ټیکه والي ډلي ټپلي او یو ګړي کسان نه پریږدي چې د نن ورځې د سیاست د بازار په بیې دې د افغانستان د ملي ګټو او ولس ته د چوپړ پر لارې د تللو کسانو په نامه (چې ځانونه یې د ولس د ګټو په لاره کې ، نه د ډلو ټپلو او یو ګړو کسانولپاره ، له لاسه ورکړي دي) د خپلو شخصي او ټاکنیزو موخو لپاره لوبه وکړي .

سردار محمد داؤود خان هېڅکله داسې وصیت یا سپارښتنه له ځانه نه ده پرې ایښې چې کوم کسان دې د هغه د ښخیدلو د ځای په ټاکنه کې پریکړه وکړي. له شهید سردار داؤود څخه هېڅ ډول شاهد یا نغوته نه شته چې هغه دې په یوه ځانګړي ولایت پورې تړلی و شمیرل شي. د هغې تر څنګ د سردار داؤود خان د ابدي آرامځي د ټاکلو په اړه پریکړه د ارواښاد د کورنۍ د خوښې او د ولسي جرګې د سلا مشورو د چاپیریال کار دی .

کابل د افغانستان د پلازمېنې په توګه ، د سیاست او فرهنګ لرغونی منځټکي او له ملي تأریخي نوم څخه برخمن دی ؛ کابل په هر پـَیـر کې د وروی او د وروڼو توکمونو د تړښت او د ګډ سوله ییز ژوند د زانګو په بڼه خپل نوم او دریځ ساتلی دی " .

د نوموړې لیکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندې پته و ګورئ :

www.kabulpress.org/my/spip.php?article2702

١٠ (٢٠٠٩ زکال منځنۍ " سه شنبه " د مارچ اولسمه ، د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د شپاړلسو تنو د غړیو د مړیو هډونه د (کابل) د دارالامان په غونډۍ کې خاورو ته و سپارل شول.

په دې اړوند د نورو لیکنو د لوستلو لپاره لاندنۍ پتې وګورئ:

www.bbc.co.uk/pashto/news/story/2009/03/090318_daudkhan_ceremony.shtml

www.bbc.co.uk/persian/afghanistan/2009/03/090317_ram_daudkhan_funeral.shtml

١١ (مخکې له هغې چې د دیارلس سوه او پینځه پینځوسم د کب د میاشتې په پینځمې نېټې [١٩٧٦ز کال د فبرورۍ د میاشتې ٢٦] د افغانستان د جمهوریت اساسي قانون توشیح شي محمد داؤود په دیارلس سوه او پینځه پینځوسم ل [١٩٧٦ز] کال کې د ملي غورځنګ (ملي انقلاب) د ګوند بنسټ کښیښود. د دغه ګوند د بنسټ د تګلارې له لومړۍ مادې څخه داسې ښکاري چې د ملي غورځنګ د ګوند بنسټ د دیارلس سوه او دوپینځوسم ل[١٩٧٣ ز] له کودتا مخکې ایښودل شوی وو. ویل شوي چې د دغې ادعا د زباد لپاره لاسوند نه شته .

د بشپړ متن د لوستلو لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

www.payam-aftab.com/category/print.php?nid=2831

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲ " (افغانستان در قرن بیستم / افغانستان په شلمه پیړۍ کې " لیکوال ډاکټر ظاهر طنین ، پپ : ۲۱۵ او ۲۱۶ :
محمد داؤود چې په ښکاره ډول یې د خیبر له وژنې وروسته ټکان خوړلی وو ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د زور او پیاوړتیا د ښوونې نندارې سخت په خبنم کړ. د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د ۲۵ نېټې په ماښام را ډیو افغانستان د گوند د یو شمیر مشرانو لکه نور محمد تره کي او ببرک کارمل د نیولو خبر خپور کړ. په دې لړ کې د خلق د پوځي څانگې مشر حفیظ الله امین په لومړي سرکې په خپل کور کې تر څار لاندې ونیول شو. امین د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د مباشتې د ۲۵ نېټې له نیمایي شپې نیولې بیا د ۲۶ نېټې تر یولسو بجو پورې ډیر وخت په لاس کې درلود ترڅو د پوځي گام د اوچتولو تابیا ، نقشه او لارښوونه خپل زوی عبدالرحمن ته ورکړې ؛ عبدالرحمن نوموړې لارښونه سیدمحمد گلابزوی ته و رسوله ، گلابزوی د کودتا له اړوندو پازوالو افسرانو سره په اړیکه کې وو .

گلابزوی وایي : � د غوایي د مباشتې شپږمه د څلنۍ � چهارشنبې � ورځ � ۱۹۷۸ر اپریل ۲۶� د سهار شپږ بجې وې چې د حفیظ الله امین زوی عبدالرحمن زما کور ته راغی او وېې ویل : " شیر آقا � خپل پلار ته یې شیر آقا ویل� کلا بند شوی او تره کي صاحب او نور مشران یې زندان ته اچولي دي. سید محمد ته ووایه چې " ملگرو ته ووایي چې سبا دې انقلاب پیل کړي" ما د وسله وال ځواک گوندي پازوالي په غاړه درلودله ، هماغه ول چې په وسله وال ځواک او ان په نورو قطعو کې چې ما یې پازوالي نه درلودله ولاړم او دغه لارښوونه مې د شپې تر یوې بجې پورې ټولو قطعاتو ته ورسوله ، هم د هوایي او مدافعه هوایي او هم د ځمکنیو ځواکونو قطعاتو ته ولاړم. ډیر باران وَریده. د گوند لارښوونه داسې وه چې : هرڅوک چې سبا خپلو قطعو ته ځي ، انقلاب دې را پیل کړي�.

۱۳ " (افغانستان در قرن بیستم / افغانستان په شلمه پیړۍ کې " لیکوال ډاکټر ظاهر طنین ، پپ : ۲۲۰ ، ۲۲۱ او ۲۲۲ :� پوځیانو کودتا د بریالیتوب تر بریده ورسوله. خو هغه کسان چې وروسته واکمنان شول چیرې ول ؟ د ۱۹۷۸ز کال د اپریل په ۲۶ نېټه چې د تره کي او کارمل له نیول کیدا یوه ورځ تیره شوې وه ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک د گوند د نورومشرانو او فعالینو واښې وانې چې ځانونه یې پټ کړي ول تبنتېدلې وې. دغه ډله د کابل په نوي ښار کې راټوله شوې وه تر څو له رامنځته شوي نوي حالت سره د خپل چلند دریځ او څرنگوالی روښانه کړي .

عبدالکریم مېثاق هم په دغه ډله کې وو. هغه وایي : � د " کابل " په نوي ښار کې را ټول شوي وو. په دغه ډله کې زه ، سلیمان لایق ، بارق شفیعي ، قدوس غوربندی او نور احمد نور وو. موږ د حبیب الله کارگر په کور کې چې د گوند غړی او بکس جوړوونکی وو په هاغه وخت کې راغونډ شوي وو. سترگو مو لارې څارلې چې څه ډول مالومات تر لاسه کیږي. په پای کې مو پریکړه وکړه چې ي له گوند سره اړیکه و نیسو او د گوند له منځه کورني مالومات تر لاسه کړو. له گوند سره مو اړیکه ونیوله. سرور منگل او داؤود رزمیار مو وموندل. دوی موږ ته خبر راووړ چې څه تیریږي او په ښار کې دننه ترینگلی حالت روان دی. وضع کړکیچنه ده نیول او بندي کېدل پیل شوي دي ؛ موږ چې خپلو کورونو ته خپل کسان ولیږل ، ویل یې چې کورونه کلابند شوي دي. کورونه یې پلټلي ، کتابونه یې له ځان سره وړي ، لنډه دا چې د گوند دغړو د نیولو پلان شوی وو. په دې لړ کې موږ د ځان په اندېښنه کې شوو چې څه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو؟دلته دوې خبرې رامنځته شوې. یو شمیرکسانو وویل چې ځانونه پولیس ته سپارو. خپلو کورونو ته ځو او څرګنده ده چې هلته پولیسان دي او موږ نیسي. یو شمیر نورو وویل نه ، موږ دا کار نه کوو. په دې ډله کې ما او نور احمد نور وویل چې موږ ځانونه نه سپارو. ځکه چې خبره روښانه ده ، کله چې کورونو ته ولاړ شو ، ټول بندیان کیږو او ګوند پو پنا کیږي. بارق شفیعي ، سلیمان لایق او قدوس غوربندي وویل چې نه ، موږ ځو ، د هغوی د استدلال پر څرخني دا مانا را تاویدله چې که هر څومره ځانونه پټ کړو دا له قانونه د سرغړاوي مانا ښندي خو که په پټه کې و نیول شو ، زموږ جرمي ډېره درندیږي/...../ .

په پای کې زه او نور د [کابل] په ششدرک کې د رزمیار کورته راغلو او له رزمیاره مو و پوښتل چې څه خبره ده او څوک بندیان شوي دي ؟ هغه وویل چې یوازې سلطانعلي کشتمند او نجیب الله نه دي بندیان شوي او په کوته سنګي [وروسته د میرویس میدان په نامه و نومول شو � ژ] کې د ګوند د یوه غړي په کور کې دي. موږ هغه ته وویل چې دواړه دي دلته راولي. هغوی یې راوستل او په دې سلا مو خبرې کولې چې څه وکړو. د همدغو سلا او خبرو په پای کې مو د ګوند دغړو په تړاو پریکړه وکړه : له دې چې مرکزي کمیټه نشته او ګوندي غونډه نه شي جوړیدلای � د ګوند هر غړی چې چیرې چې دی ، هڅه دې وکړي چې ځان پولیس ته ونه سپاري. دا د غوایي اوومه نیټه وه ، نا څاپه مو د یوې چاودنې د درَز غږ تر غوږو شو. موږ رزمیار ته وویل ورځه وروره وګوره چې د باندې څه خبره ده. هغه ولاړ ، څو شېبې وروسته راغی او ویې ویل : والله د دفاع د وزارت د ودانۍ تر مخ یوې شوبلې د دفاع د وزارت پر ودانۍ اور وکړ. موږ په دې خبرو اترو کې وو چې چا به دا کار کړی وي ، خبرې مو کولې چې د بل درَز غږ پورته شو. بیا مو د شوبلو د راتګ غږونه تر غوږو شول. شوبلې د څرخي پله له خوا د ښار پر لور راخوځېدلې وې. رزمیار ته مو وویل چې دباندې ولاړ شي او نور خبرونه دې راوړي. هغه دباندې ولاړ ، بیرته راغی او ویې ویل چې له څرخي پله څخه د ښار پر لور شوبلې را خوځېدلې دي او در راډیو پر لور ځي. رزمیار چې دا وویل ، ما وویل چې والله دا زموږ خپل ګوند دی. لنډه دا چې د ماښام اوه بجې شوې ، راډیو ته مو غوږ نیولی وو ، راډیو د ملي اتڼ نغمې خپرولې. له نغمې وروسته د حفیظ الله امین غږپورته شو او ویې ویل چې د سلطنتي کورنۍ تېر ور ټول شو او واکمنۍ د انقلابي شورى لاس ته ورغلې ده او اوس به قادر او اسلم وطنجار خبرې وکړي ".

۱۴ " (له لیکوال څخه د څو پوښتنو / چند پرسش از نویسنده" د لیکنې یو شمیر برخې : لیکوال انجنیر شیر محمد ساپی / ۲۰۰۹ز کال د جنورۍ پینځلسمه : " د غوایي د اوومې [۱۹۷۸ ز کال د اپریل ۲۷] په ماښام د کابل د سیند تر غاړه د محمود خان د پله په سل مترۍ کې له خپلو دوه وو تنو هملیکو هم اندو ملګرو سره وم ، سترګو مو د اوضاع څرنګوالی څاره. الوتکې د کابل د سیند له پاسه د ارګ له بمبارۍ وروسته تاویدلې. هیڅکله مو بمب غورځوونکې الوتکې چې ویروونکی غږ یې درلود تر دغې شېبې پورې له دو مره نیږدې نه وې لیدلې. د ماښام تر تیارې پورې د ارګ بمبارد روان وو او وروسته و درید چې بیا تکرار نه شو. پوځي افسرانو چې پوځي خولۍ یې پر سرونو درلودلې د الوتکو له ویرې د هټیو خوا ته تیښته کوله . له هوایي بریدونو وروسته ارګ او ګارد هماغسې د

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کودتاچیانو په کلابندۍ کې پاتې شو ،تر دغه دمه پینځمې ستنې نه شوای کولای په ارگ کې دننه مقاومت مات کړي .

د " خونړي ماښام " د اتو او نهو بجو تر منځ د کابل � جلال آباد پر سړک د شوبلو یو کتار د ختیځ له لورې راغی. موږ ځوانان د شوبلو له ویرې د سړک له څنډو و تښتېدلو، شوبلې د ارگ پر لور خوځېدلې وې .

د کابل راډیو د خپرونو له پای وروسته د شپې له پلوه پر ټول کابل یوې غملړلې بوږنوړې چوپتیا منگولې ښخې کړې. د شپې دولس بجې وې چې د زغره وال ځواک د یوې شوبلې اور د خونې کړکۍ و لړزولې. دغه ډز په خونه کې بیده کسان له خوبه را پاڅول. هرچا د کړکۍ د ماتیدونکوښیښو له ویرې څخه ځان گوښې کاوه .

د گارد د ډېرې وړې کولو او دارگ د نیولو په موخه د کودتاچیانو وروستنۍ برید د ماشینگڼو او د شوبلو د اور له درَزا سره جوخت تر څو ساعتو دوام وکړ او د زغروالو شوبلو د اور درَزهار تر سهاره اوربدل کېده. د دغو قهرجنو عملیاتو دروندوالي دا هیلې را ژوندۍ کولې چې ښایي د ارگ ملاتړ ته مرستندویه ځواکونه را ورسیږي او له کودتاچیانو سره به ډغرې ووهي .

که د گارد دننه خیانت نه وای شواې ، څرگنده ده چې مقاومت به دوام کړای وای ، د ورځې د روښنایۍ راتگ د بمبارد پر اړتیا ټینگار کاوه. د کودتاچیانو د هرومرو بري شونیوالی له ورایه برېښېده. له دغو وروستنیو عملیاتو څخه سترگې پټول ددغه ناتار د ژور تـَل بله ډېره ننداري ته وړاندې کوي.

زه د ارگ د دوه کیلومترۍ په واټن کې د ششدرک په ختیځې خوا کې لا تراوسه د همغې مرگونې ویرې تر سیورې لاندې استوگنه لرم. د هماغه پـَیر ځوانان لا تر اوسه ژوندي دي او د دغو پیښو شاهدان دي ".

د دغې لیکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندنۍ پته و گورئ:

www.farda.org/articles/08_updates/090100/article_shir_mohammad_sapi.htm

۱۵ (له جنرال خطاب جانباز سره مرکه / ۲۰۰۹ زکال د فبرورۍ ۲۰ ، د ماښام ۷ اوه بجې :

سیاه سنگ : ښاغلی خطاب جانباز! په یوه راغلي لیک کې چې د ۲۰۰۹ ز کال د جنورۍ د شلمې نېټه یې پر تندي لیکل شوې ، داسې لیکل شوي : " په ۱۹۸۸ز کال کې ما د دفاع د وزارت د بهرنیو اړیکو له رئیس جنرال خطاب جنانباز سره د پخوانۍ پیژندنې پر بنسټ له مزارشریفه د کابل پر لور د ملگرو ملتونو په الوتکه کې یو گډ سفر درلود. هغه ماته د افغانستان د لومړنۍ ولسمشر د شهیدولو د څرنگوالی په اړوند داسې وویل ..." کیدای شي ستاسو له خولې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا څرنگوالی ستاسو له خولې واورم؟

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال خطاب جـانباز: اجازه راکړئ یو ټکی روښانه کړم چې ما په ۱۹۸۸ز کال کې له مزار شریفه د کابل پر لور هېڅ ډول سفر نه دی کړی. کله چې سفر نه وي شوی ، پاتې خبرې ټولې خپله په خپله شنډېږي .

سـیاه سـنګ: آیا تاسو له ښاغلي MZM چې نوم او کورنۍ نوم یې "..... ....." دی، پیژندګلوي لرئ؟

جنرال جـانباز: زما د نویو او پخوانیو دوستانو په منځ کې په دغه نوم او کورنی نامه څوک نه شته.

سـیاه سـنګ: د هغه له پېژندلو یا نه پېژندلو پرته ، آیا تاسو په یاد لرئ چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د مباشتې د اتمې نېټې [۱۹۷۸ ز د ا پریل ۲۸] په سهار د شپږو او اوو بجو په شا او خوا کې چیرې واست او څه مو کول؟

جنرال جـانباز: ډېر ښه مې په یاد دي. د ورځې په هغو شېبو کې زه له قادر � هماغه نامتوقادر� ، د څلورم زغره وال ځواک له افسر تورن امین او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له یو شمیر نورو غړو سره یو ځای د راډیو افغانستان د ودانۍ مخې ته وم .

سـیاه سـنګ: آیا ستاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړی یاست؟

جنرال جـانباز: په ډېر ویاړ ویلای شم چې زه نه خلقي یم او نه پرچمی ، خو د افغانستان دخلق ډیموکراتیک ګوند یو غړی وم او یم. که تأریخ بیرته همغو کلونو ته و ګرځي او د خپلې ځوانۍ ځوښ او شور بیرته تر لاسه کړم، بیا به هم په همغې پخوانۍ ګروهنې په همغې لارې ولاړ شم .

سـیاه سـنګ: مخکې له دې چې د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کیدلو د ځرنګوالي سپړلو ته را و ګرځو ښه به دا وي چې د دیارلس سوه او اوه پینځوسم لمریز کال د غوایي د اومې پیښې په اړه مورته خپل لید لوری ووایاست .

جنرال جـانباز: د غوایي د اوومې پېښه که کودتا وبولو ، پاڅون یا بل شی رښتیا دا ده چې " زموږ پرتمین انقلاب " له سترو ناورینونو ، بدترینه نا تار ځینو او نه سکېنده کیدونکی " جبران نه منونکو " تیر وتنو سره ملګری وو. که یې کودتا و بولم یا انقلاب ، خو په دغه لړ کې (زما په اند د کلماتو یادَول دومره اړین نه دي) دومره سپیڅلي او بیګناه وګړي ووژل شول ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند شریفترینه بچیان له منځه ولاړل او دومره له شرمه ډک جنایات تر سره شول چې هېڅ با وجدانه انسان به له هغو او د هغو له عاملینو څخه سترګې پټې نه شي کړای .

سـیاه سـنګ: آیا دا رښتیا ده چې د ۱۹۷۸ زکال د اپریل په ۲۸ نېټه ببرک کارمل تا سو ته وویل : " له خپلو ټانکونو او زغره والو شوبلو سره د جمهوري ریاست پر لور و درومـئ " .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنرال جانباز: دغه ادعا له سره تر پایه سمه نه ده. په هاغه ورځ هر ډول پوځي او غیر پوځي بولنه " قومانده " او لاربښوونه د حفیظ الله امین له خوا ورکول کېدله. ببرک کارمل په هغه برخه کې هېڅ ډول ونډه نه درلودله. دا چې ویل شوي ماته کارمل لاربښوونه کوله زما ځواب منفي دی. ببرک کارمل د راډیو په ودانۍ کې دننه وو او زه دباندې وم. نه هغه ماته داسې لاربښوونه کړې او نه مې له هغه څخه دغسې لاربښوونه اوریدلې ده .

سیاه سنګ: آیا ستاسو له خولې دغه ویل شوي خبره سمه ده : " په ډېره بیړه لاندې راغلم ، د زغره وال ګاډې او د سرتیرو د غوره کولو سمبالتیا مې و نیوله چې ټول ټال لس دقیقې شوې. امام الدین ته سترګې په لار وم چې د راډیو ټلویزیون د وَ تـَنـګ د دروازې له لارې په خپلې شوبلې کې را ووځي او راشي. له پینځو دقیقو وروسته راته وویل شول چې امام الدین ته په هماغو لومړیو شېبو کې دنده ورکړل شوې وه او خوځېدلی دی. هک پک پاتې شوم چې هغه څنګه په دومره بیړه ځان سمبال کړی او خوځېدلی دی. له دې امله زه هم د ولسمشر د استوګنځي پر لور و خوځېدلم. کله چې د استوګنځي انګړ ته ننوتم او له زغره وال ګاډې څخه نوی پلی شوم چې د ډزو غږونه مې تر غوږو شول ، پر له پسې ډزې وې. په همدغه شېبه کې مې امام الدین ولید چې له خپلو سرتیرو سره راووت او د خپل د یوه لاس مټ یې ټینګ نیولی وو ، ما ورباندې غږ وکړ : " څه دې وکړل؟ ولې ماته سترګې په لار پاتې نه شوې؟ " هغه راته وویل : " ما خپله راکړل شوې دنده تر سره کړه. اوس د ډېرو خبرو وخت نه لرم ، ټپي یم ".

جنرال جانباز: ما په لومړي سر کې وویل چې د دغو خبرو یوه په سلو کې زما نه ده. زه د هوایي ځواک انجنیر او هوا پیژندونکی وم او هېڅکله مې له شوبلو او زغره والو سره سر او کار نه درلود. په ډاډ او زغرده ویلای شم او تکراروم چې د دغو خبرو یوه په سلو کې زما نه دي .

سیاه سنګ: په هاغه ورځ مو امام الدین چیرې ولید؟

جنرال جانباز: ما نه یوازې په هاغه ورځ بلکه د کلونو په اوږدو کې امام الدین نه دی لیدلی. د هغه نوم مې د ګوندي غړو له خولې اوریدلای وو ، د هغه د ټپي کیدلو په اړه هم د دوستانو له لارې خبر شوم. هغه پیښه چې ده دې ګنې لاس کلک نیولی وو او له ما سره یې خبرې کړې وي ، رښتیا نه ده . تاسو کولای شئ د خبرې رښتونواله په خپله له امام الدینه پوښتنه وکړئ. ما امام الدین له ټپي کېدا یو یا یو نیم کال وروسته ، ولید .

سیاه سنګ: تاسو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ، ګوندي تګلارې او هېلو ته د یوه پالیاله غړي په توګه ، محمد داؤود ته له کومې سترګې ګورئ ؟

جنرال جانباز: دا چې د سردار محمد داؤود شخصیت ته د یوه سپیڅلي ، پاک ، هیوادپال او وجدان لرونکي شخصیت په انځور کې کتل کیږي ، په دې هېڅ ډول څوني ځار او شک نه شته. د داؤود خان موافقین او مخالفین په دې کې په یوه غږ دي. که څوک په خولې و نه شي ویلای خو په زړه کې هرو مرو دا مني چې داؤود خان یو ډېر زړور او توریالی انسان وو. هغه د زړه له کومې غوښتل افغانستان ته چوپړ وکړي. د خپلې کورنۍ یا د یحیی د لمسیو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

او زوزات په منځ کې د داؤود په څير بل انسان نه ليدل کيږي. د يوې څرګندې سياسي څيرې په توګه د هغه په کار کې تير وتنې ، نيمګړتياوې ، ګرګري " استبداد" او خښم هم ليدل کيده .

ډاډ لرم چې تأريخ به د نورو سياسي شخصيتونو د سپړنې په څير له داؤود خان سره له ګرج ، کېنې ،او رخې سخې پرته يو ناپيلی ، بې پَرې علمي او منطقي چلند وکړي. په دې مانا چې د هغه د چال چلند مثبت او منفي اړخونه ټول به په لاسونده ډول او د زباد او شواهدو پر بنسټ و څيړل شي. تأريخ د بوږی د ټال د خيالونو په زانګو او تشو تور وهنو نه ليکل کيږي ؛ که داسې وشي ، هغه تأريخ نه وي يوازې د زړه د غوټو د بړاس ايستل وي .

()()

) شپږ وېشتمه برخه(

مل کرښې

١٦ (د ٢٠٠٩ز کال د اپريل د مباشتې په شپاړلسمه نېټه د " پسرلني سباوون د ګوليو باران" د څيړنې پرله پسې برخو ته صالح محمد ابرار لاندنۍ کرښې را واستولې :

"جنرال امام الدين د افغانستان په وسلوال ځواک کې نامتو سړی دی. هغه ټيټه ونه لري ، هڅاند افسر دی ، امام الدين خلقی دی او د غوايي [١٩٧٨ اپريل] په کودتا کې يې ونډه درلوده .

[د افغانستان پخواني ولسمشر] ډاکټر نجيب الله ما ته وويل : د ١٩٧٨ز کال د پيښو په لړ کې وروسته له هغې چې د محمد داؤود د کار دفتر او استوګنځی او په کابل نور مهم ټکي و نيول شول [د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند] د مشرتابه او سياسي بيرو غړو د نورو سکالو تر څنګ د محمد داؤود د برخليک د څرنګوالي په اړه خبرې اترې کولې. هغوی پوهيدل ترڅو چې داؤود خان ژوندی وي ، دا ګواښ او ويره شته چې د هغه ساتندويه او ملاتړ کوونکي ځواکونه به بيا په پښو ودريږي ، خو چا نه غوښتل چې د هغه د وژلو په اړه څه ووايي. خبرې اترې تر څو ساعتو و غځېدلې .

د غونډې د خونې دروازه ناځاپه پرانيستل شوه. امام الدين وسله په لاس او په ټپي مټ وړاندې راغی او غوښتل يې څه ووايي. چا د هغه خبرو ته غوږ ونه نيو. د غونډې له منځه چا غږ پورته کړ او ورته ويې ويل : " ځو شېبې وروسته راشه! " خو امام الدين د باندې ونه ووت.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې د غونډې د برخوالو ترمنځ خبرې بیا تودې شوې ، امام الدین په یوه ډول ځان میز ته نیږدې کړ او وېې ویل : " ما هغه [داؤود] وواژه". امام الدین په خپلې دې خبرې غونډه په چوپتیا کې ډوبه کړه. د غونډې ګډونوالو ژوره سا و ایستله .

نه غواړم د امام الدین پر خبرو شننه وکړم او ټینګار وکړم چې د هغه خبرې تر کومې کچې رښتیا یا درواغ دي. پوښتنه دا ده چې آیا هغه په رښتیا ولسمشر وژلی وو؟ هغو کسانو چې [د هغې ورځې] پېښنه یې له نیږدې لیدلې او شاهدان دي داسې وايي : داؤود خان لومړنی ډز پر امام الدین وکړ او امام الدین په ځواب کې د داؤود خان پر لور د اور خوله پرانیستله." "افغانستان: زما وروستی جګړه" د Makhmut Akhmetovich Gareev لیکنه : ژباړه : محمد طاهر کانې/ جرمني ۲۰۰۱ پ : ۳۷۷ او ۳۷۸ "

ډاکټر محمود احمدویچ ګارییف روسي تأریخپوه او د روسیې د پوځي پوهنو د اکاډیمۍ مشر دی. نوموړی د " پوځ تر ټولو پوه پوځي ستراتیژیست " بلل کیږي ، هغه له ۱۹۸۸ تر ۱۹۹۱ز کال پورې په افغانستان کې د ډاکټر نجیب الله سلاکار وو. جنرال ګارییف په ۱۹۲۳ زکال کې سترګې پر نړۍ و غړولې او ګڼ شمیر کتابونه یې پاړسي ، پښتو ، انګریزي او څو نورو ژبو ته ژباړل شوي دي .

۱۷ (انجنیر شیر احد ساپي د ۲۰۰۹ز کال د اپریل په اتلسمه نېټه د " عقاب آریانا/ د آریانا د ګوربت " د مجلې د چلوونکي محمد سرور رڼا لیکنه چې د (جرمني) په مونشن کې خپریږي د دغې لیکنې پرله پسې لړۍ ته را ولیږله. د رڼا لیکنه د " کتاب ګمشده یا دزدیده شده دکتور عبدالرحیم نوین؟/ د عبدالرحیم نوین کتاب ورک شوې یا غلا شوې؟ " تر سر لیک لاندې ده چې د ۲۰۰۹ز کال د اپریل په څلورمه نېټه خپره شوې ده. د دغو یادښتونو په یوه برخه کې داسې راغلي دي :

"د ډاکټر عبدالرحیم نوین د مړي د درنښت لپاره د جنازې په بدرګه کې د ګډون په موخه چې د ګلبدین حکمتیار په مرسته پاکستان ته لیږدول کیده د (جرمني) فرانکفورټ ته تللی وم. هلته مې د ډاکټر نوین زوی ته په ټینګار سلا ورکړه چې د خپل پلار " یادښتونو او د هغه د سترګو د لیدلي حال لیکنو" ته کلکه پاملرنه وکړي. هغه ژمنه وکړه چې نوموړی به ډیر ژر چاپ دغه یادښتونه خپاره کړي ، خو کله چې له پاکستانه بیرته را ستون شو وېې ویل : " زما د پلار کتاب ورک شوی دی "

د [پوهاند نوین � ژ] دغه " یادښتونه او د سترګو لیدلی حال " څه د باندې د درې سوو پاڼو پرمخ لیکل شوی وو. ما (رڼا) دغه لیکنې له سهاره تر ماښامه ، تر هغې شپې پورې چې ډاکټر نوین به بیرته کورته را ستنیده ، لوستلې./...../ یوه ورځ مې له خپل ګران ، درانده ، او منلي استاد ښاغلي سید قاسم رشتیا سره خبرې وکړې. هغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل : " ډاکټر نوین خپل کتاب ماته هم رالیږلی وو. ښه لیکنه یې کړې ده. د هغه د سترګو لیدلی حال د پیښو له رښتونوالي او د پیښو د لړۍ له رښتونو اړخونو سره د ډاډ وړ دي ".

د نوموړي کتاب ځینې برخې په لاندې ډول دي:

"په هغو شپبو کې چې د کمونیستانو د جیټ جنګي الوتکو غرزَهار او د شوبلو د اورونو ګرزَهار د کابل په تشیال په ځانګړې توګه د هغوی د پام وړ په سیمو کې ازانګې خپرولې موږ د لارښود [محمد داؤود] حضور او د هغه د ورور سردار محمد نعیم خان مخې ته ناست وو او د روانو پیښو په اړوند مو خبرې اترې کولې.

د کورنیو چارو وزیر قدیر ټینګار کاوه چې د کمونیستانو مشران دې د یوې دښتـنـۍ پانسۍ په ترڅ کې په بیړه پانسي شي ځکه چې د اړو دوړ کچه تر ګواښجنې کچې پورې لوړه شوې ده. که هغوی و ژغورل شي نو د نه منلو ناورینونه به رامنځته شي چې په هغه مهال کې به ژغورنه یې ناشوني وي .

اروابښاد سردار په ډیره ترخه ژبه وویل : " د دغسې یوې بیړنۍ او ناپازوالي پریکړې په کولو به موږ نه یوازې د افغانستان د ولسونو او پرګنو په سترګو کې بلکه د ټولې نړۍ پروړاندې د جنایتکار په توګه و پیژندل شو، له بله اړخه به د څو تنو هیواد پلورو او پردیو ته د چوپړیانو له نومونو څخه سترې سیاسي ځیرې جوړې شي".

د کورنیو چارو وزیر له خونې دباندې ووت. زه هم څو دقیقې وروسته د اړتیا له مخې له خونې د باندې ووتم. ګورم چې قدیر د دالان په یوه ګوټ کې له چا سره د ټیلفون له لارې خبرې کوي. د قدیر له لوړه غږه داسې بریښیدل چې ډیر په خښم دی. هغه ویل : " په دغو شپبو کې له سردار څخه د امر اخیستل ګران او ان ناشوني دي. زه د کورنیو چارو د وزیر په توګه امر کوم چې ټول پانسي کړې. تاسو کولای شـئ زما غږ د آمر په توګه ثبت کړئ. له درتګ سره سم به هم په لیکلې توګه لاسوند دروسپارم. " له څو شپبو وروسته ، نه پوهیږم چې د ټیلفون له بل لوري څخه یې څه واوریدل خو په ډیر تراخه او لوړ غږ یې چیغه کړه : " زه امر کوم." او ټیلفون یې په ډیر خښم بیرته کښیښود. بیا یې وویل : " ټول هیواد پلوري ، جنایتکار او خاین شوي دي ".

قدیر ما ته و کتل او ویې ویل : " دوی په داسې شپبو کې د لارښود " رهبر" امر غواړي! د ولسمشر سترګې په هېله مندۍ د اوضاع ښه والي څاري ، هغه د دفاع د وزیر پر تشو خبرو ډاډ کوي چې مرستندویه ځواکونه به دده مرستې ته را ودانګي ، خو پام نه کوي چې د باندې څه روان دي ، څه پیښیږي او کوم لاسونه کار کوي".

ما [نوین] له قدیر سره ټوکې درلودلې ، هغه ته مې وویل ! وه د پلار مړي زوا! څوک وژنې! د لارښود ځواب به څه وایې ؟ " هغه له ځنډه پرته راته ووایل : " زه هغه ټول جنایتکاران وژنم. غواړم هېواد او ولس له هغه ناورین څخه وژغورم چې را روان دی. سردار دې له هغه وروسته ما پانسي کړي " .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مو له سردار نعیم سره د دغو بدمرغیو او د هغو د لاملونو په اړه خبرې کولې. هغه وویل : " زموږ د دوستانو او همکارانو د لاس په لستونو کې مارانو ځالگۍ جوړې کړې وې او د هغوی له ډاړ څخه یې ناوړه گټه واخیستله. خو په دغو خبرو هغه مهال پوه شولو چې وار له واره تیر وو." په همدغه شېبه کې د کورنیو چارو وزیر په بیړه راغی او له سردار محمد نعیم خان څخه یې و پوښتل : " د فرانسې د سفیر د وړاندیز په اړه مو څه پریکړه کړې ده ؟ "

زه له خبرې خبر نه وم او هغوی ته مې هک پک کتل. وروسته پوه شوم چې که دوی د فرانسې سفارت ته پناه یوسي ، نو ټول به خوندي وي. سردار نعیم وویل : " ورور مې [محمد داؤود] دغه وړاندیز ونه مانه او ویې ویل چې د یوه سر تیرې په توگه ماته شرم دی چې د مرگ له منگولو د ځان د ژغورلو لپاره په خپل کور کې یوه بهرني سفارت ته پناه یوسم. زه په زر هاوو ځله مرگ غوره بولم. خو دا یې ومنله د هغه د کورنۍ په گډون دې نور ټول ولاړ شي . او لاربښوونه یې وکړه چې ټول دې هلته ولاړ شي. د ولسمشر ماندینې هم سفارت ته د پناه غوښتل ونه منل او ویې ویل چې د خپل خاوند په ژوند او مرگ کې شریکه یم. په پای کې ټولو پریکړه وکړه چې په ارگ کې پاتې شي ".

د توپکو ، تومانچو ، شوبلو او د الوتکو د بمبارد گړزهار ، د سوځیدلو کوکو او بغارو غړونه شېبه په شېبه زیاتیدل او اوریدل کیدل. سردار نعیم غوښتل هغې خونې ته ولاړ شي چې ټول پکې را ټول شوي ول. کله چې له ځایه پاڅید ، یوه مرمۍ یې پر لاس و موښتله. خپل لاس یې ټینگ ونیو او له خونې دباندې ووت .

زما په گډون ، د مخابراتو وزیر یو شمیر نور وزیران او یوشمیر جنرالان د ودانۍ لاندنۍ یا کښتـَـنۍ خونې ته ولاړو. موږ هڅه کوله چې ځانونه د نورو له سترگو او مرمیو څخه بچ کړو. مرگڅپانې چوپتیا هر چیرې داړې لگولې. یوازې د هغه چا د گامونو غږ راته چې ورو ورو یې پورته کول ، هغه کسان چې له یو بل سره بوښېدل د هغو غږ هم راته .وروسته پوه شوو چې هغوی د همدغې ناورین ځپلې چوپتیا په ترڅ کې غوښتل د مړیو جنازې د باندې وباسي .

پورته راغلم او د سردار نعیم ماندینه مې و لیدله. ما گومان کاوه چې ټول ژوندي دي. چا وویل : " له دغې میرمنې او د هغې له لمسۍ پرته چې لاندنۍ خونې ته تللې وې ، نور ټول شهیدان شوي دي".

او موږ چې څرگند دښمنان وو ، له میرمن زهره نعیم سره یو ځای د څرخې پله زندان ته و سپارل شوو".

کمونیستانو غوښتل د ډاکټر نوین له خولې چې د وزیرانو د غونډې منشي هم وو ، د خلق او پرچم د مشرانو په اړه د سردار محمد داؤود خان وروستنۍ پریکړه واوري. د ښاغلي نوین په وینا ، په هاغه ورځ نومورې د وزیرانو په غونډه کې نه وو ، خو کمونیستانو گومان کاوه چې نوموړی غواړي خبره پټه کړي او حقیقت نه وایي نو ځکه یې تر کلک دباو او ټینگو وهلو ټکولو لاندې ونیو .

"په همغې شېبې کې چې د [افغانستان د گټو د ساتونکې اداري] [اگسا] مشر اسدالله سروري زما د کیڼ لاس د پینځمې گوتې نوک ایسته ، او ما سوگند خوړ چې په هاغه ورځ د وزیرانو په غونډه کې نه وم ، و مې لیدل چې یو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرتیری ناڅاپه په خوني را ننوت او د درنه مار " جلاد " سروري په غوږ کې یې څه وویل. هغوی له خوني دباندې ووتل. سروري له څلورو یا پینځو دقیقو وروسته بیرته راغی او ویې یول : " ته په دې اړه تر سبا پورې ژور سوچ وکړه. د حقیقت له ویلو وروسته له تاسره نور څه نه لرو، پر ته له هغې به ستا لاسونه او پښې نوکان و نه لري. " خو له هماغې ورځې وروسته په دې اړه د پلټنو لړی چورلټ و شلېدله ".

۱۸ " (حفیظ الله خالد : د لیکوال د سترګو لیدلی حال : ۲۰۰۸ز کال د اپریل ۲٦ : د مهتر لام بابا په ښار کې د ارواښاد داؤود خان د وروستنې وینا یوه برخه چې د دیارلس سوه او شپږ پینځوسم لمریز کال د کب په مېاشتې کې [۱۹۷۸ز فبروري] یې کړې وه:

لغمان ته د داؤود خان له سفره درې ورځې مخکې د لغمان والي محمد حسن ګردیزي د مهترلام د جامع جومات ترڅنګ په یوې څلور څنډیزې ځمکې کې د یوې ودانۍ د جوړولو کار په بیړه پیل کړ او د کار د څارنې ټولې چارې یې په خپله غاړه واخیستلې .

پر نوموړې ځمکې د ودانولو پر چارو د والي ځانګړې پاملرنې د ښاریانو تلوسه را پارولې وه. معما هغه مهال حل شوه کله چې داؤود خان له لغمان څخه د لیدنې پر مهال ، خپله وروستۍ وینا واورَوله .

د هماغې ورځې پر سهار د داؤود خان د راتګ خبر په ټول ښار او ورڅیرمه سیمو کې خپور شو. خلک ټول په هغه ځای کې راټولیدل چې د سردار محمد داؤود د وینا لپاره ځانګړی شوی وو. ورهنګرو او هټیوالو هم خپلې هټۍ ګانې و تړلې او د لغمان له څلورو ګوټونو څخه مهترلام ته راغلل .

داسې ښکاریده چې د ولایت چارواکو او پازوالو د چارو د ښه سمبالښت لپاره اړین چمتووالی نه درلود او ناڅاپه ګیر شوي ول. دومره ډیر لودسپیکرونه نه ول چې خلک د داؤود خان غږ سم واوري ، له خلکو وغوښتل شول چې لږ نیږدې راشي او خبرې له نیږدې واوري. د دې خبرې په اوریدلو هر چا هڅه کوله چې ځان ستیژ ته نیږدې کړي. دې ته په پاملرنې چې ګډونوال د ښار ورهنګر او د کلیوالي ژوند کلیوال ول ، هغوی په دغسې غونډو کې د ګډون د نظم او مقرراتو له دود سره آشنایي نه درلودله.

سره له دې چې د امنیتي چارو چارواکو د نظم لپاره هلې ځلې کولې خو بیا هم شور ماشور خپور وو او ویره وه چې داؤود خان به خپله وینا وا نه اورَوي .

لومړی محمد حسن خان مایکروفون را واخیست او ځان یې خلکو ته ور وپیژانده ، وروسته یې له ګډونوالو وغوښتل چې هر څوک دې په خپل ځای کې کرار کښیني. له څو دقیقو وروسته چوپه چوپتیا خپره شوه او داؤود خان خپله وینا پیل کړه .

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داؤود خان لغمان ته د سفر او د سيمې له وګړو سره د کتنې په اړه خپله خوښي څرګنده کړه او له هغو پرمختګونو څخه يې يادونه وکړه چې د جمهوريت د بنسټ ايښودلو په پينځو کلونو کې رامنځته شوي ول. داؤود خان د نوي جمهوريت پر وړاندې روانو مخالفتونو ته هم نغوته وکړه .

داؤود خان د وينا له اورولو وروسته د سراج د کلا (قلعه سراج) له بڼ او مهترلام څخه ليدنه وکړه او ماسپښين د ننګرهار د ولايت پر لور وخوځېد .

په سبا ورځ يې داؤود خان له خپلې مانيدنې سره په لنډ کروزر موټر کې چې ده په خپله چلاوه بيرته لغمان ته راغی ، د هغه پلار د مهترلام بابا د زيارت ترڅنګ ښخ دی ، د خپل پلار قبر ته ولاړ او له هغه وروسته يې د ولايت له نورو سيمو څخه ليدنه وکړه " .

د دغې ليکنې د بشپړې لوستنې لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

www.tolafghan.com/home/detail/9784

١٩ (د ٢٠٠٥ ز کال د اپريل په ٢۴ او د ٢٠٠٦ ز کال د اپريل په ٢٦ نېټو باقي سمندر په رسنيو کې دوه يادښتونه خپاره کړل. سره له دې چې نوموړي د محمد داؤود او د هغه د کورنۍ د وژل کېدا د څرنګوالي سپړنه نه ده کړې ، خو د دغو وژنو شا ليد ته يو شمير نغوتې ور نيغې دي.

سمندر په خپلو يادښتونو کې له لاندنيو سرچينو څخه ګټه اخيستې : " از موج تا توفان / له څپې تر توپانه " د جمعه نوع پرور لېکنه ، " رازها افشا ميګردند " د ډاکټر شاه زمان وريځ ستانيزي ليکنه ، " سهل انګاري داؤود خان " ډاکټر شاه زمان وريځ ستانيزی ، " خاطرات يک افسر نظامي/ شبهای کابل " جنرال غني عمرزی، " نګاهی په تأريخ حزب ډيموکراتيک خلق افغانستان " عبدالقدوس غوربندی ، " سقوط افغانستان " عبدالصمد غوث ، ژباړه : پوهندوی محمد يونس طغيان ساکاپي او " افغانستان پس از بازګشت سپاهيان شوروي " ژباړه : عزيز آريانفر

د دواړو ليکنو لپاره چې ښايي يو ځل بيا کتنې ، سمونې او خښم لړونې ته هم اړتيا ولري ، کولای شئ لاندنۍ پتې و ګورئ :

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part2/article284.htm

www.goftaman.com/daten/fa/articles/part1/article44.htm

٢٠ (يو شمير لوستونکي " د پسرلني سباوون د ګولېو د باران " له ليکـنـې سرټکونه کوي او وېلي يې دي چې په هر ځای کې مو " محمد داؤود " ليکلي او ښايي دا د افغانستان لومړني ولسمشر ته د سپکاوي يوه نښه وي. لوستونکي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي چې اوس ان د هغه تراخه ژبي مخالفين هم په خپلو لېکنو کې هماغه منل شوي دوديز نومونه لکه سردار محمد داؤود ، شهيد سردار داوود يا لږ تر لږه داؤود خان ليکي.

بايد ور غبرګه کړم چې د افغانستان د لومړني ولسمشر نوم ، له هرډول مختاړي او وروستاړي پرته " محمد داؤود " دی. ټاپيست (سياه سنګ) په خپلو ليکنو او خبرو کې د " محمد داؤود " نوم په همدې ډول غوره بولي. خو د دغې پرله پسې لړۍ په هره برخه کې کله چې د نوروکسانو له ليکنو څخه اخځ اخيستل شوی هغه يې په ټول امانت په هماغې ليکل شوې بڼې ليکلی دی .

په قاموسونو کې ويل شوي چې د سردار نوميزه ترګړ " واژه " پـَهلوي ده چې بنسټ مشر ، د پوځ مشر ، يا د لښکر د يوې برخې يوځي مشر ته ويل کيږي. زه ګومان نه کوم چې د يو شمير قاموسونو دغه ادعا سمه وي. ځکه ويل کيږي چې په پهلوي ليکنو کې د " سردار" نوم - مختاړي هېڅکله نه دی کارَول شوی .

البته دا هم روښانه نه ده چې " سردار " يو ګړی نوميزه ترګړ دی يا د " سر + دار/ لرونکي " ګډوله ده په بله وينا " سرلرونکی " لکه : زمنيدار، سرمايه دار

يو شمير تأريخي / فرهنګي لاسوندونه ښيي چې " سردار " ټولنيزه ريښه لري او د لارښود له مانا سره نيږدې والی لري او هم د دې مانا ښندي چې د دغه نوم لرونکی ، په يوه سمبال شوي لښکر يا ډله کې لوړ مخور توب ، دريځ او نوم لري .

دغه نوميزه ترګړ په هندي او مراټهي ژبو کې هم د پاړسي ژبې په څير کارَول کيږي چې تر ډيرې کچې پوځي رنګ لري. په دې توګه ، " سردار " کيدای شي له " سر لښکر" يا " سپهسالار" سره نيږدې تراو ولري .

) په هندوستان کې د " سردار" کيدلو له ځانګړتيا وو څخه يوه بيلګه د " جاګير" د لرلو بېلګه وه. په بله وينا هر سردار " جا ګير دار" هم دی. جاګير هغې ټوټې ځمکې ته ويل کيږي چې د يوه هيواد پاچا يا واکمن ، سردار ته ورکړې وي. د ځمکې دغه ټوټه کيدای شوای د سردار لپاره د ګټو او پانګې سرچينه وای ، خو په دې توپير چې د هغه له مرګه وروسته د شخصي ځمکو په څير ځمکه د هغه پاتې وراثينو ته نه ورکول کيده ، داسې ځمکه بايد بيرته دولت ته ورکړل شوې وای(.

د ۱۸۶۰ او ۱۹۴۰ ز کلونو په منځ يا د اتياکالو په اوږدو کې بريتانيا د سرتيرو د راټولولو په موخه د اتراپرديش ، هيماچل پرديش ، هريانه او مهاراشترا پر سيکهـ ميشتو سيمو ډير زور او دباو راووړ ترڅو دغه سيمې تر خپلې ولکې لاندې راولي .

کله چې بريتانوي لښکر پر هند خپله بشپړه ولکه او سوبه خپره کړه د " سردار" نوميزه ترګړ د " س" له زَور څخه د " س " زير ته راټيټ شو. ښايي دغه بدلون د غرپيژندنې له املـه وي ځکه د دغه نوم نيمايي د انګريزي د "سر =

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

"Sirله نومتاړي سره چې د (ښاغلي) مانا ښندي نيږدې والی ولري او هم د "سر "Sir = نومتاړی د " مشر اشراف " له مانا سره نيږدې والی لري .

په پخوا وختونو کې يوازې د سيکهانو مشران او لويان او مخَورې کورنۍ " سردار" بلل کيدل. وروسې د " جي " وروستاړی هم ور وتړل شو چې د ډير درنښت څرګندويه ده ، نن ټول سيکهـ نارينه " سردار جي " بلل کيږي. د وخت په تيريدلو دغه نوميزه ترګړ ، ګروهنيزې او ټولنـاوری کرښې ماتې کړې او نن سيکهانو ته د " سردار" پر ځای د ښاغلي يا د انګريزي Mister نومتاړي ورکړل شوی دی.

په پاکستان او د افغانستان � پاکستان په همکرښو سيمو کې د " سردار " نوميزه ترګړ ، د هغه د هندي لښکري ځلاندوالي برعکس ، د ژوندانه په ډيريو برخو کې غير پوځي ، توکميزه او ټبرنيزه کارَونه لري. په دغې جغرافيا کې سردار د " ستر ، لارښود ، مخکښ ، پياوړي ، اغيزمن او مخور" په ماناوو د پټهانانو (پښتنو) ، بلوڅانو ، سندهيانو او براهويانو توکميزو مشرانو ته ويل کيږي .

په افغانستان کې د ناځرګندو لاملونو له امله بارکزيو او محمدزيو ته هم د " سردار" نومتاړی کارول کيږي. دغه هم په خپل وار د پوښتنې وړ ده چې د محمد داؤود ، محمد هاشم ، محمد نعيم او ..... نومونو د " سردار" مختاړي درلودل خو موږ ډير لږ اوريدلي چې چا دې سردار محمد ظاهر شاه ويلي وي.

د " سردار " نوميزه ګرتړ نوري بيلابيلې کارَونې هم لري ؛ د بېلګې په توګه په ايران کې د " سترتوب او لوړاوي " مانا ښندي خو په کردستان کې د " عادي" مانا ښندي. د کشمير سدهناتي وګړي د دارني /سدوزي احمدشاه " بابا رحمـة الله عليه � ژ" زوزات د " سردار په نامه يادوي او د هيماليا د غرونو په لمنو کې " سردار" هغو کسانو ته وايي چې په غرونو کې سيلانيانو ته لارښونه کوي. په يو شمير هيوادونو کې د بي بي فاطمې لمسيانو ته سيد او سردار وايي .

د لا زياتو مالوماتو لپاره لاندنۍ پته و ګورئ:

http://en.wikipedia.org/wiki/Sardar

۲۱ " (د [ديارلس سوه او دو پينځوسم لمريز کال د چنګاښ په شپږويشتمه (۱۹۷۳ ز د جولای ۱۷)] د سهار په اوو بجو د راډيو افغانستان د خپرونو لوی چلنوال له ما وغوښتل چې د قران کريم له تلاوته وروسته څه ډول خپرونه خپره کړم. ما ورته وويل چې : " د اختر او جشن د ښاديو د ورځو په خير د ملي اتڼ نغمې او د ښادۍ سندرې خپرې کړئ." راډيو خپرونې پيل کړې. ضيأ مجيد په بيړه زما څنګ ته راغی او ويې ويل : " د سټډيوګانو امن ونيسـئ چې لارښود " رهبر " را روان دی او دلته را درومي." دا مې لومړي ځل وو چې د لارښود " رهبر" کلمه مې اوريدله ، دغه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه مې دومره په زړه ښه ونه لګېدله. دا ماته د یوه پور شوی بې ډیله نوم په توګه ښکارېده چې د دغه بوډا او سرخریلي سړي په نامه پسې چا تړلی وي. هرګوره ، هغه څه چې ضیأ وویل هماغسې مې وکړل .

شل باندې اووه بجې وې چې د پرون ورځې سردار او د نن ورځې لارښود " رهبر " چې په ځان کې یې پسرلنی خړ عسکري رنګه پتلون اوکمیس وو له حسن شرق ، ضیأ مجید ، حیدر رسولي او د کودتا له یو شمیر نورو مشرانو سره راډیو ته را ورسیدل ، هغه ته د راډیو په درشل کې زموږ پوځي قطعې سلام وړاندې کړ ، د سلام له منلو وروسته ستډیو ته ولاړ. د راډیو ویاند مهدي ظفر غوښتل ووایي چې دا دی اوس سردار محمد داؤود خپله وینا اَورَوي ، خو هغه وویل : " ورونو! زما په ګډون نور هیڅ چا ته د سردار نوم مه ورکوئ. په افغانستان کې د سرداری ټغر د تل لپاره ټول شوی دی." مهمدي ظفر له یوه لنډ انانوسه وروسته د خبرو د پیل لړی محمد داؤود ته و سپارله." (اردو وسیاست در سه دهه اخیر افغانستان) لیکنه ستر جنرال محمد نبي عظیمي پ : ۹۰ "

[][]

ریجاینا (کانادا)

نزدهم اپریل 2009

د ټیلفونونو شمیرې: 1 (306) 5438950 و 1 (306) 5020882

ډاګ نښه: Siasang, 679 Rink Ave., Regina, SK., S4X2P3, CANADA

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

)اوه وېشتمه برخه(

منن لیک

که د یارانو پیرزوینې او همکارۍ راسره نه وای نو" د پسرلني سباوون د ګولېو د باران" څېړنيزه لیکنه به هم نه وای رامنځته شوې. په دې اړوند غواړم یو په یو له دغو کسانو څخه د زړه له کومې منننه وکړم :

۱ (هغو کسانو چې د دغې پرله پسې لړۍ د لا ښه والي والي لپاره د کار له هماغو لومړیو شېبو څخه د ارزښتمنو مالوماتو له لارې مرسته کړېده : نیلاب سلام ، ادریس زمان ، فریبا آتش ، شکرالله شیون ، احمد پوپل ، عبدالفتاح غفوري ، عبدالرزاق غفوري ، محمد نبی عظیمي ، ډاکټر داؤود جنبش ، عبدالغفار فراهي او خان آقا سعید

۲ (د هغو کسانو نومونه چې له لیکنو یا خبرو څخه یې ګټندویه ګټه اخیستل شوې ده : : ډاکټر ظاهر طنین ، ډاکټر عاصم اکرم، جنرال نذیر کبیر سراج، جنرال محمد نبي عظیمي، الف هارون، حامد، دیپلوم انجنیر کریم عطایي، جنرال امام الدین، محمد آصف آهنګ، ادریس زمان، محمد صدیق فرهنګ ، اکادمیسین دستګیر پنجشیری، سلیمان لایق، عبدالغفار فراهي، خان آقا سعید ، فرهاد لبیب ، محمد اکرام اندیشمند ، سلطان علي کشتمند ، باقی سمندر، رزاق مامون ، شیر ساپی ، عبدالحق مجددي ، ډاکټر فضل الله مجددي ، ډاکټر حسن شرق ، عزیز آریانفر، سمن ، ډاکټر داؤود جنبش ، محمد اقبال وزیری ، اکادمیسین محمداعظم سیستاني ، حفیظ الله خالد ، عبدالجمال باري ، جنرال پادشاه میر، حمید مهمند، محمد آصف صافي ، طارق بزګر، ډاکټر عبدالجلیل زلمی ، غلام رسول باوري ، انجنیر نجیب الله داوري ، ډاکټر حلیم تنویر، عزیزه رزبان ، ملیحه نایاب ، عبدالجبار ثابت ، فقیر محمد ودان ، جنرال خوشحال پیروز صافی ، جنرال خطاب جانباز، جګتورن فضل الرحمان تاجیار، عبالصمد ازهر، جنرال قادر، غوث الدین فایق ، عبدالرحیم شادان ، عبالحمید مبارز، صالح محمد ابرار، Louise Dupree, Frank Clements, Albert Linette, Makhmut Akhmetovich Gareev, Carlotta Gall, and Lalit Kumar Jha

۳ (هغو دوستانو چې د انځورونو ، سي ډي ګانو ، د غږونو اود انځورونو د کسټونو ، mp3او د نورو ارزښتمنو یادګارونو د لیږنې له لارې زموږ کار ته یې ښایست وربخښلی دی : ادریس زمان ، غوث جانباز، ملیحه احراري

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

، فریبا آتش ، نیلاب سلام ، عزیزه رزبان ، بتینا بیرشکي ، ژولیا میتینکووا ، گورگي پتروویچ ایژوف ، شیر ساپي ، محمد حسن ولسمل، ذبیح الله امانیار او منیر کبیر

۴ (هغو ی چې په بل ډول د مرستې لاس را غځولی دی : رحمت آریا ، غوث جانباز ، ژولیا میتینکووا ، یحیا سعدزوي ، ولي باز، ډاکټرمحمد اکرم عثمان، حفیظ الله خالد ، کمال پرواک ، ډاکټر صادق فطرت ناشناس ، ډاکټر لطیف طبیبي ، ډاکټر حمید حامي ، زرین انځور، ډاکټر خوشحال روهی ، نجیب سلطاني ، وحید صمدزي ، ډاکټر شاه محمود چوپان ، کاوه شفق آهنگ ، داکټر محمد انور غریو، عارف گذرگاه ، ډاکټر عبدالجلیل زلمي ، محمد آصف بره کي ، عبدالمجید راغستاني ، عبدالاحد سرتیپ ، قاضي سید موسی عثمان هستي ، محمد شاه فرهود ، قیس کبیر، زبیر وکیلي ، اسد نجفي ، احسان الله شګیوال ، کریم حقانیار ، طارق بزګر، احمد شاه عبادي ، بشیر مؤمن ، نصیر القاس ، ډ اکټر واسع خاکستر ، انجنیر اسماعیل ، محمد ظاهر ملک بابا ، حمید عمریار، سلطان رضوي ، عبدالله نورزاد ، عارف خزان او کبیر امیر

ځانګړې مننه

۵ (له ډیر منلي او ګران دوست " ع س" څخه ډیر مننددوی یم چې د خپلو ارزښتمنو څرګندونو له لارې یې د دغې لړۍ په هره برخه کې ماته لارښوونه کړې او په پای کې یې غوښتي چې نوم یې په دغه لیکنه کې را نه شي .

٦ (د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند له پخوانیو لوړ پوړو چارواکو او غړو څخه چې د دغې لړۍ په لا ښه والي کې د مرستې جوګه شوي مننه کوم ، هغوی غوښتي چې نومونه یې دلته یاد نه شي .

۷ " (د پسرلني سباوون د ګولیو باران " به هېڅکله د کابل ناتهـ او فردا له و ویبپاڼو دباندې نه وای وتلای که لاندنیو پوهانو ، څیړونکو او منلو کسانو په نورو ویبپاڼو ، وبلاګونو او چاپي رسنیو کې یادونه نه وای کړې ؛ د دوی څه دباندې اویا پیغامونه ول چې زموږ له انګیرنې دباندې یې د نړۍ په هرګوټ کې ازانګې خپرې کړې .

زبیده تیمور، فرشته حضرتي ، ګورېز خان عطا خیل ، طوطا خیل، مهدي نیک آئین ، درویش نیک اندیش ، درویش دریا دلي، نصیر مهرین ، محمد عمر راوي ، نصرالله زرداد ، بریالي شنوا ، حمید فرهاد ، احسان خوشدل ، فرهاد صحراګشت ، فردوس کاوه ، اوستا کابلی ، سلیمان راوش ، عظیم بابک ، اکه سخي ، خالق کاپیسایي ، اطرافي ، دشنه خراساني ، عمر سنایي ، ګل مکۍ ، متولي رحمکیان ، محب نعیمي ، ولي بګرامیان ، پروانه شاد مهر، صنوبر آریایي ، نعیم البرز، فرید آریانژاد ، فریدون زاده ، فرهاد توانا ، علی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

عباسي ، رامين راضي ، هوشنگ احمد ولي ، نسرين سمنگانی ، نسترن آستانه ، سه نقطه ، نورتن ، پویا ، رزمجو ، غزنوي ، نوري ، پري ، احمدي ، سروري ، رویا ، نادر ، وارسته ، پرستو ، مهبانو، زلفیه ، نذیر، هندیه ، خورشید ، بهاره ، خماري او څو تنه نور په پورنیو نومونو .

ناخوالي یا ناسیالي به وای که د دغې لړۍ په تړاو مو د ښکلو لیکنو له پورتنیو لیکوالانو څخه یادونه نه واي کړې .

۸ (مننه له : ایشور داس، عبدالفتاح غفوري، رحیم غفوري، عبیدالله حمیدي، محمد طارق بزرگر، علی امیني، سخیداد هاتف ، اقبال علیشاه دهقانپور، خالد هادي حیدري ، کامران میر هزار، مریم محبوب، زلمی باباکوهي، محمد رئوف مهدیزاده کابلي، او د جاودان، خاوران، شبکه اطلاع رسانی افغانستان، افغان جرمن، افغان_پرس، پندار، بېنوا، موج نو، سایه، هارمونی، نیزار، خمخانه د منلو وېبپاڼو له چلوونکو څخه او په هیواد کې دننه له رسنیو او رسنوالو څخه مننه چې و مې نه شوای کړای نومونه یې دلته راواخلم .

۹ (له ټولو لوستونکو څخه مننه چې د " پسرلني سباوون د ګولبو د باران " لیکنه یې په زغم او مینه ولوستله .

په پای کې که هرچا د یوه ټکي په کچه دلته مرسته کړې وي ، بیا هم مننه ، که له هغو مننه ونکړو دا به ناسیالي وي .

[][]

ریجاینا (کانادا)

۲۰۰۹ز کال د اپریل ۲۸

ژباړه : رحمت آریا

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library